

Suomi
Finland
100

Suomi 100 vuotta. Yhdessä.
Suomi 100 -juhlavuoden raportti

Suomi 100 -juhlavuoden raportti

Valtioneuvoston kanslia asetti 14.8.2013 Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden järjestämisen projektin toimikaudeksi 14.8.2013–31.1.2018.

Suomi 100 -sihteeristö on tehtävänantonsa mukaisesti laatinut Suomi 100 -juhlavuoden raportin.

Juhlavuoden raportti kokoaa Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden toteutuksen ja tulokset. Raportti syventää ymmärrystä juhlavuodesta ja kertoo siitä suuresta kokonaisuudesta, jonka suomalaiset ja Suomen ystävät rakensivat.

Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 9/2018

Avainsanat: Suomi 100, juhlavuosi, satavuotisjuhlavuosi, raportti

Julkaisija: Valtioneuvoston kanslia
Julkaisu PDF:nä: suomi100raportti.fi

Ulkoasu: Oy SEK Ab
Julkaisun paino: Grano, Helsinki, 2018

ISBN 978-952-287-665-2 (nid.)
ISBN 978-952-287-664-5 (PDF)

Sisällysluettelo

Johdanto.....4

Yhdessä tehty.....6

Tehtävä satavuotiaalle Suomelle 8

Kaikille avoin Suomi 100 -ohjelma12

Juhlavuoden viesti liikkeelle18

Organisaation voima verkostoissa24

Juhlavuoden talous.....28

Suomen suurin vuosi.....30

Kaikkien aikojen suurin juhlavuosiohjelma.....32

Koko Suomen juhla42

Suomea juhlittiin kuudella mantereella46

Yhteiset hetket rytmittivät juhluotta.....52

Itsenäisyyspäivästä satavuotiaan syntymäpäivä56

Valtiollinen juhlavuosi.....62

Juhlavuoden voima yllätti yritykset.....68

Sinivalkoinen viesti kanto72

Sinivalkoinen vuosi kaikissa kanavissa.....76

Suomen matkailu kasvoi juhluonna.....80

Juhlavuoden perintö – eväitä itsenäisyyden uudelle vuosisadalle.....82

Suomi 100 – sata Suomea, sata tarinaa, sata tulkintaa84

Juhlavuosi oli suomalaisille tärkeä.....88

Vaikuttava kokemus tekijöille92

Hulluuden hetki vai uudenlaisen yhteiskunnan kiihdyttämö?102

Tekijöiden ääni.....108

Saatesanat valtiojohdolta.....110

Nuorten uusi itsenäisyysjulistus 2017–2117.....111

Lisätietoa juhluodesta ja lista liitteistä.....112

Suomi 100 -juhluoden hetkiä113

Liitteet130

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi

Suomesta tuli itsenäinen valtio vuonna 1917. Valtio syntyi suomalaisten omasta tahdosta ja pitkäjänteisen työn seurauksena. Aika tarjosi sata vuotta sitten mahdollisuuden, johon Suomi päättäväisesti tarttui.

Suomalaiset ovat nyt sata vuotta rakentaneet itsenäistä maata ja päättäneet asioista yhdessä. Suomen matka on koko maailmassa poikkeuksellinen menestystarina. Pieni ja köyhä valtio on sadassa vuodessa noussut maailman edistyneimpien ja kehittyneimpien valtioiden joukkoon. Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi 2017 oli sukupolven merkittävin valtiollinen juhlavuosi. Sitä vietettiin koko vuosi, koko Suomessa ja ympäri maailmaa. Satavuotisjuhlavuodesta myös muodostui kaikkien aikojen suurin ja monimuotoisin valtiollinen tapahtuma Suomessa.

Juhlavuoteen kutsuttiin mukaan kaikki suomalaiset ja Suomen ystävät. Vuoden tärkein tavoite oli yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Tutkimusten mukaan tässä onnistuttiin. Maailmalla juhlavuoden tavoitteena oli vahvistaa Suomen kansainvälistä profiilia ja myös tämä tavoite saavutettiin.

Suomi 100 -juhlavuoden teema oli yhdessä. Sen taustalla oli näkemys itsenäisyyden satavuotisuudesta yhteisenä, kokoavana ja vahvistavana kokemuksena. Vuoden edetessä yhdessä-teeman merkitys syveni ja laajeni, ja se määritteli koko juhlavuoden toteutusta. Juhlavuosi korosti Suomen vahvuuksia, kuten tasa-arvoa ja demokratiaa, ja nosti esiin hyviä uutisia Suomesta. Vuosi tarjosi mahdollisuuden ymmärtää mennyttä, tarkastella nykyhetkeä ja luoda suuntaa Suomen tulevaisuuteen.

Itsenäisyyden juhlavuosi ylitti sille asetetut odotukset. Avoimeen ohjelmaan liittyi Suomessa ja ulkomailla yhteensä 5 000 hanketta. Ohjelman toteuttamiseen osallistui Suomessa noin 800 000 ihmistä ja tapahtumia oli arviolta 170 000. Suomi 100 -seurantatutkimuksen (Tilastokeskus 2015–2018) mukaan peräti 93 prosenttia suomalaisista oli tyytyväinen juhlavuoteen kokonaisuutena. Neljä viidestä (84 %) katsoi juhlavuoden vahvistaneen yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteiskunnassa, mikä oli juhlavuoden tärkein tavoite.

Suomen satavuotista itsenäisyyttä juhlittiin laajasti myös ulkomailla. Ohjelmaa oli kaikilla mantereilla ja yli sadassa maassa. Lisäksi Suomi vastaanotti ennätysmäärän onnitteluvierailuja. Juhlavuoden tavoitteena oli vahvistaa Suomen kansainvälistä profiilia ja seurantatutkimuksen mukaan yli yhdeksän kymmenestä suomalaisesta (94 %) arvioi tämän toteutuneen.

Viestintä oli avoimen ohjelman ohella juhlavuoden toinen kivijalka. Viestintä sitoi juhlavuoden tekijät yhteen ja toi näkyväksi ohjelman monimuotoisuuden. Suomi 100 oli suosituin yhteiskunnallinen verkkohaku Suomessa vuonna 2017 ja sosiaalisessa mediassa #Suomi100 yksi käytetyimmistä avainsanoista. Myös media huomioi juhlavuoden poikkeuksellisen laajasti sekä Suomessa että maailmalla.

Juhlavuoden ohjelma alkoi uuden vuoden Suomi 100 -avajaisista ja huipentui itsenäisyyspäivään 6.12. Ohjelma-virta jatkui läpi koko vuoden ja esimerkiksi kesää 2017 voi pitää kaikkien aikojen tapahtumakesänä Suomessa. Ohjelma kattoi maantieteellisesti koko Suomen ja kattavuus oli poikkeuksellisen laajaa myös muilla mittareilla.

Vuosi huipentui joulukuun alussa syntymäpäiviin. Perinteistä itsenäisyyspäivän juhlintaa laajennettiin ajallisesti ja sitä täydennettiin monilla uusilla elementeillä. Itsenäisyyspäivän aatosta 5.12. muodostui kokonaan uusi kansallinen juhlapäivä. Suuri osa suomalaisista katsoi itsenäisyyden juhlinnan muuttuneen juhlavuonna aiempaa iloisemmaksi ja koki sen myös itselleen aiempaa tärkeämmäksi.

Valtiollisten juhlavuosien perinteeseen Suomi 100 toi uusia sävyjä ja toimintatapoja. Ohjelman ytimessä olivat yhteiskunnan eri toimijoiden määrittämät ja toteuttamat sisällöt, eikä perinteistä juhlatoimikuntaa ollut lainkaan. Suomalaiset saivat tehdä sellaisen juhlavuoden kuin itse halusivat. Valtion ja juhlavuosiorganisaation tehtävänä oli toimijoiden aktivointi, verkostojen rakentaminen ja mahdollisuuksien luominen.

Juhlavuoden suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi valtioneuvoston kanslia, jossa työskennelleen Suomi 100 -sihteeristön sekä Suomi 100 -hallituksen ja -valtuuskunnan

rinnalla toimi valtionhallinnon, maakuntien ja kuntien verkosto eri puolilla Suomea. Ulkoministeriön edustustoverkosto ja ulkosuomalaiset omine yhteisöineen olivat keskeisiä toimijoita ulkomailla.

Valtion määräraha Suomi 100 -hankkeelle oli 19 miljoonaa euroa jakautuen vuosille 2013–2018. Juhlavuoden taloudellinen kokonaisvolyymi oli moninkertainen, sillä yhteiskunnan kaikki keskeiset toimijat olivat mukana yhteistyössä ja käyttivät juhlavuoteen omia resurssejaan. Varovaisesti arvioiden juhlavuoden budjetiksi tuli näin laskien useita satoja miljoonia euroja.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodesta kasvoi poikkeuksellisen näkyvä ja osallistava juhlavuosi. Laajan osallistumisen myötä siitä muodostui läpileikkaus Suomesta vuonna 2017. Juhlavuosi herätti tunteita, synnytti tekoja ja sai aikaan laajaa keskustelua. Se loi uusia näkökulmia, perinteitä, verkostoja – ja ystävyyksiä.

Suomi sai juhlavuodesta hyvän lähdön itsenäisyyden uudelle vuosisadalle. Vuosi osoitti yhdessä tekemisen voiman ja suomalaisen yhteiskunnan vahvuuksien merkityksen. Vuosi kasvatti yhteistä sosiaalista luottamusta, lavensi kulttuurista monimuotoisuutta, synnytti uutta toimeliaisuutta ja loi uusia toimintatapoja.

Juhlavuoden raportti kokoaa Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan tarinan ja tulokset. Sen tarkoituksena on syventää ymmärrystä juhlavuodesta ja kertoa siitä valtavasta kokonaisuudesta, jonka suomalaiset ja Suomen ystävät yhdessä rakensivat.

Helsingissä syyskuussa 2018

Suomi 100 -sihteeristö

Pekka Timonen

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden pääsihteerinä



Yhdessä tehty

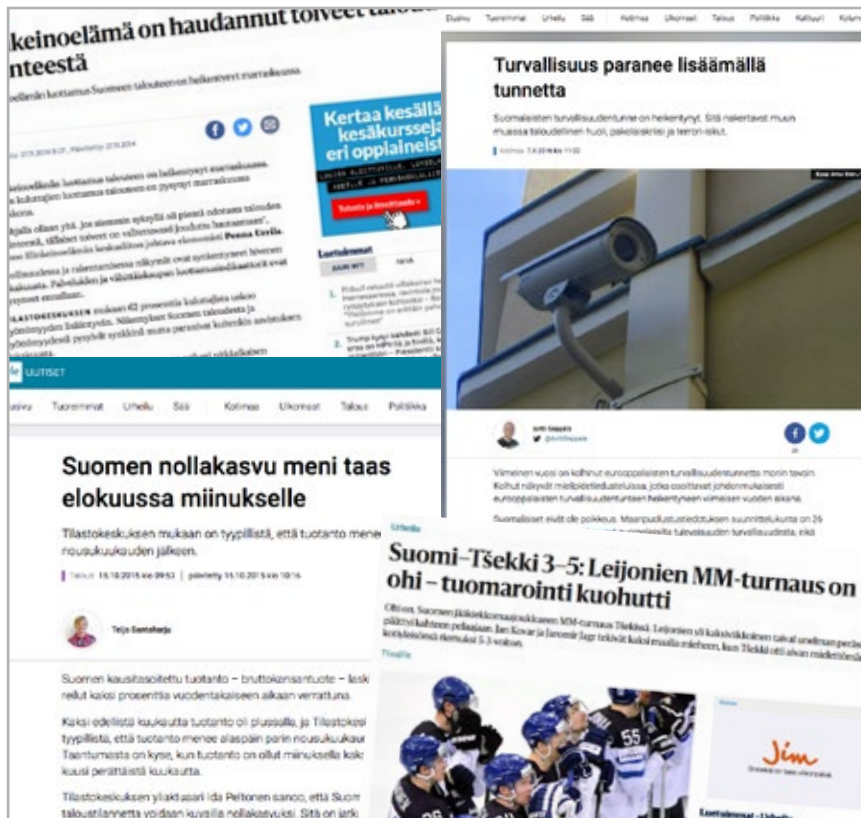
Tasavuosiin kytkeytyy tilaisuus tarkastella elämää uusin silmin – olipa kyse tavallisesta ihmisestä tai kokonaisesta kansakunnasta. Merkkipaalut herättävät kimmokkeen tarkastella menneisyyttä, tutustua nykyisyyteen, muuttaa asioita ja luoda uutta tulevaisuutta.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi 2017 oli sukupolvemme merkittävin juhlavuosi. Kansallisen merkkivuoden tehtävä ja odotukset asetettiin lähtökohdan mukaisiksi. Suomen suuresta vuodesta haluttiin rakentaa taitekohta, piste, johon satavuotiaan Suomen tarinaa voidaan osaltaan ankkuroida. Suomi 100 -juhlavuosi oli myös tilaisuus päivittää ymmärrystä Suomesta ja suomalaisuudesta.

Itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden valmistelussa ja toteutuksessa valittiin tietoisesti valtiollisten juhlavuosien traditiota uudistava linja. Suomi 100 -juhlavuoden valmisteluun ja toteutukseen haluttiin poikkeuksellisen vahvasti mukaan koko yhteiskunta, kaikki suomalaiset ja Suomen ystävät.

Odotukset olivat suuret, mutta siitä huolimatta Suomi 100 -juhlavuoden laajuus ja merkitys ylittivät rohkeimmatkin ennakoarviot. Yhdessä-teema, kaikille avoin ohjelma, verkostoihin perustuva toiminta ja vahva viestintä olivat kivijalkoja, joiden varassa juhlavuosi kasvoi kaikkien aikojen suurimmaksi valtiolliseksi teemavuodeksi Suomessa.

Tehtävä satavuotiaalle Suomelle



Suomen itsenäisyyden juhluvuoden toteutustapa ja ilmiöksi asti kasvanut laajuus eivät syntyneet sattumalta. Niiden takana olivat kunnianhimoiset tavoitteet, valtava määrä innostuneiden ihmisten määrätietoista työtä sekä onnistuneita valintoja. Mukaan kutsuttiin kaikki suomalaiset ja Suomen ystävät, yhdessä. Rohkea, aiemmasta poikkeava lähestymistapa sisälsi myös tietoisien riskien – juhluvuodesta tulisi tekijöidensä näköinen.

Suomen satavuotisen itsenäisyyden merkitys kansallisena merkkivuotena tiedotettiin jo kauan ennen valmistelun alkua. Itsenäisyyden tasavuotia on Suomessa perinteisesti vietetty tavanomaista juhlallisemmin. Erityisesti Suomen itsenäisyyden 50-vuotisjuhluvuosi vuonna 1967 ja 75-vuotisjuhluvuosi 1992 huomioitiin laajasti.

Varsinainen työ alkoi vuonna 2011, kun valtioneuvoston kanslia asetti Suomen valtiollisen itsenäistymisen 100-vuotisjuhluvuoden valmistelua suunnittelevan työryhmän. Se jätti muistionsa vuonna 2012. Työryhmä toivoi juhluvuoden muun muassa suuntautuvan historian ohella myös tulevaisuuteen ja korostavan kansalaisten osallistumista.

Valtioneuvoston kanslia teki asettamispäätöksen Suomi 100 -hankkeen perustamisesta vuonna 2013. Päätöksen mukaan *Suomi 100 -hankkeen tuli synnyttää mukaansatempaava ja kiinnostava juhluvuosi, joka korostaa suomalaista kansanvaltaisuutta, ihmisarvon loukkaamattomuutta, yksilön vapautta ja oikeuksia sekä edistää oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta yhteiskunnassa. Juhluvuoden tuli lisätä yhteistä ymmärrystä Suomen valtiollisesta itsenäistymisestä, suomalaisuuden merkityksestä nykypäivänä, sekä kansakunnan tulevaisuudesta.*

Pelkät juhlatapahtumat ja tilaisuudet eivät riittäisi, vaan itsenäisyyden juhluvuonna haluttiin saada aikaan enemmän, jopa pysyviä vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Aiempaa laajempi lähestymistapa nosti myös vaatimukset itsenäisyyden juhluvuoden toteutuksesta toiselle tasolle. Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlahankkeelle asetetut tavoitteet olivat monimuotoiset ja haastavat.

Juhlavuodelle asetettiin aiemmista juhluvuosista poikkeava organisaatio. Laaja-alainen juhluvuoden valtuuskunta kokosi yhteen yhteiskunnan keskeiset toimijat, mutta sen lisäksi muodostettiin pienempi Suomi 100 -hallitus. Tiivistä työskennellyt hallitus toimi asiantuntijaelimenä, joka ohjasi juhluvuoden valmisteluja. Juhluvuoden suunnittelua ja toteutusta varten valtioneuvoston kansliaan muodostettiin oma organisaatio, pääsihteerin johtama sihteeristö.

Juhluvuoden valmisteluun ja toteutukseen osoitettiin määrärahat valtion budjetista. Suunnitteluvaiheessa vuosina 2011–2014 juhluvuoden kokonaisbudjetiksi varattiin viisi miljoonaa euroa. Juhluvuoden strategia ja tavoitteet hyväksyttiin loppuvuodesta 2014 ja juhluvuoden kokonaisbudjetiksi vuosiksi 2013–2018 vahvistettiin 19 miljoonaa euroa.

Juhluvuoden tavoitteiden asettamisessa näkyi halu toiminnan monipuolisuuteen, ihmisten osallistamiseen sekä aikaperspektiivillä kolmeen suuntaan katsominen: menneisyys – nykyisyys – tulevaisuus. Suunnittelun edetessä juhluvuoden tavoitteet ja toteutustapa kiteytyivät lopulta yhteen sanaan, teemaksi yhdessä. Tämä juhluvuoden hallituksessa syntynyt teema osoittautui hankkeen edetessä ratkaisevan tärkeäksi ja onnistuneeksi valinnaksi.

Millaiseen Suomeen juhluvuotta alettiin rakentaa?

Suomessa vietettyihin merkkivuosiin on perinteisesti liittynyt voimakas historiapainotus, joka luonnollisesti leimasi odotuksia myös satavuotisuuden juhlinnalle. Satavuotisjuhluvuotta valtioneuvoston kanslian alaisuudessa valmistellut Suomi 100 -organisaatio halusi tietoisesti päivittää perinteisen käsityksen itsenäisyyden juhlinnasta. Voisiko arvokkaan itsenäisyyspäivän vieton rinnalle syntyä myös iloisia, kaikkia puhuttelevia juhlinnan muotoja? Miten kaikki suomalaiset ja Suomen ystävät saataisiin mukaan?

Juhluvuoden viestin ja tavoitteiden laajempi esittely käynnistyi vuonna 2014. Viestinnällinen ympäristö ja yhteiskunnallinen ilmapiiri olivat vaikeita. Suomea koetteli monivuotinen taloudellinen taantuma ja usko tulevaisuuteen horjui. Syksyllä 2015 voimakkaasti kasvanut maahanmuutto kärjisti yhteiskunnallista keskustelua nopeasti. Suomen kansallissymbolien, lipun ja leijonan, käytöstä käytiin ajoittain kiivasta väittelyä. Itsenäisyyden juhlinnan merkityksestä ja tarkoituksesta esiintyi ristiriitaisia näkemyksiä.

Jälkikäteen tarkasteltuna vuosien 2014–2015 alavireinen yhteiskunnallinen tunnelma loi maaperää juhluvuoden ajatuksille. Suomi 100 -viestissä oli positiivinen sävy, se nosti toiminnallisuutta ja luottamusta tulevaisuuteen. Suomi 100 -organisaatio oli uusi toimija, jolla oli lupa tuoda keskusteluun avauksia, näkökulmia ja uusia sävyjä. Suomi 100 -sihteeristö rakensi johdonmukaisesti myönteistä ja avointa viestiä Suomesta, ja sen tehtävänä oli ravistaa suomalaiset ja Suomen ystävät toimintaan. Ratkaisu oli rohkea, mutta se osoittautui onnistuneeksi.

“**Yhteiset arvot ovat selviytymistarinamme perusta. Valtiollisen itsenäisyyden juhluvuonna on mahdollisuus ja syytä arvioida suomalaisten arvojen tämän päivän sisältöä tulevaisuuden rakennuspuina**

Professori, historiantutkija
Martti Häikiö, Suomi 100
-puheenvuoroja 8.9.2016

“**Long maternity leaves + paternity leaves, low infant mortality, high quality communal day care accessible to all families, free education, free healthy school meals, mostly free health care (don't know where we are going with that, though...) ... - many reasons why I feel privileged to live in Finland 🇫🇮 Thank you #finland100**

Facebook-kommentti

“**Olisko kuitenkin kyseessä itsenäisyyden muistojuhla? Itsenäisyys meni vuonna -95.**

Facebook-kommentti

Teemaksi yhdessä

Suomi 100 -juhlavuoden keskeisin strateginen valinta ja ratkaisu oli juhlavuoden teema: yhdessä. Sen taustalla oli vahva näkemys itsenäisyyden satavuotisuudesta yhteisenä, kokoavana ja vahvistavana kokemuksena. Tämä ajattelu kiteytyi yhdessä-teemaksi keväällä 2014.

Yhdessä-teeman voimana oli alusta saakka tunne omaan aikaansa sopivan juhlavuoden rakentamisesta, lämmintehkyydestä ja uuden versoamisesta. Yleinen odotus kansallisten juhlavuosien rakentamisesta sisälsi mielikuvatasolla valtionkomiteoita, tilausteoksia ja pönötysjuhlia. Tähän maisemaan tuotuna yhdessä-teema sai kuulijat syttymään ja jopa helpottumaan.

Vaikka teema osoittautui alusta asti ajassa liikkuvaksi ja puhuttelevaksi, kesti aikaa ennen kuin sen sisällöt täsmentyivät lopullisiin muotoihinsa. Juhlavuoden edetessä yhdessä-teeman merkitys syveni ja laajeni, ja Suomi 100 -organisaatio otti sen ohjenuorakseen kaikessa tekemisessä. Teeman erottamattomaksi osaksi muotoutui myöhemmin juhlavuoden päätavoitteeksi määritelty *yhteenkuuluvuuden tunteen lisääntyminen*.

Kaikille toimijoille avoimen ohjelmahaun käynnistyminen keväällä 2015 teki yhdessä-teeman konkreettiseksi ja loi kanavan teeman mukaiselle toiminnalle. Avoimen ohjelmahaun ja muun juhlainnostuksen myötä suomalaiset ja Suomen ystävät keksivät mitä moninaisimpia sisältöjä yhdessä-teemalle. Teema laveana ja monenlaisia mahdollisuuksia tarjoavana kesti hienosti tulkintojen laajan kirjon.

Yhdessä-teema vahvisti ihmisten tunnetta oman osallistumisen mahdollisuudesta sekä tässä ajassa elävän juhlavuoden vieton arvostamisesta ja tärkeydestä. *Yhdessä* määritteli myös kohderyhmän: juhlavuosi oli kaikkien suomalaisten ja Suomen ystävien yhteinen. Juhlinnan kohteena oli paitsi Suomi itsenäisenä valtiona, myös arvoyhteisönä. Tämän yhteisön edustamiin arvoihin, kuten tasa-arvoon, demokratiaan ja sananvapauteen voi kuka tahansa liittyä taustaan katsomatta. Suurin haaste ja mittari olivat yhdessä-teeman lunastaminen ihmisten mielissä. Miten suomalaiset tekevät juhlavuoden ja miten he sen kokevat?

Näköalapaikka Suomeen ja suomalaisuuteen

Suomi 100 -juhlavuonna haluttiin korostaa kaikkien näkökulmien merkitystä ja arvoa Suomen tarinassa. Avoin lähtökohta haluttiin viestiä vahvasti ulospäin etenkin hankkeen alkuvaiheessa, jolloin tulevaan juhlavuoteen kohdistui monia ennakkokäsityksiä. Samalla haluttiin osoittaa, että juhlavuosi ei ole kenenkään 'oma' vaan kaikkien yhteinen. Niin ikään juhlavuosi katsoisi ajassa kolmeen suuntaan: *historiaan, nykyhetkeen ja tulevaisuuteen*.

Ajankohdan ainutlaatuisuuden ja merkittävyyden korostamiseksi juhlavuotta päätettiin viettää mahdollisimman laajasti: *koko vuoden, koko Suomessa ja myös maailmalla*. Satavuotias Suomi on juhlan arvoinen ja kaikenlainen juhlinta olisi tervetullutta läpi vuoden. Nämä linjaukset vaikuttivat esimerkiksi ratkaisuun pannaan voimakkaasti juhlavuoden avaukseen uutena vuotena 2017. Ensimmäisten hetkien merkitys tunnistettiin keskeiseksi koko juhlavuoden onnistumisen ja tunnelman kannalta, avaus loisi sykkeen koko vuoteen.



Juhlavuosihankkeessa oli kolme eri vaihetta, jotka etenivät osin limittäin: suunnittelu- ja valmisteluvaihe 2015–2016, aktiivinen toteutusvaihe syksystä 2016 vuoden 2017 loppuun ja juhlavuoden päättymisen jälkeinen raportointi- ja arviointivaihe vuoden 2018 syksyyn asti.

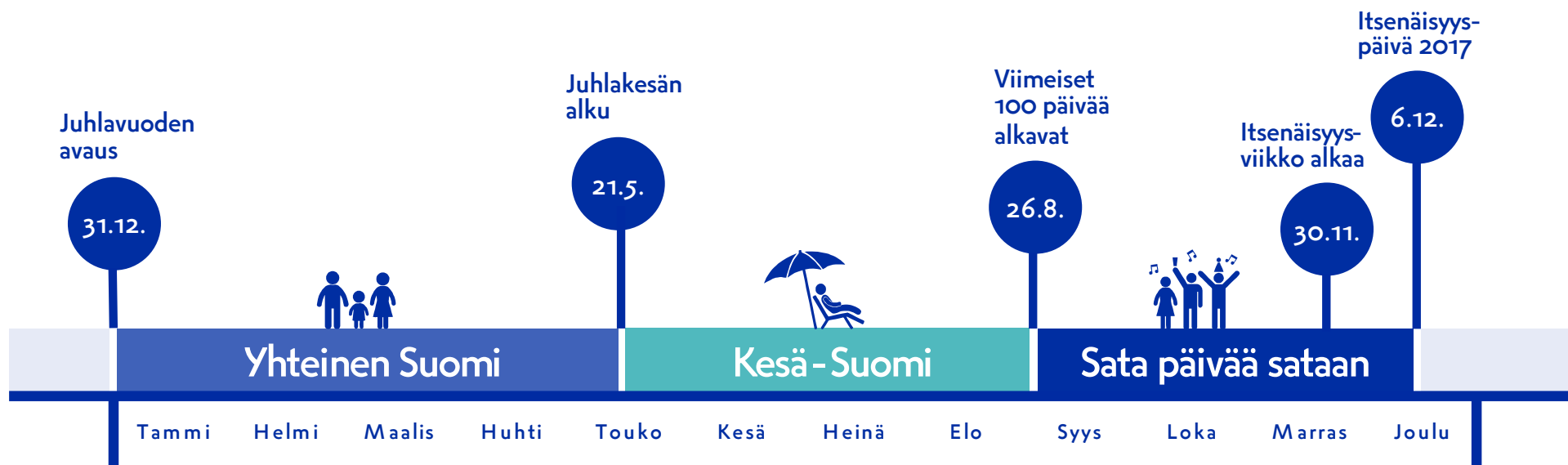
Juhlavuosi-hankkeen eri vaiheisiin muodostettiin erityisiä kohokohtia, joiden avulla lisättiin tietoisuutta juhlavuodesta, ylläpidettiin kiinnostusta ja kasvatettiin intensiivisiä kohti huipennusta eli itsenäisyyspäivän juhlaviikkoa vuonna 2017. Kohokohtiin kytkettiin voimakas viestinnällinen panostus.

Mielikuvallisesti tärkeä valinta oli tapa puhua juhlavuodesta lämpimästi, arkisesti ja *'samalta silmäkorkeudelta'*. Virallisuuden välttäminen loi rentoutta ja teki juhlavuoden helpommin lähestyttäväksi. Sisällöllisesti keskeinen oivallus oli, että juhlavuoden yhteydessä kerrotaan hyviä uutisia Suomesta. Hyviä uutisia riitti, kun lähtökohdaksi otettiin sopiva mittakaava tai vaikkapa historiallinen perspektiivi. Suomen kehitys itsenäisyyden aikana ja nykyinen asema maailman kehittyneimpien valtioiden joukossa rakensivat uskottavaa juhlavuoden tarinaa.

Suunnittelussa juhlavuotta tarkasteltiin myös brändinä. Lähtökohdista ja yhdessä-teemasta käsin juhlavuoden brändi kiteytyi neljään asiaan: *mukaan kutsuva, iloinen, ajanmukainen ja terveen ylpeä*. Teema sekä tapa kertoa juhlavuodesta tarkoin valitulla sävyllä ja sisällöillä taittoivat ennakkoluuloja, yllättivät monet myönteisesti ja tempaisivat mukaan tekemiseen.

Varsinainen juhlavuosi 2017 jakautui teemallisiin jaksoihin. Jaksoista muodostui punainen lanka ja tarina, jotka kumuloituivat kokonaiskokemukseksi

1. Vuodenvaihte 2016–2017: Vuoden käynnistys – kaikkien juhlavuosi alkaa
2. Tammikuu–huhtikuu: Yhteinen Suomi – kansakunnan vahvuudet
3. Toukokuu–elokuu: Suomen kesä 2017 – tapahtumien ja elämysten virta
4. Syyskuu–marraskuu: Sata päivää sataan – satavuotiaan Suomen vaiheet ja historian hetket
5. Joulukuu: Itsenäisyyden juhlaviikko – juhlavuosi huipentuu



“Juuri tällä hetkellä tulevaisuuteen katsominen on tavattoman tärkeää ja juhluvuoden yhdessä-teema erityisen ajankohtainen.

Kansanedustaja, ministeri Elisabeth Rehn, Suomi 100 -puheenvuoroja 24.8.2017

“Onkohan tässä paljon juhlamista. Muutamassa vuodessa on ajettu alas edellisten sukupolvien työ ja arvot! Niin se maailma muuttuu.”

Facebook-kommentti

“Hieno maa 🇫🇮 Kaiken 100v- juhlinnan arvoinen.



Facebook-kommentti

“Yhteistyö pienessä kunnassa taas korostui, kaikki pyydetty olivat innolla mukana tekemässä yhteistä hyvää.

Ohjelmahankkeen palaute

Kaikille avoin Suomi 100 -ohjelma

Juhluvuoden yhdessä-teema ohjasi Suomi 100 -ohjelman rakentamista ja määrittä sekä tekemisen tapaa että sisältöä. Päätös rakentaa ohjelma avoimen hankehaun avulla, laajaan osallistumiseen ja monimuotoisuuteen perustuen, oli ratkaiseva.

Itsenäisyyden satavuotisuus innoitti monet yhteisöt suunnittelemaan omaa juhluvuositoimintaansa hyvissä ajoin. Suomi 100 -sihteeristöä lähestyttiin kymmenin erilaisin yhteistyöehdotuksin jo vuosina 2013–2014.

Suomi 100 -ohjelman varsinainen valmistelu käynnistyi alkuvuonna 2015. Ohjelmakokonaisuuden ja koko juhluvuoden onnistumisen näkökulmasta tehtiin erittäin merkittävä päätös: ensimmäistä kertaa Suomen valtiollisten juhluvuosien historiassa kaikkien halukkaiden, kenen tahansa, oli mahdollista ehdottaa hankettaan mukaan viralliseen juhluvuosiohjelmaan.

Ohjelma syntyisi toimijoiden omista ehdotuksista avoimen haun kautta ja se olisi kuva suomalaisesta yhteiskunnasta vuonna 2017. Näin muodostuisi laaja-alainen, värikäs ja monivivahteinen läpileikkaus satavuotiaasta Suomesta. Samalla erilaisten ohjelmaehdotusten määrän arvioitiin kasvavan niin suureksi, että niiden käsittelyyn tarvittiin selkeät periaatteet ja toimiva hakemuskäytäntö.



Kuva: Aalto-Yliopisto

Lähestymistapa oli uusi, sillä aiempina valtiollisina juhluvuosina oli luotettu ensisijaisesti asiantuntijaryhmiin ja -toimikuntiin. Ymmärrettiin, että Suomi 100 -hankkeen tavoitteiden toteutuminen edellytti aiemmista juhluvuosista poikkeavaa, avointa ja sisällöllisesti monimuotoista mallia. Avoimen ohjelmahaun ja kansalaisten aktiivisuuden varaan rakennettava valtiollinen juhluvuosi oli ainutlaatuinen kansainvälisestäkin.

Avoin hankehaku juhlisti suomalaista demokratiaa

Suomi 100 -hallitus hyväksyi ohjelmavalmisteluun periaatteet ja hankkeiden arviointikriteerit maaliskuussa 2015 perustuen juhluvuodesta aiemmin tehtyihin strategisiin päätöksiin. Ohjelman tehtävänä oli korostaa yhteistyötä ja osallisuutta sekä vahvistaa suomalaisten yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Valmistelun lähtökohtana oli koota vuoden mittainen Suomi 100 -ohjelma itsenäisistä, erilaisten toimijoiden toteuttamista hankkeista, jotka saattoivat olla esimerkiksi tapahtumia, tilaisuuksia, näyttelyitä, teoksia, kehitysprojekteja tai kampanjoita miltä tahansa yhteiskunnan alalta. Hanke-ehtotuksia koottiin avoimessa haussa, ja kaikki ohjelmaedellytykset täyttävät hankkeet liitettiin mukaan viralliseen ohjelmaan. Ohjelmaa voitiin tarvittaessa täydentää omilla ja tilaustuotannoilla.

Kuten ohjelmavalmisteluun periaatteissa todettiin, *'Yhdessä-teema velvoittaa Suomi 100 -hankkeen mahdollistamaan erilaiset tavat osallistua juhluvuoden toteuttamiseen, olipa kyse sitten ruohonjuuritason aloitteesta tai valtakunnallisesta hankkeesta.'*

Avoin haku asetti yksittäisten henkilöiden ehdotukset samalle viivalle ja saman arvioinnin kohteeksi kuin vaikkapa ministeriöiden hanke-ehdotukset. Suomi 100 -ohjelman rakentaminen tällaisella mallilla juhlisti jo itsessään suomalaista demokratiaa ja kansalaisyhteiskuntaa.

Ohjelman perusedellytykset ja hakujärjestelmä

Avoimuuden ja monimuotoisuuden lähtökohdista huolimatta ohjelmaan ei ollut mahdollista liittää aivan mitä tahansa toimintaa, sillä yhteys juhluvuoteen ja sen erityisyyteen haluttiin säilyttää. Siksi tarvittiin raamit, ohjelman perusedellytykset, joiden toteutuminen hankkeissa arvioitiin ennen päätöstä ohjelmaan liittämistä.

Ohjelmaan liittäminen edellytti, että kyseessä oli erityinen, itsenäisyyden juhluvuoteen liittyvä tai sitä juhlistava hanke, jonka piti toteuttaa yhdessä-teemaa sekä jotain kolmesta ajallisesta painopistealueesta: Suomen 100 vuotta, Suomi nyt tai Suomen tulevaisuus. Hankkeen pääasiallisen toteutumisajan piti olla vuosi 2017, sen täytyi olla hyvien tapojen ja lakien mukainen eikä hankkeen keskeinen sisältö saanut olla tuotteen tai palvelun myynti.

Taloudellisesti avustettavilta ohjelmahankkeilta edellytettiin lisäksi toteutumista maantieteellisesti vähintään kahdessa maakunnassa, valtakunnallisuutta sisällön tai merkityksen puolesta tai kansainvälisyyttä. Hankkeen päävastuutahon oli oltava juridinen henkilö, ja avustuksen tuli kohdentua muuhun kuin julkisiin varoin tuettuun perustoimintaan tai rakennusinvestointiin. Taloudellista osallistumista arvioitaessa annettiin lisäksi erityistä painoarvoa hankkeen vaikuttavuudelle, ainutlaatuisuudelle sekä saatavuudelle.

Yhdessä koettua

Mukaan vaikka kotisohvalta

Juhluvuoden lähtökohtana oli tavoittaa jokainen suomalainen. Suurin osa juhli itsenäisyyden satavuotisuutta ohjelmahankkeiden tekijöinä tai koki-joina. Suomi 100 oli kuitenkin koettavissa myös lukuisin muin tavoin – viralliset tilastot kertovat vain osan juhlinnan tavoista ja volyymistä. Juhluvuoden välttäminen oli Suomessa käytännössä mahdotonta vuonna 2017.

Suomalaisia yhdistäneiden, maantieteellisesti rajattomien kokemusten synnyttämisessä verkkosisällöillä ja medially oli suuri merkitys. Media uutisoi aihepiiristä päivittäin ja etenkin Ylellä oli tärkeä rooli, niin oman kattavan Suomi 100 -ohjelmatarjonnan kuin yhteistyössä Suomi 100 -sihteeristön kanssa tuotettujen ja laajalti välitettyjen keskeisten juhluvuosihetkien kautta. Suomi 100 -somepäivitysten jakaminen ja Suomen kasvat -sovellusten käyttäminen olivat nekin tapoja osallistua juhluvuoteen. Myös kaupat täyttäneet sinivalkoiset Suomi 100 -tuotteet – viralliset ja epäviralliset – tarjosivat tavan juhlistaa satavuotiasta.



Kuva: Suomi 100

Suomalaisten innostus näkyi lukuisina Suomi 100 -juhlina työpaikoilla, kouluissa, harrastuksissa, kodeissa ja ystäväpiireissä. Juhluvuoden hui-pentuessa Suomen lipun nostaminen salkkoon, sinivalkoisten valojen tai kynttilöiden sytyttäminen sekä aaton kahvihetken osallistuminen olivat osa yhteistä Suomi 100 -kokemusta. Useimmat kohtasivat juhluvuoden viimeistään itsenäisyyspäivän onnittelutekstiviestissä, joka tavoitti lähes kaikki puhelinliittymät.

Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi toteutettu avoin hankehaku Suomi 100 -ohjelmaan avattiin verkossa 30. huhtikuuta 2015. Ohjelmahaku jatkui aina loka-kuun 2017 loppuun asti. Tuona aikana järjestelmään tehtiin ja sen avulla käsiteltiin kaikkiaan 6 612 hakemusta, näistä 5 % ruotsiksi ja 4 % englanniksi. Hakemusten määrä yllätti, sillä se oli noin kolminkertainen jopa rohkeimpiin ennakko-odotuksiin nähden.

Avoimen hankehaun mahdollistava verkkojärjestelmä toteutettiin Svenska Kulturfondenin kehittämään sähköiseen rahoitushakujärjestelmään perustuen. Järjestelmä sisälsi sekä julkisen hakulomakkeen, jonka täyttämällä kuka tahansa saattoi ehdottaa hankettaan juhlavuosiohjelmaan, että Suomi 100 -sihteeristön sisäisessä käytössä olleen, hakemuksista muodostuneen hanketietokannan ja hakemusten käsittelyjärjestelmän. Tietokanta sisälsi lopulta lähes 25 000 sivua. Verkkopohjainen järjestelmä oli ehdoton edellytys laajan hankehaun ja ohjelman onnistumiselle, kuten myös se, että järjestelmä saatiin nopeasti käyttöön.

Ohjelmahankkeille Suomi 100 -tunnuksen käyttöoikeus

Kaikki ohjelman perusedellytykset täyttäneet hankkeet liitettiin mukaan Suomi 100 -ohjelmaan. Hankkeet saivat käyttöoikeuden Suomi 100 -tunnukseen ja olivat mukana valtakunnallisessa Suomi 100 -viestinnässä. Ohjelmaan liittäminen ei sisältänyt taloudellisia veloitteita puolin tai toisin.

Verkkojärjestelmässä täytetyt ja Suomi 100:lle lähetetyt hakemukset arvioitiin sihteeristössä. Päätökset ohjelmaan liittämistä tai siitä pois jättämisestä vahvisti valtioneuvoston kanslian alivaltiosihteerin pääsihteerin esityksestä. Hakemusten



käsittelyprosessi kesti keskimäärin 2–4 viikkoa, nopeimmillaan pari kolme päivää. Mikäli päätöskäsittely edellytti hankkeelta täydentäviä tietoja tai tarkennuksia, saattoi prosessi viedä pidempään.

Juhlavuosihankkeita sitoi valtioneuvoston kanslian ohjelmapäätöksen lisäksi sopimus Suomi 100 -ohjelmaan liittymisestä, jonka hakijat hyväksyivät lähettäessään hankemuksen. Sopimuksessa määriteltiin esimerkiksi hankkeen oikeus Suomi 100 -tunnuksen käyttöön sekä hankkeiden velvollisuus ilmoittaa valtioneuvoston kanslialle hankkeessa tai sen yhteystiedoissa tapahtuvista muutoksista tai hankkeen peruuntumisesta.

Hankkeille toimitettiin ohjelmaan liittämispäätöksen yhteydessä sähköpostitse tukimateriaalia, kuten opas Suomi 100 -tunnuksen ja -viestintäkanavien käytöstä. Ohjelmahankkeita varten valmistettiin myös opas, johon koottiin ohjeiden lisäksi yleistietoa tapahtumien turvallisuudesta ja viihtyvyydestä. Lokakuun 2015 ja joulukuun 2017 välillä Suomi 100 -sihteeristö lähestyi ohjelmahankkeita myös kuudella tiedotteella, joihin koottiin ajankohtaisia uutisia ja vinkkejä.

Suomi 100 -avustuksilla vahvistettiin ohjelmakokonaisuutta

Suomi 100:n oli mahdollista avustaa taloudellisesti sellaisia hankkeita, joiden laadukas toteutuminen arvioitiin juhlavuoden kokonaisuuden kannalta erityisen tärkeäksi. Taloudellisen avustamisen lähtökohtana oli asetettujen erityisedellytysten täyttyminen, mutta lopullinen päätös perustui aina kokonaisharkintaan juhlavuoden tavoitteiden näkökulmasta. Vain pientä osaa avustusta hakeneista ja edellytykset täyttäneistä hankkeista oli mahdollista tukea taloudellisesti.

Ohjelmahankkeiden taloudellinen avustaminen toteutettiin valtionavustuksina. Valtionhallinnon toimijoiden kohdalla tehtiin päätös määrärahan käyttöoikeuden myöntämisestä.

Valtakunnallisten Suomi 100 -valtionavustusten lisäksi varoja kanavoitiin alueellisten hankkeiden avustamiseen Suomi 100 -alueverkoston kautta. Suomi 100 tuki ohjelmantekijöitä myös muilla tavoin, kuten viestinnällä ja edistämällä hankkeiden välistä yhteistyötä. Lisäksi ohjelmavalmistelua tehtiin tarvittaessa hankintoina.

Jotta oli mahdollista avustaa myös sellaisia hankkeita, jotka täyttivät EU:n kriteerit valtiontuesta, valmisteltiin valtionapujen myöntämiseen erillinen Suomi 100 -tukiohjelma. Tämä mahdollisti tarvittaessa EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisen, vaikka valtaosaan hankkeista voitiinkin soveltaa pelkästään valtionavustuskäytäntöä.

Suomi 100 -tukiohjelma astui voimaan pääministerin päätöksellä 8. joulukuuta 2015 ja päättyi helmikuun lopussa 2018. Valtioneuvoston kanslia järjesti tukiohjelman puitteissa vuosina 2015 ja 2016 yhteensä kolme valtakunnallista Suomi 100 -avustushakua, joihin tehtiin yhteensä 1 066 avustushakemusta.

Kohdennetut avustushaut täydensivät yhteiskunnallista ja kansainvälistä ohjelmaa

Alkuvuoden 2016 aikana tehtiin väliarviointi siihen mennessä syntyneestä ohjelmakokonaisuudesta. Sen jälkeen Suomi 100 -hallitus päätti kahdesta kohdennetusta avustushausta vuonna 2015 järjestetyn yleisen haun lisäksi. Niiden avulla haluttiin täydentää ohjelmaa puuttuvilla sisällöillä ja siten vahvistaa ohjelman tavoitteiden mukaista toteutumista.

Suomen tulevaisuutta vahvistavien yhteiskunnallisten hankkeiden avustushaussa rahoitettavilta hankkeilta edellytettiin konkreettisia toimenpiteitä Suomen vahvistamiseksi sekä pitkäkestoista vaikutavuutta. Toimenpiteet saattoivat liittyä esimerkiksi demokratiaan, kansalaisyhteiskuntaan, tasa-arvoon tai sananvapauteen. Tavoitteena saattoi myös olla koulutuksen, työelämän, yritystoiminnan tai kansainvälistymisen kehittäminen. Haku oli auki 4.–25.4.2016.

Kansainvälistä Suomi 100 -ohjelmaa tukevalla rahoituksella täydennettiin Suomi 100 -ohjelmaa Suomen ulkopuolella, erityisesti naapurimaissa, Pohjoismaissa sekä maakuvatyön kannalta keskeisillä painopistealueilla. Rahoitettujen hankkeiden tuli tukea Suomen maakuvatyötä ja edistää esimerkiksi suomalaisen osaamisen tunnettuutta. Myös tämä haku oli auki 4.–25.4.2016.

Taloudellinen osallistuminen perustui hallituksen suositukseen

Avustusta haettiin samalla verkkolomakkeella kuin ohjelmaan pääsyä. Avustushakujen aikana lomakkeessa esitettiin lisäkysymyksiä avustusta hakeneille hankkeille. Avustushakemuksen käsittely ja avustusta koskeva päätös edellytti erillistä päätöstä hankkeen liittämistä Suomi 100 -ohjelmaan.

Suomi 100 -sihteeristö valmisteli avustusesitykset Suomi 100 -hallitukselle hakemusten sekä hankkeiden kanssa käytyjen neuvotteluiden perusteella. Avustukset myönsi valtioneuvoston kanslia Suomi 100 -hallituksen lausunnon perusteella. Varsinaisen valtionavustuspäätös tehtiin, kun hankkeen valmistelu esimerkiksi muun rahoituksen osalta oli edennyt riittävän pitkälle. Kaikkiaan 14 hanketta peruuntui tässä vaiheessa hallituksen myönteisestä kannasta huolimatta. Hallitus käsitteli myös kaikki kielteiset avustusesitykset.

Avustus maksettiin toteutuneisiin kuluihin ja väliraportteihin perustuen, ja viimeinen maksuerä maksettiin aina vasta hankkeen päättymisen ja loppuraportin hyväksymisen jälkeen. Avustus oli osarahoitusta eli hankkeella oli oltava myös muita rahoituslähteitä.

Täydentävä ohjelma valmistelu keskittyi juhluvuoden kohokohtiin

Kevään 2016 jälkeen ei ollut enää tarpeen järjestää uusia valtakunnallisia avustushakua. Päätöksessä huomioitiin jo syntynyt ohjelmakokonaisuus ja jäljellä oleva ohjelmabudjetti. Lisäksi hauissa kohteena olleiden laajojen hankkeiden pitkät valmisteluajat edellyttivät avustuspäätöksiä hyvissä ajoin, kun taas lyhyemmän valmisteluajan paikallisille ja alueellisille hankkeille oli useimmissa maakunnissa tarjolla Suomi 100 -aluetukihakua vielä syksyn 2016 ja alkuvuoden 2017 aikana.

“Kiitos että sai olla mukana. Oli helpompaa saada yhteyksiä eri osallistujiin, kun mainitsi, että meidät on hyväksytty.”

Ohjelmahankkeen palaute

“VNK:n rahoitus oli meille katalyytti ja keskeisin mahdollistaja.”

Ohjelmahankkeen palaute

“Olimme pettyneitä, kun avustusrahat tapahtumien järjestämiseen oli käytetty etukäteen.”

Ohjelmahankkeen palaute



Kuva: Suomi 100 / Suvi-Tuuli Kankaanpää

Joidenkin valtakunnallisten tai kansainvälisten hankkeiden kohdalla valtioneuvoston kanslian taloudellinen osallistuminen arvioitiin kuitenkin tärkeäksi juhluvuoden ohjelmakokonaisuuden kannalta vielä avustushakujen päätyttyäkin. Näissä yhteistyö toteutettiin hankintoina, samoja arviointiperiaatteita noudattaen kuin Suomi 100 -tukiohjelman mukaisissa valtionavustuksissakin.

Suomi 100 -sihteeristön omien tuotantojen osuus pyrittiin pitämään mahdollisimman pienenä. Erityinen tarve tuotannoille oli juhluvuoden avajaisten ja itsenäisyyspäivän ympärille muodostuneen syntymäpäiväviikon yhteydessä. Omat tuotannot toteutettiin aina yhdessä yhteistyökumppanien kanssa.

Ohjelman valmistelumallin vahvuudet ja haasteet

Juhluvuoden ohjelmavalmisteluun ydintehtävä oli rakentaa mukaansatempaava ja osallistava ohjelma koko vuodelle, kuten Suomi 100 -hankkeen asettamispäätöksessä määriteltiin. Kaikki ratkaisut tähtäsivät mahdollisimman hyvän ja tavoitteidenmukaisen ohjelmakokonaisuuden toteutukseen.

Tavoitteellisuus tarkoitti esimerkiksi Suomi 100 -valtionavustusten kohdalla nimenomaan juhluvuonna toteutuneiden ja siihen selvästi liittyneiden Suomi 100 -hankkeiden tukemista. Tarkoituksena ei ollut avata juhluvuoden kunniaksi uutta yleistä avustuslähdettä, kuten osa avustusta hakeneista tuntui arvioineen. Kielteiset rahoituspäätökset sekä valtakunnallisten avustushakujen päättyminen jo keväällä 2016 aiheuttivat luonnollisesti pettymyksen joillekin ohjelmahankkeiden toteuttajille.

Avoimeen hankehakuun perustuva malli, joka ohjelman rakentamiseen luotiin, oli täysin uudenlainen Suomessa, eikä vastaavaa esimerkkiä ole tiedossa muualtaakaan maailmasta. Vaikka avoimesta hankehausta oli saatu hyvät kokemukset esimerkiksi Turku 2011 -kulttuuripääkaupunkihankkeessa joitakin vuosia aiemmin, teki Suomi 100 -ohjelmasta ainukertaisen hankkeiden runsas määrä sekä sisällöllinen ja toimijakentän monimuotoisuus.

Hankkeiden määrä kasvoi lopulta moninkertaiseksi vielä keväällä 2015 ennakoitua verrattuna. Ohjelmavalmisteluun ajalliset, taloudelliset ja henkilöresurssit olivat Suomi 100 -sihteeristössä rajalliset suhteessa ohjelman laajuuteen.

Isommilla ohjelmavalmistelu resursseilla olisi voitu panostaa enemmän esimerkiksi hankkeiden keskinäisen yhteistyön edistämiseen sekä hankkeiden laadulliseen tukemiseen. Valtaosa ohjelmahankkeiden loppukyselyyn vastanneiden palautteesta Suomi 100 -sihteeristölle oli kuitenkin myönteistä.

Yhdessä-teeman toteutumisen näkökulmasta malli oli erittäin onnistunut. Ohjelmahankkeiden loppukyselyssä moni vastaaja ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että myös pienten toimijoiden oli mahdollista päästä mukaan yhteisen Suomi 100 -sateenvarjon alle. Useimmille mukaan hakemisen tärkein motivaatio olikin saada virallinen status Suomi 100 -ohjelmahankkeena sekä käyttöoikeus Suomi 100 -tunnukselle ja osallisuus valtakunnalliseen viestintään. Jotkut kommentoivat oman hankkeensa hyötyneen Suomi 100 -asemasta yhteistyökumppaneita lähestyttäessä. Tärkeää oli lisäksi tunne osallisuudesta jossain suuressa ja koko Suomea yhdistäneessä asiassa.

Ohjelmaa hankehaun kautta koostettaessa jokaisen oikeus omakohtaiseen juhluvuosikokemukseen tekemällä jotain itselle tärkeää oli tärkeämpi arvo kuin esimerkiksi laadulliset kriteerit. Itsenäisyyden juhluvuoden ohjelman nähtiin olevan arvokas ja merkityksellinen juuri sellaisena, jollaiseksi suomalaiset ja Suomen ystävät halusivat sen yhdessä rakentaa – juuri niin monimuotoisena kuin Suomi ja suomalaisetkin ovat.

Runsauden käänköpuoli oli se, että joidenkin, pääasiassa isojen ammattimaisten toimijoiden mielestä ohjelmaan liitettujen hankkeiden määrää olisi pitänyt rajoittaa Suomi 100 -tunnuksen erityisyyden säilyttämiseksi. Toisaalta osa pienemmistä toimijoista koki jääneensä isojen hankkeiden varjoon. Suurelle osalle hankkeita isoon yhteiseen juhluvuosikokonaisuuteen kuuluminen vaikuttaisi kuitenkin loppukyselyn palautteen perusteella tuoneen lisäarvoa omaan toimintaan.

Erilaisten ja eri kokoisten toimijoiden mahdollisuus ja tarve hyödyntää Suomi 100:n tarjoamia viestinnällisiä työkaluja ja op-paita vaihtelivat suuresti. Isoilla, avustustoimintaan tottuneilla organisaatioilla oli parempi valmius huolehtia esimerkiksi valtionavustuksiin liittyvästä hallinnosta. Toisaalta pienet toimijat hyötyivät viestintäavusta ja tapahtumien tuottamiseen liittyvistä ohjeista isoja ammattilaistoimijoita enemmän. Verkkoon ja sähköposteihin vahvasti perustunut prosessi osoittautui joillekin hanketoimijoille haasteelliseksi, vaikka useimmat kokivatkin tämän toimivaksi.



“**Suomi 100-brändin jakaminen niin monelle hankkeelle vähensi brändin viestinnällistä arvoa. Mittakaavaltaan suuri hankkeemme hautaantui lukemattomien pienten hankkeiden alle. Näin ollen emme pystyneet tarjoamaan yhteistyökumppaneillemme lisäarvoa Suomi100-yhteistyön muodossa.**

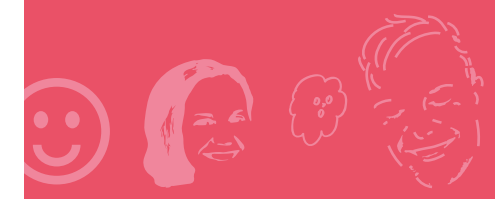
Ohjelmahankkeen palaute

“**Oli hienoa toimia Suomi 100 -sateenvarjon alla, se antoi painoarvoa tapahtumillemme ja ehkä lisäsi myös osallistujien intoa: työ tuntui merkittävältä!**

Ohjelmahankkeen palaute

“**Kaiken kaikkiaan hanke oli mielenkiintoinen ja meille alueellisille yhdistystoimijoille haastava. Paljon uutta tuli vastaan ja ehkä hieman enemmän olisimme toivoneet henkistä tukea tällaiseen pieneen hankkeeseen. Oli kuitenkin alueellisesti hienoa olla mukana.**

Ohjelmahankkeen palaute



Juhlavuoden viesti liikkeelle

The logo for the 100th anniversary of Finland, featuring the words "Suomi" and "Finland" in a white script font, with the number "100" in a bold, white sans-serif font below them, all set against a dark blue background.

Suomi
Finland
100

Suomi 100 -juhlavuosi toteutettiin avoimena, verkostomaisena toimintana, jossa viestintä oli keskeinen työkalu. Viestinnässä tehtiin monia julkishallinnon hankkeille epätyypillisiä ja rohkeita valintoja. Suomi 100:sta kasvoi lyhyessä ajassa vahva ja erottuva brändi, joka herätti tunteita ja laajaa vuoropuhelua.

Juhlavuoden strategian muuntaminen kaikkia suomalaisia ja Suomen ystäviä puhutteleviksi teoiksi edellytti erityistä viestinnällistä ponnistusta ja taitoa. Sekä viestinnän suunnittelussa että toteutuksessa tehtiin lyhyessä ajassa valtaisa työ. Viestintä oli ohjelmatoiminnan rinnalla juhlavuoden keskeinen työkalu ja toiminto, palvelutehtävä. Tavoitteet ja rima asetettiin korkealle niin sisällön kuin toteutuksenkin osalta.

Viestinnän yhtenäisyydellä, ajoituksella, sisällöillä ja sävyllä oli olennainen rooli juhlavuoden rakentamisessa ja läpiviennissä. Juhlavuoden perusidean, yhdessä tekemisen ja toiminnan laajuuden vuoksi oli selvää, että myös viestintätehtävä oli annettava kaikille. Jotta voidaan onnistua yhdessä, on sidosryhmien tarpeet tunnistettava ja heidät motivoitava niistä käsin mukaan viestijöiksi. Kun verkoston työ saataisiin liikkeelle oikeaan suuntaan, olisi toteutuskin sujuvaa.

Viestinnän avulla kirkastettiin yhteinen päämäärä ja tavoitteet, avattiin tekemisen tapaa, luotiin innostusta sekä tunne yhteisestä joukkueesta. Suomi 100 -organisaatio loi viestinnällisen viitekehyksen, alustan ja sanoitukset, sekä toimi viestinnän opastajana ja työkalujen tuottajana sidosryhmille. Taustalla viestintästrategian valintaan vaikuttivat sosiaalisen markkinoinnin viitekehys ja joukkoistaminen.

Viestinnästä vastanneille Suomi 100 -juhlavuosi oli yhtä aikaa unelma ja painajainen. Käsissä oli ainutlaatuinen, kerran elämässä ja vain harvalle eteen osuva tehtävä. Kyseessä oli jokaista suomalaista koskettava aihe, joka herätti suuria tunteita ja intohimoja, kohderyhmänä olivat yksiselitteisesti kaikki ja aikataulu, jossa keskeisistä päivistä ei voitu joustaa.

Sanoista tekoihin ja kuviksi

Juhlavuoden hengen ja idean, yhdessä-teeman, haluttiin välittyvän kaikessa toiminnassa: valinnoissa, toimenpiteissä ja yhteistyössä, mutta myös ilmeessä ja materiaaleissa. Jokaisen tekijän, ohjelman ja sidosryhmän tuli omalla osallistumisellaan pyrkiä välittämään kokonaiskuvaa juhlavuodesta.

Juhlavuoden brändiä rakentamaan ja ilmentämään luotiin oma visuaalinen identiteetti, johon kuului virallinen Suomi 100 -tunnus, graafinen ilme ja Suomen kasvot -kuvituskonsepti sekä siitä johdetut sovellukset. Näillä luotiin juhlavuodelle oma, erottuva ja tunnistettava ilmeensä, ja ne olivat myös keskeiset markkinoinnin elementit.

Juhlavuoden visuaalinen ilme ja brändielementit päätettiin antaa soveltuvin osin kaikkien käytettäväksi. Tämä tukisi brändin jalkautumista sekä kaikkien suomalaisten vuotta kohtaan kokemaan omistajuutta ja rohkaisisi tärkeää ruohonjuuritason toimintaa. Visuaalisen identiteetin ja sen alle rakennettavien työkalujen ja sovellusten oli siten kyettävä skaalautumaan pienestä pinsistä aina stadionin laajuisiin näkyvyysmateriaaleihin asti.

Suomi 100 -tunnus nostettiin juhlavuoden tärkeimmäksi visuaaliseksi elementiksi, jonka käyttöoikeus kertoi virallisesta osallisuudesta juhlavuoteen ja teeman mukaisesta toiminnasta. Samalla tunnistettiin ne mahdolliset ei-toivotut yhteydet ja tekemiset, joihin juhlavuoden brändi ei osallistu ja joihin puututtaisiin.

Viestintää aalloissa

Juhlavuosihankkeessa ja sen viestinnässä oli kolme vaihetta, jotka etenivät osin limittäin: suunnittelu- ja valmisteluvaihe 2015–2016, aktiivinen toteutusvaihe syksystä 2016 vuoden 2017 loppuun ja juhlavuoden päättymisen jälkeinen dokumentointi- ja arviointivaihe vuoden 2018 alkupuolella.



Alkuvaiheessa viestintä painottui verkostojen rakentamiseen ja viestijöiden varustamiseen. Toteutusvaiheessa painopiste oli jatkuvassa sisällöntuotannossa ja viestinnän asiakaspalvelussa sekä juhluvuoden kohokohtien viestinnässä.

Suunnittelu ja toteutus rinta rinnan

Viestinnän suunnittelu ja valmistelutyö käynnistettiin Suomi 100 -sihteeristössä keväällä 2014. Viestintää alettiin suunnitella noin miljoonan euron kokonaisbudjetilla ja yhden henkilön työpanoksella kolmelle vuodelle jaettuna.

Tilanne muuttui nopeasti keväällä 2015, jolloin juhluvuoden kokonaisbudjetti kasvoi ja viestinnän budjetti täsmentyi neljään miljoonaan. Toiminnan asettuessa toiseen kokoluokkaan oli paikallaan markkinointiviestinnän ottaminen mukaan suunnitteluun sekä viestinnän ja markkinointiviestinnän kumppanien kilpailuttaminen. Viestintäkumppaniksi ja lead agency -rooliin valittiin Oy SEK Ab ja markkinointikumppaniksi Miltton Oy. Työ toimistojen kanssa käynnistyi kesällä 2015, kun matkaa juhluvuoden alkuun oli noin puolitoista vuotta.

Viestinnän ja markkinoinnin suuntaviivat hyväksyttiin Suomi 100 -hallituksessa kesällä 2015, ja syksyllä valmistui kokonaissuunnitelma, joka piti sisällään sekä strategisen että operatiivisen osuuden. Viestinnälle ja markkinointiviestinnälle luotiin selkeät tavoitteet ja toimintamallit, mutta toteutuksia ei lyöty lukkoon liian aikaisessa vaiheessa. Muuttuvassa ja nopeasti etenevässä hankkeessa suunnitelman piti elää ja täydentyä ja esimerkiksi koko suunnitteluvaiheen ajan viestintää jo toteutettiin ja testattiin käytännössä.

Keskeinen valinta oli voimavarojen kohdentaminen ostetun näkyvyyden sijaan verkostoviestintään ja omaan, toimitukselliseen sisältöön. Kampanjatyyppisen lähestymisen asemesta juhluvuodelle lähdettiin tavoittelemaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta lisäävää roolia, mikä oli myös yhdessä-teeman hengen mukaista.

Viestijäverkosto kokoon

Juhluvuoden kohderyhmäksi oli asetettu yksiselitteisesti kaikki suomalaiset ja Suomen ystävät. Viestintää varten sidos- ja kohderyhmät pyrittiin kuitenkin täsmentämään ja tunnistamaan tarkemmin sitoutumisen ja kiinnostuksen näkökulmasta. Näin kiteytyivät juhluvuoden *'omistajat'*, jotka olivat lähtökohtaisesti mukana toiminnassa esimerkiksi työn tai ohjelmatoiminnan puitteissa, *'sytyttäjät'*, jotka olivat vahvoja vaikuttajia yhteiskunnassa ja *'liputtajat'*, joiden joukkoon voivat kuulua kaikki suomalaiset. Viestinnän palvelumallia, ajoitusta, työkaluja, kanavia ja sisältöjä ryhdyttiin rakentamaan näiden kohderyhmien tarpeet huomioiden.

Viestijäryhmistä keskeisiä olivat kaikissa maakunnissa ja kuudessa suurimmassa kaupungissa toimineet Suomi 100 -aluekoordinaattorit, ulkoasiainhallinnon edustustoverkosto lähes sadassa maassa, ohjelmassa mukana olleet tuhannet hankkeet, yritysyrityskumppanit sekä kunnat ja valtionhallinto. Lopulta juhluvuoden viestiä veivät eteenpäin tuhannet ihmiset Suomessa ja maailmalla.

Media nähtiin lähtökohtaisesti yhteistyökumppanina ja tiedotusvälineitä kannustettiin tuomaan esiin omia näkökulmia Suomen itsenäisyyden satavuotisuuteen.

Itsenäisyysliike on olennainen osa myös suomalaisen median historiaa. Toimituksia rohkaistiin monipuoliseen tekemiseen omien yleisöjensä kanssa ja tarkastelemaan perinteisen historianäkökulman rinnalla myös tulevaisuutta. Kansainvälistä mediaa palveltiin etupäässä Suomen edustustojen kautta. Myöhemmin kiinnostuksen kohotessa maailmalla tehtiin myös suoria lähestymisiä kansainvälisten medioiden suuntaan.

Henkilökohtainen vuorovaikutus tunnistettiin tärkeäksi keinoksi viedä juhluvuoden viestiä eteenpäin. Siksi jo suunnitteluvaiheessa pyrittiin tunnistamaan ja saamaan innostavia ihmisiä mukaan juhluvuoden viestin viejiksi. Tämä huomioitiin myös Suomi 100 -organisaation rakentamisvaiheessa kutsumalla hallitukseen ja valtuuskuntaan laaja-alaisesti yhteiskunnan eri tahojen tunnettuja edustajia.

Osana viestinnän suunnittelua varauduttiin mahdollisiin kriisitilanteisiin. Itsenäisyyden juhluvuosi herättäisi paljon tunteita ja intohimoja, ja vallitseva aika ymmärrettiin haastavaksi juhluvuoden myönteisen sanoman levittämiseen. Myös itse toimintaan liittyvät riskit tunnistettiin viestinnän näkökulmasta.

Ennakoiduista kriittisistä teemoista moni leimahti aika ajoin pintaan, mutta mikään niistä ei leimannut koko juhluvuotta eikä vienyt huomiota pois ytimestä. Tähän vaikutti juhluvuoden erityisen vahvaksi kasvanut brändi ja siihen sitoutunut laaja yleisö. Toisaalta kriittistä keskustelua tervehdittiin ilolla. Se kertoi aiheen tärkeydestä ja merkityksestä suomalaisille ja piti juhluvuoden tuoreena ja kiinnostavana.



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela

Markkinointi tunnettuuden ja tunnelman rakentajana

Markkinointiponnistukset suuntautuivat sekä viestijäverkostoon että suurelle yleisölle. Etenkin alkuvaiheessa tuotettiin viestijöille laaja määrä erilaisia materiaaleja ja oppaita, myöhemmin tulivat mukaan markkinoinnilliset sovellukset.

Osa viestintämateriaalista oli yhteistä, osa oli tarkoitettu vain joillekin sidosryhmille. Materiaalia jaettiin sidosryhmille aineistopankkien kautta ja osa oli kaikkien saatavilla. Paljon kysyttyjä olivat juhluvuoden tunnuksen lisäksi ohjeet ja oppaat, kuvituskuvat, esittelydiat ja videot.

Perusmateriaalina toimi viestinnän opas, jossa ohjattiin perusviesteihin, Suomi 100 -juhlavuoden viestinnän sävyyn, viestintämateriaaleihin sekä annettiin yleisiä ohjeita esimerkiksi oman viestintäkanaviston rakentamisesta ja mediatyön tekemisestä. Ensimmäinen viestintäopas julkaistiin elokuussa 2015 ja sitä päivitettiin useaan kertaan juhlavuoden valmistelun edetessä. Kouluille tuotettiin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa oma opetussuunnitelmaa täydentävä juhlavuoden opas, joka innosti ja ohjasi hyödyntämään juhlavuoden teemaa opetuksessa. Suositusta oppaasta tehtiin myös päivitetty versio.

Juhlavuoden viestinnän linjauksen mukaisesti markkinointia tehtiin ensisijaisesti muilla keinoin kuin mediaostoin. Omat kanavat houkuttelivat seuraajia toiminnan ja sisältöjen kautta. Myös onnistunut mediatyö oli tärkeässä asemassa tunnettuuden lisäämisessä.

“**Satavuotias itsenäinen Suomi on loistava menestystarina, jota kelpaa juhlia: pieni, ketterä, osaava maa, jonka hyvinvointi on rakennettu luottamuksella ja yhteistyöllä.**

Yliasiames, KTT Mikko Kosonen, Suomi 100 -puheenvuoroja 9.1.2017

“**Best country in the world. Safe and honest and even humble. My birth place and very proud to be a Finn.**

Facebook-kommentti

“**Eikö Suomen tasavalta ole satavuotias vasta vuoden päästä??**

Facebook-kommentti

“**Kiitos brandistä! - Tärkein tuki kaikelle toiminnallemme tuli siitä, että Suomi 100 -hanke-toiminta oli ylipäätään aloitettu. Yhteiset tunnuksat ja yhteinen status mahdollistivat pienellekin toimijalle tilaisuuksiinsa parasta laatua.**

Ohjelmahankkeen palaute



Kuva: Suomi 100 / Suvi-Tuuli Kankaanpää

Jatkuvaa hakukoneoptimointia ja digimarkkinointia tehtiin pienimuotoisesti marraskuusta 2016 lähtien Facebook-, Youtube- ja Instagram-sisältöjen yhteydessä sekä verkkosivujen tunnettuuden lisäämisessä. Digimarkkinointia tehostettiin juhluvuoden kohokohdissa: avajaisten yhteydessä joulukuussa 2016, Yhdessä-viikonloppuna elokuussa 2017 sekä juhluvuoden huipennuksen aikana marras-joulukuussa 2017. Kaikkiaan mediaostoihin käytettiin vain hieman alle seitsemän prosenttia koko viestinnän ja markkinoinnin budjetista.

Sinivalkoinen kasvogalleria heräsi eloon

Suomi 100 -tunnuksen ja kokonaisilmeen näkyvyys olivat tärkeä osa juhluvuotta. Virallinen tunnus sekä visuaalisen ilmeen ja Suomen kasvot -kuvituskonseptin sovellukset pyrittiin saattamaan mahdollisimman laajasti verkostojen käyttöön. Suomi 100 -juhluvuoteen suunniteltiin myös valikoima näkyvyystuotteita, kuten lippusarjoja, roll-uppeja, ilmapalloja ja opasteita. Lisäksi Suomi 100 -sihteeristö tuotti materiaaleja omiin tapahtumiin ja satoihin ohjelmahankkeiden ja muiden toimijoiden tilaisuuksiin. Materiaaleja lainattiin toimijoille ja niistä tuotettiin räätälöityjä ratkaisuja.

Juhluvuoden merkittävä markkinoinnillinen panostus oli Suomen kasvot -sovellus, joka herätti Suomen satavuotisjuhluvuoden kuvituksen eloon. Verkossa toimivan työkalun avulla kuka tahansa saattoi muokata omasta kuvastaan uniikin, sinivalkoisen piirrosversion ja käyttää sitä haluamallaan tavalla. Suomen kasvot toi juhluvuoden ilmeen jokaisen suomalaisen ja Suomen ystävän ulottuville missä päin maailmaa tahansa. Yksityishenkilöiden ohella erilaiset toimijat järjestivät keräyksiä ja teettivät kuvista kollaaseja liputtaakseen juhluvuotta. Joulukuussa 2016 lanseeratun sovelluksen avulla tehtiin yhteensä noin 100 000 kuvaa.

Suomi 100 -tunnus ja Suomen kasvot jalkautuivat juhluvuoden tunnistettavaksi elementiksi laajalti ja yllättäviinkin ympäristöihin. Suomi 100 näkyi valtiohallinnon ja kuntien yleisötiloissa sekä ulkoministeriön edustustoissa ympäri maailman, mutta myös esimerkiksi poliisiautojen kyljissä Suomessa. Juhluvuoden kunniaksi Suomi 100 -tunnus pääsi suomalaisten viralliseen passiin ja sinivalkoinen kasvo-kuusi Suomen valtion talousarvion kansilehtiin.

Näkyvyystuotteet olivat kaikkien saatavilla verkkokaupassa, joka avattiin elokuussa 2016 ja suljettiin 31.12.2017. Tuotteita tilasivat pääasiassa ohjelmahankkeet, kunnat ja kaupungit, kansalaisjärjestöt ja yritykset, mutta myös yksityishenkilöt. Verkkokaupasta oli mahdollista tilata materiaaleja myös ulkomaille. Ylivoimaisesti suosituin ja laajimmalle levinnyt näkyvyydsmateriaali oli Suomi 100 -pinssi, joita myytiin verkkokaupasta lähes 120 000 kappaletta.



Suomi 100 viestintäopas juhlavuoden rakentajille ja ohjelmahankkeille

Tammikuu 2016

*Suomi
Finland*
100

Ensimmäinen viestintäopas julkaistiin elokuussa 2015 ja sitä päivitettiin useaan kertaan juhlavuoden valmistelun edetessä. Kouluille tuotettiin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa oma opetussuunnitelmaa täydentävä juhlavuoden opas, joka innosti ja ohjasi hyödyntämään juhlavuoden teemaa opetuksessa.

Yhdessä koettua

Brändi nimeltä Suomi 100



Kuva: Suomi 100

Suomi 100 -tunnuksesta ja sen visuaalisesta maisemasta sinivalkoisine kasvoineen tuli parissa vuodessa tunnettu brändi, joka näkyi sometileillä, lehtien palstoilla, televisiossa, katukuvassa, tapahtumissa ja kauppojen hyllyillä. Brändituotteista suosituimmaksi nousi pinssi, joka keikkui usein iltauutisissa haastateltavan takinliepeessä.

Suomi 100 -brändin vetovoimasta kertoo, että tunnusta matkittiin monin eri tavoin, ja saatiinpa nähdä muutama hauska meemikin: Suomi Finland kääntyi ketterästi Soumi Funlandiksi. Visuaalisen identiteetin kantavana elementtinä oli Suomen kasvot -kuvituskonsepti, johon kuka tahansa saattoi tehdä omat sinivalkoiset Suomen kasvot. Kasvokuvitus ilmensi yhdessä-teemaa hausalla ja inspiroivalla tavalla, ja korosti itsenäisyyden olevan kaikkien yhteistä aikaansaannosta.

Juhlavuoden visuaalinen ilme ei ollut pelkästään juhlavuoteen osallistuneiden rakastama, vaan sitä arvostivat myös ammattilaiset. Suomi 100 -juhlavuoden identiteetti palkittiin 27.4.2017 Kultahuipulla parasta suomalaista markkinointiviestintää ja muotoilua etsivässä Grafian Vuoden Huiput -kilpailussa.

Suomi 100 -tunnus oli rekisteröity tavaramerkki ja omistajansa valtioneuvoston kanslian historiassa tietävästi ensimmäinen sellainen. Suomi 100:n myötä valtioneuvoston kansliaan tuli myös ammattimaista markkinointia, markkinoinnin osaamista ja brändin hallintaa. Ne olivat uusia aluevaltauksia 200-vuotiaan viraston historiassa. Ei ihme, että valtioneuvoston muulla henkilökunnalla oli välillä ihmettelemistä, mihin mitään asiaa tarvittiin.

Organisaation voima verkostoissa



Kuva: Museoviraston kuvakokoelmat



Kuva: Suomi 100



Kuva: Kalle Kataila



Kuva: Museoviraston kuvakokoelmat

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden toteuttamisesta vastasi valtioneuvoston kanslia, jonka tehtäviin kansallisten merkkipuosisien järjestäminen kuuluu. Virallisen organisaation ytimen muodostivat Suomi 100 -sihteeristö, -hallitus ja -valtuuskunta sekä valtakunnallinen alueverkosto. Todellinen organisaatio oli merkittävästi laajempi. Yhdessä-teeman mukaisesti koko yhteiskunta haluttiin mukaan tekemään yhteistä juhlavuotta ja Suomi 100 -verkosto kasvoi kaikkiin suuntiin.

Valtioneuvoston kansliassa toimi vuosina 2013–2018 Suomi 100 -sihteeristö (liite 2), jolla oli kolme päätehtävää: Suomi 100 -juhlavuosisiisankkeen organisointi ja hallinnointi, ohjelmakokonaisuuden rakentaminen ja ohjaaminen sekä viestintä. Sihteeristön työtä johti Suomi 100 -pääsihteerii Pekka Timonen.

Suomi 100 -sihteeristössä työskenteli sen toimikaudella yhteensä 26 henkilöä. Henkilöstömäärä vaihteli juhlavuosisiisankkeen etenemisen mukaan viidestä kahteenkymmeneen ja myös virkasuhteiden pituudet vaihtelivat muutamasta kuukaudesta useampaan vuoteen. Suurimmillaan henkilöstömäärä oli juhlavuoden 2017 alusta syksyyn 2017. Sihteeristö työskenteli kolmessa tiimissä; pääsihteerii vastasi hankkeen kokonaisuuden rinnalla organisoinnin ja hallinnon tiimistä, viestintäpäällikkö Päivi Pirttilä viestintätiimistä ja ohjelmapäällikkö Suvi Innilä ohjelmatiiimistä.

Sihteeristön tehtävänä oli luoda hallituksen ja valtuuskunnan ohjauksessa Suomen juhlavuoden toteutuksen konsepti sekä toimintatavat ja mallit käytännön toteuttamiseen. Työ oli poikkeuksellisen laajan sidosryhmäverkkoston rakentamista ja ylläpitoa sekä jatkuvaa, uusien yhdessä tekemisen muotojen kehittämistä ja löytämistä. Sihteeristön tehtäviin kuuluivat myös yhteistyöverkkoston työn ohjaus ja tuki, kokoukset, ohjeistukset, valtakunnalliset konseptit, yritys yhteistyön malli ja ohjaus.

Juhlavuoden tavoitteiden saavuttaminen edellytti myös ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttöä. Erityisen suuri tarve oli viestinnässä ja markkinoinnissa, johon kilpailutettiin useita puitesopimus- ja sopimus-toimittajia. Viestinnän ja markkinointiviestinnän palvelujen tuottamisessa sopimus-toimittajina olivat Oy SEK Ab ja Miltton Oy. Visuaalisen ilmeen suunnittelusta ja toteutuksista vastasi Kokoro & Moi Oy, Suomi 100 -tunnuksen ensimmäisen version laati Kuudes kerros Oy. Näkyvyydsmateriaalien verkkokaupasta vastasi Grano Oy ja yritys-yhteistyön sopimus-kumppani oli Partners United Oy.

Suomi 100 -sihteeristö oli kokoansa suurempi asiakaspalvelun, sidosryhmätyön sekä juhluvoiteen liittyvän käytännön tekemisen hermokeskus. Työskentely oli yhtä aikaa suunnitelmallista ja reaktiivista sekä usein erittäin hektistä. Sihteeristöstä muodostui juhluvoiteen tietotoimisto ja toiminnan polttopiste, jonka toimitiloissa Helsingin Kirkkokadulla kävi palaverissa ja tapaamisissa useita tuhansia juhluvoiteen toimijoita.

Suomi 100 -hallitus ja valtuuskunta viitoittivat suuntaa

Suomi 100 -hallitus (liite 3) ohjasi sihteeristön työtä. Säännöllisesti kokoontuvaan hallitukseen kuului puheenjohtaja ja 11 jäsentä yhteiskunnan eri aloilta. Puheenjohtajana toimi pääministerin valtiosihteerin Olli-Pekka Heinonen 15.11.2013–29.6.2015 ja valtiosihteerin Paula Lehtomäki 1.7.2015–31.1.2018. Suomi 100 -hallitus vastasi juhluvoiteen toimeenpanosta ja ohjauksesta valitun strategian mukaisesti. Hallitus otti myös kannan ohjelmahankkeiden valtionavustusesityksiin. Vuosien 2013–2018 aikana hallitus piti yhteensä 48 kokousta.

Asetuspäätöksen mukaisesti juhluvoiteen yleisistä linjauksista päätti Suomi 100 -valtuuskunta (liite 4) hallituksen valmistelun mukaisesti. Valtuuskunnassa oli edustettuna 70 suomalaisen yhteiskunnan keskeistä organisaatiota ja se kokoontui toimikautensa aikana yhteensä kuusi kertaa. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimivat pääministeri Jyrki Katainen (14.8.2013–24.6.2014), pääministeri Alexander Stubb (24.6.2014–29.5.2015) ja pääministeri Juha Sipilä (29.5.2015–31.1.2018), varapuheenjohtajana valtiovaraministeri ja sihteerinä Suomi 100 -pääsihteerin.

Suomi 100 -aluekoordinaattorit innostivat ja yhdistivät

Juhlavuodeen jalkauttamiseksi koko Suomeen valtioneuvoston kanslia perusti Suomi 100 -alueverkoston, jonka merkitys muodostui erittäin tärkeäksi. Alueellinen valmistelutyö käynnistyi syyskuussa 2015 ja Suomi 100 -alueverkosto aloitti toimintansa keväällä 2016.

Alueverkosto (liite 5) muodostettiin maakuntien liitoista (19) ja kuudesta suurimmasta kaupungista, ja sen tehtävänä oli vastata juhluvoiteen alueellisesta koordinoimisesta ja viestinnästä. Kullekin alueelle nimetty Suomi 100 -aluekoordinaattori työskenteli joko kaupunkiorganisaation tai maakuntaliiton palveluksessa. Aluekoordinaattoreiden lisäksi monet kunnat nimesivät oman Suomi 100 -yhteyshenkilön. Alueverkosto tapasi yhteisissä kehittämis- ja suunnittelupäivissä 2–4 kertaa vuodessa, yhteensä yhdeksän kertaa.

Aluekoordinaattorit olivat Suomi 100 -sihteeristön edustajia alueilla ja toimivat viestijöinä molempiin suuntiin. Joillakin alueilla tehtävää saattoi hoitaa kaksi henkilöä niin, että toinen huolehti enemmän viestinnästä ja toinen esimerkiksi hankeyhteistyöstä

ja aluetukiin liittyneistä hauista. Osa koordinaattoreista toimi myös oman alueen ohjelman tuottajina.

Viestintä oli keskeinen osa alueverkoston työtä. Aluekoordinaattorit neuvoivat, innostivat ja kannustivat paikallisia toimijoita mukaan Suomi 100 -ohjelman rakentamiseen. He vastasivat Suomi 100 -näkyvyydestä, materiaaleista ja mediatyöstä alueillaan. Lähes kaikki alueet ylläpitivät omia sosiaalisen median Suomi 100 -kanavia ja -tapahtumakalentereita. Aluekoordinaattorit auttoivat valtakunnallisia hankkeita yhdistämällä niitä paikallisiin yhteistyökumppaneihin, ja nostivat laajasta ohjelmatarjonnasta esiin oman alueen asukkaita koskevat tapahtumat ja hankkeet. Alueverkostolla oli tärkeä rooli myös valtakunnallisten Suomi 100 -konseptien ja siten koko Suomea yhdistävien hetkien toteuttamisessa aluetasolla.

Ministeriöryhmä kokosi valtiontoimijoita yhteen

Valtion eri toimijoiden viestinnän edustajat tai juhluvoiteen hankkeeseen nimetyt yhteyshenkilöt kokoontuivat säännöllisesti Suomi 100 -ministeriöryhmässä. Ministeriöryhmään kuului edustaja kaikista ministeriöistä, oikeuskanslerin virastosta, eduskunnasta, tasavallan presidentin kansliasta ja valtioneuvoston kansliasta.

Ministeriöryhmässä jaettiin tietoa eri hallinnonalojen Suomi 100 -hankkeista ja suunniteltiin yhteistyöhankkeita. Lisäksi ryhmällä oli tärkeä rooli eri valtiontoimijoiden yhteisen juhluvoiteen kokemuksen ja yleisen viestinnän rakentamisessa. Ministeriöryhmä kokoontui yhteensä 14 kertaa. Lisäksi muodostettiin muita yhteistyöryhmiä kuten valtiontoimijoiden kansainvälisten asioiden koordinointiryhmä.

Ulkomailla tapahtuvaa Suomi 100 -toimintaa koordinoivat ulkoministeriö ja edustustot eri maissa. Ohjelmatyön puitteissa Suomi 100 -toimintaa oli yli sadassa maassa kaikilla kuudella mantereella. Virallisen organisaation lisäksi ulkomailla tapahtuvaa toimintaa edistivät aktiivisesti monissa maissa paikalliset Suomi-Seurat.

Voimaa verkostoista

Yhdessä-teema loi luontevan perustan toteuttaa juhlatvuosi verkostoihin perustuvana toimintana. Tähän ohjasi myös tehtävän laajuus ja juhlatvuodelle asetetut tavoitteet. Juhlatvuosihankkeen kokonaisuuteen nähden rajalliset resurssit korostivat verkostomaisen toimintatavan arvoa ja merkitystä.

Valmiin, ylhäältä johdetun ohjelman tai kampanjan sijaan avaimet toteutukseen päätettiin antaa jokaisen omiin käsiin. Suomen satavuotisjuhlatvuodesta tulisi suomalaisten itsensä tekemä ja näköinen. Juhlatvuosiorganisaatio otti itselleen palvelutehtävän luoda viitekehys ja alusta yhteiselle toteutukselle. Tämä oli julkishallinnossa ja perinteisten merkkivuosien ketjussa poikkeuksellinen valinta. Siihen sisältyi myös tietoinen riski – kukaan ei tiennyt, millainen Suomen historiallisesta juhlatvuodesta lopulta tulee.

Tämän valinnan myötä oli jo alkuvaiheista lähtien tärkeää saada toimintaan mukaan yhteiskunnan koko kirjo. Sihteeristöltä ja hallitukselta paljon jalkatyötä vaatinut tunnustelukierros ennakoitiin hyvää. Suomalainen demokratiaan, talkooperinteeseen ja yhdistystoimintaan nojaava kansalaisyhteiskunta oli valmis ottamaan haasteen vastaan. Juhlatvuosihankkeen verkostoon kiinnittyi suuri määrä toimijoita maakunnista, järjestömaailmasta, kunnista, valtionhallinnosta, mediasta, yrityksistä ja elinkeinoelämästä. Myös yksityiset tunnetut vaikuttajat osoittivat kiinnostusta

juhlatvuotta kohtaan ja olivat valmiita osallistumaan, kun heitä lähestyttiin. Kanava omaan toimintaan avautui useimmille toimijoille ohjelmatoiminnan käynnistyessä keväällä 2015.

Verkostomaiseen toimintaan perustuva hanke vaatii erityisen paljon viestinnältä. Yhdenmukaisen, aktiivisen ja vuorovaikutukseen perustuvan viestinnän tärkeys ymmärrettiin heti alkuvaiheessa ja viestintä nostettiin ohjelmatoiminnan rinnalle juhlatvuoden toiseksi kivijalaksi.

Yrityksille oma osallistumisen muoto

Yhdessä-teeman mukaisesti myös yritykset ja elinkeinoelämä haluttiin mukaan juhlatvuoden tekemiseen. Tätä varten tarvittiin avoimen ohjelmatoiminnan rinnalle kaupallisille toimijoille suunnattu osallistumisen muoto. Ensimmäistä kertaa Suomen valtiollisten merkivuosien historiassa yritysten mukaantulolle luotiin strategia ja toimintamalli. Suomi 100 -kumppanuuden kautta yrityksille tarjottiin mahdollisuus edistää yhteiskunnallista hyvinvointia yhdessä-teeman mukaisesti.

Yritysten ja elinkeinoelämän halu osallistua itsenäisyyden juhlatvuoteen oli vahva ja yhteistä tekemisen tapaa lähdettiin kiinnostuksella rakentamaan. Suomi 100 -yritysohjelma toteutettiin kahdessa vaiheessa. Vuonna 2016 toteutetulle laajemman yritysyhteistyön mallille toi jatkoa vuoden 2017 alussa pienyrityksille räätälöity osallistumisen muoto. Lisäksi Suomi 100 -ohjelmassa oli lukuisia yritysten toteuttamia sisältö-hankkeita ja monet yritykset olivat myös yhteistyökumppaneina tukemassa ohjelmahankkeita.

Ensimmäinen, laajemman Suomi 100 -yrityskumppanuuden ohjelma käynnistettiin alkuvuodesta 2016. Siihen yritys ja valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -hanke

sopivat yhdessä siitä, miten yritys olisi mukana itsenäisyyden juhlatvuodessa erilaisten tekojen ja osallistumisen kautta sekä mahdollisesti myös tuotteillaan ja palveluillaan. Yrityksellä tuli olla mahdollisuus sitoutua muun muassa yhdessä-teeman mukaiseen tuote- tai palvelukehitykseen, laajaan viestintään sekä osallistua yhteiskunnalliseen yleishyödylliseen toimintaan, joka saattoi liittyä yrityksen muuhun vastuutyöhön. Kaikki yritykset, joilla oli toimintaa Suomessa, saattoivat hakea mukaan.

Vuoden 2017 alussa toteutettiin toinen, pienyrityksille suunnattu osallistumisen muoto. 100 hyvää Suomesta -ohjelmassa haettiin sadan pienyrityksen tuotetta tai palvelua juhlistamaan satavuotiasta Suomea. 100 hyvää Suomesta toteutettiin yhteistyössä Suomen Yrittäjien, Keskuskauppakamarin, Suomalaisen työn liiton kanssa ja Elinkeinoelämän Keskusliiton kanssa. EU-määritelmän mukaiset pienyritykset saattoivat hakea mukaan yhdellä tuotteella tai palvelulla, jolle haluttiin saada virallinen Suomi 100 -tunnuksen käyttöoikeus. Hakuehtojen täyttämisen lisäksi yrityksen tuli tehdä kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus (<https://sitoumus2050.fi/>).

Yhteistä kaikille juhlatvuoden kumppaniyrityksille ja niiden Suomi 100 -tuotteille ja palveluille oli tausta, tarina tai yhteiskunnallinen teko, joka perusteli valinnan osaksi itsenäisyyden juhlatvuoden ohjelmaa. Mukana ollut yritys sai käyttää Suomi 100 -tunnusta sovitussa tuotteissa ja palveluissa, omassa viestinnässään ja markkinoinnissaan.

Yrityskumppanuudet kasvoivat merkittäväksi osaksi juhlatvuoden valtakunnallista toteuttamista ja yritykset olivat omalta osaltaan luomassa näkyvyyttä koko juhlatvuodelle. Vuosina 2016–2017 Suomi 100 -sihteeristössä työskenteli yritysyhteistyöhön keskittynyt vastuuhenkilö.

Yhdessä koettua

Hiiop! 274 vuotta hyviä tekoja satavuotiaalle Suomelle

Joka kolmas suomalainen tekee vapaaehtoistyötä ja joka toinen lähtisi mukaan, jos joku pyytäisi. Satavuotiaan Suomen kunniaksi OP innostui vapaaehtoistyöstä ja pyysi kumppaninsa mukaan. Tuloksena syntyi 274 vuotta vapaaehtoistyötä.

Kiire riivaa, sitoutuminen kammottaa

Haluaisin tehdä hyvää, mutta aikaa ei tunnu olevan. Mistä tekemisen paikan voisi löytää? Pitääkö sitoutua? Suomesta löytyi halua auttaa ja tehdä hyvää, mutta tällaisia kynnyksiä vapaaehtoistyöhön löytyi, kun OP tutki suomalaisten suhdetta vapaaehtoistyöhön.

OP halusi tehdä satavuotiaan Suomen kunniaksi jotakin hyvää yhdessä työntekijöidensä, omistaja-asiakkaidensa ja sidosryhmiensä kanssa. OP innostui vapaaehtoistyöstä sen potentiaalisen joukkovoiman vuoksi, ja halusi madaltaa hyvän tekemisen kynnyksiä. Tavoitteena oli kannustaa suomalaiset juhluvuoden yhdessä-teeman mukaisesti tekemään asioita oman yhteisönsä eteen ja mahdollistaa ideoiden toteuttaminen ketterästi digitaalista alustaa hyödyntäen.

Vapaaehtoistyön välityspalvelu Hiiop100.fi

OP asetti tavoitteeksi yhteensä 100 vuotta vapaaehtoistyötä. Ajatus lähti OP:n henkilöstöstä, ja jokaista OP:n 12 000 työntekijää kannustettiin päiväksi va-

apaaehtoistyöhön työajalla. Tästä syntyisi puolet 100 henkilötyövuoden tavoitteesta. Sadan vuoden tavoitteen saavuttamiseksi OP rakensi yhteistyökumppanin kanssa uuden, kaikille avoimen vapaaehtoistyön välityspalvelun Hiiop100.fi. Sivusto yhdistää vapaaehtoisen ja tehtävän. Käytännössä kuka tahansa voi hakea sivuston kautta vapaaehtoisia tai etsiä itselle sopivaa tehtävää.

Yhdessä 274 vuotta vapaaehtoistyötä

Juhlavuoden aikana vapaaehtoistyötä tehtiin yhteensä 274 vuotta. Sivuston kautta ilmoitettiin yli 3 000 vapaaehtoistyötehtävää eri puolilla Suomea. Hyvää tehtiin muun muassa vähävaraisten perheiden hyväksi. Tuhannet auttoivat esimerkiksi Hope ry:tä keräämään ja lajittelemaan lahjoituksia, ja heinäkuussa 1 500 koululaista sai koulurepun. Juhlavuoden aikana tuettiin nuorten taloustaitoja, ehkäistiin syrjäytymistä, kerättiin varoja Nälkäpäivä-, Nenäpäivä- ja Jano-keräyksiin sekä siivottiin kansallispuistoja ja rantoja. Vapaaehtoiset olivat myös ikäihmisten yksinäisyyden asialla ja vierailivat palvelutaloissa, auttoivat arjessa ja järjestivät Mummodiskoja, Koko Suomi kiittää -juhlia, K60 -kekkereitä ja Hyvän mielen lounaita. Marraskuussa sata senioria pääsi autoretkel-le Aja iäkkään iloksi -viikolla. Tuhannet suomalaiset neuuloivat keskosten, lasten ja veteraanien hyväksi.



Kuva: OP

Juhlavuoden talous

Juhlavuoden talouden tarkastelussa on kaksi näkökulmaa: valtion Suomi 100 -projektille myöntämän määrärahan käyttö eli juhluvuoden budjetti ja toisaalta arvio koko Suomi 100 -juhlavuoden taloudellisesta panostuksesta huomioiden kaikki juhluvuoden toteuttajat. Suurin osa Suomi 100 -juhlavuoden määrärahoista kohdistui ohjelmatoimintaan.

Suomi 100 -juhlavuoden projektille kohdennettiin erillinen määräraha valtion tulo- ja menoarviosta. Kokonaisbudjetti vuosille 2013–2018 oli yhteensä 19 miljoonaa euroa.

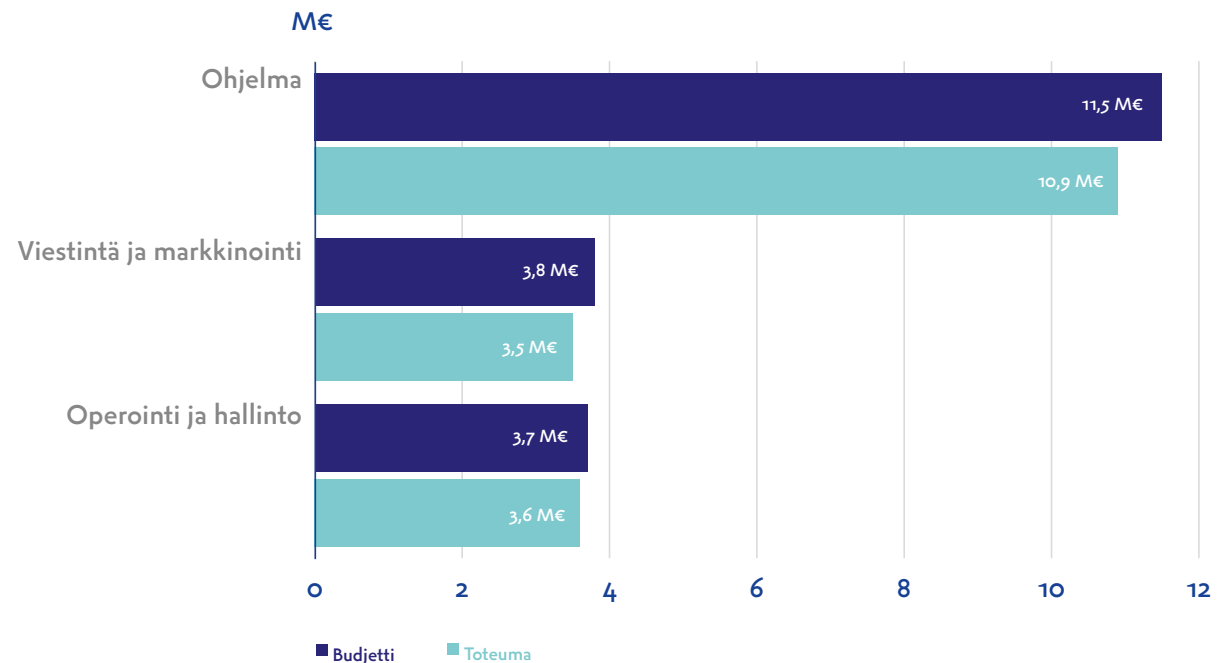
Vuonna 2014 hankkeen käynnistämiseen ja valmisteluun oli varattu viiden miljoonan euron määräraha. Vuonna 2015 tehtiin päätös hankkeen 19 miljoonan euron kokonaismäärärahas- ta hankkeen valtuuskunnan ja hallituksen hyväksymän strate- gian ja toteutusmallin pohjalta. Määrärahojen käytöstä päätti valtioneuvoston kanslia. Toteutunut määrärahan käyttö vuosina 2013–2018 oli 18 miljoonaa euroa (liite 7).

Taimesta kasvoi puu – ohjelman taloudellinen toteutuminen

Suomi 100 -budjetista 60 % eli 11,5 miljoonaa euroa kohdennettiin ohjelmavalmisteluun. Toteutunut ohjelmabudjetin käyttö oli 10,9 miljoonaa euroa. Sillä avustettiin valtakunnallisia ja kansainvälisiä hankkeita sekä toteutettiin alueellista ohjelmavalmistelua ja toteutettiin Suomi 100 -sihteeristön omat ja tilaustuotannot sekä muu ohjelmavalmistelu.

Valtionavustuksia maksettiin Suomi 100 -tukiohjelmasta yhteensä 6,5 miljoonaa euroa 145 ohjelmahankkeelle. Valtion

Suomi 100 -juhlavuoden budjetin jakautuminen

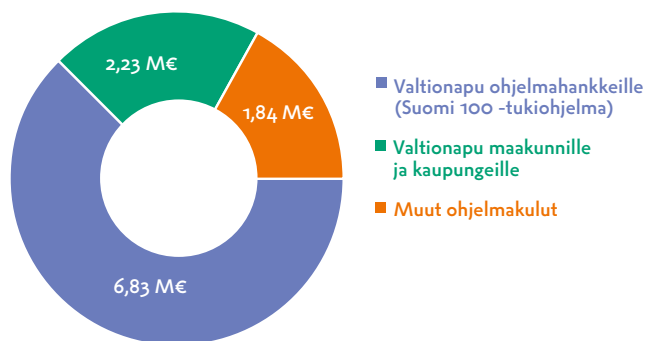


Suomi 100 -hankkeen budjetista 60 % kohdentui ohjelmatyöhön. Budjetti jakautui kolmeen pääluokkaan: ohjelmatyöhön, viestintään ja markkinointiin sekä operointiin ja hallinnollisiin kuluihin.

sisäisillä määrärahan käyttöoikeuden siirroilla tuettiin 11 hanketta yhteensä 350 000 eurolla. Valtioneuvoston kanslian keskimääräinen rahoitusosuus näissä 156 avustetussa hankkeessa oli 16 %.

Ohjelmabudjetista 1,8 miljoonaa euroa kohdentui muuhun ohjelmaan, kuten ohjelman valmisteluun, omiin tuotantoihin ja yhteistyöhön ohjelmakokonaisuutta täydentävien hankkeiden kanssa. Juhlavuoden avajaisiin kohdentui koko ohjelmabudjetista noin 7 %, Suomen syntymäpäiväviikon tapahtumiin lähes 13 % ja kansainväliseen ohjelmaan noin 10 %.

Suomi 100 -ohjelmabudjetin 10,9 miljoonaa euroa jakautuminen



Tukea alueelliseen ohjelmatyöhön

Suomi 100 tuki alueellista ohjelmavalmistelua myöntämällä alueverkostolle valtionavustuksia. Valtioneuvoston kanslia avasi 7.12.2015 aluekehitys- ja hallintoviranomaisille sekä kaupungeille suunnatun erillisen avustushaun itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden alueellisen koordinaation, viestinnän ja oh-

jelman tukemiseksi. Haettavana oli yhteensä 2,25 miljoonaa euroa vuosille 2016 ja 2017.

Määräaikaan 31.1.2016 mennessä avustusta haki 18 maakuntaliittoa ja Suomen kuusi suurinta kaupunkia. Avustuksen edellytys oli, että alueet panostivat juhlavuoden valmisteluun vähintään saman verran euroja kuin saivat tukea valtioneuvoston kanslialta. Tämän vastinrahoituksen määrä oli lopulta kaikkiaan 3,2 miljoonaa euroa. Toteutunut valtionavustuksen määrä oli 2,23 miljoonaa euroa, joka jakaantui alueiden kesken (liite 15).

Useimmat alueet järjestivät vuosien 2016–2017 aikana Suomi 100 -aluetukien hakuja ohjelmaan liitetuille hankkeille. Kullakin alueella oli avustuksille omat kriteerinsä, arviointiprosessinsa sekä aikataulunsa. Valtioneuvoston kanslia edellytti, että avustettavat hankkeet (liite 8) olivat osa virallista Suomi 100 -ohjelmaa.

Alueverkosto avusti 715 paikallisesti ja alueellisesti merkittävää ohjelmahanketta yhteensä 1,7 miljoonalla eurolla. Suomi 100 -aluetukien keskimääräinen osuus näiden hankkeiden kokonaisbudjetista oli 12 %.

Ohjelmatyön arvo kasvoi monikymmenkertaiseksi

Ohjelmavalmistelun lähtökohtana oli, että valtaosa hankkeista toteutetaan muulla kuin Suomi 100 -rahoituksella, esimerkiksi erilaisten säätiöiden ja rahastojen tuella tai kohdentamalla toimijoiden perusrahoitusta juhlavuosiaiheiseen toimintaan.

Juhlavuoden hankkeista 3,1 % sai valtionavustusta valtioneuvoston kanslialta ja 15 % Suomi 100 -aluetukena alueverkoston kautta. Näiden avustusten yhteissumma oli 8,6 miljoonaa euroa.

Ohjelmahankkeiden loppukyselyn perusteella Suomi 100 -ohjelman toteutukseen on arvioitu käytetyn vähintään 400 miljoonaa euroa. Ohjelmahankkeiden ilmoittamiin toteutuneisiin kustannuksiin ei sisälly juhlavuoden nimissä toteutettuja infra- ja rakennushankkeita. Juhlavuoden ohjelma kasvoi siis taloudelliselta volyymiltaan ainakin 36-kertaiseksi suhteessa valtioneuvoston kanslian ohjelmabudjettiin.

Juhlavuoden taloudellinen kokonaisuus

Juhlavuoden taloudellisen kokonaisuuden arviointi on vaikeaa, koska toteutustapa perustui vahvasti omaehtoiseen tekemiseen, verkostojen toimintaan ja erilaisten toimijoiden yhdistämiseen. Käytännössä juhlavuoden toteutunut budjetti on kaikkien juhlavuoden toimijoiden käyttämien resurssien yhteenlaskettu summa. Sen mittaluokka on varovaisesti arvioiden useita satoja miljoonia euroja.

Virallisen juhlavuoden ohjelman toimijat kuten ohjelmahankkeet, ministeriöt, maakunnat, kaupungit, kunnat, yhteistyöyritykset ovat kaikki yhteenvedoissaan ja loppuraporteissaan todenneet käyttäneensä satoja henkilötyötunteja ja kohdistaneensa erillistä rahoitusta ohjelman ja Suomi 100 -tekojen toteutukseen. Tämän kokonaisuuden tarkempi arviointi ei ole ollut mahdollista.

Taloudellisen kokonaisuuden tarkasteluun on syytä liittää myös kaikki se Suomi 100 -juhlavuoden synnyttäjä aktiivisuus, joka ei hahmotu virallisen ohjelman kautta. Lisäksi tiedot ulkomailla tapahtuneen toiminnan taloudellisesta kokonaisuudesta ovat osin puutteellisia. Myös taloudellisesta näkökulmasta arvioiden on joka tapauksessa perusteltua puhua Suomen kaikkien aikojen suurimmasta valtiollisesta juhlavuodesta.



Suomen suuri vuosi

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden teema Yhdessä tiivistä sekä juhlavuoden tavoitteet että sen toteutustavan. Yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen, osallistavuus ja monimuotoisuus ohjasivat vahvasti sekä juhlavuoden suunnittelua että toteutusta. Suomi 100 -juhlavuosi oli monella tapaa uudenlainen valtiollinen merkkivuosi.

Juhlavuoden ohjelma syntyi suuren toimijajoukon yhteisen työn tuloksena. Jokainen sai valita itselleen mielekkään tavan juhlistaa Suomea, ja erilaiset juhlinnan muodot saivat kukoistaa rinnakkain. Samalla juhlavuoden toteutustapa heijasteli suomalaisen yhteiskunnan keskeisiä arvoja kuten demokratiaa, sananvapautta ja tasa-arvoa.

Ohjelman rungon muodostivat avoimen haun kautta mukaan hakeutuneet viralliset ohjelmahankkeet. Niiden ympärille rakentui runsaasti muuta Suomi 100 -vuodesta innoituksensa saanutta ohjelmaa ja toimintaa. Käytännössä ohjelma kattoi koko Suomen ja merkittävä osa ohjelmasta tapahtui myös ulkomailla.

Kaikille avoin ohjelma ja osallistava, ihmisiä puhutteleva juhlavuosi tempaisi suomalaiset ja Suomen ystävät mukaan

rakentamaan yhteistä kokemusta. Kaikkien aikojen laajinta juhlavuosiohjelmaa oli rakentamassa 800 000 ihmistä ja siihen liittyi 5 000 hanketta. Tapahtumia Suomessa ja maailmalla oli arviolta 170 000.

Ohjelman toteuttajien ja tekijöiden joukko oli lopulta kattava läpileikkaus koko suomalaisesta yhteiskunnasta. Keskeisiä toimijoita olivat kunnat, kaupungit, yritykset, valtion toimijat, yhteisöt, yhdistykset ja yksittäiset ihmiset.

Juhlavuoden ohjelmakausi alkoi uudesta vuodesta ja päättyi itsenäisyyspäivään 6.12. Runsaan yhdentoista kuukauden aikana oli useita sisällöllisiä ja tapahtumallisia kohokohtia, jotka kokosivat tekijöitä yhteen ja nostivat esiin tärkeitä teemoja. Avajaiset ilmensi selkeästi erityisen vuoden alkamista, elokuussa Yhdessä-viikonloppu tiivistä kesän yhteisöllisen tekemisen ja itsenäisyyspäivän yhteyteen rakennettu syntymäpäiväviikko huipensi koko vuoden.

Juhlavuosi osallisti, innosti ja ilahdutti. Se lähti hyvällä tavalla lapasesta. Syntyi Suomi 100 -ilmiö, joka levisi koko Suomeen ja myös maailmalle.

Kaikkien aikojen suurin juhlavuosiohjelma



Kuvat: Suomi 100 ja ohjelmahankkeet

Satavuotista itsenäisyyttä juhlittiin Suomen kaikkien aikojen laajimmalla juhlavuosiohjelmalla. Kuudelle mantereelle ja yli sataan maahan levittäytynyt ohjelmakokonaisuus koostui 5 000 hankkeesta ja niiden sisältämistä 170 000 tapahtumasta ja tilaisuudesta. Ohjelma tehtiin yhdessä: sen toteutukseen osallistui 800 000 suomalaista.

Suomi 100 -ohjelman laajuus ja monimuotoisuus ylitti kaikki odotukset ja ennakoarviot. Tapa rakentaa juhlavuoden ohjelma avoimella haulla osoittautui toimivaksi ja ajan hengen mukaiseksi ratkaisuksi. Mahdollisuus osallistua juhlavuoteen itse tekemällä, kukin omalla tavallaan, innosti laajat joukot mukaan juhlavuoden rakentamiseen.

Lähes kaikki suomalaiset tyytyväisiä juhlavuoden ohjelmaan

Juhlavuosi kosketti suomalaisia historiallisen laajasti. Tilastokeskuksen selvityksen¹ (liite 16) perusteella lähes neljä viidestä suomalaisesta koki osallistumisen juhlavuoden viettoon tärkeäksi. Mielenpitoet olivat samansuuntaisia iästä, asuinpaikasta ja sukupuolesta riippumatta.

Jopa 93 % suomalaisista oli juhlavuoden ohjelman ja tapahtumien toteutukseen kokonaisuutena erittäin tai melko tyytyväisiä. Naiset olivat hieman tyytyväisempiä osallistujia kuin miehet, samoin alle 45-vuotiaat tyytyväisempiä kuin vanhemmat.

Suomi 100 -ohjelmassa viisituhatta hanketta

Juhlavuoden ohjelmaan liitettiin vuosina 2015–2017 yhteensä 5 529 hanketta. Keväällä 2018 tehdyssä selvityksessä toteutuneiden hankkeiden määräksi vahvistui vähintään 4 900 ohjelmahanketta, ja todennäköisesti toteutuneita hankkeita oli hieman yli 5 000.

Ohjelmaan liitetyistä hankkeista noin 300 ilmoitti hakemuksen hyväksymisen jälkeen peruuntumisesta tai siirtymisestä myöhempään ajankohtaan. Kaikkia peruuntuneita hankkeita ei ilmoitettu ja siksi toteutuneiden hankkeiden määrä tarkistettiin juhlavuoden jälkeen.

Kielteisen ohjelmapäätöksen sai 855 hakemuksesta. Yleisimpiä syitä olivat ajallisen tai sisällöllisen juhlavuosiyhteyden puuttuminen. Käytännössä esimerkiksi hankkeen toteutusajankohta ei ollut juhlavuoden aikana. Kaupalliset tuotteet ja palvelut siirrettiin niille varattuun hakuprosessiin. Hakuun tuli myös joitakin päällekkäisiä hakemuksia tai hakemus peruttiin ennen käsittelyä.

Viralliseen ohjelmaan hakeneiden hankkeiden lisäksi itsenäisyyden satavuotisuutta juhlittiin runsaasti myös epävirallisella ohjelmalla.

Ohjelmahankkeilta koottiin tietoa loppukyselyllä vuosina 2017–2018². Loppukyselyyn vastanneet hankkeet edustavat kattavasti ohjelmaa sisällön, maantieteellisen jakautumisen sekä koon puolesta. Loppukyselyaineiston pe-

rusteella voidaan riittävällä tarkkuudella tehdä arvioita ja yhteenvedoa koko hankemäärää koskevista avainlukuista.

Kaksi kolmasosaa juhlavuoden tapahtumista ilmaisia

Suomi 100 -ohjelman 5 000 hanketta sisälsivät kyselyn vastausten perusteella arvioituna 169 700 tapahtumaa ja tilaisuutta. Tyypillisimpiä tapahtumia ja tilaisuuksia olivat esitykset ja näytökset, näyttelyt, konsertit sekä juhlat. Näistä kaksi kolmasosaa oli osallistujille ilmaisia. Yli puolessa hankkeista toteutettiin 1–5 tapahtumaa ja vain kuudessa prosentissa ei järjestetty tapahtumia tai tilaisuuksia lainkaan. Toisaalta esimerkiksi elokuvahankkeissa näytösten määrä saattoi nousta hyvin korkeaksi, jopa useisiin satoihin.

Mikäli hankkeen keskeinen sisältö ei ollut tapahtuma tai tilaisuus, kyse oli useimmiten teoksesta kuten kirjasta tai av-tuotannosta, verkkosisällöstä tai kampanjasta.

¹Tilastokeskus selvitti monivuotisessa seurantatutkimuksessa suomalaisten tietoisuutta ja näkemyksiä itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodesta. Suomi 100 -seurantatutkimus toteutettiin Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin yhteydessä yhteensä kuusi kertaa: 09/2015, 09/2016, 03/2017, 09/2017 ja viimeinen tutkimus kahdessa osassa keväällä 2018 (02 ja 03/18). Jokaisella tutkimuskerralla haastateltiin yli tuhatta 15–84-vuotiasta Suomessa asuvaa henkilöä ja tulokset suhteutettiin vastaamaan koko väestöä.

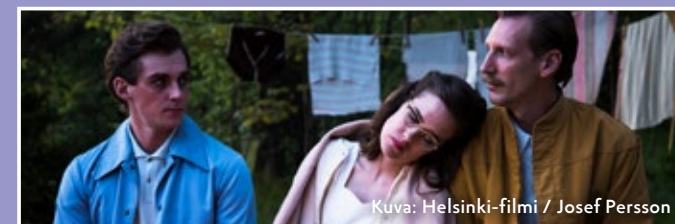
²Ohjelmahankkeita toteuttaneiden kokemuksia kartoitettiin päättäneille hankkeille suunnatulla loppukyselyllä. Loppukyselyyn vastasi maaliskuun 2017 ja helmikuun 2018 välillä yhteensä 1 268 hanketta, mikä vastaa 25 % kaikista ohjelmahankkeista.

Yhdessä koettua

Suomi 100 -vuosi oli kotimaisen elokuvan juhlaa

Satavuotias Suomi toimi inspiraationa monille elokuvantekijöille. Elokuvaohjelmistoon kuului yhteensä 14 teatterilevityksen saanutta elokuvaa, jotka keräsivät juhlavuoden aikana yhteensä toista miljoonaa katsojaa. Valkokankailla palattiin itsenäisen Suomen historiaan, koettiin suuria tunteita ja nähtiin monenlaisia kohtaamisia nyky-Suomessa. Elokuvien lisäksi Suomi 100 -ohjelmaan kuului myös muun muassa tv-sarjoja ja -tuotantoja.

Kirjailija Antti Tuurin menestysromaanin perustuva *Ikitie* on AJ Annilan ohjaama tarina siitä, kuinka usko inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen auttaa selviytymään, vaikka menettäisi kaiken. Aku Louhimiehen uusi versio Väinö Linnan klassikosta *Tuntematon sotilas* kumpusi tarpeesta kertoa tarina nuorille sukupolville heille tutulla kielellä ja visuaalisella maailmalla. Timo Korhosen ohjaama Sodan murtamat -dokumenttielokuva tuo puolestaan esiin vaietun kansallisen trauman, jonka periytyminen voidaan katkaista vain käsittelemällä sitä.



Kuva: Helsinki-filmi / Josef Persson

Dome Karukosken ohjaama *Tom of Finland* on tarina siitä, miten yhden suomalaisen miehen, taiteilija Touko Laaksosen taide ja näkemys muuttivat maailmaa. Aki Kaurismäen elokuvassa *Toivon tuolla puolen* suomalaisen kauppatukustajan ja syyrialaisen pakolaisen polut risteävät. *Lauri Mäntyvaaran tuuheet ripset* on Hannaleena Haurun käsikirjoittama ja ohjaama komediaelokuva, joka juhlistaa satavuotiaan Suomen nuoria naisia.

Jean Michel Rouxn ohjaama dokumenttielokuva *Pohjolan enkeli* kertoo Suomesta ja suomalaisuudesta Hugo Simbergin Haavoittunut enkeli -maalauksen kautta. Jouni Hiltusen ohjaamassa *Matka merelle* -luontoelokuvassa puolestaan kohtaavat Suomenlahden runsas meriluonto, monipuolinen eläimistö sekä meren tilaa tarkkailevat ja siihen vaikuttavat ihmiset.

“Vapaaehtoisillemme oli erittäin suuri merkitys saada olla mukana ja järjestää kaikkea.

Ohjelmahankkeen palaute

“This could become a new tradition :) #firework #helsinki #independenceday #finland

Twitter-viesti

“Kun kuljen maailmalla kertomassa tasa-arvolaistamme, tunnen isänmaallista lämpöä: ylpeyttä suomalaisesta unelmasta, että kenestä tahansa voi tulla mitä tahansa, kun hänelle annetaan siihen reilu mahdollisuus.

Kirjailija, poliitikko
Rosa Meriläinen, Suomi 100 -puheenvuoroja 7.3.2017

Kansalaisyhteiskunnalla vahva rooli

Juhlavuoden ohjelman tekijät edustivat laajasti koko suomalais-ta yhteiskuntaa. Mukaan lähtivät yksittäiset henkilöt, julkishallinnon organisaatiot, kansalaisyhteiskunta sekä isot ja pienet yritykset ympäri maan. Ohjelman toteutukseen osallistuivat myös monet sellaiset toimijat, jotka eivät perinteisesti ole osallistuneet juhlavuosiin.

Kansalaisyhteiskunta oli ohjelman toteutuksessa vahvasti edustettuna: lähes puolet hankkeiden päävastuutahoista oli loppukäytön perusteella yhdistyksiä tai järjestöjä, ja viidennes puolestaan yksityishenkilöitä tai työryhmiä. Yritykset olivat päävastuutahoja noin joka kymmenennessä hankkeessa koko ohjelmaa tarkasteltaessa, mutta valtionavustusta saaneiden hankkeiden kohdalla joka neljännessä.

Joka viides suomalainen rakensi juhlavuoden ohjelmaa

Tilastokeskuksen maaliskuussa 2018 tekemän kyselyn mukaan lähes joka viides yli 15-vuotias eli 800 000 suomalaista osallistui jonkin Suomi 100 -ohjelmaan kuuluneen hankkeen valmisteluun. Vielä syyskuussa 2017 vastaava luku oli 600 000, joten luvussa näkyy syksyn 2017 aikana kasvanut innostus osallistua joulukuun alun valtakunnallisten aloitteiden kuten itsenäisyyspäivän aaton kahvihetkien järjestämiseen.

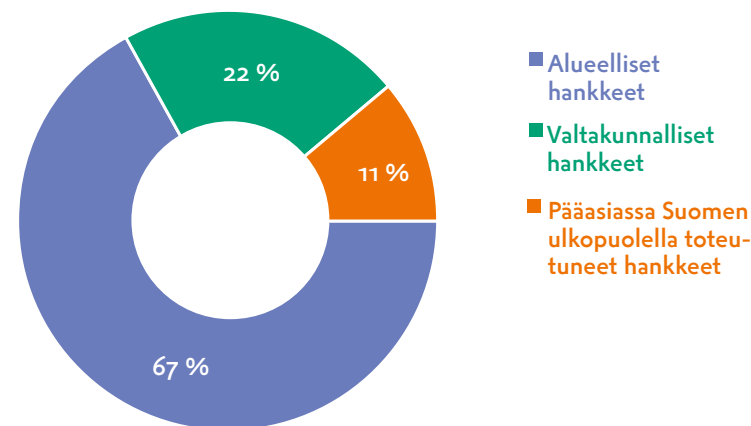
Hankkeiden loppukyselyvastausten perusteella virallisen ohjelmakokonaisuuden tekijämäärä Suomessa ja ulkomailla oli 675 000. Luku ei sisällä marras-joulukuussa 2017 itsenäisyyspäivänä ja sen yhteydessä olleen syntymäpäiväviikon ohjelmaa tehnyttä suurta joukkoa ihmisiä, joten kokonaistekijämäärän voidaan arvioida olleen suurempi.

Tekijöistä 59 % toimi hankkeissa vapaaehtoisina, talkootyössä tai harjoittelijoina. Vapaaehtoistyöllä ja talkoohengellä olikin hyvin suuri merkitys juhlavuoden ohjelmakokonaisuuden toteutumiseen tässä laajuudessa ja monimuotoisuudessa.

Satavuotiasta Suomea juhlittiin kymmenillä eri kielillä

Juhlavuoden tekijöiden ja kohderyhmien moninaisuudesta kertoo osaltaan Suomi 100 -ohjelmassa käytettyjen kielten määrä. Suomen virallisten tai Suomessa erityisasemassa olevien kielten lisäksi satavuotiasta juhlittiin kymmenillä muilla kielillä. Ulkomailla toteutettujen hankkeiden lisäksi monissa hankkeissa oli kohderyhmänä maahanmuuttajat, ja Suomessa asuvat kansallisuusryhmät järjestivät myös itse Suomi 100 -tapahtumia omilla kielillään.

Hankkeiden maantieteellinen jakautuminen



Valtaosa hankkeista toteutui paikallisina tai alueellisina, yhden maakunnan alueella. Toteutukseltaan tai merkitykseltään valtakunnallisia hankkeita oli ohjelmakokonaisuudessa silti runsaasti eli noin neljännes kaikista hankkeista. Pääasiassa ulkomailla toteutui noin joka kahdeksas hanke. Arvio hankkeiden toteutuksen laajuudesta perustuu hankehakemuksissa ilmoitettuihin tietoihin.

Yhdessä koettua

Tuntematon sotilas -näytelmä ensi kertaa ruotsiksi

Tuntematon sotilas sai kesällä 2017 ensiesityksensä ruotsin kielellä sekä näytelmänä autenttiossa ympäristössä. Väinö Linnan kansalliseepokseen perustuva *Okänd soldat i Harparskog – Tuntematon sotilas Harparskogissa* -kesäteatteriesitys nähtiin Raaseporissa sekä ruotsiksi että suomeksi.

Tapahtumapaikkana oli Hankoniemellä Raaseporissa sijaitseva Harparskogin puolustuslinja, jonka maisemaan rakennettiin näytelmää varten Harparskog Arena 800 katsojalle.

Näytelmän ruotsinnoksen pohjana käytettiin Edvin Laineen ja Olavi Veistäjän vuonna 1966 tekemää käsikirjoitusta Tuntematon sotilas, jota myös suomeksi esitettävä näytelmä seurasi. Harparskogissa nähtiin esiintyjinä sekä ammattinäyttelijöitä että kokeneita harrastajia.



Kuva: Harparskogsarena / Chris Senn



Kuva: Suomi 100

Noin puolet virallisen Suomi 100 -ohjelman hankkeista toteutui osallistujien ja yleisön näkökulmasta pelkästään suomen kielellä. Hankkeista 40 % oli ohjelmahakemusten perusteella monikielisiä eli ne toteutuivat vähintään kahdella kielellä, suomen ollessa näistä useimmiten yksi. Englanti oli yksi hankkeen toteutuskielistä 27 prosentissa ohjelmaa, ruotsi 15 prosentissa.

Suomenruotsalaisten päävastuutahojen osuus toteutuneessa ohjelmassa oli noin 5 %. Ruotsinkielinen Suomi otti juhluvuoden omakseen samalla innolla kuin muukin Suomi, ja ohjelma levisi melko tasaisesti kaikille ruotsinkielisille alueille, omilla erityispiirteillään säilytettynä. Myös Ahvenanmaalla oli runsaasti Suomi 100 -ohjelmaa.

Saamelaiskulttuuri sai laajasti huomiota juhluvuoden aikana. Pariisissa järjestettiin Suomi 100 -ohjelmaan kuulunut Sámi 2017 -tapahtuma.

Myös muita hankkeita järjestettiin saamelaisten toimesta ja saamen kielillä. Romania, karjalaa ja viittomakieltä käytettiin yhteensä kymmenissä hankkeissa. Myös suomen kielen murteet esiintyivät useissa hankkeissa, näistä mainittiin hakemuksissa erikseen muun muassa savo, Rauman kiäl ja Vorssan murre.

Suomen, englannin ja ruotsin jälkeen suosituimmat Suomi 100 -ohjelmassa esiintyneet kielet olivat venäjä, saksa, ranska, viro, espanja, japani, kiina ja italia, joista kutakin käytettiin kymmenissä hankkeissa. Norjaa, unkaria, arabiaa, puolaa ja tanskaa käytettiin reilussa kymmenessä hankkeessa kutakin. Lisäksi yksittäisissä tai muutamissa hankkeissa esiintyivät mm. hollanti, islanti, grönlanti, meänkieli, liettua, latvia, kreikka, kroatia, tsekki, albania, romanian, bulgaria, latina, portugali, katalaani, baski, turkki, kurdi, heprea, persia, dari, thai, korea, hindi, malajalam, punjabi, igbo ja somali.

Suomi 100 -tapahtumissa yli 20 miljoonaa osallistumista

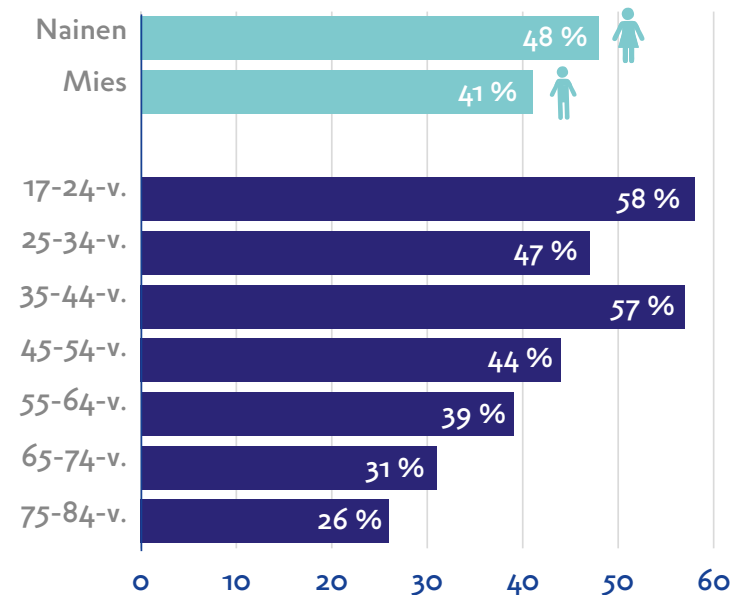
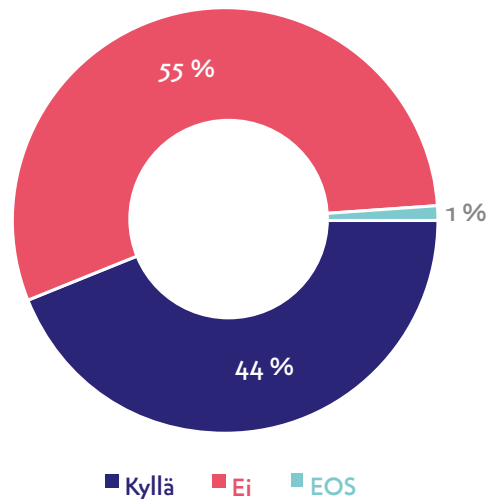
Suomi 100 -ohjelmavalmistelun tehtävänä oli saada suomalaiset innostumaan ja osallistumaan juhluvuoteen mahdollisimman laajasti. Tässä onnistuttiin erittäin hyvin: lähes puolet suomalaisista osallistui Tilastokeskuksen selvityksen mukaan Suomen satavuotisjuhlintaan kerran tai useammin vuoden 2017 aikana, naiset miehiä enemmän. Merkillepantavaa on, että 15–24-vuotiaat olivat ikäryhmistä kaikkein aktiivisimpia – heistä peräti 58 % osallistui tavalla tai toisella juhluvuoden ohjelmatarjontaan.

Juhluvuonna osallistuttiin eniten Suomi 100 -aiheisiin oman lähipiiriin juhlisiin, kulttuuri- ja taidetapahtumiin, virallisiin juhlisiin sekä elokuvaan. Itsenäisyyspäivää 6.12.2017 juhli yli 64 % suomalaisista.

Juhluvuoden virallisten tapahtumien ja tilaisuuksien kokonaiskävijämääräksi eli osallistumiskerroiksi Suomessa ja ulkomailla on arvioitu vähintään 20 miljoonaa, verkko- ja tv-sisältöjen katsojamääräksi on arvioitu 3,5 miljardia. Arvio perustuu ohjelmahankkeilta kerättyyn tietoon.

Hankkeet olivat yleisö- ja osallistujamääriinsä erittäin tyytyväisiä. Lähes 90 % arvioi osallistujamäärän vastanneen tai ylittäneen odotukset. Yleisömäärään pettynöistä osa koki syyksi kesän 2017 huonot ilmat ja Suomi 100 -ohjelmahankkeiden runsaan määrän. Myös hankkeiden saamaan medianäkyvyyteen oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä: 58 % hankkeista ilmoitti medianäkyvyyden olleen odotusten mukaista ja 21 % odotusten ylittyneen.

Suomen 100-vuotisjuhlintaan osallistuminen¹



Lähes puolet suomalaisista osallistui Suomen satavuotisjuhlintaan vuoden 2017 aikana

¹Tilastokeskus selvitti monivuotisessa seurantatutkimuksessa suomalaisten tietoisuutta ja näkemyksiä itsenäisyyden satavuotisjuhluvuodesta. Suomi 100 -seurantatutkimus toteutettiin Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin yhteydessä yhteensä kuusi kertaa: 09/2015, 09/2016, 03/2017, 09/2017 ja viimeinen tutkimus kahdessa osassa keväällä 2018 (02 ja 03/18). Jokaisella tutkimuskerralla haastateltiin yli tuhatta 15–84-vuotiasta Suomessa asuvaa henkilöä ja tulokset suhteutettiin vastaamaan koko väestöä.

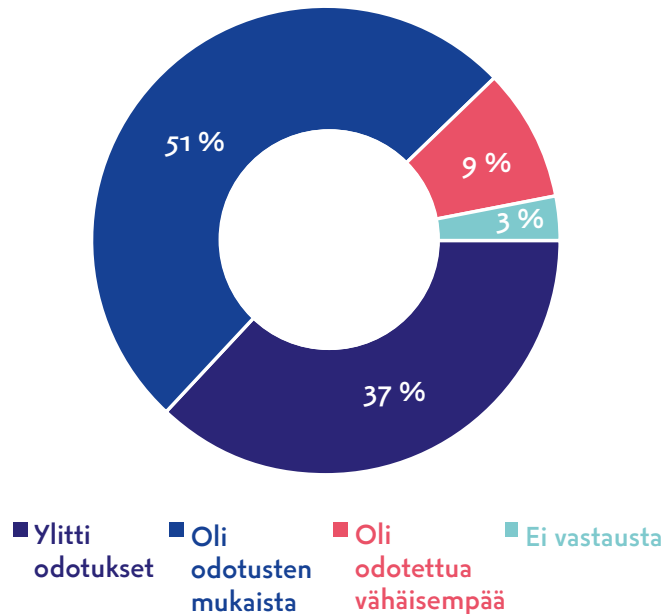
Lapset ja nuoret erityisasemassa

Valtaosa noin 900 000 alle 15-vuotiaasta suomalaisesta osallistui Suomi 100 -juhlintaan vähintään erilaisissa teemaan liittyneissä juhlissa, näyttelyissä sekä oppituntien erityissisällöissä, joita järjestettiin vuonna 2017 runsaasti kaikissa Suomen kouluissa ja päiväkodeissa. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen piirissä on tästä ikäluokasta noin 860 000 lasta.

Koulujen ja päiväkotien itse tuottaman, koulukohtaisen ohjelman lisäksi viralliseen Suomi 100 -ohjelmaan sisältyi yli 400 näille kohderyhmille suunnattua tai koululaisten ja päiväkotilasten itse toteuttamaa hanketta. Lapset mainittiin erityisenä kohderyhmänä yli 800 ohjelmahankkeen hakemuksissa.

Suomi 100 julkaisi syksyllä 2016 yhteistyössä Opetushallituksen kanssa opettajille räätälöidyn Suomi 100 -oppaan kouluille ja oppilaitoksille, jossa esiteltiin nuorille ja lapsille suunnattuja juhlavuosihankkeita ja annettiin vinkkejä niiden hyödyntämisestä eri oppiaineissa. Kevään 2017 täydennetyssä opasversiossa esiteltiin toistasataa tällaista hanketta. Lisäksi opetushallitus opasti ja kannusti kouluja ja oppilaitoksia juhlavuoden huomioimiseen koulutyössä omien viestintäkanaviensa kautta.

Hankkeiden tyytyväisyys yleisömääriin²



Ohjelmahankkeet olivat yleisö- ja osallistujamääriinsä erittäin tyytyväisiä. Lähes 90 % arvioi määrän vastanneen tai ylittäneen odotukset.

²Ohjelmahankkeita toteuttaneiden kokemuksia kartoitettiin päättyneille hankkeille suunnatulla loppukyselyllä. Loppukyselyyn vastasi maaliskuun 2017 ja helmikuun 2018 välillä yhteensä 1 268 hanketta, mikä vastaa 25 % kaikista ohjelmahankkeista.

“Hienoa! Sukat varmasti lämmittävät sekä veteraanien jalkoja, että sydäntä ❤️🇫🇮.

Kahdet sukat ehdin tekemään, kun urakka olikin jo valmis 😊. Kyllä suomalaiset on vikkeliä.

Upea urakka! Kiitos kaikille osallistuneille ❤️.

IHANA IDEA!!!

Facebook-keskustelu

“Olemme opetelleet työharjoittelupaikassani, vammaisten päivätoimintayksikössä viittomaan Olen suomalainen -laulun tiistain itsenäisyyspäiväjuhlaan 😊🇫🇮. Tämä on hieno Suomi 100-tempaus!

Facebook-kommentti

“Ensimmäistä kertaa miesmuistiin ko. urheiluseurat yhdistivät voimansa yhteiseen hankkeeseen ja yhteistyö sujui loistavasti. Onnistuimme luomaan 1920-luvun hengen tapahtumapaikalle ja kilpailijat ja yleisö viihtyivät hyvin. Saimme myöhemmin paljon positiivista palautetta tapahtumasta ja jatkoakin kyseltiin.

Ohjelmahankkeen palaute

Yhdessä koettua

Nuorten juhluvuosi



Kuva: Samanarvoisten Suomi

Ennako-odotuksista poiketen Suomen satavuotisuus tuli tärkeäksi ennen kaikkea nuorille aikuisille. Tilastokeskuksen Suomi 100 -seurantatutkimuksen tuloksissa 15–24-vuotiaiden matka tietämättömydestä ja välinpitämättömydestä juhluvuonna levinneeseen aktiivisuuteen ja tyytyväisyyteen oli yllättävää seurattavaa. Käännekohta koettiin vuonna 2016.

Nuorten tietoisuus tulevasta satavuotisjuhlavuodesta oli vielä syyskuussa 2015 heikkoa: peräti 70 % ikäluokasta ei ollut lainkaan tietoinen tulevasta juhluvuodesta, kun taas eläkeiässä olevista tietoisia oli jo lähes 70 %. Vuoden päästä, syyskuussa 2016, kaikki ikäluokat olivat jo paljon tietoisempia juhluvuodesta, mutta 15–24-vuotiaiden ryhmässä tietoisuus oli kasvanut suhteellisesti eniten, lähes 60 prosenttiin. Syksyllä 2017 erot ikäryhmien välillä olivat tasoittuneet ja yleinen tietoisuus hipoi sataa prosenttia.

Juhlavuoden syksyllä kaksi kolmesta suomalaisesta ilmoitti aikovansa viettää tulevaa Suomen satavuotissyntymäpäivää. Mielenkiintoista on, että innokkaimmin itsenäisyyspäivää aikoivat viettää 15–24-vuotiaat nuoret (80 %). Samassa mittauksessa lähes kolme neljästä suomalaisesta (70,6 %) kertoi olevansa tyytyväinen juhluvuoden ohjelmaan kokonaisuutena. Jälleen ikäluokista erottuivat 15–24-vuotiaat, jotka olivat kaikkein tyytyväisimpiä. Sama tyytyväisyys havaittiin vielä viimeisessä, keväällä 2018 tehdyssä mittauksessa.

Ohjelma katsoi tulevaisuuteen, nykypäivään ja menneisyyteen

Lasten ja nuorten merkitys Suomi 100 -ohjelman tekijä- ja kohderyhmänä korostui osin siksi, että juhluvuoden ajallisiksi painopisteiksi oli määritelty menneisyyden ja nykypäivän lisäksi myös tulevaisuus. Moni toimija otti ajalliset painopisteet vastaan myönteisesti ja ilahtuen – kyse ei ollutkaan ainoastaan historiaan tai sota-aikoihin keskittyvästä juhluvuosiohjelmasta, jota monet ennakoarvioijat pitivät itsestään selvänä.

Nykypäivän ja tulevaisuuden korostaminen laajensi selvästi mukaan lähteneiden toimijoiden joukkoa. Tulevaisuuteen liittyvien hankkeiden osuutta pyrittiin myös vahvistamaan eri toimilla, muun muassa keväällä 2016 järjestetyllä, yhteiskunnallisiin ja Suomen tulevaisuutta vahvistaviin hankkeisiin kohdennetulla valtionavustushaulla.

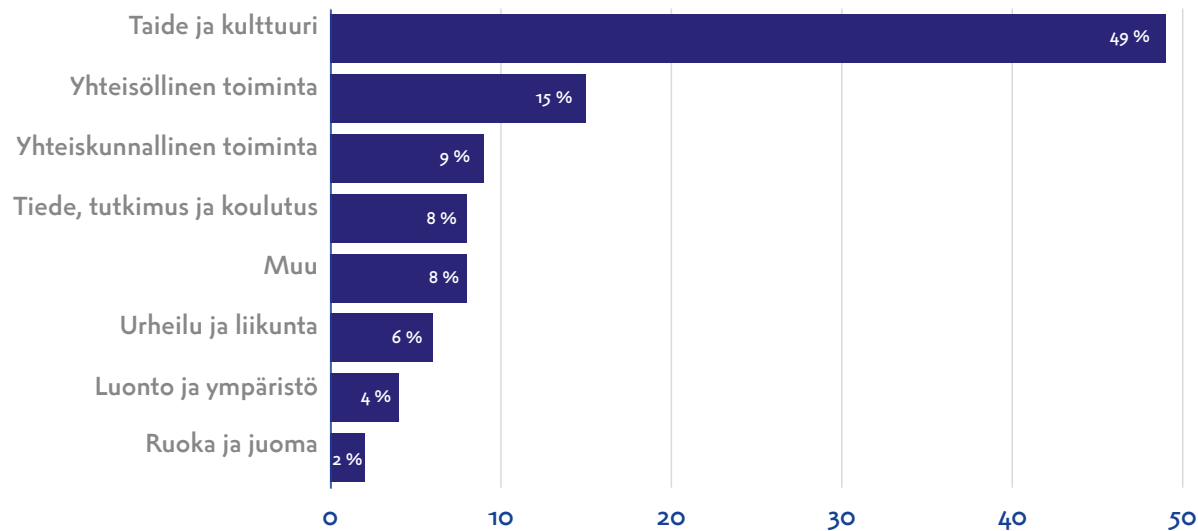
Historialla oli silti vahva asema ohjelmakokonaisuudessa. Toteutuneesta ohjelmasta 62 % käsitteli pääasiassa menneisyyttä. Loput 40 % jakautui kutakuinkin tasan nykypäivän ja tulevaisuuden kesken. Juhlavuoden ohjelma tarjosi laajan kirjon erilaisia historia-aiheita ja vuoden aikana nousi esiin myös uusia näkemyksiä Suomen tarinasta.

Monipuolinen ohjelmakokonaisuus – suomalaisen yhteiskunnan peili 2017

Sisällöllisen monimuotoisuuden näkökulmasta Suomi 100 -ohjelma onnistui erinomaisesti. Avoin hankehaku tuki vahvasti ajatusta, että ohjelma kaikessa moninaisuudessaan olisi samalla kuva vuoden 2017 suomalaisesta yhteiskunnasta – niin tekijöiden, kohderyhmien kuin sisältöjenkin näkökulmasta.

Juhlavuodella oli vain yksi teema, yhdessä. Ohjelmalle ei luotu erillistä teemaa eikä sitä erityisesti jaoteltu pienempiin sisällöllisiin teemakokonaisuuksiin. Suomi 100 -verkkosivuilla hankkeita ja tapahtumia oli mahdollista etsiä sekä maantieteellisen toteutumisalueen että toiminnanalojen mukaan. Näitä olivat esimerkiksi luonto ja ympäristö, taide ja kulttuuri, yhteiskunnallinen toiminta sekä yhteisöllinen toiminta.

Hankkeiden ensisijaisten toiminnanalojen jakautuminen



Hakemusten perusteella lähes puolet ohjelmasta edusti ensisijaisesti taidetta ja kulttuuria ja lähes joka kuudes hanke yhteisöllistä toimintaa. Yhteiskunnallista toimintaa edusti 9 % hankkeista ja lähes saman verran myös tiedettä, tutkimusta ja koulutusta. Loput hankkeet edustivat melko tasaisesti urheilua ja liikuntaa, luontoa ja ympäristöä sekä ruokaa ja juomaa. Jako toiminnanaloihin on suuntaa antava, sillä monessa hankkeessa toiminta kosketti käytännössä useampaa alaa.

Yhdessä koettua

Nuorten visio Suomesta seuraavalle sadalle vuodelle

Satakuntaliiton ideoima ja toteuttama 100visio-hanke kutsui Suomen koululuokat kirjoittamaan Suomelle uuden itsenäisyysjulistuksen eli vision seuraavasta sadasta vuodesta. Kilpailutöitä tuli ympäri Suomen yhteensä 151. Visioita tehtiin kirjoittamalla, videoimalla, valokuvaamalla, tanssimalla, piirtämällä ja askartelemalla.



Kuva: Eduskunta / Hanne Salonen

Kilpailun voittaja ja kunniamaininnat julkistettiin Eduskuntatalossa 15. marraskuuta, jolloin tuli kuluneeksi sata vuotta siitä, kun eduskunta julistautui korkeimman vallan haltijaksi Suomessa. Palkinnot jakoivat eduskunnan puhemies Maria Lohela sekä 100visioon valtakunnallisen raadin puheenjohtajana toiminut rouva Jenni Haukio. Voittajavisioiksi valittiin Kuopion Lyseon lukion oppilaiden kirjoittama työ. Valintakriteereinä olivat muun muassa tekstin selkeä näkemys tulevaisuudesta sekä se, että teksti kestää aikaa ja puhuttelee sekä nuoria että aikuisia.

Sisällöissä korostuivat luonto, Suomen tarinat ja yhteiskunnan vahvuudet

Ohjelman kasvaessa oli mahdollista hahmottaa laajempia sisältökokonaisuuksia. Nämä tiivistettiin syksyllä 2015 kahdeksaksi sisältöalueeksi (kts. kuva). Vaikka sisältökokonaisuuksia ei käytetty hankekohtaisessa teemoittamisessa eikä ohjelman viestimisessä suurelle yleisölle, ne kuvaavat selkeästi ohjelman sisäisiä painopisteitä. Jakoa käytettiin myös ohjelmakokonaisuuden arvioinnissa ja ohjelman esittelyssä sidosryhmille.

Kaikki ohjelmaan liitetyt hankkeet sopivat yhteen tai useampaan näistä sisältönäkökulmista, joten ne antavat hyvän yleiskuvan Suomi 100 -ohjelmasta.

Juhlavuoden ohjelman keskeinen ominaisuus oli näkökulmien, tekotapojen ja toimijoiden sopuisa rinnakkaiselo. Monimuotoisuus ja sisältöjen laaja kirjo ei juuri herättänyt kritiikkiä, sillä sen katsottiin sopivan hyvin nykyaikaisen juhluvuoden luonteeseen. Ohjelmassa pohdittiin satavuotiaan Suomen tarinaa, mutta tehtiin myös tekoja tulevaisuuden hyväksi. Suomen vahvuuksia esiteltiin ja edistettiin. Luonto ja suomalaisuus olivat monien hankkeiden innoittajia, ja matkan varrella syntyi myös uusia ilmiöitä – sukien kutomisesta yhteislauluinnostukseen. Juhlavuosi toi urheiluhullut yhteen ja sai tanssijalan vipattamaan.



Suomi 100:n nimissä tehtiin tuhansia tunteja hyviä tekoja ja annettiin lahjoja satavuotiaalle sankarille. Maailmalle vietiin suomalaista koulutusta, koodausta, kulttuuria – ja tietenkin saunomista. Sibelius soi ja eri maissa koettiin omannäköisiä Suomi 100 -huipentumia.

Katso myös:

Liite 1 Poimintoja ohjelmahankkeista Suomessa ja maailmalla

Liite 10 Listaus kaikista Suomi 100 -verkkosivuille kuvauksen tehneistä ohjelmahankkeista.

Yhdessä koettua

Luonnon päivät – kaikkien aikojen luontojuhlat

Luonto on ikaikainen ja moderni hyvinvoinnin ympäristö. Suomessa se on ainutlaatuisten jokamiehenoikeuksien ansiosta myös kaikkien suomalaisten kansallisuusmaisuutta. Metsähallituksen Luonnon päivinä kuka tahansa saattoi juhlia luontoamme, osallistua tapahtumiin tai järjestää omansa. Neljä eri vuodenaikojen Luonnon päivää kutsui kokemaan, maistamaan ja tuntemaan luonnon lähipuistossa, metsässä, järvellä tai kansallispuistossa.

Luonnon päivien tapahtumat toteutti lähes 70 organisaation muodostama kumppaniverkosto, jonka lisäksi oli mukana useita satoja paikallisesti toimivia yhdistyksiä. Kumppaniksi sai tulla mikä tahansa organisaatio, joka halusi antaa lahjan satavuotiaan Suomen luonnolle osallistumalla juhlintaan tapahtumien tai viestinnän kautta.

Luonnon päivien tapahtumiin osallistui varovaisen arvion mukaan 300 000 ihmistä, moninkertaisesti tavoitetta enemmän. Lisäksi ne saivat huomattavan näkyvyyden perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa. Myös kansainvälinen media otti Luonnon päivät huomioon uutisoidessaan Suomen 100-vuotisjuhlinnasta.

Talvisukelluksesta kesäyöhön rakastumiseen

Ensimmäistä Luonnon päivää vietettiin 4.2.2017 teemalla *Sukella talveen*. Päivän ohjelma koostui erilaisista talvisista aktiviteeteista. Päivän aikana talviuittiin, jumppapallogolfattiin, laskettiin mäkeä, hiihdettiin maailman suurimmassa hiihtokoulussa, tulisteltiin, yövyttiin ulkona, rakennettiin lumilinnoja- ja ukkoja, sekä pyö-

räiltiin yli järven selkien. Turvapaikanhakijat tutustuivat talveen ja pilkkimisen saloihin Pohjois-Savossa, ja Etelä-Karjalassa vanhukset vietiin palvelukodeistaan ulkoilemaan. Yli 200 tapahtumaa keräsi noin 30 000 osallistujaa.

Toinen Luonnon päivä oli *Villiinny keväältä 20.5*. Teema kattoi niin urbaanit tapahtumat ja kaupunkiviljelyn, kuin Ravintolapäivän, villiyritykset, luonnon terveysvaikutukset ja linnunpöntöt. Suomen pituus maana toi omat haasteensa: kun etelässä oli shortsikeli, pohjoisessa käytiin lumikenkäretkellä. Tapahtumamäärä kasvoi edellisestä Luonnon päivästä 257 tapahtumaan, joihin osallistui noin 33 000 suomalaista. Osansa päivän onnistumiseen ja ihmisten aktivointiin antoi päivän säätila, joka oli kevään ja lähes koko kesän paras.

Kolmas Luonnon päivä oli *Rakastu kesäyöhön 17.6*, jolloin avattiin myös Suomen 40. kansallispuisto Hossa. Ympäri Suomen järjestetyissä noin 300 tapahtumassa retkeiltiin luonnonkukkien tuoksussa, kalastettiin, nukuttiin yö ulkona metsähotellissa ja suunnistettiin Enossa. Samana päivänä vietettiin myös Vapapäivää, joka sai lähes 1 200 nuorta kalastajaa 32 lohikalakohteelle. Luonnon päivän tapahtumiin osallistui 51 000 suomalaista, jonka lisäksi noin 130 000 yöpyi ulkona kesäyössä.

Neljäs Luonnon päivä toteutettiin *Suomen Luonnon päivänä 26. elokuuta*. Se nosti luonnon juhlan uudelle, arvokkaalle tasolle. 55 000 ihmistä lähti yli 260 järjestettyyn luontotapahtumaan kuuntelemaan kuorojen laulua, retkeilemään, syömään yhdessä taivasalla ja juhlimaan luontoa. Yli 2 000 kuorolaista lauloi luonnon omilla konserttisaleissa.



Maailman ensimmäinen liputuspäivä luonnolle

Suomen luonnon päivänä 26.8. Suomesta tuli ensimmäinen maa maailmassa, joka liputti virallisesti luonnolleen. Kehotus liputtaa luonnolle oli tavoittanut suomalaiset hyvin: liput liehuivat niin virastojen, kuntien, taloyhtiöiden ja omakotitalojen pihossa. Liputtamalla näytimme kansana, kuinka ylpeitä olemme luonnostamme.

Luonnon päivät -hankkeen tavoitteena oli juhlia satavuotiaan Suomen luontoa sen ansaitsemalla tavalla ja saada aikaan muutos, jolla suomalaisista tehdään entistä onnellisempia ja terveempiä. Tavoite toteutui hyvin: Luonnon päivät tapahtumineen ovat innostaneet monet tottumattomat retkeilemään, ja ihmiset ovat löytäneet uusia tapoja luontoilla ja nauttia luonnon hyvinvointivaikutuksista. Pelkästään kansallispuistoissa vierailtiin vuonna 2017 yhteensä 3,1 miljoonaa kertaa, mikä kasvatti kansallispuistojen kävijämäärää kymmenellä prosentilla edellisestä vuodesta.

Koko Suomen juhla



Kuva: Jarkko Hänninen



Kuva: Yhteismaa / Pirita Särmä



Kuva: Valtioneuvoston kanslia



Kuva: Etelä-Saimaa / Kai Skyttä

Juhlavuodesta haluttiin alusta saakka koko Suomen juhla. Pinta-alaltaan suuren maan haasteena oli saada juhluvuoden tuntu ja tunnelma elämään jokaiseen kuntaan sekä synnyttää kaikkia suomalaisia yhdistäviä hetkiä ja elämyksiä. Suomi 100 -sihteeristön kanssa yhdessä työskennellyt alueverkosto mahdollisti juhluvuoden alueellisen tasapainoisuuden ja laajan leviämisen.

Juhlavuosi toteutui luonnollisesti siellä, missä ihmiset olivat. Se oli yhteisten hetkien, jaettujen kokemusten, tekemisen ja osallistumisen juhlaa. Ohjelmahankkeista kaksi kolmasosaa eli noin 3 300 oli luonteeltaan paikallisia tai alueellisia. Nämä hankkeet olivat tärkeitä tuodessaan juhluvuoden lähelle kunkin omaa elinpiiriä ja tehdessään osallistumiskynnyksen matalaksi. Näiden lisäksi monet valtakunnalliset hankkeet ja Suomi 100 -konseptit levisivät laajasti eri puolille Suomea, mikä oli keskeistä yhdistävien juhluvuosihetkien ja -muistojen synnyttämisessä.

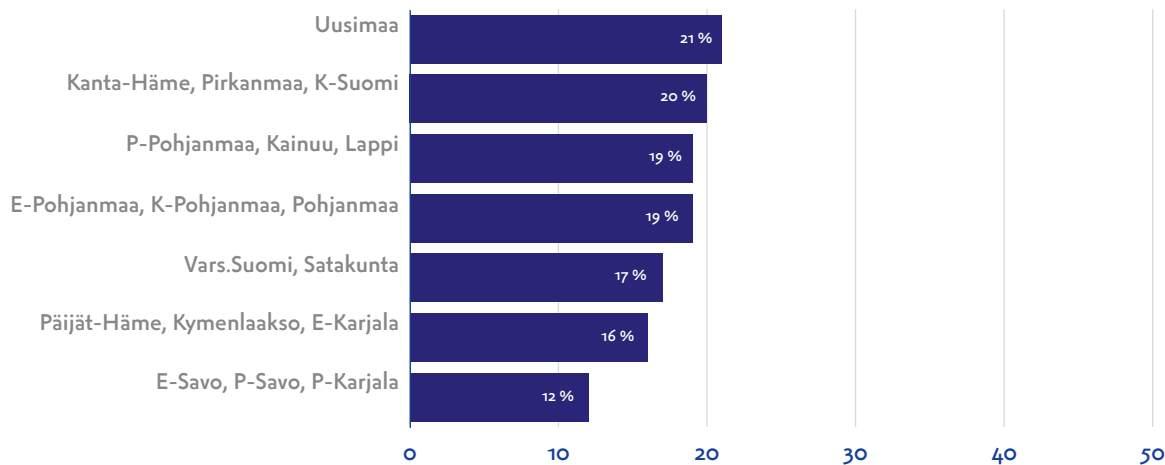
Koko Suomi luistelee, Syödään yhdessä, Luonnon päivät ja Koko Suomi tanssii ovat esimerkkejä hankkeista, jotka oli mahdollista kokea ja kohdata lähes joka maakunnassa, samoin kuin useimmat juhluvuoden lukuisista elokuvista. Myös kunnat lähtivät laajasti mukaan toteuttamaan valtakunnallisia Suomi 100 -konsepteja kuten *Yhdessä-viikonloppua*, syntymäpäiväviikon *Kahvita – Liputa – Valaise* -kokonaisuutta sekä *Sankarihautojen kunniavartiota* itsenäisyyspäivänä.

Juhlavuoden valmistelussa panostettiin myös siihen, että valtakunnallisesti merkittäviä kohokohtia ja tapahtumia toteutui ympäri Suomea. Yle oli vahvasti mukana tapahtumissa koko vuoden ja se välitti tv:n, radion ja internetin kautta monet kokemuksista muualle Suomeen. Esimerkiksi Oulussa järjestetty *Valtakunnallinen Suomi 100 -juhla* oli yksi Suomen syntymäpäiväviikon keskeisistä tapahtumista, ja juhla televideoitiin suorana parhaaseen lähetysaikaan.

Juhlavuosiohjelmaa tasapainoisesti ympäri maan

Juhlavuoden ohjelmaa oli käytännössä kaikkialla Suomessa. Alueellinen tasapaino toteutui Suomi 100 -ohjelmassa hyvin, mitä auttoi maakuntien ja kuuden suurimman kaupungin muodostama Suomi 100 -alueverkosto. Jos Suomea tarkastellaan laajempina kokonaisuuksina, Länsi-, Itä- ja Pohjois-Suomessa oli hankkeita asukasluvuun suhteutettuna kussakin lähes yhtä paljon, Keski-Suomessa hieman edellisistä vähemmän ja Etelä-Suomessa jopa puolet vähemmän asukasta kohden laskettuna. Hankkeiden kokonaismäärä oli toisaalta kaikkein suurin Etelä-Suomessa, joten asukkailla oli runsaasti osallistumismahdollisuuksia juhluvuoden ohjelmaan asuinpaikasta riippumatta.

Osallistuminen ohjelman tekemiseen maakunnittain



Ohjelman toteutukseen osallistuneiden määrässä oli vain pieniä maakunnallisia eroja. Valtakunnallinen keskiarvo oli 18 %.¹

Hankkeiden jakautuminen eri maakuntiin perustuu niiden hakemuksissa ilmoittamiin toteutusalueisiin, jotka ovat saattaneet joissain tapauksissa muuttua hakuvaiheen jälkeen. Niinpä arviot hankkeiden jakautumisesta maantieteellisesti eri puolille Suomea ovat suuntaa antavia.

Ohjelman toteutukseen osallistuneiden määrissä erot maakuntien välillä olivat erittäin pienet. Poikkeuksena Savo ja Pohjois-Karjala, joissa tekijöitä oli hieman vähemmän kuin muualla, 12 % maakunnan asukkaista. Valtakunnallinen keskiarvo oli 18 %. Tekijöiden määrä oli runsain Uudellamaalla, mitä selittää alueen runsaan hankemäärän lisäksi se, että monien valtakunnallisten järjestöjen ja organisaatioiden pääkonttorit sijaitsevat Uudellamaalla. Monia valtakunnallisiksi levinneistä hankekokonaisuuksista koordinoitiin

Yhdessä koettua

Villasukat jokaiselle veteraanille

Oululaisen Jaana Willmanin ideasta lahjoittaa juhluvuoden kunniaksi villasukat kaikille sotiemme veteraaneille kasvoi Suomen rajat ylittänyt kampanja, johon osallistui tuhansia neulomisesta tai veteraanien auttamisesta innostunutta. Juhlan kunniaksi neulotut sukat olivat malliltaan ja väriykseltään erityisesti Suomen 100 -juhlavuotta varten suunniteltuja.

Facebook-ryhmä *Villasukat veteraaneille, Suomi 100 vuotta* innosti ja kokosi eri-ikäisiä ihmisiä eri puolilta Suomea ja myös maailmalta osallistumaan neulomalla tai lankoja lahjoittamalla. Facebookista löytyi myös Juhlasukka-nimisen, tarkoitusta varten suunnitellun mallin ohjeet.

Neulojat olivat kaikenikäisiä, kaukaisimmat osallistuivat kampanjaan Kanadasta asti. Jotkut neuloivat yhden sukkaparin, toiset kymmeniä. Tavoitteeseen päästiin ja vähintään 18 000 sukkaparia jaettiin veteraaneille vuoden 2017 aikana Suomen Sotaveteraaniliiton, Rintamaveteraaniliiton ja Sotainvalidien veljesliiton kautta. Myös järjestöihin kuulumattomat veteraanit pyrittiin huomioimaan mahdollisuuksien mukaan.



Kuva: Suomi 100



“Itsenäisyyden juhluvuosi on huikea näköala. Juuri tätä me nyt tarvitsemme: näkymää oman historiamme suuriin kaariin ja niiden alle unohtuneisiin tarinoihin.

Piispa Irja Askola, Suomi 100 -puheenvuoroja 30.11.2016



“Monet maamme merkkiteot ja -henkilöt ovat lähtöisin pienistä kunnista. Jokaisella kylällä on omat historian tarinansa, joita syystäkin ylpeänä kerrotaan ja vaalitaan.

Suomussalmen kunnanjohtaja Asta Tolonen, Suomi 100 -puheenvuoroja 1.11.2016



pääkaupunkiseudulta, vaikka toiminta kohdentuikin koko Suomeen. Ilahduttavasti tämä toimi myös toiseen suuntaan: ohjelmassa oli valtakunnallisia ja kansainvälisiä hankkeita, joiden toteuttajat tulivat muualta kuin Uudeltamaalta. Esimerkiksi valtakunnalliset *Tulevaisuuden kuusi* ja *Luminous*-hankkeiden toteuttajat olivat Pohjois-Karjalasta.

Kaikki kunnat mukana juhluvuoden toteutuksessa

Kaikki Suomen kunnat ja kaupungit osallistuivat juhluvuoden toteutukseen. Monet niistä nimesivät koordinaattorin tai valmisteluryhmän huolehtimaan juhluvuosiohjelmasta, ja jotkut varautuivat vuoteen myös taloudellisin erityispanostuksin. Alueverkosto toimi kuntien tärkeänä tukena ja apuna. Huhtikuussa 2016 valtioneuvoston kanslia julkaisi kunnille tarkoitetun juhluvuoden oppaan, johon oli koottu käytännön tietoa ja ideoita juhluvuoden toteuttamisesta ja huomioimisesta kunnissa.

Erilaisten Suomi 100 -teemaisten tapahtumien, näyttelyiden ja muiden hankkeiden lisäksi monet kunnat ja kaupungit tekivät juhluvuoden kunniaksi juhlapäätöksiä tai -tekoja. Esimerkiksi Vantaa suojeli 124 hehtaaria metsää eri puolilta kaupunkia, ja Turku puolestaan teki juhlapäätöksen koskien muun muassa historian museon toteuttamista sekä Turku 2029 -säätien perustamista. Espoo juhli Suomea sadalla kestäväen kehityksen sitoumuksella, ja Oulun juhlapäätöksiin kuului muun muassa Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026 hakeminen.

Kaikkia kuntien tai muidenkaan toimijoiden toteuttamia hankkeita ja tapahtumia ei haettu mukaan viralliseen Suomi 100 -ohjelmaan esimerkiksi hankkeen rajallisesta kohderyhmästä johtuen. Alueverkoston arvioiden mukaan virallisten ohjelmahankkeiden lisäksi paikallisesti ja alueellisesti toteutettiin Suomi 100 -hengessä kymmeniä tuhansia tapahtumia ja tilaisuuksia. Tällaisten juhluvuositekojen määrä alueilla oli virallisen ohjelman lukuihin verrattuna vähintään kaksinkertainen, joidenkin alueiden arvioiden mukaan jopa kolminkertainen.

Paikallisista juhluvuosikohtaamisista pysyviä jälkiä

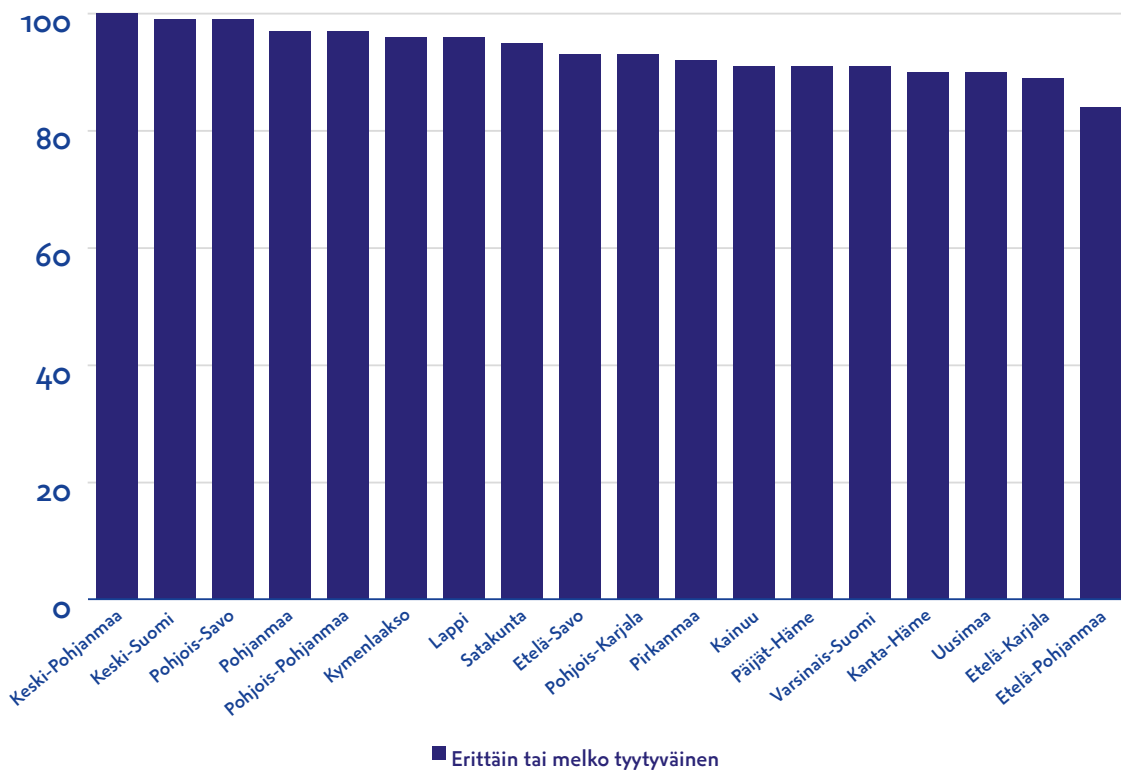
Sekä alueverkoston toiminnassa että kunnissa nousivat esille samat ilmiöt ja tulokset kuin ohjelmahankkeissa ja yhteistyöyrityksissä: uudenlaiset yhdessä toimimisen mallit saivat juhluvuodesta vauhtia, ja Suomi 100 kokosi toimijoita poikkeuksellisen luontevasti yhteisen tekemisen ja asian ympärille.

Juhluvuoden yhtenä tavoitteena oli jättää pysyviä muistikuvia ja luoda mahdollisuuksia omakohtaiseen kokemukseen ja elämykseen. Tässä tavoitteessa alueellisella toiminnalla ja paikallisuudella oli iso merkitys. Vaikka yhteistä kokemusta rakennetaan, vahvistetaan ja jaetaan yhä enemmän median ja erityisesti sosiaalisen median kautta, itse mukana oleminen ja tekeminen ovat kuitenkin vahvoja muistijäljen jättäjiä. Alueverkoston sekä kaupunkien ja kuntien rooli paikallisten kohtaamisten luomisessa oli juhluvuoden onnistumisen edellytys.



Kuva: Jussi Hellsten

Tyytyväisyys juhluvoiteen maakunnittain



Keski-Pohjanmaan sytyttänyt juhluvoiteen innostus näkyy myös Tilastokeskuksen tutkimuksessa: kysyttäessä suomalaisten tyytyväisyyttä juhluvoiteen toteutukseen kokonaisuutena, vastaukset olivat erittäin myönteiset ympäri Suomea ilman suuria alueellisia eroja. Keski-Pohjanmaalla juhluvoiteen oltiin kuitenkin aivan poikkeuksellisen tyytyväisiä: peräti 100 % kyselyyn vastanneista oli juhluvoiteen melko tai erittäin tyytyväisiä.

Yhdessä koettua

Koko Suomi tanssi

Juhluvoiteen kunniaksi koko Suomi kutsuttiin nauttimaan tanssin ilosta. Tanssin tiedotuskeskuksen koordinoimassa *Koko Suomi tanssii* -hankkeessa kehoitettiin uskaltautumaan tanssiin yksin tai yhdessä ja osallistumaan tanssihaasteeseen. Koko Suomi tanssii -haasteen vastaanottaja valitsi yhden kuudesta tanssista, opetteli sen ja jakoi videona sosiaalisessa mediassa haastaen seuraavan mukaan.

Johtajat ja joulupukki mukana

Leikkimielinen tanssihaaste otettiin innolla vastaan, ja se kasvoi lumipallon lailla itsenäisyyden juhluvoiteen yhdeksi ilmiöksi. Juhluvoiteen aikana julkaistiin 1 935 tanssihaastevideota kaikkialta Suomesta ja kymmenestä muusta maasta. Kampanja tavoitti yhteensä yli 2,5 miljoonaa ihmistä sosiaalisessa mediassa, työpaikoilla, kouluissa, harrastusryhmissä ja erilaisissa tapahtumissa ympäri Suomen. Tanssihaasteopetuksiin sekä kaikille avoimiin tapahtumiin osallistui vuoden aikana lähes 90 000 ihmistä.

Tunnetuin tanssihaasteeseen osallistunut oli Joulupukki yhdessä tonttunjensa kanssa. Tanssi valtasi myös työpaikat ja toi työhyvinvointia tuhansille suomalaisille. Helsingin kaupunginkanslia haastoi kaikki Suomen kunnat ja kaupungit mukaan kampanjaan.

Ihmisiä yhdistävälle hyvän mielen kampanjalle oli tilaus

Koko Suomi tanssii -hankkeen kaltaiselle, ihmisiä osallistavalle ja yhdistävälle hyvän mielen kampanjalle oli selvä tilaus. Tanssihaasteeseen osallistuminen oli helppo ja monelle mieleinen tapa tulla mukaan juhluvoiteen. Osallistujat ja seuraajat tunsivat olevansa mukana samassa tapahtumassa paikasta riippumatta ja Suomi 100 -juhluvoiteen antoi tekemiselle arvokkaan kehysten. Hanke toi myös esiin tanssin monia myönteisiä vaikutuksia ihmisten ja yhteisöjen hyvinvointiin.

Tanssihaaste jatkuu edelleen: viimeisimpänä tanssihaasteen vastaanotti Viro, joka jatkaa kampanjaa uusien tanssien *Eesti Tantsib* -nimellä osana Viiron 100 -vuotisjuhluvoiteen vuonna 2018.

Suomea juhlintiin kuudella mantereella



Kuva: Suomen suurlähetystö, Brasilia



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm



Kuva: Jean-Marc Branchet



Kuva: Suomi 100

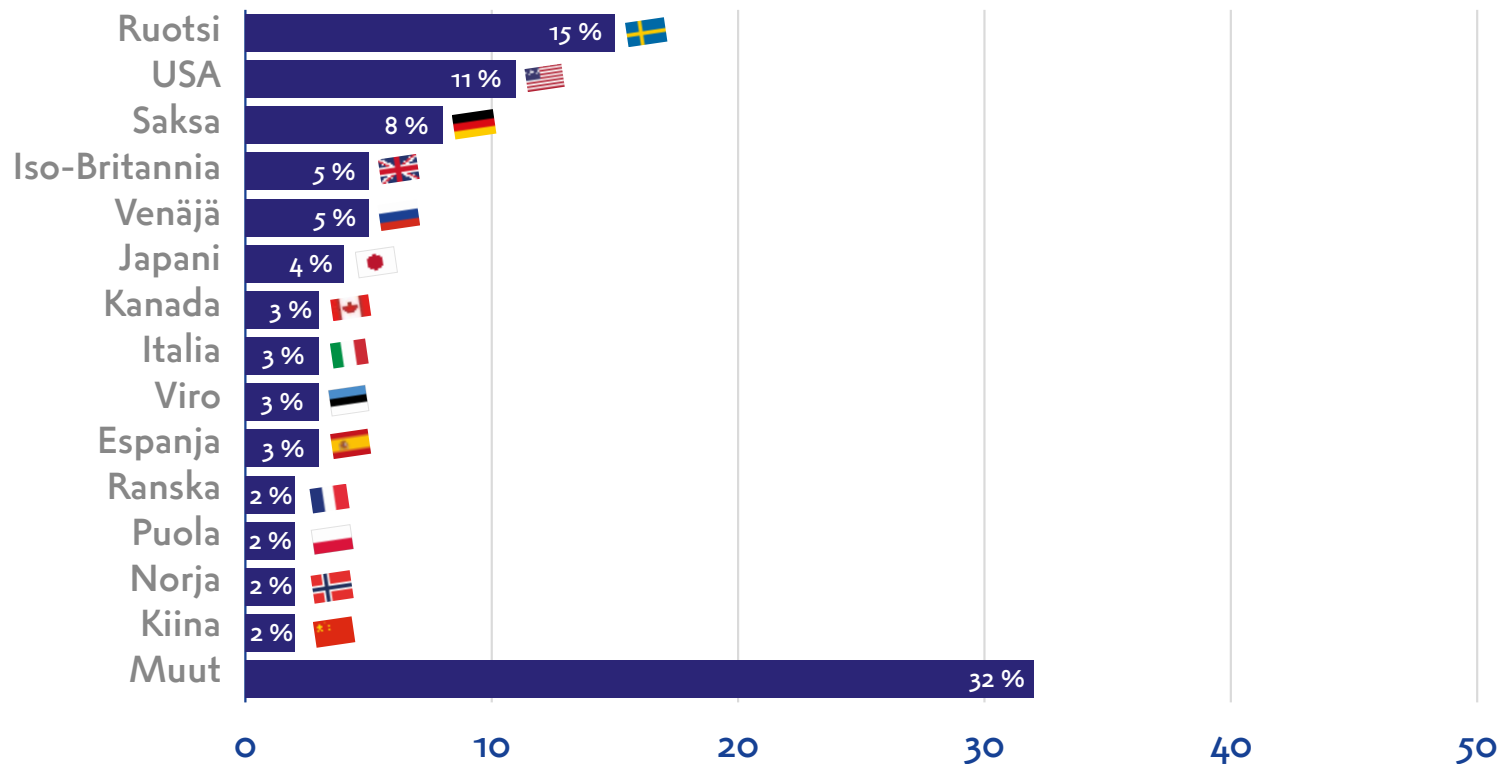
Satavuotiasta Suomea juhlintiin yli sadassa maassa ja kaikilla kuudella mantereella. Enemmän kuin kymmenesosa juhluvuoden ohjelmasta toteutui maamme ulkopuolella. Suomi 100 herätti poikkeuksellisen laajaa kiinnostusta Suomea kohtaan, mikä näkyi kansainvälisen median, ohjelmatoimijoiden ja yleisöjen aktiivisuutena. Useissa maissa yllettiin historiallisen suureen näkyvyyteen. Juhlavuosi todisti, kuinka Suomesta on sadassa vuodessa tullut laajasti arvostettu valtio.

Juhlavuoden virallisen ohjelman osana Suomen ulkopuolella toteutettiin yli 500 hanketta ja tuhansia tapahtumia yli sadassa maassa. Tämän lisäksi Suomea juhlintiin maamme rajojen ulkopuolella lukuisin muin tapahtumin ja tilaisuuksin. Keskeisiä ohjelman toteuttajia olivat Suomen edustustot ja ulkosuomalaisyhteisöt, mutta ohjelmasisältöjä ja osaamista vietiin maailmalle myös Suomesta, esimerkiksi taiteen ja tieteen aloilta.

Juhlavuoden kansainväliseen laajuuteen vaikutti merkittävästi se, että myös kymmenet ei-suomalaiset organisaatiot huomioivat ulkomailla Suomen juhluvuoden omassa toiminnassaan, esimerkiksi näyttelyissä, konserttiohjelmissa ja festivaalien teemoissa. Näin tapahtui myös ilman suomalaisten merkittävää myötävaikutusta tai tukea.

Erialaisten Suomi 100 -aiheisten juhlien lisäksi ulkomailla toteutunut ohjelma perustui monipuolisesti suomalaiseen osaamiseen muun muassa koulutuksen, tasa-arvon, kiertotalouden sekä taiteen ja kulttuurin, erityisesti musiikin, elokuvan ja designin aloilta. Sauna nousi kansainvälisessä ohjelmassa myös erityiseen asemaan.

Ulkomailla toteutuneen Suomi 100 -ohjelman jakautuminen eri maihin



Ylivoimaisesti eniten Suomi 100 -ohjelmaa ulkomailla oli Ruotsissa ja Yhdysvalloissa. Myös Saksassa toteutettiin kymmenien hankkeiden kokonaisuus. Jos hankemäärät suhteutetaan maan asukasluukuun, Viron Suomi 100 -ohjelma oli runsain, ja myös Islanti ja Ruotsi sijoittuvat näin mitattuna korkealle.

“ Onhan mahtavaa, miten paljon Suomea juhliitaan. Maamme taitaa maailman silmissä olla aika arvostettu.

Facebook-keskustelu

“ I love that the President of Finland and King and Queen of Finland simply mingle with people and do not distance themselves. This rendition of Finlandia by Sibelious is simply beautiful. ... I meant to write King and Queen of Sweden. Sorry for the typo ...

Facebook-kommentti

“ Bellissima manifestazione!!!

Facebook-kommentti

“Kiitos ja hyvää Itsenäisyyspäivää kaikille suomalaisille eri puolilla maailmaa!!vaikka olen ollut kauan poissa sydämeni kuuluu aina Suomeen

Facebook-kommentti

“Me Perugian suomalaiset likat menevat Roomaan katsomaan sini-valkoiseksi valaistua colosseumia!!

Facebook-kommentti

“Hauska lukea näitä kommentteja, kyllä on suomalaisia sitten joka puolella maailmaa! Hyvää itsenäisyyspäivää kaikille meille! Kynttilä syttyy myös Tokiossa 🍀

Facebook-kommentti

Ulkoministeriön arvion mukaan Suomi 100 -juhlavuosi kasvatti Suomen näkyvyyden poikkeuksellisen laajaksi maailman mediassa vuonna 2017. Ruotsin, Viron ja Venäjän ohella Suomi oli näyttävästi esillä myös Yhdysvalloissa, Saksassa, Japanissa ja Iso-Britanniassa. Huippukohta mediaosumissa saavutettiin syntymäpäiväviikolla 2.–9.12.2017, jolloin kansainvälisiä verkkomedia-artikkeleita julkaistiin yli 2 600 kappaletta.

Vahvaa tukea maakuvatyölle

Suomen kansainvälisen profiilin vahvistamisesta tuli juhlavuoden toinen päätavoite kesällä 2015. Monet suomalaistoimijat olivat jo vuosia aiemmin hyödyntäneet itsenäisyyden satavuotisjuhlaa kansainvälisten tapahtumien houkuttelemiseksi Suomeen, mistä esimerkkejä ovat Lahden *hiihdon MM-kisat* ja Turun *Europeade* kansanmusiikki ja -tanssifestivaali. Ymmärrys Suomi 100:n suuresta kiinnostavuudesta ulkomailla ja siihen liittyvästä kansainvälisestä potentiaalista voimistui erityisesti vuoden 2015 aikana.

Suomi 100 -ohjelman kansainvälisyyteen vaikutti osaltaan myös avoin hankehaku, joka mahdollisti viralliseen Suomi 100 -ohjelmaan mukaan hakemisen suomen lisäksi ruotsiksi tai englanniksi ja mistä päin maailmaa tahansa. Hakemuksia saapuikin lukuisista eri maista.

Kansainvälisen Suomi 100 -valmistelun lähtökohtana oli varmistaa erityiset kohokohdat maakuvatyön kannalta tärkeillä painopistealueilla, joita olivat naapurimaat, muut pohjoismaat, Saksa, Iso-Britannia, Aasia ja Yhdysvallat. Näihin maihin haluttiin rakentaa vähintään yksi Suomi 100 -huipennus. Huipennuksiin liittyi erityisen Suomi 100 -sisällön lisäksi tyypillisesti yhteistyössä suurlähetystön kanssa järjestetty juhlavastaanotto sekä valtionjohdon tai muun korkea-arvoisen suomalaisvieraan läsnäolo.

Valtioneuvoston kanslia vahvisti kansainvälistä ohjelmaa järjestämällä kohdennetun valtioneuvostushaun ulkomailla toteutettavalle Suomi 100 -ohjelmalle keväällä 2016. Kesän 2016 aikana valmisteltiin yhteistyössä ulkoministeriön kanssa Suomi 100 -ohjelmatarjotin ulkomaille, joka oli suunnattu ulkosuomalais-yhteisöille ja muille toimijoille ulkomailla. Ohjelmatarjotin sisälsi esittelyt noin 30 sellaisesta hankkeesta, joiden toteutusmalli ulkomailla oli sekä tuotannollisesti että taloudellisesti mahdollisimman kevyt. Lisäksi opas tarjosi ohjeet, miten hankkeiden sisältöjä oli mahdollista hyödyntää ja käyttää ulkomailla esimerkiksi edustustojen tiloissa tai tapahtumissa.

Ulkoministeriö ja edustustot tärkeässä roolissa

Ulkoministeriön ja Suomen edustustojen rooli itsenäisyyden juhlavuoden kansainvälisen toiminnan edistäjänä ja toteuttajana oli erityisen keskeinen. Ulkoministeriö nimesi syksyllä 2015 erityisen Suomi 100 -suurlähettilään, joka yhdessä 2–3 hengen tiimin kanssa vastasi ulkoministeriön juhlavuositoiminnasta yhteistyössä valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -sihteeristön kanssa.

Juhlavuonna kaikki Suomen edustustot noin sadassa maassa järjestivät itsenäisyyspäivän yhteydessä Suomi 100 -juhlan tai vastaanoton, jotka toteutettiin korkeammalla profiililla kuin normaali vuoden itsenäisyysjuhlinta. Lisäksi edustustot toteuttivat vuoden aikana runsaasti muita Suomi 100 -hankkeita ja tapahtumia sekä osallistuivat aktiivisesti oman kohdemaansa muuhun Suomi 100 -ohjelmaan sekä viestinnällisesti että esimerkiksi yhteyksiä luomalla. Suurin edustustojen itse tuottamista juhlavuositapahtumista oli laaja *STHLM/SUOMI-festivaali* Tukholmassa.

Juhlavuoteen liittyvät tapahtumat tarjosivat edustustoille tilaisuuden tavata paikallisia vaikuttajia ja luoda uusia kumppanuuksia suomalaisten ja paikallisten toimijoiden välillä. Suomen valtiojohton vierailut ulkomailla kytkettiin myös useimmiten Suomi 100 -teemaan.

Ulkosuomalaiset nostivat siniristilipun salkoon maailman joka kolkassa

Maailmalla asuu yli 1,6 miljoonaa ulkosuomalaista. Ulkosuomalaisille itsenäisyyden juhluvuoden merkitys oli erityisen suuri, ja vuosi innosti mukaan myös monet sellaiset, jotka eivät yleensä osallistu aktiivisesti suomalaisyhteisöjen toimintaan.

Suomi-Seura toteutti helmi-maaliskuussa 2018 Suomi 100 -aiheisen kyselyn ulkosuomalaisille yhteisöille, muun muassa Suomi-seuroille ja suomalaisille seurakunnille eri puolilla maailmaa³. Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi 145 tahoja, joista lähes kaikki olivat toteuttaneet

Suomi 100 -aiheisia tapahtumia. Näistä vain 36 % oli hakeutunut mukaan viralliseen Suomi 100 -ohjelmaan, mistä voi päätellä, että juhluvuoden kansainvälisen ohjelman todellinen laajuus oli huomattavasti virallisia lukuja suurempi.

Ulkosuomalaisyhteisöjä innosti mukaan juhluvuoden rakentamiseen *Suomi 100 maailmalla* -hanke, jota koordinoi Suomi-Seura yhteistyössä Kirkon ulkosuomalaistyön ja Siirtolaisuusinstituutin kanssa. Hanke auttoi järjestäjiä konkreettisesti idea-, materiaali- ja esiintyjäpankkien avulla sekä joihinkin tapahtumiin kohdennetuilla pienillä avustuksilla.

Suomi-Seuran ulkosuomalaisparlamentin juhlistunto kesäkuussa kokosi Suomeen ennätys-suuren osallistujajoukon: noin 300 osallistujaa 181 ulkosuomalaisyhteisöstä. Valtioneuvoston kanslia puolestaan kutsui yhdessä Helsingin kaupungin kanssa ulkosuomalaiset juhlistamaan itsenäisyyden satavuotisjuhlavuotta kakkukahvien merkeissä elokuussa.

Yhdessä koettua

Onnittelusadetta

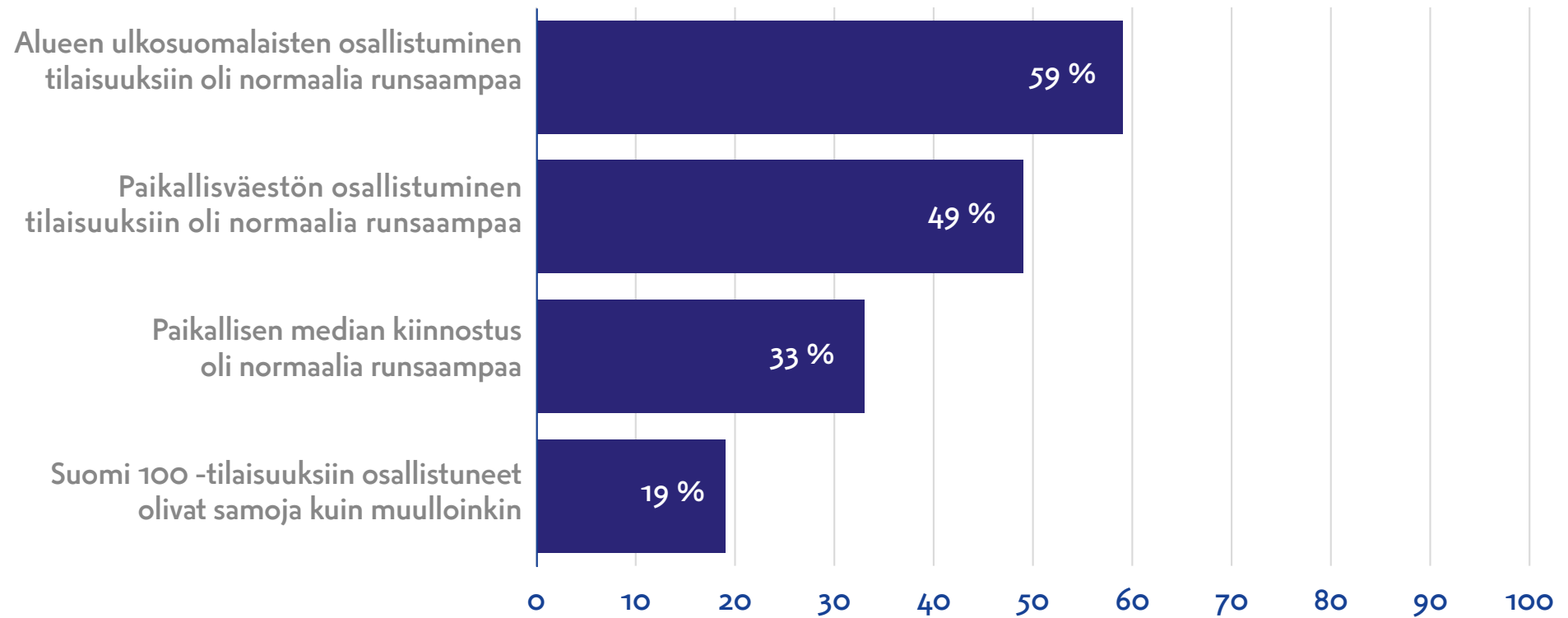


Kansainvälisen toiminnan ohjenuoraksi luotiin yksinkertainen linjaus: Suomi asettuu juhluvuonnaan eturiviin ja keskelle – aivan kuten syntymäpäiväsankarin kuuluukin. Suomi sai vuonna 2017 vastaanottaa mittavan määrän onnitteluja, lahjoja ja muita kansainvälisiä huomionosoituksia. Monien mieliin painui etenkin Pohjoismaiden valtionpäämiesten historiallisesti ainutlaatuinen yhteinen onnitteluvierailu 1. kesäkuuta 2017 (liite 11).

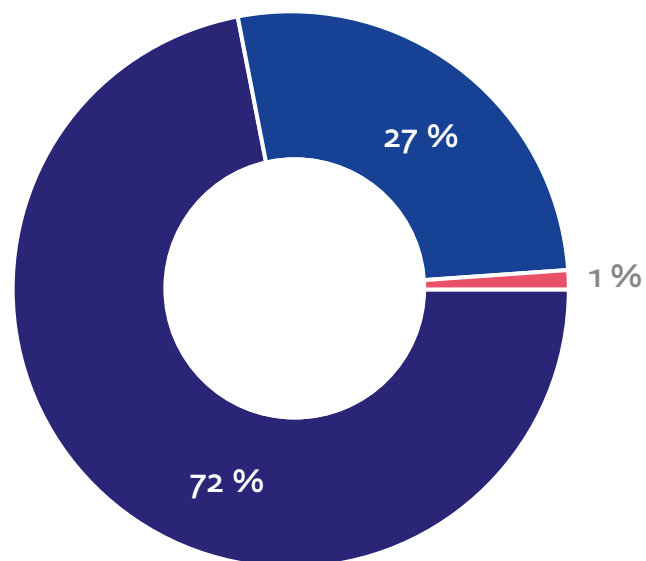
Hienon kokonaisuuden muodostivat yli 20 maan valtiojohtajien julkaisemat onnitteluvideot satavuotiaalle Suomelle. Yhdysvaltain varapresidentti Joe Biden aloitti muistamisen omalla videotervehdyksellään heti vuoden 2017 alussa ja myös Saksan liittokansleri Angela Merkel lausui lämpimiä sanoja Suomesta.

Tervehdyksiä tuli valtiojohtajien lisäksi monilta muiltakin tahoilta. Onnentoivotuksia pohjolaan lähettivät Yhdysvalloista muun muassa ohjaaja Steven Spielberg, näyttelijät Meryl Streep, Hugh Jackman ja Tom Hanks, myytinmurtaja Jamie Hyneman, talk show -isäntä Conan O'Brien sekä astronautti Tim Kopra.

Järjestäjien arvioita Suomi 100 -tilaisuuksista ulkomailla



Osallistuminen ulkosuomalaisyhteisöjen järjestämiin Suomi 100 -tilaisuuksiin



■ Odottettua enemmän ■ Odotusten mukainen ■ Odottettua vähemmän

Suomi-Seuran kyselyyn³ vastanneet tahot olivat järjestäneet keskimäärin 6–7 Suomi 100 -tapahtumaa tai tilaisuutta. Yli 70 % vastaajista ilmoitti, että yleisömäärä näissä tapahtumissa oli suurempi kuin heidän järjestämässään tapahtumissa yleensä. Lähes 60 % kertoi ulkosuomalaisten osallistuneen normaalia aktiivisemmin, ja noin kolmannes median osallistumisen olleen normaalia runsaampaa.

³Suomi-Seuran helmi-maaliskuussa 2018 tekemä Suomi 100 -aiheinen kysely ulkosuomalaisille yhteisöille. Kyselyyn vastasi 145 tahoa, muun muassa Suomi-seuroja ja suomalaisia seurakuntia eri puolilla maailmaa. Näistä lähes kaikki olivat toteuttaneet Suomi 100 -aiheisia tapahtumia.

Yhdessä koettua

Kuudennen mantereiden valloitus

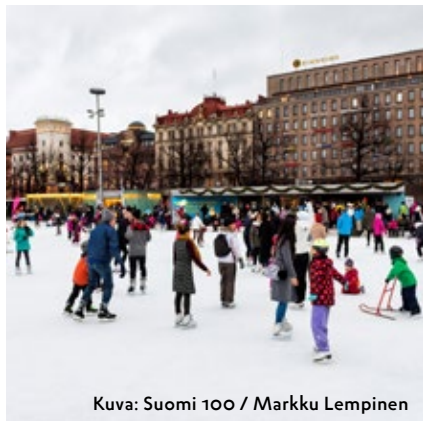
Lynx Adventure Antarctica -retkikunta saavutti ensimmäisenä maailmassa uuden vuorenhuipun Etelämantereella. Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmaan kuuluva suomalais-islantilainen neljän miehen Lynx Adventure Antarctica -retkikunta teki 4.1.2017 ensinousun Etelämantereella sijaitsevalle vuorelle. Mount Suomeksi nimetty vuori oli kunnianosoitus 100-vuotiaalle Suomelle.

Etelämannen on maailman tuulisin, kylmin ja kuivin manner. Wohlthat -vuoristoketjussa sijaitsevan Mount Suomen huippu on 2598 metriä merenpinnan yläpuolella. Aikaa huipun tavoittamiseen ja laskuun takaisin leiriin kului yhteensä kymmenen tuntia. Retkikuntaan kuuluivat Pata Degerman, Pekka Ojanpää, Mika Listala ja Jón Ólafur Magnusson.



Kuva: Lynx Adventure Antarctica

Yhteiset hetket rytmittivät juhluvuotta



Kuva: Suomi 100 / Markku Lempinen



Kuva: Suomi 100 / Markku Lempinen



Kuva: Johan Hagström



Kuva: Suomi 100 / Jani Laukkanen

Satavuotiasta Suomea juhlittiin läpi vuoden kaikkialla Suomessa. Tapahtumalliset kohokohdat ja sisältöteemat rytmittivät juhluvuotta. Ohjelmavirta käynnistyi avajaisista uuden vuoden aattona ja jatkui voimistuen kohti ennätysellisen vilkasta tapahtumakesää ja elokuun lopun Yhdessä-viikonloppua. Juhlavuosi huipentui syksyllä sadan päivän jaksoon ja joulukuun alussa Suomen syntymäpäiväviikkoon.

Suomi 100 -avajaiset – rakettilaukaus juhluvuoteen

Satavuotiaan Suomen itsenäisyyden juhluvuosi käynnistettiin näyttävästi eri puolilla maata uudenvuodenaattona 31.12.2016. Päätapaus, *Suomi 100 -avajaiset*, järjestettiin Helsingin Töölönlahdella ja Kansalaistorilla, missä koko päivän kestänyt kansanjuhla huipentui vuoden alkamiseen ja keskiyön upeaan ilotulitukseen.

Avajaisten merkitys tunnistettiin kriittiseksi koko juhluvuoden onnistumisen kannalta. Lähtölaukauksen tavoitteena oli luoda juhluvuoden alkuun vaikuttava, yhdessä-teemaa ja ainutkertaisuutta ilmentänyt elämys. Tapahtuman teemaksi nostettiin iloinen juhlinta, uuden vuosisadan bileet, jolla haluttiin madaltaa osallistumisen kynnyksiä ja viestiä juhluvuoden luonteesta. Avajaiset esitteli aiemmista juhluvuosista poikkeavan, iloisen ja helposti lähestyttävän Suomi 100 -tunnelman.

Avajaistapahtuma oli Suomi 100 -organisaatiolle suuri tuotannollinen ponnistus, johon liittyi useita riskejä ja haasteita säästä alkaen. Päivän kestäneen ohjelman järjestivät yhteistyössä Suomi 100, Helsingin kaupunki, Yleisradio, valtioneuvoston kanslia sekä alueen kymmenet kulttuurilaitokset ja muut toimijat. Lisäksi tehtiin yhteistyötä Helsingin poliisin, HSL:n ja VR:n kanssa. Yhteensä

avajaistapahtumaa oli toteuttamassa noin tuhat eri organisaatioiden työntekijää tai esiintyjää.

Historiallinen hetki, historialliset puitteet

Avajaistapahtuman paikan valinnalla haluttiin korostaa juhluvuoden erityisyyttä. Tapahtuma otti uudella tavalla haltuun Helsingin Töölönlahden ja Kansalaistorin alueen sekä valtasi Mannerheimintien yleisön käyttöön. Eduskuntatalo ja kansalliset kulttuurilaitokset viestivät laajemmasta merkityksestä. Hyvä yhteistyö viranomaisten ja alueen toimijoiden kanssa mahdollisti poikkeuksellisen toteutuksen.

Kellon ympäri kestäneessä kaupunkitapahtumassa oli tarjolla koko perheelle sopivaa ohjelmaa, elämyksiä sekä festivaalitunnelmaa. Alueelle rakennettiin kolme ulkolavaa, joista suuri Kansalaistorin lava oli 16 metriä korkea. Päivän aikana oli ohjelmaa alueen kulttuuri- ja liikuntapaikoissa, toreilla ja ravintoloissa. Katutanssien ja päälavan ohjelman vuoksi Mannerheimintie suljettiin illan ajaksi liikenteeltä Kiasman ja Kansallisoopperan väliltä, mikä oli ainutkertainen ja vaativa operaatio.

Avajaisten ohjelma rakennettiin juhluvuoden tavoitteiden pohjalta. Tarkoituksena oli luoda lämminhenkinen yhteinen tapahtuma, jonka viesti Suomesta olisi positiivinen, rohkea ja moderni. Helsingin perinteisestä uuden vuoden vastaanotosta luovuttiin ja luotiin kokonaan uusi konsepti.

Illan huipentanut kolmituntinen ohjelma Kansalaistorilla koostui ennakkoon kuvatuista videotarinoista sekä musiikin, sirkuksen ja muiden taiteenlajien kokonaisuudesta. Ohjelmassa nähtiin yhteensä yli 300 esiintyjää, mukana Suomen eturivin muusikoita, laulajia ja näyttelijöitä. Juhlavuoden avauslaulus lausui juhluvuoden valtuuskunnan puheenjohtaja, pääministeri Juha Sipilä.

Keskiyön hetken huipensi dj-legendan Daruden klassikko Sandstorm. Samaan aikaan Töölönlahdelta lennätetty suuri ilotulitus käynnisti Suomen itsenäisyyden juhluvuoden.

Avajaisten osallistujamäärä ylitti odotukset. Illan huipennukseen ennakoitiin saapuvan yleisöä jonkin verran tavanomaista uudenvuoden vastaanottoa suurempi määrä, noin 30 000–35 000 ihmistä. Vuoden vaihtuessa Kansalaistorilla ja Töölönlahdella väkeä oli kuitenkin paljon enemmän, sillä peräti 100 000 ihmistä oli kokoontunut yhteen avaamaan juhluvuotta. Koko päivän aikana eri ohjelmiin osallistui yli 130 000 ihmistä.

Väkimäärästä huolimatta tapahtumapäivä sujui mainioissa tunnelmissa ja ilman häiriöitä. Viranomaisten ja kävijöiden palaute oli lähes yksinomaan positiivista. Päivän aikana tapahtumia eri pisteissä järjestäneet toimijat raportoivat niin ikään suurista kävijäluvuista ja hyvästä tunnelmasta.

Kaikkien yhteinen vuosi vauhtiin

Viestinnän rooli tapahtuman toteutuksessa oli keskeinen. Tavoitteena oli kasvattaa yhteisöllistä tunnetta, edesauttaa tapahtuman turvallista läpivientä ja vahvistaa juhluvuoden brändiä: yhdessä – koko vuoden – koko Suomessa.

Avajaiset saivat odotettua laajemman huomion. Median ennakkojutut virittivät tunnelman ja tapahtumapäivänä aiheesta uutisoitiin läpi vuorokauden. Yli 95 % uutisoinnista oli sävyllään positiivista tai neutraalia. Ilta kokosi yhteen suomalaiset ja Suomen ystävät paitsi paikan päällä myös median välityksellä. Ylen suoria lähetyksiä avajaisista seurasi televisiossa ja Yle Areenassa parhaimmillaan satojatuhansia katsojia enemmän kuin tavanomaista vuodenvaihteen lähetystä. Tapahtuma saavutti myös laajaa kansainvälistä medianäkyvyyttä ja avajaisia seurattiin ympäri maailmaa, erityisesti Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Sosiaalisessa mediassa juhluvuoden avajaiset saavutti niin ikään huomattavan yleisön. Erityisesti ulkosuomalaiset osallistuivat aktiivisesti ja ihastunein toivoksien Suomen juhlintaan. Suomi 100:n Facebook-sisällöt tavoittivat noin kaksi miljoonaa käyttäjää yli 40 eri maassa ja juhluvuoden verkkosivuston Avajaiset-osiossa vierailtiin yhteensä lähes 300 000 kertaa.



Kuva: Johan Hagström

Yhdessä-viikonloppu huipensi tapahtumakesän

Juhlavuoden elokuun viimeiseen viikonloppuun, 25.–27.8., ajoittui erityisen paljon eri toimijoiden järjestämää Suomi 100 -ohjelmaa niin Suomessa kuin maailmankin. Samaan aikaan juhlavuodessa käynnistyi sadan päivän jakso kohti joulukuussa koittavaa satavuotissyntymäpäivää. Kesän päätös nimettiin Yhdessä-viikonlopuksi, ja siitä muodostui tapahtumallisesti ja viestinnällisesti yksi juhlavuoden avainhetkistä.

Ajankohdan ohjelma muodostui valtakunnallisten hankkeiden, paikallisten toimijoiden ja alueverkoston rakentamista tapahtumista. Mukana oli myös merkittäviä kansainvälisiä ohjelmakokonaisuuksia. Tavoitteena oli samalla rakentaa jännitettä juhlavuoden kaareen, vahvistaa edelleen Suomi 100 -tematiikkaa sekä pohjustaa varsinaisen syntymäpäivän lähestymistä joulukuussa.

Yhdessä-viikonlopun aikana satavuotiaista Suomea juhlittiin saman teeman alla kuudella eri mantereella, ja tapahtumat keräsivät satojatuhansia osallistujia eri puolilla maailmaa. Ohjelma oli erittäin monimuotoista. Suomesta tuli ensimmäinen maa, joka liputti virallisesti luonnolle, valtionhallinnon laitokset avasivat ovensa yleisölle ja läpi Suomen järjestettiin erilaisia kylä- ja kaupunkitapahtumia.

Kymmenissä maissa nautittiin yhdessä illallista Suomen kunniaksi, pöytiä avoimen taivaan alle katettiin muun muassa Pietarissa, Kölnissä, Buenos Airesissa, Kuala Lumpurissa ja Tokiossa. Satavuotiaan Suomen juhlat ulottuivat myös Ruotsiin, missä vietettiin suurta STHLM/SUOMI-kaupunkifestivaalia Tukholman Kungsträdgårdenissa.

Yhdessä kaikissa kanavissa

Viikonlopun viestintä toteutettiin yhteistyössä ohjelmahankkeiden kanssa. Suomi 100 -organisaatio loi ajankohdan ympärille yhteisen viestinnän viitekehyksen, johon ohjelmaa järjestävät tahot saattoivat kytkeä oman viestinsä. Suomi 100 -brändi antoi toimijoiden viestille lisää voimaa ja kiinnostavuutta.

Toteutus näkyi voimakkaana kasvuna Suomi 100:n sosiaalisen median kanavissa. Myös media uutisoi vilkkaasti Yhdessä-viikonlopun tapahtumista. Eniten huomiota saivat Tukholman kaupunkifestivaali sekä Luonnonpäivän tapahtumat Suomessa. Kansainvälisen uutiskynnyksen ylittivät Suomen kunniaksi eri maissa nautitut illalliset taivaan alla.

Yhdessä-teema välittyi niin median uutisoinnissa kuin toimijoiden tapahtumakertomuksissa ja osallistujien jakamissa kuvissa. Erityisen koskettavia olivat Suomen kunniaksi spontaanisti virinneet ruokahetket ja yhteislaulut, joista taltioituja kuvia ja videoita jaettiin paljon.



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm



Kuva: Matti Haapaniemi

“Mahtava artistien ja rakettien ilotulitus, kiitos!! Yleisössä isosta väkijoukosta huolimatta turvallinen, hieno, muita huomioiva juhlatunnelma - maahanmuuttajat, kantasuomalaiset, turistit, lapset, nuoret, aikuiset ja iäkkäämmät juhlivat hyvässä hengessä rinta rinnan. Hyvä Suomi! Hyvä Helsinki! Hyvä me kaikki! Tästä on hyvä käynnistää #Suomi100 -juhlavuosi! Tyytyväinen veronmaksaja kiittää!”

Facebook-kommentti

“Eikös maan korvesta voisi järjestää kuljetuksen tähän tapahtumaan.”

Facebook-kommentti

“Vanha sanonta 2000-luvun alusta kertoo, että jos kuulet vuoden vaihtuessa Sandstormin, tuo seuraava vuosi mukanaan onnea #suomi-100avajaiset

Twitter-viesti

“Todella onnistuneet avajaisbileet ja erinomainen tunnelma! Kiitos!!!

Facebook-kommentti

Itsenäisyyspäivästä satavuotiaan syntymäpäivä – ilolla ja arvokkuudella



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

Suomalaisten tahto juhlia itsenäisyyttä oli jo itsenäisyyspäivän lähestyessä nousut historiallisen suureksi. Vuoden huipentaneesta itsenäisyyspäivästä ja sitä edeltäneestä syntymäpäiväviikosta kasvoi yhteinen elämys, joka kosketti koko kansakuntaa. Samalla itsenäisyyden juhlinta rikastui, se sai uusia muotoja ja sävyjä. Ilo ja arvokkuus eivät enää olleet vastakohtia, vaan toisiaan täydentäviä koko Suomen juhlan elementtejä.

Tuttuja ja uusia perinteitä – yhdessä

Syntymäpäiväviikolla haluttiin kannustaa suomalaisia juhlimaan satavuotista itsenäisyyttä, tuoda esiin eri tahojen tekoja satavuotiaan kunniaksi ja nostaa historiallinen hetki arvoiseensa asemaan Suomessa ja maailmalla. Tavoitteena oli tarjota jokaiselle suomalaiselle ja Suomen ystävälle mahdollisuus kokea itsenäisyyspäivänä ikimuistoinen elämys ja jakaa se.

Juhlavuoden huipennuksen suunnittelun lähtökohtana oli juhluvuoden luonne ja tavoitteet. Haluttiin korostaa satojen tuhansien ihmisten juhluvuoden hyväksi tekemää työtä sekä valtaisa ohjelmaelämysten virtaa – myös historiallinen hetki syntyi *yhdessä*. Lisäksi korostettiin kaikenlaisen juhlinnan arvoa: suuria ja pieniä hetkiä, perinteitä ja uusia tapoja.

Satavuotiaan syntymäpäivää vietettäisiin *ilolla ja arvokkuudella*. Sanoitusta haettiin syntymäpäivä-temasta, jotta joskus etäiseksi ja viralliseksi koettu itsenäisyyspäivä tuntuisi helpommin lähestyttävältä 'jokaisen juhlat'. Kaikille yhteiseksi osallistumisen muodoksi kiteytyi *kahvita-liputa-valaise* -konsepti.

Kokonaisuus oli viestinnällisesti haastava useasta syystä. Järjestäviä tahoja oli tuhansia sekä Suomessa että maailmalla. Odotukset huipennusta kohtaan olivat korkealla: *mitä silloin tapahtuu?* Kaikkien resurssien käyttö tuli harkita erityisen tarkkaan, jotta suunnitellut asiat pystyttäisiin toteuttamaan. Riskien arviointi ja varautuminen oli tärkeä osa kokonaisuutta. Valtakunnallista valmistelua tuki vuoden aikana tunnetuksi ja vahvaksi kasvanut Suomi 100 -brändi, ja tutkitusti yleisön myönteinen suhtautuminen juhluvoiteen.

Syntymäpäivän viesti vauhtiin

Syntymäpäiväviikon viestintä käynnistettiin yhteistyöverkostolle loppukeväästä ja suurelle yleisölle syksyllä 2017. Viestintä oli huipennuksen toteutuksessa tärkeä työkalu. Suomi 100 rakensi viestinnällisen kehyksen ja tarjosi käytännön työkaluja ja sisältöjä verkoston käyttöön.

Huipennuksen tueksi julkaistiin oma osio juhluvoiton verkkosivustolla, useita viestintämateriaaleja ja yli 300 päivitystä juhluvoiton some-kanavissa. Aiheesta järjestettiin kaksi mediatilaisuutta ja julkaistiin yhteensä 12 lehdistötiedotetta, joista kaksi jaeltiin yli 30 eri maahan. Tapahtuma-aikaan toimintuksia palveltiin mediapisteessä Helsingin kaupungintalolla. Suomi 100:n uutistiimi kiersi kaikissa päätapauksissa Helsingissä tuottaen niistä videoita, Facebook-livelähetyksiä sekä mittavan määrän kuvituskuvaa suoraan levitykseen.

Marraskuun puolivälissä julkaistiin juhluvoiton oma videotuotanto, Suomi 100 -brändifilmi *Mahdollomasta totta*, jota esitettiin omien kanavien

ohella televisiossa ja elokuvateattereissa. Tarinassa kiteytyi satavuotiaan Suomen viesti ja vahvuus; suomalaiset ovat uskaltaneet katsoa eteenpäin ja tavoitella niitäkin unelmia, jotka tuntuvat aluksi mahdottomilta.

Tapahtumaviikolla toteutettiin kaksi markkinointikampanjaa. Kahvita, liputa, valaise -konseptin tunnettuutta pyrittiin kasvattamaan online-kampanjalla ja erityisen juhlan tuntua nostatettiin lisäksi yli 40 paikkakuntaa kattaneella 5,5 miljoonaa synttärisankaria -nimisellä ulkomainoskampanjalla.

Juhlaa koko viikko

Juhlinta käynnistyi itsenäisyyspäivää edeltävällä Suomen syntymäpäiväviikolla. Luminous-hankkeen tunnettujen kohteiden sinivalikoiset valaisut johdattelivat juhlatunnelmaan eri puolilla Suomea 28.11. alkaen ja saivat paljon huomiota. Helsingin Kasarmitorilla paljastettiin 30.11. *Talvisodan muistomerkki* arvokkain juhlallisuuksiin. Lauantaina 2.12. vietettiin Oulussa *valtakunnallista Suomi 100 -juhlaa*.

Maanantaina 4.12. tuli kuluneeksi tasan sata vuotta siitä, kun Suomen senaatti eli maan hallitus antoi Suomen kansalle osoitetun itsenäisyysjulistuksen. Valtioneuvosto kokoontui hetken kunniaksi juhlaistuntoon pääministeri Juha Sipilän johdolla ja historiallista päivää saapuivat Valtioneuvoston linnaan muistelemaan myös vuoden 1917 senaatin eli Itsenäisyysseenaatin jäsenten sukujen edustajat. Historiallinen kohtaaminen oli myös Suomen naisministerien yhteinen tapaaminen Smolnassa 1.12. Paikalla oli lähes 40 naisministeriä eri vuosikymmeniltä.



“Kirkkoon tietysti klo 10. Sitten Katariinan seurakunnan joulutorille, mm ompeluseuramme myyntihommiin. Klo 14 tyttärentyttären luona lounas ,toisen isoäidin kera. Illalla yksin omalla sohvalla Linnan juhlissa. Kahdet kynttilät ikkunoilla 🇫🇮 🇫🇮 .

Facebook-kommentti

“kynttilä palamaan isälle ja sedille ja niille sadoitte sankareille jotka puolustvat ja kuolivat itsenäisyyden puolesta

Facebook-kommentti

“Varmaan panen kynttilät ikkunallamme, ”skoolaamme” 100 vuotiaalle upealle synnyinmaalleni !!!! ❤️

Facebook-kommentti

“Mennään kavereiden kanssa Kuusijärvelle savusaunaan ja uidaan 100 metriä avannossa itsenäisyyden kunniaksi

Facebook-kommentti

Iloinen aattoilta

Yksi erityisen juhluvuoden merkeistä oli itsenäisyyspäivän juhlinnan laajentaminen kaksipäiväiseksi. Suomalaisessa traditiossa aattopäivät ovat merkityksellisiä ja juhluvuonna haluttiin nostaa myös itsenäisyyspäivän aatto 5.12. erityiseksi päiväksi. Samalla se tarjosi mahdollisuuden aiempaa monimuotoisempaan itsenäisyyden juhlintaan.

Eduskunta avasi aattopäivän itsenäisyyden juhlaistunnolla, jossa kaikki eduskuntaryhmät pitivät puheen. Eduskunta teki samalla lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevan juhlapäätöksen Suomen itsenäisyyden satavuotisuuden kunniaksi.

Kaikkia suomalaisia kannustettiin mukaan yhteisin kahvihetkin, juhlavalaisuihin ja liputuksiin. Satavuotiaan kunniaksi järjestettyihin kahvihetkiin 5.12. iltapäivällä osallistui yli 600 000 ihmistä eri puolilla Suomea. Kotiväen, ystävien ja työtovereiden kahvihetkien ohella myös suuret yritykset ja organisaatiot osallistuivat tempaukseen. Esimerkiksi Finnairilla nautittiin juhlakahvit koko henkilöstön voimin ja VR kahvitti henkilöstön ohella myös junien matkustajat. Wärtsilä toteutti kahvihetken kaikissa toimipisteissään ympäri maailman.

Iltapäivällä yli viisisataa kymmenvuotiasta koululaista juhli itsenäisyyden satavuotisjuhlaa pääministeri Juha Sipilän isännöimällä vastaanotolla Helsingin Säätytalolla. *Suomen lasten itsenäisyy-*



Kuva: Markus Hyvärinen

Yhdessä koettua

Luminous – Suomi uudessa valossa

Luminous Finland 100-valotaidekokonaisuus koostui kuudesta suuresta valotaideteoksesta, jotka toteutettiin eri puolilla Suomea itsenäisyyden juhluvuoden aikana. Suomalaisille tutut maamerkit, luonnon moninaisuus ja historialliset kohteet nostettiin valotaiteen avulla esiin. Mittakaava oli aivanlaatuinen kansainvälisestikin katsoen.

Valotaiteilija Kari Kolan luoma teossarja käynnistyi Helsingin Töölönlahdella juhluvuoden avajaisten yhteydessä 31.12.2016, ja se huipentui Suomen syntymäpäiväviikolla, jolloin teokset syttyivät vuorotellen eri puolilla Suomea. Savonlinnan Olavinlinna heräsi eloon talviunestaan 28.–29.11. ja Suomen korkein rakennus, Tampereen Näsinneula sai ylleen dynaamisen, hitaasti muuttuvan abstraktin valotaideteoksen 30. marraskuuta. Seuraavaksi Luminous säihkyi Oulun Kuusisaaren tapahtumapuistossa 2.–3.12., ja sarja päättyi Turkuun ja Turun Linnaan itsenäisyyspäivänä.

Itsenäisyyspäivän alla 4.–5.12. Luminous valaisi yhden Suomen ikonisimmista maamerkeistä, Saana-tunturin. Järkälemäisen Saanan rinteistä syntyi uniikki, peräti 2,5 miljoonaa neliometriä käsittävä valotaideteos, jollaista ei ole koskaan toteutettu missään maailmassa. Saanan valotaideteos oli myös kaikkien aikojen ensimmäinen teos, joka näkyi yhtä aikaa kolmeen eri valtioon: Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan. Saana oli Luminous-kohteista erityisen haastava sään, teoksen laajuuden ja aikataulun suhteen. Saanan valaisu sai mediahuomiota myös kansainvälisesti.



Kuva: Antero Lynne

juhlaan oli kutsuttu kaksi kymmenvuotiasta lasta jokaisesta Suomen kunnasta.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan virallinen avaus järjestettiin Helsingin Kauppatorilla itsenäisyyspäivän aattona 5.12. kello 18. Tilaisuuden käynnisti noin viidensadan lapsen kyntiläkulkue Säätytalolta Presidentinlinnan eteen. Kauppatorille oli rakennettu sadan lipputangon installaatio, ja siniristiliput nostettiin salkoihin lasten ja nuorten voimin kello 18. Lipunnostoon osallistuivat myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö, eduskunnan puhemies Maria Lohela ja pääministeri Juha Sipilä. Tapahtumaa saapui seuraamaan yli 20 000 ihmistä.

Syntymäpäiväjuhlan ajaksi 5.–6.12. valaistiin kaikkialla Suomessa keskeisiä kohteita, kuten rakennuksia, patsaita, siltoja, toreja, puistoja ja muita tunnettuja maamerkkejä sinivalkoisin valoin. Myös koteja, työpaikkoja ja muita yksityi-

siä rakennuksia innostuttiin juhlaivalaisemaan itse siinä määrin, että useiden ulkovalojen ja valosarjojen kerrottiin loppuneen kaupoista.

Sisäministeriön antaman poikkeuksellisen liputusohjeen mukaisesti itsenäisyyspäivän juhla-liputus alkoi jo aattona 5.12. kello 18, ja jatkui yhtäjaksoisesti yön yli itsenäisyyspäivän iltaan kello 22 asti. Sinivalkoiset liput loivat juhallista tunnelmaa läpi Suomen sekä julkisissa ympäristöissä että kotien pihoilla. Lähes 800 000 kansalaista kertoi osallistuneensa aaton liputukseen.

Aattoiltana kaupunkien keskustat ja monet ravintolat täyttyivät juhlijoista, karaokeravintoloissa laulettiin suomalaisille tärkeitä lauluja samalla kellonlyömällä, kirjastoissa vietettiin 'etkoja' ja monissa kaupungeissa järjestettiin kaikille avoimia kansanjuhlia. Itsenäisyyspäivän aaton tunnelma oli kaikkialla iloinen ja välitön.

Yhdessä koettua

Valtakunnallinen Suomi 100 -juhla tarjosi ainutlaatuisen kulttuurielämyksen

Suomen satavuotisjuhlavuoden *valtakunnallinen Suomi 100 -juhla* järjestettiin Oulussa lauantaina 2.12.2017. Kutsuvieraina oli 1 200 itsenäisyyden juhlavuoden tekijää eri puolelta Suomea.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

Korkeatasoisessa kulttuurielämyksessä kohtasivat eri taiteenlajit ja suomalaiset huipputaiteilijat. Tilaisuus oli musiikin, tanssin, sirkuksen ja uuden teknologian matka suomalaiseen luontoon, sukupolvien kohtaamiseen ja yhdessä tekemiseen. Ohjelman avasi juhlavuoden tilausteos *Yhdessä*, joka on Jaakko Kuusiston säveltämä teos kymmenelle suomalaiselle orkesterille. Tämä maailman suurin sinfoniaorkesteri toi musiikillisen tervehdyksensä satavuotiaalle Suomelle.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio kunnioittivat tilaisuutta läsnäolollaan. Juhlaa isännöivät Suomi 100 -valtuuskunnan puheenjohtaja, pääministeri Juha Sipilä sekä Oulun kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Juha Hänninen. Tapahtuman suunnittelusta ja tuotannosta vastasivat yhteistyössä Suomi 100 sekä Oulun kaupunki. Yle välitti juhlan kaikkien suomalaisten ja Suomen ystävien oluttuville suorana lähetyksenä Yle TV 1:ssä ja Yle Areenassa ympäri maailman.

Tunnelmallinen itsenäisyyspäivä

Itsenäisyyspäivä 6.12. käynnistyi aamupäivällä jumalanpalveluksilla sekä kunniavartioilla sankarihaudoilla. Tampereelta alkunsa saanut Kunnia-vartio-hanke levisi syksyn aikana useisiin kaupunkeihin. Siinä tuhannet nuoret asettuivat haudoille muistamaan maamme sankarivainajia eri puolilla Suomea. Satoja tuhansia ihmisiä saapui seuraamaan tunnelmallisia hetkiä hautausmaalle, ja monet nuoret kertoivat haudassa lepäävästä sukulaisestaan.

Kuopiossa järjestetty Puolustusvoimien itsenäisyyspäivän paraati ja opiskelijoiden juhlakulkueet useissa kaupungeissa nostattivat tunnelmaa ja keräsivät runsaasti yleisöä. Satavuotisuutta juhliittiin Suomi 100 -teemalla myös Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän juhlavastaanotolla Helsingissä.

Juhlapäivän yllätys oli Suomi 100 -onnittelutextiviesti, jonka suomalaiset saivat matkapuhelimiinsa. *Itsenäinen Suomi täyttää tänään 100 vuotta. Onnea Suomi ja suomalaiset! Det självständiga Finland fyller 100 år idag. Grattis Finland och finländare!*

Päivän aikana lähetettiin yli 7 miljoonaa onnitteluviestiä, mikä oli lajissaan ainutlaatuinen, neljän teleoperaattorin ja valtioneuvoston kanslian yhteinen juhlavuositeko. Onnitteluviesti herätti paljon tunteita, kuten myös sen puuttuminen osalta vastaanottajista operaattorin lähetysongelman vuoksi. Saatu palaute kertoi eleen suuresta merkityksestä.

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhla huipentui juhlailotulitukseen Helsingissä kello 22. Paikan päälle saapui yli 100 000 ihmistä, mikä jälleen kerran ylitti kaikki ennakkoarviot. Tapahtuma sujui ongelmitta ja juhlallisissa tunnelmissa. Finlandia-hymnin säveliin sovitettu Suomi 100 -juhlailotulitus päätti samalla Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden.

Maailmasta tuli hetkeksi sinivalkoinen

Myös maailmalla muistettiin laajalti satavuotiaista Suomea. Lähes sata tunnettua kohdetta ja ikonista maamerkkiä eri puolilla maailmaa valaistiin sinivalkoisiksi satavuotiaan Suomen kunniaksi. Suomi 100 -sihteeristön aloite sai hyvän vastaanoton ja monin paikoin tehtiin poikkeusratkaisuja valaisujen toteuttamiseksi. Sinivalkoiseksi valaistujen kohteiden joukossa olivat muun muassa Colosseum Roomassa, Empire State Building ja Niagaran putoukset Yhdysvalloissa sekä Rio de Janeiron Kristus-patsas.

Useat maat muistivat Suomea valtiojohtajien tervehdyksillä. Muun muassa Islannin, Itävallan, Kreikan, Latvian, Norjan, Portugalin, Puolan, Ruotsin, Saksan, Tanskan ja Viron johtajat onnittelivat Suomea videotervehdyksin. Eri maiden mediat huomioivat Suomen juhlapäivän erikoisnumeroin, artikkelein ja tempauksin.

Kaikki Suomen edustustot järjestivät erityisen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavastaanoton ja lukuisat suomalaisyhteisöt viettivät omia juhlia kotimaan kunniaksi. Erityisesti Virossa ja Ruot-

sisä koettiin suurta yhteisöllisyyttä ja juhlan-
tuntua naapurimaan merkkipäivänä.

Juhlavuoden huipennus sai aikaan vyöryn myös
mediassa. Vilkkaimpana päivänä 6.12. kotimai-
sessa mediassa julkaistiin yhteensä yli 2 000
Suomi 100 -aiheista artikkelia tai uutista. Ta-
pahtumista raportoitiin käytännössä kaikissa
Suomen medioissa.

Sosiaalisessa mediassa miljoonat ihmiset on-
nittelivat satavuotiasta kuvin ja viestein. Aihe-
sanalla #suomi100 jaettu sisältö kasvoi vuoden
suurimmaksi viraali-ilmiöksi Suomessa. Myös
kansainvälisessä käytössä ollut #finland100
nousi käytetyimpien tunnusten joukkoon esi-
merkiksi Iso-Britanniassa. Juhlavuoden verkko-
sivuilla tehtiin kävijäennätys, kun sivustolla vie-
raili kahden päivän aikana 5.–6.12. yhteensä yli
260 000 kävijää.



Kuva: Suomi 100



Kuva: Suomi 100 / Sven Tupits



Kuva: Suomi 100



Kuva: Marceli Gawryś

Yhdessä koettua

Tulevaisuuden toivot juhlivat Säätytalolla



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Lauri Heikkinen

Satavuotisjuhlavuonna tehtiin uudenlaista juhlahistoriaa, kun itsenäisyys-
päivän aattona 5.12. järjestettiin ensimmäistä kertaa maamme historiassa
valtakunnallinen *Suomen lasten itsenäisyysjuhla*. Helsingin Säätytalolle
kutsuttiin yhteensä yli 600 lasta, kaksi kymmenvuotiasta jokaisesta Suo-
men kunnasta.

Säätytalon arvokkaissa puitteissa kuultiin murteita kaikista Suomen kol-
kista, koettiin jännittäviä ja iloisia hetkiä, onnitteltiin satavuotiasta kortein
ja piirroksin, nautittiin herkuja ja villiinnyttiin suosikkilaulaja Isac Elliotin
tahdissa. Pääministeri Juha Sipilä kätteli kaikki juhlaan saapuneet tule-
vaisuuden rakentajat. Median edustajat nostivat juhlatunnelmaa haas-
tatteluin ja suurin lähetyksin paikan päältä, aivan kuin itsenäisyyspäivän
linnanjuhlissa.

Juhlaan osallistuneet lapset nimesi kukin kunta itse. Poikkeus kahteen
osallistujaan tehtiin Savukosken kunnan kohdalla, sillä koko kunnassa asui
kolme kymmenvuotiasta. Kaikki kolme kutsuttiin mukaan hyvän juhla-
mielen varmistamiseksi.

Juhlan järjestivät yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Lapsi-
asiavaltuutettu ja valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -organisaatio.

Valtiollinen juhlavuosi



Kuva: Eduskunta / Hanne Salonen



Kuva: Tasavallan presidentin kanslia / Matti Porre

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuotta juhlittiin kaikkien yhteisenä kansanjuhlanä. Lähtökohtaisesti kyseessä oli kuitenkin valtiollinen juhla: itsenäinen Suomen valtio täytti sata vuotta. Valtionjohto ja valtion muut toimijat eduskunnasta ministeriöihin osallistuivat monin tavoin juhluvuoteen.

Eduskunta juhli yhdessä kansalaisten kanssa

Eduskunnan juhluvuodessa vaalittiin perinteitä ja luotiin uusia. Juhlavuosi näkyi niin kansainvälisessä yhteistyössä kuin kotimaassa, sekä erityisesti eduskunnan eri toimielinten, kuten valiokuntien toiminnassa. Eduskunta osallistui itsenäisyyden juhluvuoteen tuottamalla Suomessa ja ulkomailla yli seitsemänkymmentä Suomi 100 -tapahtumaa. Moni tapahtuma asettui osaksi eduskunnan pitkää juhlaperinnejatkumoa ja samalla luotiin perustaa myös uusille perinteille. Kansalaisille suunnatut tapahtumat saivat hyvän vastaanoton.

Itsenäisyyden juhlavuosi käynnistyi eduskunnassa jo tammikuussa, kun kansanedustajat tekivät lähes 600 kouluvierailua Kansanedustajat kouluissa -hankkeen tiimoilta. Elokuussa kansanedustajat puolestaan tekivät 200 päiväkotikäyntiä. Molemmille odotukset ylittäneille tapahtumille on luvassa jatkoa.

Syysistuntokauden alussa eduskunta pääsi takaisin vanhaan arvokiinteistönsä, kun Eduskuntatalon peruskorjaus valmistui. Juhlavuoden näkökulmasta tapahtuma oli tärkeä, koska Eduskuntatalo rakennettiin aikoinaan itsenäisyyden monumentiksi. Onnistunut peruskorjaus sai hyvän vastaanoton sekä yleisöltä että medialta. Syksyllä järjestetty avoimet ovet -tapahtumat houkuttelivat kiinnostuneita jonoksi asti ja neljän tapahtumapäivän aikana yli 7 000 ihmistä vieraili Eduskuntatalossa.

Juhlavuosi huipentui eduskunnassa 5.12.2017 pidettyyn juhlaistuntoon, jossa eduskunta päätti rahoittaa Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiötä (ITLA). Säätiön

tarkoituksena on tukea Suomessa asuvien lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä. Juhlapäätöksen myötä eduskunta antoi suostumuksensa säätien pääomittamiselle 50 miljoonalla eurolla.

Tasavallan presidentin vilkas vuosi

Suomi 100 -juhlavuosi näkyi läpi vuoden monipuolisesti ja vahvasti tasavallan presidentin Sauli Niinistön ohjelmassa, joka sisälsi esimerkiksi vierailut kaikissa Manner-Suomen maakunnissa ja Ahvenanmaalla. Maakuntamatkoja tehtiin yhteensä 15. Myös presidentin puoliso rouva Jenni Haukio osallistui juhlavuoden viettoon aktiivisesti muun muassa osallistumalla useille maakuntamatkoille sekä kansainvälisiin tilaisuuksiin.

Presidenttipari isännöi juhlavuoden aikana ja sen kunniaksi lukuisia ulkomaisia arvovieraita, esimerkiksi Viron, Kiinan kansantasavallan, Venäjän, Italian ja Puolan presidenttejä, Japanin pääministeriä sekä Cambridgen herttua Williamia. Tasavallan presidentin ja puolison ohjelma ulottui myös ulkomaille. Presidenttipari osallistui Suomi 100 -juhlallisuuksiin ja tilaisuuksiin muun muassa Tukholmassa, Tallinnassa, Washingtonissa ja Minneapolisissa.

Juhlavuoden kunniaksi tasavallan presidentti antoi 13 juhlavuoden liittyvää tervehdystä ja suojeli 14 juhlavuoden tapahtumaa. Presidenttiparin onnittelukirje 100-vuotiaille toimitettiin yli 500:lle vuoden 2017 aikana 100 vuotta tai yli 100 vuotta täytäneelle suomalaiselle. Syksyllä Sotaveteraaniliiton veteraanijäsenet saivat presidenttiparin allekirjoittaman kunniakirjan liiton järjestämällä henkilökohtaisilla vierailuilla.

Myös nuorempia suomalaisia muistettiin: presidenttiparin onnittelukirje ja Marttaliiton vauvapaketti toimitettiin 152:lle itsenäisyyspäivänä 6.12.2017 Suomessa syntyneelle lapselle. Tasavallan presidentin maaliskuussa avaamaan #kannustusryhmä-

kampanjaan liittyen jaettiin vuoden 2017 aikana sadan euron Suomi 100 -kannustusstipendit sadalle oppilasryhmälle, jotka olivat omalla toiminnallaan vähentäneet kiusaamista ja toimineet erityisen kannustavasti toisia kohtaan.

Juhlavuoden erityisohjelmaan liittyi myös suuren suosion saanut Presidentinlinnan avoimet ovet -tapahtuma toukokuussa sekä Kultarannan kesäajan veistosnäyttely, johon oli koottu veistos tai veistosryhmä itsenäisyyden jokaiselta vuosikymmeneltä.

Tasavallan presidentin ja puolison juhlavuosi huipentui itsenäisyyspäivään ja sen aattoon. Sauli Niinistö lausui juhlan avausanat ja osallistui Suomen lipun nostamiseen Helsingin kauppatorilla aattona 5.12. Samaan aikaan myös presidentinlinna valaistiin sinivalkoiseksi. Itsenäisyyspäivän illan perinteinen vastaanotto toteutettiin Suomi 100 Yhdessä -teemalla. Vastaanottoa seurasi television välityksellä ennätysyleisö.

Ylipäällikön päiväkäsky annettiin itsenäisyyspäivänä 6.12.2017 ja huipentui toteamukseen: *'Suomi on paras maa suomalaisille ja puolustamisen arvoinen tänään ja huomenna. Kohottakaamme kolminkertainen eläköön-huuto satavuotiaalle Suomelle – Eläköön! Eläköön! Eläköön!'*

Entiset presidentit juhlavuodessa

Myös aiemmat presidentit olivat näkyvästi mukana juhlavuoden ohjelmassa. Jo edesmenneet olivat esillä ohjelmahankkeiden aiheina, esimerkiksi näyttelyissä tai dokumenteissa.

Presidentit Tarja Halonen ja Martti Ahtisaari osallistuivat aktiivisesti erilaisten juhlavuosihankkeiden toteutukseen. Martti Ahtisaaren 80-vuotisjuhlat osuivat samaan vuoteen, minkä kunniaksi toukokuussa järjestettiin *Wisdom wanted* -seminaari osana Suomi 100 -ohjelmaa. Konfliktinratkaisujärjestö CMI:n järjestämä

“ Juhlavuosissa hienoa on se, että iso joukko ihmisiä pohtii samoja asioita samaan aikaan, mikä tarjoaa hyvät edellytykset dialogille. Juhlavuosina tehdään yhteenvetoa siitä, missä olemme, miten olemme tähän tilanteeseen tulleet ja mihin suuntaamme seuraavaksi.

Tutkimusjohtaja, taloustieteen professori Mika Maliranta, Suomi 100 -puheenvuoroja 18.9.2017

“ Juhlavuoden kunniaksi meille syntyi Lionel -poika ja sairaalassa saimme Marttojen tekemät ihanat Suomi100 -villasukat ja pipo. 🇫🇮 ❤️

Facebook-kommentti



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Lauri Heikkinen

seminaari toi Suomeen maailmanpolitiikan mielipidevaikuttajia ja huippujohtajia Suomeen, The Elders-ryhmä osallistuessa seminaariin puheenjohtajansa, YK:n entisen pääsihteerin Kofi Annanin johdolla.

Presidentti Mauno Koiviston kuolema 12.5.2017 ja valtiolliset hautajaiset 25.5. koskettivat suomalaisia syvästi. Itsenäisyyden satavuotisuus näkyi hautajaisissa ja ne myös liitettiin ihmisten mielissä vahvasti juhluvoiteen – olihan Koivisto yksi itsenäisen Suomen keskeisistä valtiomiehistä ja hänen elämäntarinansa heijasteli vahvasti koko Suomen tarinaa.

Pääministeri johti suunnittelua ja toteutusta

Valtioneuvoston kanslia oli juhluvoiton järjestelyjen polttopisteessä, sillä juhluvoiton suunnittelu ja toteutus oli sen vastuulla ja Suomi 100 -sihteeristö kuului kanslian organisaatioon. Lisäksi kanslia toteutti useita omia juhluvoitosihankkeita. Suomi 100 oli läsnä päivittäisessä virkamiestyössä läpi vuoden.

Valtioneuvosto osallistui näkyvästi valtionhallinnon yhteiseen avointen ovien päivään elokuussa. Juhluvoiton huipentuessa järjestettiin 4.12. Finlandia-talolla koko valtioneuvoston kaikkien ministeriöiden yhteinen Suomi 100 -juhla, johon osallistui yli 3 100 valtiohallinnon virkamiestä pääministeri Juha Sipilän isännöimänä. Juhluvoiton huipennus loisti myös näyttävänä sinivalkeisena valaistuksena valtioneuvoston linnan julkisivussa.

Pääministeri Juha Sipilä toimi Suomi 100 -valtuuskunnan puheenjohtajana. Hänen johtamansa lähes 70-henkinen valtuuskunta määrätti juhluvoiton yleiset päälinjat ja hyväksyi keskeiset teemat. Valtuuskunnassa olivat edustettuina laajasti yhteiskunnan eri tahot. Valtuuskunnan puheenjohtajana Juha Sipilä kannusti eri toimijoita tuottamaan aktiivisesti ohjelmasisältöjä juhluvoiteen ja osallistumaan satavuotiaan Suomen juhlintaan yhdessä-teeman hengessä.

Pääministerinä Sipilä isännöi tai osallistui lähes 40:een Suomi 100 -tilaisuuteen eri puolilla maata. Tapahtumia riitti lasten valtakunnallisesta itsenäisyysjuhlasta valtioneuvoston juhlaistuntoon ja jääkiekkoon. Kotimaan tapahtumien lisäksi pääministeri vieraili juhluvoiton tapahtumissa muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa ja Puolassa.

Juhlavuoden kunniaksi valtioneuvoston kanslia julkisti Kansainvälisen tasa-arvopalkinnon. Se jaetaan joka toinen vuosi kansainvälisen tasa-arvon edistämiseksi ja tasa-arvo keskustelun tukemiseksi. Palkinto on suuruudeltaan 150 000 euroa ja se jaetaan henkilölle tai toimijalle, joka on edistänyt sukupuolten tasa-arvoa kansainvälisesti merkittävällä tavalla. Palkinnon saaja nimeää avustuskohteen, joka vahvistaa naisten asemaa ja palkintorahat lahjoitetaan tuolle avustuskohteelle. Ensimmäisenä palkinto jaettiin Saksan liittokansleri Angela Merkelille maaliskuussa 2018.

Kanslia avasi juhlavuonna Suomen hallitusten naisministereitä esittelevän laajan Suomen naisministerit -verkkopalvelun. Sivuston julkistustilaisuutta 1.12. emännöi Suomi 100 -hallituksen puheenjohtaja, valtiosihteeri Paula Lehtomäki ja siihen osallistui 40 entistä ja nykyistä naisministeriä. Koskaan aikaisemmin yhtä monta ministerinä toiminutta naista ei ole kokoontunut yhteen Suomessa.

Valtioneuvoston vilkkaan vuoden huipensi maras-joulukuun vaihteen juhla viikko, joka alkoi talvisodan kansallisen muistomerkin paljastuksella Helsingin Kasarmitorilla. Oulussa pääministeri isännöi yhdessä Oulun kaupungin kanssa valtakunnallista Suomi 100 -juhlaa, jonka kutsuvieraina oli 1 200 itsenäisyyden juhla vuoden tekijää eri puolelta Suomea.

Valtioneuvosto kokoontui pääministerin johdolla juhlaistuntoon 4.12, jolloin tuli kuluneeksi tasan sata vuotta Suomen senaatin kansalle osoittamasta itsenäisyysjulistuksesta. Pääministeri Sipilä avasi myös Kansallisarkiston Pro Finlandia -näyttelyn ja osallistui eduskunnan juhlaistuntoon 5.12. Samana päivänä yli 500 lasta osallistui pääministerin isännöimään valtakunnalliseen Suomen lasten itsenäisyysjuhlaan Säätytalossa. Lisäksi pääministeri osallistui Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan viralliseen avaukseen Kauppatorilla ja seurasi ulkojäällä pelattua SM-liigan Suomi 100 -juhlaottelua Helsingin IFK–Oulun Kärpät.

Ministeriöt innostuivat yhdessä tekemiseen

Suomen ministeriöt tekivät juhlavuoden aikana laajaa yhteistyötä monien eri toimijoiden kanssa. Juhlavuosi antoi mahdollisuuden avata ministeriöiden tekemää työtä laajemmalle yleisölle ja yhdessä-teema rohkaisi osallisuuden toteuttamista myös sellaisissa hankkeissa tai projekteissa, joihin sitä ei oltu aikaisemmin liitetty. Samalla voimistui yhteinen ylpeyden tunne suomalaisen yhteiskunnan toimivuudesta, asemasta ja arvostuksesta.

Kukin ministeriö laati valtioneuvoston yhteisen juhlavuosisuunnitelman rinnalle oman toteutussuunnitelman. Ministeriöt järjestivät Suomi 100 -teemaisia tapahtumia sekä kohdennetuille sidosryhmille että suurelle yleisölle. Ministerit vierailivat vuoden aikana sadoissa Suomi 100 -tapahtumissa ja -tilaisuuksissa ympäri Suomea ja ulkomailla. Vierailuja oli kaikissa

Yhdessä koettua

Valtioneuvoston avoin juhlaistunto Tulevaisuuden Valtiopäivillä

Tulevaisuuden Valtiopäivät kokosi kansalaiset, päättäjät ja asiantuntijat torstaina 4. toukokuuta Porvooseen, jossa Suomen itsenäisyyden sadan vuoden yhtäjaksoisen demokratian jatkoksi etsittiin uusia muotoja demokratian toteutumiselle ja kansalaisten kuulemiselle.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Laura Kotila

Porvoossa tehtiin myös valtioneuvoston historiaa, kun Suomen hallitus kokoontui valtioneuvoston istuntoon sekä hallituksen neuvotteluun ensimmäistä kertaa sataan vuoteen avoimesti yleisön edessä. Raha-asiainvaliokunnan istunnon ja yleisistunnon jälkeen pidettiin hallituksen neuvottelu, jonka teemana oli suomalaisen demokratian kehittäminen.



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela

maakunnissa ja ne koostuivat niin pienistä yksittäisistä hankkeiden avajaistilaisuuksista, paneelikeskusteluista kuin virallisista juhlavuoden tilaisuuksista. Suomi 100 -sihteeristö kirjasi vuoden 2017 aikana yli 300 ministeriosallistumista.

Ministeriöillä oli vuoden aikana myös yhteisiä toteutuksia, kuten laaja ohjelmakokonaisuus Suomi-Areenalla heinäkuussa ja avoimet ovet -tapahtuma elokuun lopussa Yhdessä-viikonloppuna. Kaikkiaan ministeriöt olivat mukana sadoissa juhlavuoden tapahtumissa, tilaisuuksissa ja teoissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö vietti vuonna 2017 ministeriön 125-vuotisjuhlaa ja nivoi vuoden ohjelmassaan nämä kaksi merkkivuotta yhteen. Juhlavuosien teemat olivat esillä niin ministeriön tärkeimmässä vuosittaisessa sidosryhmätilaisuudessa Liikenne- ja viestintäfoorumissa maaliskuussa Finlandiatalolla Helsingissä kuin 125-vuotisjuhlassa syyskuussa.

Oikeusministeriön juhlavuosi rakentui kolmen teeman ympärille: perusoikeudet ja yhdenvertaisuus, demokratia, kansalaisvaikuttaminen ja vapaaehtoisuus sekä oikeusvaltioperiaate ja oikeuslaitos. Tapahtumia ja tilaisuuksia oli koko juhlavuoden ajan. Keväällä vietettiin demokratiaviikkoja ja jaettiin demokriatipalkinto, syksyllä oikeusministeriö järjesti demokratian tulevaisuutta käsittelevän kiertueen yhteistyössä Sitran, valtioneuvoston kanslian ja valtionvarainministeriön kanssa. Juhlavuoden eri tapahtumilla tavoiteltiin myös kohderyhmiä, joille oikeusministeriön teemat eivät olleet ennestään tuttuja.

Puolustusvoimat toteutti koko juhlavuoden mittaisen tapahtumien sarjan, yhteensä 48 tilaisuutta. Merkittävimpiä olivat valtakunnallinen Suomi 100 kokonaisturvallisuustapahtuma ja Suomi 100 -kesäkiertue sekä Kansallinen veteraanipäivä 27.4. Lahdessa, Puolustusvoimien lippujuhlan päivän paraati 4.6. Helsingissä, itsenäisyyspäivän paraati 6.12. Kuopiossa ja Suomi 100 -juhlakonsertti marraskuussa Sibeliustalossa. Mukana tilaisuuksien ja ohjelman toteutuksessa oli tuhansia Puolustusvoimien työntekijöitä ja kumppaneina erityisesti maanpuolustusjärjestöt ja turvallisuusviranomaiset. Laajalla Suomi 100 -ohjelmakokonaisuudella luotiin pohjaa vuoden 2018 Puolustusvoimien 100-vuotisjuhlavuoteen.

Sisäministeriön hallinnon alalla juhlittiin Suomen satavuotista itsenäisyyttä tekemällä arjesta juhlaa, Suomen lipun käyttöön liittyvällä kampanjoinnilla ja viestillä maailman turvallisemmasta maasta.

Hallinnonalan kansalaisia lähellä olevat toiminnot puettiin juhlavuoden kuosiin ja juhlavuosi tehtiin näkyväksi hallinnonalan arkitoimissa. Hallinnonalan jo olemassa olevat lukuisat tapahtumat, kuten 112-päivä, Poliisin päivä ja Rajavartiolaitoksen valatilaisuudet liitettiin osaksi juhlavuoden ohjelmaa. Suomi 100 -ilme tuotiin vahvasti näkyviin esimerkiksi poliisi- ja pelastusalan ajoneuvoissa, juhlavuonna tilattujen passien takakannet painettiin juhla-logolla ja merivartioston laivat saivat juhla-logon.

Läpi vuoden kannustettiin Suomen lipun aiempaa aktiivisempaa, rohkeampaa ja iloisempaa käyttöä. Ministeriö päivitti liputusohjeensa ja loi niihin humoristisen ja mediaa laajasti kiinnostaneen ulkoasun.

Liputusteemaa nostettiin näyttävästi esille mediassa läpi vuoden, kansalaisia, kuntia, yrityksiä ja järjestöjä rohkaistiin ja ohjeistettiin liputtamaan aktiivisesti. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sisäministeriö järjesti tapahtumia teemalla Turvallinen Suomi 100 vuotta.

Sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi kolme uutta laajaa ja pitkäkestoista avustusohjelmaa. Vuosina 2017–2020 toimivien ohjelmien tavoitteena on poistaa eriarvoisuutta ja tukea yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Kaikki eväät elämään, Toimintakyky kuntoon ja Järjestö 2.0 mukana muutoksessa -ohjelmiin kohdennetaan yhteensä noin 36–40 miljoonaa euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä oli kaksi kansallisesti merkittävää juhluvuosihanketta: Helsingin keskustakirjasto Oodi ja Talvisodan muistomerkki. Molemmat sijaitsevat arvokkailta paikoilla pääkaupungin keskustassa ja tulevat olemaan olennainen osa kaupunkikuvaa. Talvisodan muistomerkki paljastettiin Kasarmitorilla 30.11.2017. Valtio osallistuu joulukuussa 2018 avautuvan keskustakirjaston rakentamiseen 30 miljoonalla eurolla. Kirjasto on ollut suomalaisen yhteiskunnan keskeinen ja rakastettu instituutio, joten keskustakirjasto on sopiva jatkumo juhluvuoden teemoihin.

Työ- ja elinkeinoministeriön Suomi 100 -ohjelmassa yhdistyivät historia, nykyisyys ja tulevaisuus. Säätytalossa järjestetyssä valtioneuvoston avoimissa ovissa elokuussa 2017 tarjottiin tekoälyn peruskurssi. Lomahaaste-kampanja toi

myönteistä näkyvyyttä ja innosti matkailuun kotimaassa. Tulevaisuutta luodattiin Reboot Finland -hankkeessa, jossa tavoitteena oli toteuttaa vuoden 2017 aikana 100 digitekoa, kuten hackathonia, ideakilpailua tai kampanjaa, jotka viitoittavat Suomen matkaa seuraavalle sadalle vuodelle.

Valtionvarainministeriö julkaisi juhluvuoden kunniaksi perinteisesti keltaisen budjettikirjan sinivalkoisena Suomi 100 -kasvokuosin mukaisella ilmeellä, mikä sai paljon mediahuomiota. Näin teemme talouspolitiikkaa -kolumnisarjassa nykyinen ja entiset valtionvarainministerit pohtivat oman ministerikautensa haasteita ja mielenkiintoisia kysymyksiä sekä tapoja hoitaa asioita yhdessä. Vuoden aikana järjestettiin paljon keskustelutilaisuuksia tulevaisuuden haasteista, kuten työn murroksesta ja keinoista turvata hyvinvointiyhteiskunta tulevaisuudessa.

Ympäristöministeriö osallistui muiden valtion toimijoiden ja yhteistyökumppaniensa kanssa kymmeneen juhluvuoden hankkeisiin. Merkittävimmät olivat Hossan kansallispuisto, Luontolahjani satavuotiaalle -kampanja ja Suomen luonnonpäivä 2017. Luontolahjani satavuotiaalle oli **maa- ja metsätalousministeriön** kanssa toteutettu yhteishanke, jossa kannustettiin maanomistajia perustamaan yksityisiä suojelualueita. Valtio sitoutui suojelemaan vastaavan hehtaaramäärän omilta alueiltaan. Luontolahjani satavuotiaalle -hankkeen tuloksena oli 170 uutta suojelualueita, joiden pinta-ala on yhteensä 3 064 hehtaaria.

Yhdessä koettua

Valtioneuvoston avoimet ovet kiinnostivat yleisöä



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Laura Kotila

Valtioneuvoston kanslia osallistui elokuun lopussa Yhdessä-viikonlopun tapahtumiin avoimin ovien. Päivä saavutti suuren suosion ja kaikkiaan lähes 3 000 kansalaista tutustui valtioneuvoston linnaan, Säätytaloon, juhlahuoneistoon (Smolna) ja Arppeanumiin (hallinnon rakennus).

Yleisöllä oli mahdollisuus tutustua tilojen historiaan, arkkitehtuuriin ja taiteeseen. Pääministeri Juha Sipilä oli yleisön tavattavissa omassa työhuoneessaan Valtioneuvoston Linnassa ja virkamiehet kertoivat työtehtävistään ja -urastaan.

Säätytalossa näyttelijöiden esittämät historialliset hahmot sadan vuoden takaa johdattelivat yleisöä itsenäistymisen alkuketkiin. Esillä oli myös harvinainen kokoelma Suomen itsenäisyyden tunnustamista koskevia asiakirjoja ulkoministeriön arkistosta. Valtioneuvoston juhlahuoneistossa Smolnassa kävijät tutustuivat muun muassa Albert Edelfeldtin muotokuvien ja valtiohoitaja Carl Gustaf Mannerheimin työhuoneeseen.

Juhlavuoden voima yllätti yritykset



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm

Suomi 100 -yrityskumppanuusohjelma oli lajissaan ensimmäinen valtiollisten juhlavuosien historiassa Suomessa. Siitä kasvoi todennäköisesti suurin Suomessa tähän mennessä toteutettu yritys yhteistyökokonaisuus. Laajaan kumppanuusohjelmaan osallistui 59 yritystä ja pienyrityksille suunnatussa 100 hyvää Suomesta -ohjelmassa oli mukana 174 yritystä. Näiden myötä syntyi satoja Suomi 100 -tekoja, tuotteita ja palveluita.

Suomi 100 -juhluvuoden tavoitteena oli kytkeä mukaan koko suomalainen yhteiskunta. Sen varmistamiseksi eri toimijoille tuli tarjota heidän lähtökohtiinsa ja tavoitteisiinsa sopivia osallistumisen muotoja. Yritysten merkitys suomalaisen yhteiskunnan ja juhluvuoden rakentajina tiedostettiin selkeästi.

Suomi 100 -sihteeristö loi yritys yhteistyölle hallinnollisen pohjan ja toiminnallisen mallin, joka poikkesi monella tapaa perinteisistä yhteistyömalleista. Yrityksiltä toivottiin vahvaa ja konkreettista sitoutumista juhluvuoden tekoihin, juhluvuoden viestintään ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Juhlavuoden Yhdessä -teeman hengessä toimialoille ei annettu yksinoikeuksia, sen sijaan panostettiin yritysten keskinäiseen yhteistyöhön.

Alkuvuonna 2016 käynnistettiin laaja Suomi 100 -yrityskumppanuuden ohjelma. Suomi 100 -kumppanuussopimus solmittiin yhteensä 59 yrityksen kanssa. Ne edustivat useita eri toimialoja ja joukossa oli myös keskenään kilpailevia yrityksiä. Kumppanuusohjelmaan osallistuneiden kokemuksia ja tyytyväisyyttä selvitettiin tutkimuksessa keväällä 2018.⁴

Suomi 100 -kumppaniyritysten juhluvuositeot osoittautuivat laaja-alaisiksi ja merkittäviksi. Suurin osa ohjelmaan liittyneistä toteutti juhluvuoden aikana yhteiskunnallisen teon tai antoi juhluvuoteen liittyvän lahjoituksen. Lahjoitukset ja teot liittyvät vahvasti Suomen tulevaisuuteen: koulutukseen, lapsiin ja nuoriin



sekä luontoon. Näiden rahalliseksi kokonaisarvoksi muodostui yrityksiltä kerättyjen tietojen perusteella noin seitsemän miljoonaa euroa.

Erlaisia yrityksiä ja erilaisia tavoitteita – onnistuneesti rinnakkain

Yritysten motivaatio osallistua juhlavuoteen jakautui kahteen erilaiseen strategiseen tavoitteeseen. Osa yrityksistä linkitti Suomi 100 -näkyvyyden ja teot kaupallisiin kampanjoihin tai markkinoinnin konsepteihin, osa taas kiinnitti juhlavuoden yhteiskuntavastuustrategiansa toteutukseen.

Useilla yrityksillä oli historiansa tai strategisten tavoitteidensa kautta vahva yhteys itsenäisyyden juhlavuoteen tai suomalaisuuteen. Erityisesti perheomisteisissa ja osuuskuntapohjaisissa yrityksissä omistajien myötävaikutuksella oli iso merkitys Suomi 100 -yrityskumppanuudessa. Juhlavuoteen osallistuminen koettiin lähes kansalaisvelvollisuudeksi. Monelle yritykselle osui oma juhla- tai merkkivuosi samaan aikaan.

Kansainvälisille yhteistyöyrityksille Suomi 100 -juhlavuosi tarjosi mahdollisuuden osoittaa sitoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Ne myös avasivat suomalaisille toimijoille kansainvälisiä kontakteja ja loivat uusia mahdollisuuksia hyödyntää yritysten omaa kansainvälistä verkostoa.

Useat yritykset hyödynsivät Suomi 100 -juhlavuotta henkilöstönsä sitouttamiseen ja vuorovaikutuksen kehittämiseen. Oman henkilöstön ja sidosryhmien innostus yhdessä tekemiseen mm. vapaaehtoistyöhön liittyvien projektien kautta yllätti positiivisesti. Juhlavuositöiminnan myötä yritykset saivat mahdollisuuden verkostoitua muiden yritysten kanssa, ja löytää uusia yhteistyökumppaneita. Ensimmäisen ohjelman puitteissa osallistujille järjestettiin viisi Suomi 100 -yritysfoorumia.

“ VR jakoi junamatkustajille ilmaiset sumpit ja konvehdin, ja tekstiviesti muistutti Suomen juhlapäivästä. Junan ikkunasta hohtaa talvinen Suomi ja aurinko paistaa. Aika hyvä synttärpäivä Suomella. Onnea 100-vuotias kotimaani. Sibelius soimaan!

Twitter-viesti

“ En juhli..Sitäpaitsi Suomi 100 brändin tuotteista osa on valmistettu ulkomailla halpatuotantona. Ehkä myös lapsityövoimalla. Pitäkää tunkkinne.

Facebook-kommentti

“ Sanos, mulla on markkinointikielto puhelimeen etten sorru impulssiostoksiin mutta heti kun tuli tuo viesti niin tarttui alepasta mukaan #Suomi100 vessaharja vaikka vanhakin on ihan hyvä vielä.

Twitter-viesti



Kuvat: 100hyvaasuomesta.fi

Sinivalkoisia tekoja ja tuotteita

Puolet kumppanuusohjelmaan osallistuneista yrityksistä toivat markkinoille Suomi 100 -tuotteita tai -palveluita. Erilaisine variaatioineen syntyi kaiken kaikkiaan noin 250 Suomi 100 -tuotetta. Tuotteiden ja palvelujen valmistaminen edellytti yhteistyöohjelmiin kuulumista ja valtioneuvoston kanslian kanssa tehtyä sopimusta.

Juhlavuosituotteisiin kuului elintarvikkeita, makeisia, kodintekstiilejä, astioita, lasiesineitä, koruja, vaatteita, kosmetiikkaa, lahjatavaroita, kodintuotteita ja piensisustusesineitä. Myös uniikkeja versioita tunnetuista suomalaisista klassikoista toteutettiin. Lisäksi juhluvuoden tuotteissa oli tulevaisuuteen tähtääviä teknologisia ratkaisuja, sisältöhankkeita ja innovaatioita.

Kaupallisiin kampanjoihin keskittyneet yritykset käyttivät juhluvuosimarkkinointia erityisen menestyksellisesti tuttuihin ja ikonisiin tuotteisiin, joista tehtiin erityisiä juhluvuosiversioita. Kuluttajien tietoisuus ja ymmärrys siitä, että monet tuotteet oli suunniteltu tai valmistettu Suomessa, kasvoi merkittävästi. Itsenäisyyden juhluvuosien on jo aiemmin havaittu kasvattavan kiinnostusta tuotteiden kotimaisuuteen ja merkkejä samasta ilmiöstä näkyi myös vuonna 2017.

Lahja Suomelle -ajatus osana Suomi 100 -kumppanuutta innosti yritykset miettimään yhteiskuntavastuutaan, historiaansa ja omia arvojaan syvällisemminkin kuin useat olivat etukäteen ajatelleet. Lahja Suomelle -ajatusta haluttiin laajentaa sellaiseen toimintaan tai tekoon, jolla olisi selkeää vaikutusta ihmisten elämään ja joka kestäisi aikaa.

Juhlavuoden keväällä 2017 monet yritykset tekivät kumppanuuden puitteissa vielä uusia näkyvyyteen, hyödynnettävyyteen ja yhteiskuntavastuuseen liittyviä suunnitelmia ja toimenpiteitä.

Pienyritykset innostuivat

Vuoden 2017 alussa toteutettiin toinen, pienyrityksille suunnattu osallistumisen muoto. *100 hyvää Suomesta* -ohjelmassa haettiin sadan pienyrityksen tuotetta tai palvelua juhlistamaan satavuotiasta Suomea. EU-komission määritelmän mukaiset pienyritykset saattoivat hakea mukaan ehdottamalla tuotetta tai palvelua,

Yhdessä koettua

Sinivalkoinen on IN

Satojen Suomi 100 -lisenssituotteiden lisäksi vuonna 2017 oli myynnissä tuhansia muita Suomen satavuotisuutta juhlistavia tuotteita. Suomi 100 -tunnus oli ainoastaan virallisten tuotteiden käytössä ja se viestitti kuluttajille yrityksen vahvasta sitoutumisesta juhluvuoden arvoihin ja tekoihin.

Tuotteiden kirjo oli suuri. Oli tuotteita, joissa muistettiin satavuotisuuden täyttymisestä, oli monenlaisia versioita Suomi 100 -logosta ja oli alkuperäisellä Suomi 100 -tunnuksella varustettuja piraattituotteita. Varsinkin loppuvuodesta kaupan hyllyillä oli mittava määrä sinivalkoisia somistet tuotteita kuten serviettejä, kynttilöitä, pikkulippuja ja ilmapalloja.

Sinivalkoinen tuli yhtäkkiä muotiin, katukuvaan ja median palstoille.

Suomi 100 -innostuksen levitessä kuluttajien huomiosta kilpailtiin yhä erikoisemmilla tuoteideoilla. Kukapa olisi vielä ennen juhluvuotta osannut kaivata Suomen itsenäisyyden satavuotisuuden kunniaksi myytävää Wunderbaum-tuoksukuusta, sadan keskioluttökin juhlapakkausta tai Suomi 100 -arkkia teemahautajaisineen.

Tuotteet ja juhluvuoden kaupallinen ulottuvuus herättivät keskustelua mediassa. Monet kriittisimmät artikkelit käsittelivät juuri tuotteita ja niiden taustoja. Joissakin tapauksissa epävirallisia, ilman lisenssiä valmistettuja tuotteita erehdyttiin pitämään virallisina tuotteina. Kuluttajien tuomio oli kuitenkin varsin yksiselitteinen: tuotteet kävivät yleisesti hyvin kaupaksi.



jolle haluttiin saada virallinen Suomi 100 -tunnuksen käyttöoikeus.

Hakuehdot täyttäneistä 204 tuotteesta ja palvelusta järjestettiin avoin yleisöäänestys kampanjan verkkosivustolla. Valtavan suosion saanut äänestys ruuhkautti verkkosivuston, jonka vuoksi ohjelmaan päätettiin ottaa mukaan kaikki äänestyksessä olleet, sopimusehdot täyttäneet ehdokkaat. Sopimus Suomi 100 -tuotemerkin käyttöoikeudesta solmittiin lopulta 174 pienyrityksen kanssa.

Pienyritysten tuotteiden ja palveluiden kirjo oli laaja. Tuotteita oli aina uistimista eläinten pesulaitteisiin. Suosituimpia tuoteryhmiä olivat elintarvikkeet ja juomat, tekstiilit, lahjesineet sekä korut. Palveluita oli yhteensä 29, sovelluksista matkailupalveluihin. Yritykset jatkautuivat maantieteellisesti ympäri Suomea.

Sinivalkoinen viesti kantoi



Kuva: Suomi 100 / Suvi-Tuuli Kankaanpää



Kuva: Suomi 100 / Juha Metso



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela



Kuva: Arctic

Suomi 100 oli vuoden 2017 puheenaihe niin kahvipöydissä, kuin perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa. Juhlavuosi herätti tunteita, puhutti ja sai ihmiset osallistumaan läpi vuoden kaikissa kanavissa ja mediaympäristöissä.

Juhlavuoden viestintä perustui verkostomaiseen työskentelyyn sekä laajaan dialogiin perinteisessä ja sosiaalisessa mediassa. Painopiste oli kiinnostavan sisällön luomisessa ja jakamisessa, sekä kaikkien suomalaisten ja Suomen ystävien osallistamisessa viestintään.

Viestinnän teemat ja volyymi etenivät juhluvuden sykkeessä herättelystä merkityksenantoon ja iloiseen tapahtumien virtaan. Sitoutuneen verkoston mukana juhluvuden viesti kertautui valtaviin kokonaismääriin. Käytännössä kaikki suomalaiset (98 %) olivat tietoisia itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodesta.

Herätys – juhluvuoosi on tulossa!

Valmisteluvaiheessa vuonna 2015 viestinnässä keskityttiin tietoisuuden herättämiseen. Laajassa sidosryhmätutkimuksessa haastateltiin avainvaikuttajia selvittäen heidän toiveitaan ja näkemyksiään tulevasta juhluvudesta. Vuoden aikana tekeminen pääsi jo hyvään vauhtiin: keväällä avattu ohjelmahaku ja syksyllä avoinna ollut rahoitushaku olivat saaneet innokkaat liikkeelle, ja tietoisuuden renkaat levenivät yhä laajempiin piireihin. Alueellinen toiminta lisäsi tietoisuutta joka puolella Suomea.

Loppusyksystä juhluvuoosi oli saanut muodon, sanoituksen ja ilmeen, joka voitiin kertoa. Herättämisen vaihe huipentui media- ja yleisviestinnän avaukseen itsenäisyyspäivän alla 2015. Ulostulossa luotiin perusta aihepiirin käsittelylle julkisuudessa ja sen sisältöön ja sanoitukseen panostettiin erityisesti.

Viestinnän avaustilaisuuden yhteydessä julkaistiin Tilastokeskuksen väestökattavan Suomi 100 -tutkimuksen ensimmäiset tulokset, esiteltiin ensimmäiset ohjelmahankkeet ja ohjelmanrakentamisen runko, avattiin uudet verkkosivut ja aktivoiduttiin sosiaalisessa mediassa. Lisäksi julkistettiin juhluvuoden virallinen tunnus, visuaalinen ilme ensimmäisine sovelluksineen sekä trailer-video.

Merkityksellinen kaikille

Vuonna 2016 kiinnostus juhluvuotta kohtaan alkoi selvästi kasvaa. Viestinnän keskiössä oli motivointi ja merkityksenanto. Verkostoa varustettiin viestimään juhluvuodesta sekä sisällöin että materiaalein. Juhluvuodelle rakennettiin yhteistä kaikupohjaa ja syvennettiin sen merkitystä.

Keväällä 2016 järjestettiin sidosryhmätyöpajoja, joihin osallistui järjestöjen edustajia ja yhteiskunnallisia vaikuttajia. Näin tavoiteltiin verkostoituneiden tahojen huomiota juhluvuotta ja sen uudenlaista toteutusta kohtaan. Työpajoissa haettiin yhteistä näkökulmaa ja innostettiin osallistumaan. Mukaan kutsuttiin myös henkilöitä, joiden suhtautuminen juhluvuoteen ja sen valmisteluihin oli tunnistettu kriittiseksi.

Sihteeristön edustajat tapasivat vuoden 2015 ja 2016 aikana kaikkien valtakunnallisten sekä alueellisten päämedioiden toimitusten johtoa. Ensimmäinen systemaattinen mediakierros tehtiin syksyllä 2015 ja toinen loppuvuodesta 2016. Tapaamisissa käytiin läpi juhluvuoden kokonaisuutta, valmistelutilannetta ja medioiden omia suunnitelmia. Tapaamisia oli yhteensä noin 30.



Kuva: Suomi 100 / Juha Metso



Kuva: SIM / Tuomo Salonen

Merkityksenantoa syvennettiin kasvavalla ohjelma- viestinnällä, jossa esimerkkien ja tekijöiden kautta voitiin osoittaa juhluvuoden laajuus ja moninaisuus. Volyymien kasvaessa viestinnän resursointia vahvistettiin ja päivittäistä sisällöntuotantoa varten perustettiin 'Suomi 100 -uutishuone'. Artikkeleiden, videoiden, puheenvuorojen, uutiskirjeiden, somepäivitysten ja verkkosisältöjen virta vauhdittui. Viestintäkumppanin kanssa yhdessä muodostettu tiimi kasvoi noin 10 henkeen.

Viestinnällisesti tärkeä hetki oli syyskuussa 2016 Helsingissä pidetty media- ja sidosryhmätilaisuus "Sata päivää juhluvuoden alkuun". Ajankohdan merkittäminen ja konkreettinen lähtölaskenta lisäsivät selvästi tietoisuutta ja odotusarvoa tulevaa kohtaan. Media heräsi valmistelujen uutisointiin ja Suomi 100 -somekanavat vilkastuivat. Juhlavuosi alkoi näkyä jo horisontissa.



Kuva: Anu Leppänen

Viestinnällisen vyöryn vuosi

Juhlavuosi käynnistyi onnistuneiden Suomi 100 -avajaisten ja siitä syntyneen huuman aallonharjalla ratsastaen. Sisällöllisen tasapainon varmistamiseksi ja kiinnostuksen ylläpitämiseksi juhlavuosi 2017 jaettiin viestinnällisesti kolmeen teemaan. Kevätkaudella tuotiin esiin Suomen vahvuuksia ja kesällä viestinnässä heittäytyttiin mukaan tuhansien tapahtumien iloiseen virtaan. Syksyllä käännettiin katseet kohti huipennusta tarkastellen satavuotiaan valtion historiaa, tarinoita ja tärkeitä vaiheita.

Suomalaisille ja Suomen ystäville haluttiin tarjota osallistumisen kaikki muodot heti juhluvuoden alusta lähtien. Suomi 100 -avajaisten yhteydessä lanseerattiin *Suomen kasvot* -sovellus sekä pienyrityksille suunnattu ohjelma. Aloitukseen kohdistui kova



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Johan Lindholm

viestinnällinen paine sekä kiinnostuksen, sisällöllisen onnistumisen, työn laajuuden, että resursoinnin puolesta. Uudenvuoden Suomi 100 -avajaiset rikkoivat ennätyksiä tavoittavuudessa, seuraajamäärissä ja kiinnostavuudessa. Alkuvuoden runsas ja korkeatasoinen ohjelmatarjonta niin Suomessa kuin ulkomailla lisäsivät nostetta.

Ennakoitua hiljentymistä avajaisten jälkeen ei käytännössä tapahtunut, vaan alkuvuoden näyttävät kulttuuriteot ja isot yleisötapahtumat, kuten Lahden MM-hiihdot kantoivat huumaa edelleen. Kevään edetessä viestinnässä nostettiin esiin suomalaisen yhteiskunnan vahvuuksia: demokratiaa, tasa-arvoa ja koulutusta sekä niihin liittyviä ohjelmasisältöjä.

Alkukesästä näyttävät, suuret ja poikkeukselliset yleisötapahtumat tarjosivat runsaasti osallistumisen



Kuva: Suomi 100

ja itse kokemisen mahdollisuuksia. Pohjoismaisten kuninkaallisten vierailun, Hevoset Kaivarissa -tapahtuman sekä Kaivopuiston lentonäytöksen myötä Suomi 100 -into tarttui uusiin yleisöihin. Huikea tapahtumakesä huipentui elokuun lopussa Yhdessä-viikonloppuun, joka kokosi saman viestinnällisen saatevarjon alle kymmenet tuhannet tapahtumat eri puolilla Suomea ja monissa maissa maailmalla. Samalla avattiin juhluvuoden syksy kohti satavuotiaan syntymäpäivää ja viestinnän volyyymi kasvoi entisestään.

Viestintä- ja markkinointityö keskittyi jo varhain itsenäisyyspäivään ja sitä edeltäviin päiviin. Median kasvava kiinnostus lisäsi näkyvyyttä ja yleisön aktiivisuus somessa voimistui. Seuraajamäärät ja tavoitavuus jatkoivat kasvuaan huipennukseen saakka. Viestinnässä pyrittiin vastaamaan alati lisääntyviin sidosryhmien tarpeisiin, tunnistaen mahdollisia kriisiaiheita ja ohjaten toteutusta laajalla rintamalla.

Juhlavuoden huipennuksen yhteyteen ajoittuivat koko projektin ainoat varsinaiset mediakampanjat verkossa ja televisiossa sekä kaupunkinäkyvyydet. Viestinnällistä painetta lisäsivät Suomi 100 -organisaation vastuut useassa itsenäisyyspäivän seudun päätapahtumassa. Kaiken keskellä valmistauduttiin myös juhluvuoden päättämiseen ja nopeassa tahdissa tapahtuvaan toiminnan ja viestinnän alasajoon. Huipennuksen hyökyaallon ja juhluvuoden kiitosten jälkeen kanavat hiljenivät ja Suomi 100 viestijänä siirtyi taka-alalle vuoden 2017 lopulla.

Alkuvuonna 2018 tehdystä juhluvuoden tiedonkeruu-, raportointi- ja analyysivaiheesta viestinnällä oli kaksitahoinen tehtävä. Toisaalta tallentaa ja kuvata maamme suurimmaksi valtiolliseksi juhluvuodeksi kasvanut Suomi 100 -ilmiö, toisaalta osallistaa sidosryhmät vielä kerran yhdessä-teeman hengessä olemaan mukana tässä työssä.



“Mihin hyvä keskustelu on ka-donnut? Yhä harvemmin näen luottamusta demokratiaan poliittisessa keskustelussa. On helppo huomata mieli-piteiden lisääntyvä jakaantu-minen, vaikeampaa on löytää aitoa vuoropuhelua.

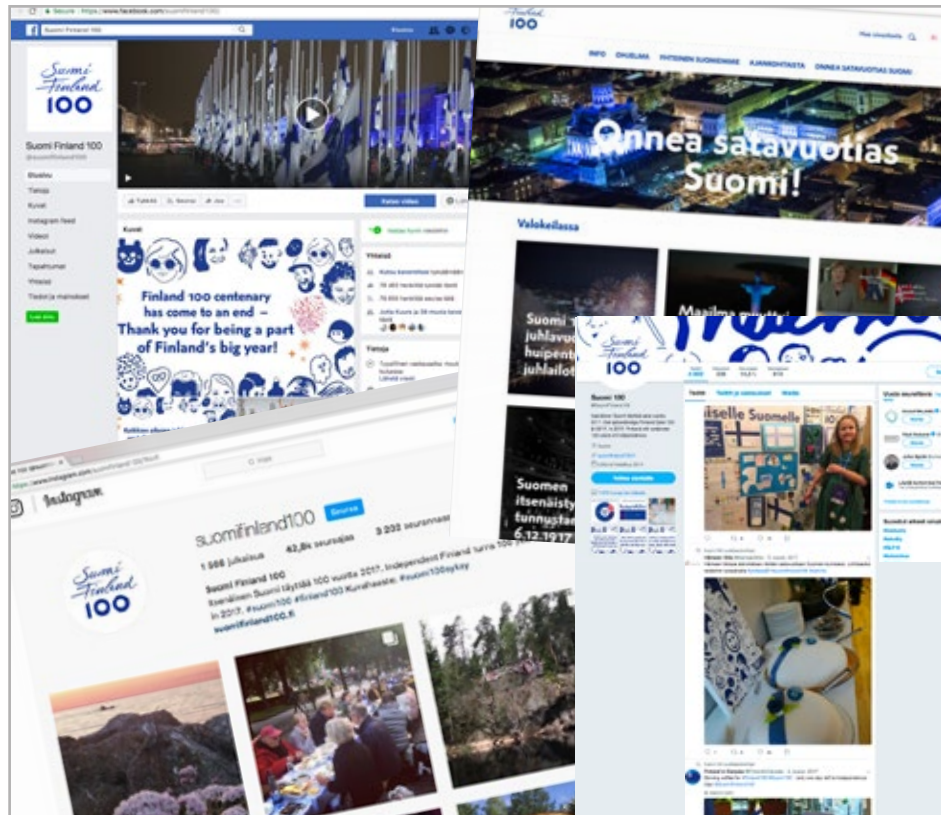
Journalisti Olav S. Melin,
Suomi 100 -puheenvuoroja
30.3.2017

“100-kertaiset kiitokset tämän sivun ylläpitäjille! 🙏🙏🙏❤️🇫🇮 On ollut todella hauskaa ja mielen-kiintoista seurata Suomen 100-vuotisjuhlaa tämän sivun kautta! KIITOS!

Facebook-kommentti



Sinivalkoinen vuosi kaikissa kanavissa



Juhlavuoden kasvu Suomen kaikkien aikojen laajimmaksi ja monimuotoisimmaksi merkivuodeksi näkyi viestinnän tunnusluvuissa. Suomi 100 -juhlavuodesta kasvoi ilmiö, joka herätti tunteita, puhutti ja sai ihmiset osallistumaan läpi vuoden kaikissa mediaympäristöissä. Suomi 100 -viestintä onnistui ja se huomioitiin juhlavuoden jälkeen kaikilla alan tärkeimmillä palkinnoilla Suomessa.

Viestinnän tuloksellisuutta arvioitiin jatkuvasti jo hankkeen aikana somessa, mediassa ja verkossa. Tuloksia hyödynnettiin viestinnän suunnittelussa ja painopisteiden tarkentamisessa. Viikoittaisten ja kvartaaleittain tehtyjen analyysien ohella tuotettiin erityisistä viestintäpanostuksista erilliset raportit. Vuonna 2016 tehtiin verkkosivujen ja uutiskirjeen käyttäjäkyselyt. Kuusiosaisessa Suomi 100 -seuranta-tutkimuksessa (2015–2018) selvitettiin suuren yleisön tietoisuutta ja näkemyksiä juhlavuodesta.

Käytännössä kaikki suomalaiset (98 %) olivat tietoisia itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodesta. Tietoisuus kasvoi koko hankkeen ajan, eikä tuloksissa ole juurikaan eroa sukupuolten, asuinpaikan tai eri ikäryhmien välillä.

Eri kanavien käyttäjäprofiilien pohjalta voidaan tunnistaa tyypillinen juhlavuoden sisältöjen seuraaja: suomalainen noin 25–45-vuotias nainen. Tämä ryhmä oli myös aktiivisin ohjelmatoimintaan osallistuvista. Juhlavuoden edetessä iäkkäämpien seuraajien määrä kasvoi sekä verkkosivuilla että Facebookissa, jotka olivat pääkanavia. Twitterissä sukupuolijakauma oli tasaisempi.

Verkkosivusto Suomi 100 -tiedon koti

Juhlavuoden verkkosivusto suomifinland100.fi palveli viestinnän kotipesänä ja monipuolisena sisältöhubina, missä artikkeleita, uutisia, kyselyitä ja videoita julkaistiin lähes päivittäin. Suomi 100 -verkkosivuilla vieraili vuonna 2017 lähes 2,2 miljoonaa kävijää. Itsenäisyyspäivänä 6.12. verkkosivuilla kävi yhden vuorokauden aikana lähes 150 000 vierailijaa. Verkkosivujen kävijöistä joka viides tuli ulkomailta, eniten sivustolla vierailtiin Ruotsista, Yhdysvalloista ja Saksasta.

Sähköpostitse jaettua, kolmikielistä Suomi 100 -uutiskirjettä toimitettiin vuosina 2015–2017. Uutiskirje palveli etenkin juhluvuosihankkeeseen sitoutuneiden tiedonsaantia. Juhlavuoden rakennusvaiheessa sen rooli oli merkittävämpi, kun muita viestintäkanavia ei vielä ollut käytössä. Muiden kanavien ja media-kerronnan määrän kasvaessa uutiskirjeen merkitys kapeni.

Innostava sisältö puhutteli yli rajojen

Juhlavuoden saama huomio Suomen mediassa oli poikkeuksellisen laajaa ja nousujohteista. Suomi 100 oli näkyvä osa päivittäistä median uutisvirtaa ja toimitukset panostivat merkittävästi myös omiin juhluvuoden tuotantoihin. Keskimääräinen viikoittainen mediatavoittavuus oli yli 10 miljoona ihmistä.

Itsenäisyyden juhluvuosi kasvoi suureksi myös sosiaalisessa mediassa. Keskustelu aiheen ympärillä oli jatkuvaa ja vilkasta, jopa intohimoista. Sisällön kiinnostavuudesta ja valitun strategian toimivuudesta kertovat mm. Facebookin tunnusluvut. Suomi 100 -julkaisujen tavoittavuus Facebookissa hankkeen aktiivisen yleisöviestinnän kauden aikana (2016–2017) oli lähes 30 miljoonaa. Ostetun näkyvyyden osuus tästä oli alle 17 %. Yksistään kanavalla julkaistuja videoita katsottiin tuona aikana yhteensä lähes 200 miljoonaa sekuntia eli lähes kuusi vuotta, ja niitä jaet-

tiin yli 100 000 kertaa. Valtakunnallisen Facebook-tilin lisäksi kukin alue avasi oman sivunsa paikallisen yleisön palvelemiseksi. Näiden sivujen seuraajat moninkertaistavat Suomi 100 -yleisön kokonaismäärän Facebookissa.

Laaja vuoropuhelu nosti #suomi100:n Twitterissä suosituimpien hashtagien kärkisijoille ja vuoden 2017 suurimmaksi viraali-ilmiöksi Suomessa (#pinnalla-palvelu). Juhlavuoden huipenuksen aikaan 5.–6.12.2017 #suomi100 hashtagia käytettiin Twitterissä yli 32 000 kertaa ja #finland100 lähes 10 000 kertaa. Näiden tavoittavuus oli yhteensä 41,4 miljoonaa käyttäjää. #finland100 trendasi Twitterissä myös Iso-Britanniassa.

Instagramissa osallistuminen oli erityisen käyttäjälähtöistä. Suomi 100 -tili keräsi yhteensä yli 45 000 seuraajaa, mikä on poikkeuksellinen saavutus julkishallinnon organisaatiolle Instagramissa. Aktiivinen yhteisö loi kanavalle omanlaisensa, vahvan Suomi-kuvan juhlivasta maasta. Youtuben Suomi 100 -kanava palveli materiaaliarkistona, eikä sille asetettu omia tavoitteita. Lisäksi Suomi 100 oli aktiivinen Snapchat-pikaviestipalvelussa.

Kotimaan ohella juhluvuotta seurattiin ahkerasti myös muissa maissa. Facebook-seuraajista neljäsosa tuli ulkomailta ja kanavan sisällöt puhuttelivat yleisöä eniten Yhdysvalloissa, Ruotsissa, Saksassa ja Iso-Britanniassa. Verkkosivujen kävijöistä joka viides tuli ulkomailta.

Suomi oli juhluvuonna ennennäkemättömän laajasti esillä ulkomaisessa mediassa. Ulkoministeriön selvityksen mukaan Suomi 100 -juhluvuosi näkyi lähes kaikkialla ja näkyvyys tuki Suomen mainetta positiivisella tavalla. Näkyvyys oli suurinta Yhdysvalloissa, Saksassa, Japanissa, Iso-Britanniassa sekä odotusten mukaisesti ennen kaikkea lähialueilla Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä.

“ Koska on saatu liikehdintää koko kansan aktivoimiseksi positiivisilla tavoilla ja tapah- tumilla, miksi tätä ei voida jatkaa: Suomi Finland seuraavat nästa 100?

Facebook-kommentti

“ Miksi aina kuvia vain hyvä- osaisista? 😊

Facebook-kommentti

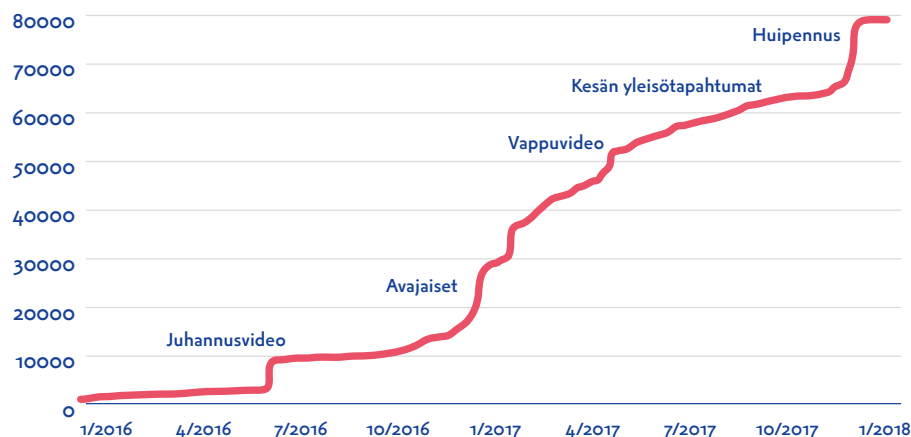
“ Loistavasti suunniteltu ja toteutettu kokonaisuus läpi juhluvuoden huipentuen Itse- näisyyspäivään. 🇫🇮

Facebook-kommentti

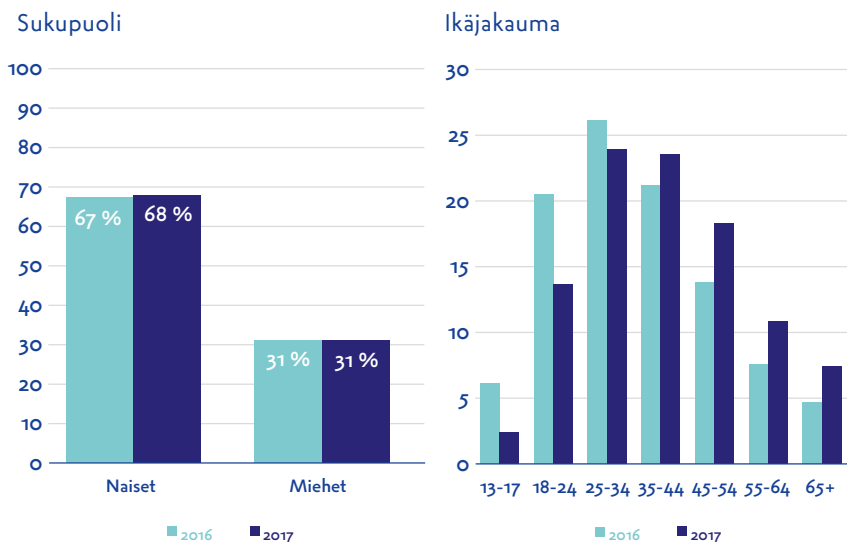
“ Kippis! Minä rakastan teitä, Suomea! Forgive my poor grammar...USA gal.

Facebook-kommentti

Suomi 100 -Facebook-sivun suosio



Suomi 100 -Facebookin kävijäprofiili



Facebookissa juhluvuoden seuraajien määrä nousi hitaasti mutta tasaisesti vuonna 2016, kunnes kääntyi voimakkaaseen kasvuun avajaisten myötä. Kovin nousu tapahtui juhannuksena 2016 ja huipennuksen aikaan joulukuussa 2017. Tavoitellusta 80 000 tykkääjän määrästä jäätin vain hieman. Yleisö eli innokkaasti mukana juhluvuoden vaiheissa ja keskustelu ja kommentointi oli vilkasta Facebookissa.

Suomi 100 -uutishuone tuotti satoja julkaisuja juhluvuoden kanaviin 2016–2017

- suomifinland100.fi: yhteensä 485 suomenkielistä julkaistua artikkelia tai uutista. Lähes kaikista sisällöistä julkaistiin ruotsinkieliset versiot ja useimmista myös englanninkieliset versiot. Sivustolla vierailtiin yhteensä lähes 2,8 miljoonaa kertaa.
- Suomi 100 Facebook: 1 061 julkaisua (fi, sv, en), 79 300 seuraajaa
- Suomi 100 Twitter: 3 235 twiittia (fi, sv, en), 14 000 seuraajaa
- Suomi 100 Instagram: 45 000 seuraajaa
- Suomi 100 Youtube: 99 videota, 927 tilaajaa
- Suomi 100 -uutiskirje: 15 numeroa, 18 500 tilaajaa
- 47 median uutis- ja ajankohtaistiedotetta
- 22 alueverkoston ajankohtaistiedotetta
- 6 ohjelmahankkeiden ajankohtaistiedotetta
- Yli 600 sähköpostiyhteydenottoa ja yli 800 puhelua viestinnän asiakaspalveluun

Juhlavuosi saavutti kaikkien tietoisuuden

Vuoden 2017 syksyyn tultaessa käytännössä kaikki suomalaiset (98 %) olivat tietoisia Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodesta. Selvä hyppäys juhluvuoden tunnettuudessa nähtiin aktiivisen viestinnän käynnistyttyä vuoden 2015 lopulla. Tietoisuudessa ei ollut juurikaan eroa sukupuolten, asuinpaikan tai eri ikäryhmien välillä.

Juhlavuoden teeman pystyi nimeämään hankkeen päättyessä noin joka kahdeksas suomalainen (13 %). Teeman laaja tunnettuus ei ollut keskeinen tavoite, sen toteutuminen käytännön tekemisessä sen sijaan kyllä. Ohjelman monimuotoisuus ja osallistumisen muodot kertovat teeman lyöneen läpi kautta linjan.

Viestinnän tuloksia mitattiin juhluvuoden aktiivisen yleisöviestinnän kaudella ajalla 1/2016–12/2017. Lähteinä ja seurantatyökaluina käytettiin muun muassa seuraavia:

- Suomi 100 -seurantatutkimus (Tilastokeskus 2015–2018)
- Suomi 100 -mediaseuranta (M-Adaptive)
- Viestinnän kvartaaliraportit 2016–2017
- Sosiaalisen median ja verkkosivujen data (Google Analytics, Hootsuite)
- Viestinnän asiakaspalvelun puhelu- ja sähköpostidata

Suomi oli uutinen maailman mediassa

Suomen satavuotisjuhlavuoden vietto teki Suomen näkyvyydestä maailman mediassa poikkeuksellisen vahvan vuonna 2017.

Suomi esiintyi historiallisen laajasti ulkomaisen median otsikoissa ja artikkeleissa – tällä kertaa myös kiinnostavana yhteiskuntana ja houkuttelevana matkailumaana, eikä ainoastaan urheilukilpailun näyttämönä tai kummallisena eukonkantonana. Aikaisempien vuosien tapaan myös koulu- tustjärjestelmä, perustulokeilu ja design olivat esillä.

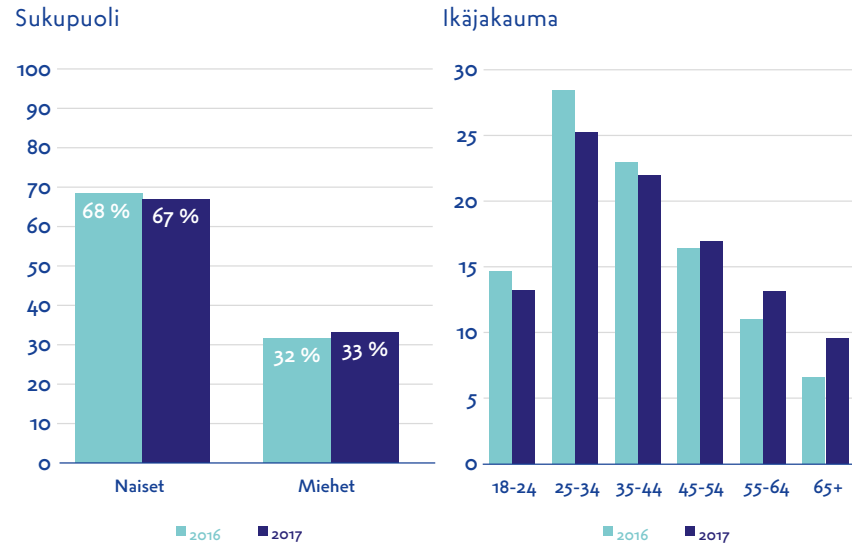


Näkyvyys vahvistui kaikkialla ja oli suurinta Yhdysvalloissa, Saksassa, Japanissa, Iso-Britanniassa sekä odotusten mukaisesti ennen kaikkea lähialueilla Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Finnish Crazy Games Australiassa, kaupunkifestivaali Minskissä, monumenttien sinivalkealaisuus sekä lukuisat muut kampanjat keräsivät runsaasti paikallista mediahuomiota.

Huippukohta kansainvälisessä medianäkyvyydessä saatiin syntymäpäiväviikolla 2.–9.12., jolloin pelkästään verkkomedia-artikkeleita julkaistiin yli 2 600 kappaletta.

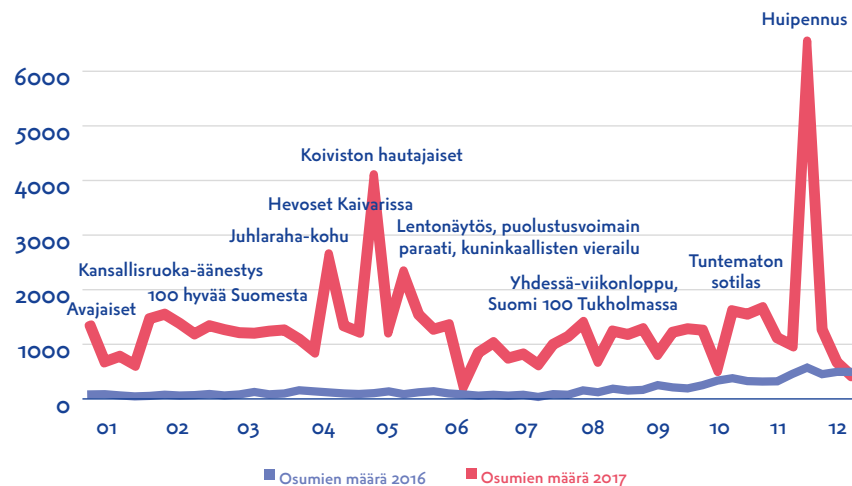
Ulkoministeriön mukaan myös yleisarvio Suomen maineesta mediassa nousi juhlavuonna. Asteikolla 1–5 kriittisestä ihannoivaan yleisarvio oli vuonna 2017 keskimäärin 3,96. Vuonna 2016 vastaava luku oli 3,88 ja vuonna 2015 3,74.

Suomi 100 -verkko kävijäprofiili



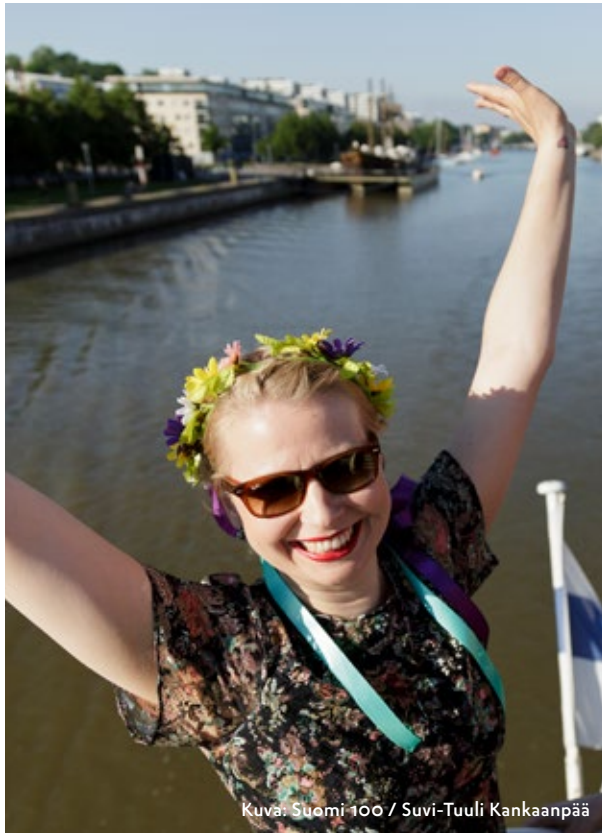
Suomi 100 -verkkosivuilla vieraili vuonna 2017 lähes 2,2 miljoonaa kävijää. Itsenäisyyspäivänä 6.12. verkkosivuilla kävi yhden vuorokauden aikana lähes 150 000 vierailijaa. Verkkosivujen kävijöistä joka viides tuli ulkomailta, eniten sivustolla vierailtiin Ruotsista, Yhdysvalloista ja Saksasta.

Medianäkyvyyden määrän kehitys Suomessa 2016–2017



Suomi 100 -aiheisia mediaosumia kertyi Suomessa vuoden 2016 aikana 9 100 kappaletta ja vuonna 2017 yli 64 000. Näkyvyydestä yli 90 % oli myönteistä tai neutraalia. Vuonna 2016 mediahuomion euromääräinen arvo oli Suomessa yhteensä noin 30 500 000 €, viikossa keskimäärin noin 590 000 €. Vuonna 2017 mediahuomion arvo oli noin 212 020 000 €, viikossa keskimäärin noin 4 080 000 €.

Suomen matkailu kasvoi juhluvuonna



Kuva: Suomi 100 / Suvi-Tuuli Kankaanpää

Suomen matkailuala oli nauttinut pitkästä kasvusta jo ennen itsenäisyyden juhluvuotta, mutta juhluvuonna luvut pomppasivat uudelle tasolle. Ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymisten määrä kasvoi keskimäärin 17 % vuoden 2017 aikana ja myös kotimaisen matkailun yöpymisissä tapahtui tilastollisesti merkitsevä nousu. Yhtenä kasvutekijänä voidaan pitää juhluvuoden tuomaa kansainvälistä näkyvyyttä, yleistä aktiivisuutta ja Suomi-kiinnostuksen lisääntymistä.

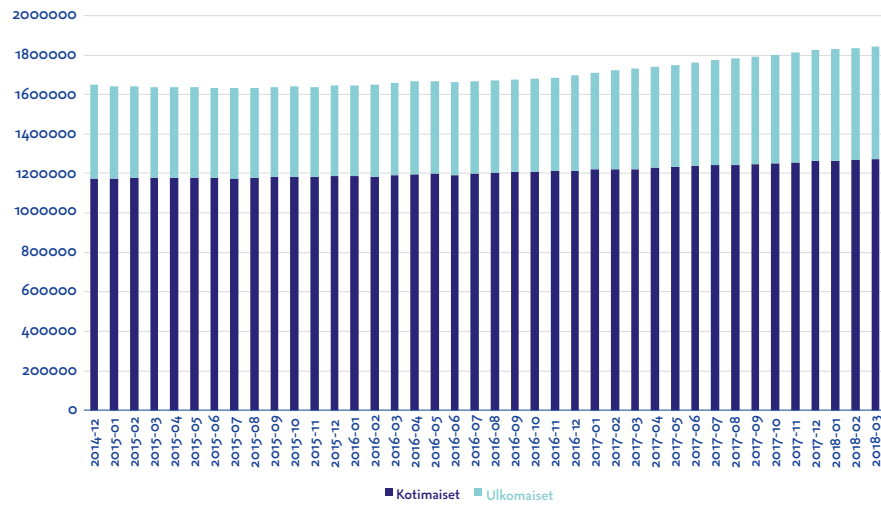
Osana juhluvuoden vaikutusten arviointia tarkasteltiin myös matkailun kehittymistä. Turun yliopiston tutkijoiden *Aki Koposen* ja *Jukka Vahlon* selvitys sisälsi yleiset tilastolliset arviot koskien kotimaan matkailua sekä ulkomaalaisten matkailua Suomeen.

Suomi 100 -toiminnan suoranaisten matkailuvai-
kutusten selvittäminen on vaikeaa, koska yksityiset kansalaiset sekä organisaatiot ovat saattaneet omalla juhluvuoteen liittyvällä aktiivisuudellaan vaikuttaa myönteisesti matkailun kehitykseen. Suomen matkailuala on nauttinut pitkästä kasvusta jo ennen juhluvuotta, ja Visit Finlandin mukaan matkailun kasvu on jatkunut myös alkuvuoden 2018 aikana.

Riippumatta matkailun kasvun syistä ja juhluvuoden roolista siinä, matkailun kasvu vuonna 2017 on huomattava. Ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät merkittävästi edellisestä vuodesta. Aikavälillä 1/2015–12/2016 ulkomaalaisten matkailijoiden määrä kasvoi keskimäärin noin prosentin, kun juhluvuoden aikana keskimääräinen kasvu oli 17 %. Myös kotimaisen matkailun yöpymisissä oli tilastollisesti merkitsevä kasvu vastaavalla ajalla. Juhluvuoden aikana matkojen pituudet eivät käytännössä kasvaneet.

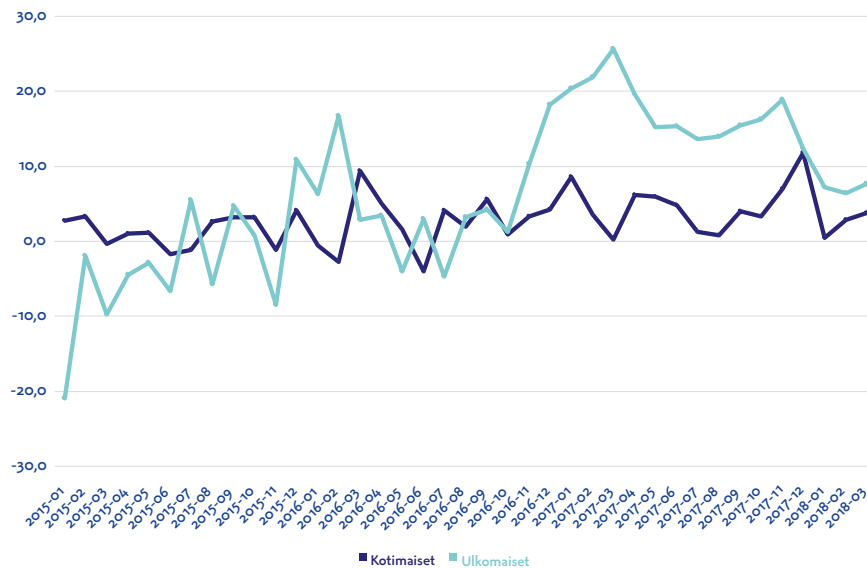
Jos oletetaan, että yöpymisten määrä vuonna 2017 olisi kehittynyt vuoden 2014–2016 lukujen mukaisesti, olisi kotimaisten matkailijoiden yöpymisiä ollut noin 300 000 toteutunutta vähemmän ja vastaavasti ulkomaisten yöpymisiä liki miljoonan verran vähemmän. Rahallisesti Visit Finland arvioi matkailun kasvun olleen kokonaisuudessaan 500 miljoonan euron luokkaa (<http://www.visitfinland.fi/studies/visit-finland-matkailijatutkimus-2017/>). Juhluvuoden taloudellinen vaikutus matkailuun oli oletettavasti siten varsin merkittävä. Pääkaupunkiseudun rooli matkailukohteena vahvistui sekä kotimaan että ulkomaan matkailussa.

Yöpymiset (12 kk liukuva keskiarvo)



Yöpymisten lukumäärän kehitys 12/2014–02/2018. Koska matkailussa on vahva kausivaihtelu, on kuviossa esitetty yöpymisten 12 kk liukuva keskiarvo säännöllisen vaihtelun tasoittamiseksi.

Yöpymisten määrän kasvu edellisestä vuodesta



Yöpymisten määrän kasvu.

Yhdessä koettua

Suomi 100 vilkastutti ravintolaelämää etenkin suurissa kaupungeissa

Juhlavuoden yhtenä tavoitteena oli tuoda itsenäisyyspäivän juhlintaan uusi, iloisempi kulttuuri. Ravintoloitsijoille tehdystä kyselystä voidaan havaita tavoitteen toteutuneen ainakin osittain.

Matkailu- ja ravintola-ala ry:n kanssa tehtyyn selvitykseen itsenäisyyspäivän vaikutuksesta ravintola-alaan vastasi yhteensä 19 ravintoloitsijaa. Yhtä valtakunnallisesti toimivaa ketjua lukuun ottamatta kyselyyn osallistuneiden toiminta keskittyi Uudellemaalle. Ravintoloilla oli yleensä enemmän kuin viisi toimipaikkaa ja ne työllistivät yli 50 työntekijää.

Vastanneet arvioivat muun muassa itsenäisyyspäivän ajan myyntiä suhteessa keskimääräiseen viikonloppuun, aiempiin itsenäisyyspäiviin sekä Suomi 100 -brändin merkitystä liiketoiminnan kehitykselle koko juhluvuonna.

Tulosten mukaan ravintoloiden myynti itsenäisyyspäivän aikoihin oli tavanomaista viikonloppua suurempi ja merkittävästi aiempia itsenäisyyspäiviä suurempaa. Suomi 100 -juhluvuodella ja siihen liittyvällä näkyvyydellä arvioitiin olleen kokonaisuutena merkittävä vaikutus yrityksen liiketoiminnan kehitykselle.

Ravintola-alalla nähdään itsenäisyyspäivän aatolle oma paikkansa suomalaisten juhlakalenterissa. Alan toimijat odottavat itsenäisyyspäivän aaton juhlinnan lisääntyvän tulevaisuudessa. Kasvua odotetaan erityisesti suurissa kaupungeissa ja maakuntakeskuksissa. Tulevaisuus näyttää ilmiön pisyvyyden ja mahdollisen leviämisen.



Juhlavuoden perintö – eväitä itsenäisyyden uudelle vuosisadalle

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodelle asetettiin kunnianhimoiset tavoitteet. Sen tuli vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta suomalaisessa yhteiskunnassa. Ulkomailla juhlavuoden toivottiin vahvistavan Suomen kansainvälistä profiilia. Juhlavuosi haluttiin toteuttaa vahvasti osallistavalla ja mukaansa tempaavalla tavalla, joka haastaisi etsimään uusia toteutustapoja.

Suomi 100 -juhlavuodesta kasvoi lopulta kaikkia ennako-odotuksia suurempi ja monimuotoisempi. Suomi 100:sta syntyi lyhyessä ajassa käsite, johon kiinnittyi uudenlaista ajattelua. Juhlavuoden rakentamiseen osallistuneet sadat tuhannet ihmiset kokivat mukana olon itselleen tärkeäksi kokemukseksi.

Toimintaa kuvaavien suurten lukujen ohella tapahtui muutakin. Itsenäisyyden juhlavuosi jätti jäljen yhteiskuntaan, vaikutti asenteisiin ja uudisti perinteitä. Mieli-kuva Suomesta ja suomalaisista päivittyi niin Suomessa kuin maailmallakin. Suomi sai lahjoja, jotka muistuttavat satavuotisuudesta myöhemmin. Itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodesta tuli enemmän kuin pelkkä juhla, siitä kasvoi historiallisesti poikkeuksellinen ilmiö.

Miksi ilmiö syntyi? Mikä sai ihmiset osallistumaan enemmän kuin aikaisemmin? Mistä kumpusi se valtava voima, joka puhalsi koko maan liikkeelle? Millainen tunne ja jälki kaikesta jäi sydämiin?

Juhlavuoden tavoitteiden toteutumista seurattiin tiiviisti jo matkan varrella. Vuoden 2018 alkupuolella koottiin suuri määrä aineistoa sekä tehtiin useita juhlavuoden tuloksia ja vaikutuksia mittaavia tutkimuksia ja selvityksiä.

Lisäksi koottiin viisihenkinen asiantuntijatyöryhmä, jonka tehtävänä oli arvioida juhlavuoden yhteiskunnallista merkitystä. Työryhmä teki useita mielenkiintoisia havain- toja liittyen sosiaaliseen pääomaan, osallisuuteen, moniarvoisuuteen ja suomalaisuuden käsitteeseen.

Itsenäisyyden juhlavuoden vaikuttavuuden ja pysyvän perinnön arviointi edellyttäisi pidemmän aikavälin tarkastelua ja lisätutkimusta tämän raportin sisältämän ensivaiheen arvioinnin lisäksi. Siihen aineiston valtava laajuus tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden.

Suomi 100 – sata Suomea, sata tarinaa, sata tulkintaa



Suomen itsenäisyyden juhluvuodesta kasvoi poikkeuksellisen laaja ilmiö. Mistä kaikki johtui? Mikä sai ihmiset osallistumaan enemmän kuin koskaan ennen? Millaisia pysyviä vaikutuksia juhluvuosi kenties synnytti? Juhlavuoden tuloksia ja vaikuttavuutta tutkittiin ja arvioitiin alkuvuoden 2018 aikana.

Juhlavuoden tavoitteiden toteutumista seurattiin tiiviisti vuodesta 2015 alkaen. Syntyneitä ilmiöitä tutkittiin ja analysoitiin laajemmin eri näkökulmista heti juhluvuoden päätyttyä vuoden 2018 alkupuolella. Tavoitteena oli ymmärtää juhluvuoden kokonaisuutta ja koota talteen tietoa mahdollisia jatkotutkimuksia ja toimenpiteitä varten. Tässä yhteydessä tehtiin yli 200 henkilöhaastattelua sekä useita selvityksiä, sidosryhmätutkimuksia ja kohdennettuja casetutkimuksia (liite 17).

Arvioinnin tueksi muodostettiin helmikuussa 2018 viisihenkinen asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä oli arvioida tulosten ja tiedon pohjalta juhluvuoden kokonaisuutta ja muodostaa ensimmäinen kuva sen vaikuttavuudesta. Asiantuntijaryhmään kuuluivat KTT, professori Anu Puusa Itä-Suomen yliopistosta, talous- ja sosiaalhistorian professori Antti Häkkinen Helsingin yliopistosta, VTT, tutkijatohtori Antti Maunu, KTT Aki Koponen ja FT Jukka Vahlo Turun yliopistosta. Ryhmä työskenteli kevään 2018 ajan ja kokoontui yhteensä neljä kertaa. Työryhmän havainnoissa korostuivat muun muassa sosiaalinen pääoma, osallisuus, moniarvoisuus ja suomalaisuuden käsite.

Laajamittaisen ja -vaikutteisen Suomi 100 -toiminnan arvioinnissa hyödynnettiin viitekehystä, jossa toimintaa ja tuloksia tarkastellaan kulttuurisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta sekä näiden synnyttämistä yhteisvaikutuksista. Sa-



malla etsittiin toimivia tapoja lähestyä juhluvuoden kaltaista laajaa ilmiötä ja yksittäisten hankkeiden muodostamaa kokonaisuutta.

Kaikkia juhluvuoden vaikutuksia voidaan selvittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tarkastelulla. Lyhyen aikavälin tarkastelussa arvioidaan Suomi 100 -juhlavuoden vaikutuksia ja toimintaa, johon Suomi 100 -organisaatio pääsääntöisesti vaikutti suoraan omalla toiminnallaan. Pitkän aikavälin näkökulmasta tarkasteluasetelma voidaan rajata pitkittäisselvityksiin, jotka tulisi toteuttaa esimerkiksi kolme vuotta ja viisi vuotta Suomi 100 -vuoden päättymisen jälkeen.

Suomi 100 -arviointityön yhtenä haasteena on erotella Suomi 100 -toimenpiteiden vaikutuksista ne asiat ja toiminnot, jotka olisivat toteutuneet joka tapauksessa sekä asiat, jotka ovat muiden tekijöiden kuin varsinaisen Suomi 100 -työn vaikutusta. Haaste on myös se, että kaikista vaikutuksista ei ole vielä riittävästi tietoa ja toisaalta joidenkin vaikutusten identifioiminen muuttuu sitä vaikeammaksi, mitä pidempi aika vuodesta on kulunut.

Suomi 100 -toiminnan tarkastelu kolmen pääomatyyppin näkökulmasta.

Sosiaalinen ulottuvuus. Suomi 100 -toiminnalla ja yhdessä-teemalla pyrittiin vaikuttamaan myönteisesti suomalaisten yhteenkuuluvuuden tunteeseen, suomalaisuuden arvostamiseen, keskinäiseen luottamuksen tunteeseen, tasa-arvoisuuteen sekä yhdenvertaisuuteen.

Kulttuurinen ulottuvuus. Suomi 100 pyrki edistämään kulttuurista osallisuutta, Suomen kansainvälistä näkyvyyttä ja tunnettuutta sekä itsenäisyyden juhlinnan iloisuutta perinteisen arvokkaan juhlistamisen rinnalla.

Taloudellisen ulottuvuus. Vaikutukset kohdentuivat tehdyssä tarkastelussa yritys yhteistyöhön, yritysten brändin vahvistamiseen ja tuotteiden myynnin kasvuun sekä ohjelmahankkeiden taloudellisesti onnistuneeseen toteutukseen ja yleisömääriin.

Yhdessä koettua

Eturiviin keskelle

Satavuotisjuhlavuosi oli kansainvälisyyden ja muista maista tulleen myönteisen huomion juhlaa Suomelle. Valtiollisia korkean tason vieraita oli normaaliavuotta enemmän, onnitteluja satavuotiaalle otettiin vastaan ja Suomen ystäviä tavattiin eri puolilla maailmaa. Suomi oli myös monen kansainvälisen tapahtuman näyttämönä vuonna 2017. Urheilun ystävät saivat nauttia arvokisoista Lahden MM-hiihdoissa, taitoluistelun MM-kisoissa sekä koripallon EM-kilpailuissa. Suomessa pidettiin ennätysmäärä eri alojen kansainvälisten järjestöjen konferensseja ja kokouksia, jotka oli saatu ja haettu Suomeen juuri Suomen satavuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Suomi ja suomalaisuus näkyivät eri puolilla maailmaa erilaisissa Suomen ystävien järjestämissä tapahtumissa, ja Suomen valtion edustustot ulkomailla järjestivät ohjelmaa tavallista näyttävämmin. Suomen huomiointi huipentui itsenäisyyspäivään 6. joulukuuta 2017, jolloin Suomi ja suomalaiset olivat miljoonayleisöjen kohteena mediassa, somessa, sinisten valojen loisteessa ja muissa tapahtumissa. Jälkeenpäin voitiin todeta, että Suomi ei vielä koskaan aikaisemmin ollut ollut maana, kansakuntana ja kulttuurina näin laajasti ja myönteisesti esillä. Satavuotisjuhlavuosi oli suomalaisten erityinen hetki olla eturivissä ja keskellä.

Tavoitteet saavutettiin, toteutustapa tuki onnistumista

Suomi 100 -juhlavuoden tuloksien ja tutkimuksien yhteenvedoa tehtäessä nousee esiin se moninaisuus ja monipuolisuus, joka oli Suomi 100 -juhlavuodelle luonteenomaista koko valmistelun ja toteutuksen ajan. Kantavana ajatuksena juhlavuodessa oli luoda helposti lähestyttäviiä tapoja olla osa juhlavuotta ja tarjota kaikille toimijoille mahdollisuus täysivaltaiseen osallistumiseen. Yhteisen tekemisen tulokset ja vaikutukset heijastavat tätä peruslähtökohtaa ja avaavat uusia kysymyksiä.

Juhlavuoden asetus päätöksen ja valtuuskunnan linjauksen mukaisesti juhlavuodelle oli asetettu tavoitteet, joista tärkein oli yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen yhteiskunnassa. Lisäksi tuli nostaa Suomen kansainvälistä profiilia ja luoda ikimuistoinen juhlavuosi. Juhlavuoden toteutunut laajuus, tehdyt sidosryhmä- ja haastattelututkimukset ja juhlavuoden toteutumisesta käyty keskustelu osoittavat, että juhlavuosi saavutti sille asetetut tavoitteet. Juhlavuoden toteutustapa, joka rakentui verkostojen ja monimuotoisen toimijakentän varaan, oli toimiva ja onnistunut.

Juhlavuosi yllätti positiivisella tunnelmallaan ja voilyymillaan myös useimmat juhlavuoden toteutuksessa mukana olleet toimijat. Juhlavuodesta kasvoi poikkeuksellinen ilmiö. Sen laajuus ja yhteiskunnallinen kattavuus on sellaisenaan merkittävä tulos. Kaikki tiedot toteuttajista, osallistujista, yhteistyökumppaneista, ohjelmahankkeiden määristä ja juhlavuoden tilaisuuksista, tapahtumista ja teoista kertovat historiallisen suuresta kokonaisuudesta.

Yksi merkittävimmistä tuloksista oli juhlavuoden tärkeäksi kokeminen. Juhlavuoteen sitouduttiin ja se tarjosi useita kanavia ja mahdollisuuksia yhteisten kokemusten jakamiseen. Juhlavuodesta muodostui ainutlaatuinen elämys myös tekijöilleen. Juhlavuoden merkityksellisyys ihmisille, sitoutuneisuus ja tunne yhteisestä kokemuksesta loivat pohjaa sille, että juhlavuodella oli tunnistettavaa vaikutusta yhteiskuntaan.

Erityisesti juhlavuoden voidaan sanoa vaikuttaneen sosiaalisen pääoman kasvuun. Tätä tukee tutkimuksissa vahvasti esille tullut myönteinen osallisuuden kokemus juhlavuoden tekemisissä ja mukana olemisessa. Itsenäisyyden 100-vuotisjuhla koettiin poikkeuksellisen merkittävänä hetkenä ja tämä heijastui ihmisten toiminnassa. ”Kerran sadassa vuodessa” muodostui ajatukseksi, joka vahvisti ihmisten halua olla mukana.

Tutkimuksien, haastatteluiden ja kohdeanalyysien perusteella juhlavuosi vaikutti myös suomalaisten omaan Suomi-kuvaan. Myönteisesti avoin ja moniarvoinen suomalaisuus nousi esille. Konkreettisesti tämä näkyi esimerkiksi itsenäisyyspäivän juhlinnassa, jossa ilo nousi perinteisen arvokkuuden rinnalle. Ilmapiiiri salli keskenään erilaisten asioiden rinnakaiselon ja monenlaiset lähestymistavat. Suomen juhliminen sai uusia muotoja ja ehkä syntyi tulevaisuuden traditioitakin. Kansallinen identiteetti ja kansallinen itsetunto määrittyi aiempaa selkeämmin omalle arvopohjalle vastakohtana poissulkevalle määrittelylle, jossa määrittelemme muiden maiden tai kansallisuuksien kautta mitä emme ole.

Juhlavuosi oli suomalaisille tärkeä



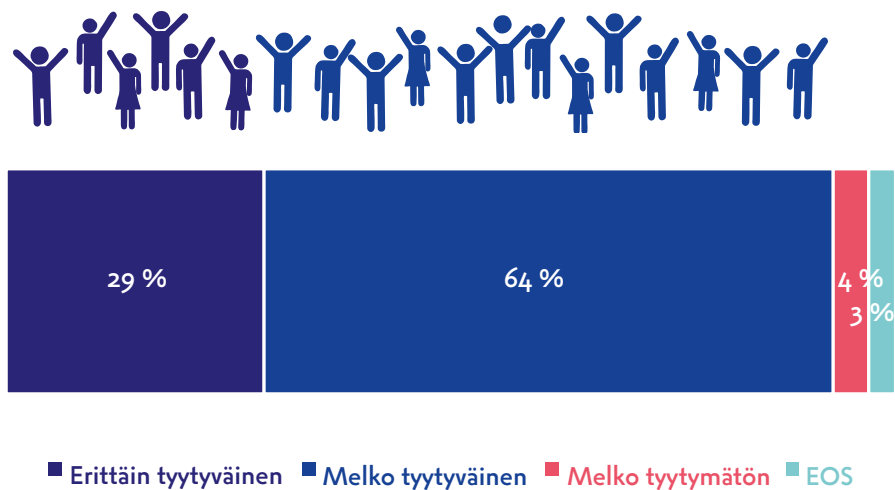
Kuva: Museovirasto / Ilari Järvinen

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuodella oli suuri merkitys suomalaisille. Siitä kasvoi ainutlaatuinen yhteisöllinen kokemus, joka yhdisti ihmisiä Suomessa ja ulkomailla. Juhlavuosi oli suomalaisten mielestä onnistunut ja sen nähdään vaikuttaneen laajasti suomalaiseen yhteiskuntaan.

Suomi 100 -juhlavuoden päätavoitteet kiteytyivät kahteen päämäärään: yhteenkuuluvuuden tunteen voimistamiseen yhteiskunnassa ja Suomen kansainvälisen profiilin vahvistamiseen. Lisäksi haluttiin muun muassa uudistaa ja rikastaa itsenäisyyden juhlimisen tapoja.

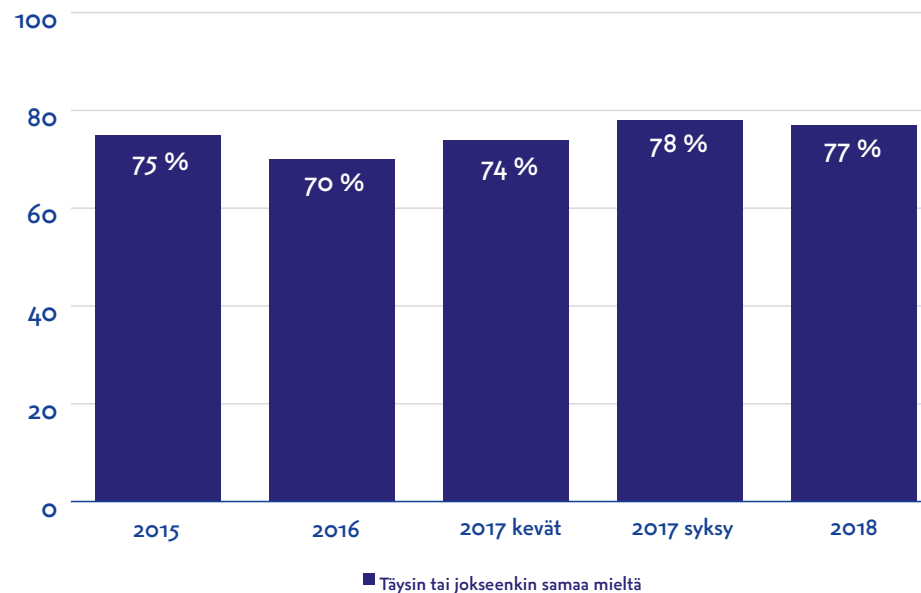
Tulokset kertovat tavoitteiden toteutuneen suomalaisten mielestä kautta linjan. Näkemyksiä juhluvuoden onnistumisesta ja vaikutuksista on selvitetty muun muassa Tilastokeskuksen, ulkoministeriön ja Suomi-Seuran tutkimuksin.

Juhlavuosi oli onnistunut



Suuri enemmistö eli yli yhdeksän kymmenestä (93 %) suomalaisesta oli tyytyväinen itsenäisyyden juhluvuoden toteutukseen. Mielenpiteet olivat samansuuntaisia iästä ja asuinpaikasta riippumatta. Myönteisimmin juhluvuotta arvioivat 15–24-vuotiaat nuoret.¹

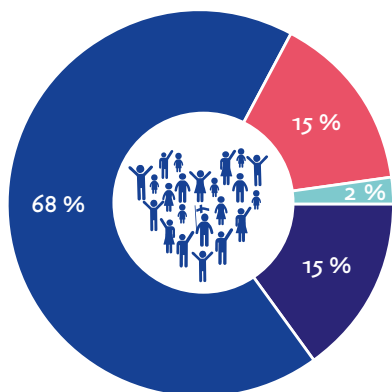
Juhlavuoteen osallistuminen koettiin tärkeäksi



Neljä viidestä suomalaisesta (77 %) piti osallistumista juhluvuoteen tärkeänä. Viimeisessä mittauksessa maaliskuussa 2018 mielipide oli edelleen vahvistunut kaikissa ikäryhmissä. Osallistumista pitivät tärkeänä myös ne suomalaiset, jotka eivät itse osallistuneet juhlintaan (65 %).¹

Yhteenkuuluvuuden tunne voimistui

Neljä viidestä (83 %) suomalaisesta koki itsenäisyyden juhluvoiton vahvistaneen yhteenkuuluvuuden tunnetta Suomessa. Tulos kertoo yhdessä-teeman ja juhluvoiton uudenlaisen toteutustavan onnistumisesta. Naiset olivat miehiä voimakkaammin tätä mieltä (88/78 %) ja eri ikäryhmistä keski-ikäiset (45–54-vuotiaat) kokivat yhteenkuuluvuuden vahvistuneen eniten.¹ Myös ulkosuomalaiset kokivat yhdessä-teeman toteutuneen vahvasti juhluvoiton toiminnassa. Suomi-Seuran tekemässä kyselyssä³ 94 % vastaajista sanoi yhdessä-teeman toteutuneen erittäin tai melko hyvin.



■ Paljon ■ Jossain määrin ■ Ei lainkaan ■ EOS

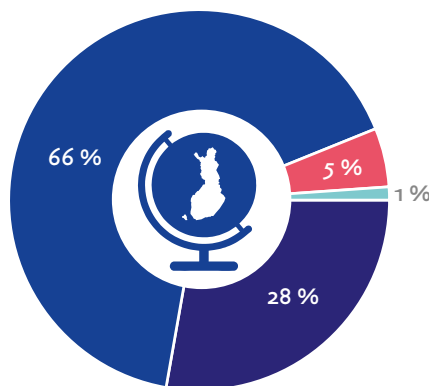
¹Tilastokeskus selvitti monivuotisessa seurantatutkimuksessa suomalaisten tietoisuutta ja näkemyksiä itsenäisyyden satavuotisjuhluvoiton. Suomi 100 -seurantatutkimus toteutettiin Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin yhteydessä yhteensä kuusi kertaa: 09/2015, 09/2016, 03/2017, 09/2017 ja viimeinen tutkimus kahdessa osassa keväällä 2018 (02 ja 03/18). Jokaisella tutkimuskerralla haastateltiin yli tuhatta 15–84-vuotiasta Suomessa asuvaa henkilöä ja tulokset suhteutettiin vastaamaan koko väestöä.

Suomen kansainvälinen profiili vahvistui

Lähes kaikki suomalaiset (94 %) kokivat juhluvoiton vahvistaneen Suomen mainetta kansainvälisesti. Voimakkaammin tätä mieltä olivat 75–84-vuotiaat (99 %). Naiset ja miehet jakoivat saman näkemyksen.¹

Suomi 100 -ohjelmatoimintaa oli kaikilla mantereilla yli sadassa eri maassa. Myös ulkoministeriön arvion mukaan⁴ Suomi 100 -juhluvuosi kasvatti Suomen näkyvyyttä poikkeuksellisen laajaksi maailman mediassa vuonna 2017. Vuosi 2017 vahvisti kansainvälisyyttä myös Suomessa, jossa toteutui erityisen monia kansainvälisiä kisoja, verkostokokouksia, tapahtumia sekä arvovierailuita satavuotisuuden ansiosta.

Myös ulkosuomalaisten näkemys asiasta on samankaltainen: 85 % mielestä Suomi oli esillä maailmalla erittäin tai melko hyvin.³



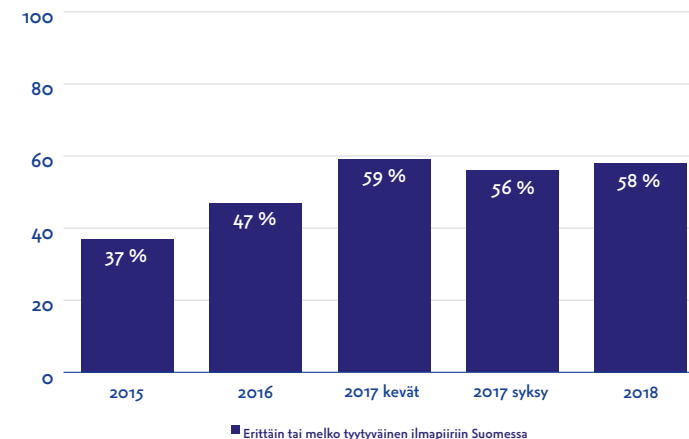
■ Paljon ■ Jossain määrin ■ Ei lainkaan ■ EOS

³Suomi-Seuran helmi-maaliskuussa 2018 tekemä Suomi 100 -aiheinen kysely ulkosuomalaisille yhteisöille. Kyselyyn vastasi 145 tahoja, muun muassa Suomi-seuroja ja suomalaisia seurakuntia eri puolilla maailmaa. Näistä lähes kaikki olivat toteuttaneet Suomi 100 -aiheisia tapahtumia.

⁴Ulkoministeriön vuotuinen Suomi maailman mediassa -kysely edustustoille. Formin.fi

Tyytyväisyys yleiseen ilmapiiriin parani

Tilastokeskuksen seurantatutkimuksessa tarkasteltiin myös tyytyväisyyttä yleiseen ilmapiiriin Suomessa. Ensimmäiseen, syksyllä 2015 tehtyyn mittaukseen verrattuna tyytyväisten joukko kasvoi juhluvoiton aikana selvästi. Keväällä 2018 yli puolet suomalaisista (58 %) oli vähintään melko tyytyväinen ilmapiiriin, kun syksyllä 2015 mittausjakson alkaessa tätä mieltä oli vain noin joka kolmas (37 %). Naisten ja miesten välillä tyytyväisyydessä ei ollut eroa. Eri ikäryhmistä erityisen tyytyväisiä keväällä olivat 15–24-vuotiaat nuoret (71 %).¹



Yhdessä koettua

Itsenäisyyspäivän uusi perintö

Satavuotisuuden juhlinta muutti suomalaisten kokemusta itsenäisyyspäivästä. Itsenäisyyspäivä oli totuttu näkemään arvokkaana juhlanä, joka ei silti välttämättä kosketa kaikkia.

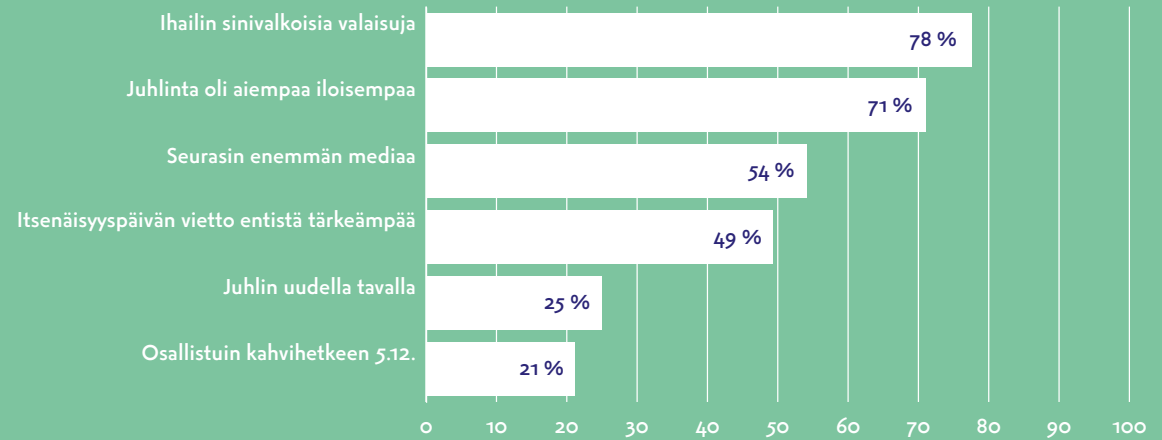
Erityisenä vuonna 2017 itsenäisyyden juhlinnasta tuli kaikkien yhteinen juhla ja koko Suomi lähti liikkeelle jo itsenäisyyspäivän alla. Lähes 800 000 suomalaista nosti lipun salkkoon jo itsenäisyyspäivän aattona 5.12. ja yli 600 000 ihmistä vietti aattona yhteisen kahvihetken. Monet järjestivät omia juhlia. Aikaisempina vuosina itsenäisyyspäivän aatto on ollut varsin hiljainen.

Juhlintaan liittyi uudenlaista iloisuutta ja vapautuneisuutta, joka täydensi perinteistä, arvokasta tunnelmaa ja kannusti uusia ryhmiä löytämään oman tapansa osallistua. Esimerkiksi tutkimusten mukaan innokkaimmin itsenäisyyspäivää juhlivat 15–24-vuotiaat nuoret. Koko juhlavuotta leimannut omaehtoinen toiminta ja yhdessä tekeminen nousivat jälleen pintaan. Eri kanavissa jaetut viestit, kuvat ja tunnelmat kuvastavat juhlinnan kirjoa ja kertovat suuresta yhteisöllisyyden tunteesta.

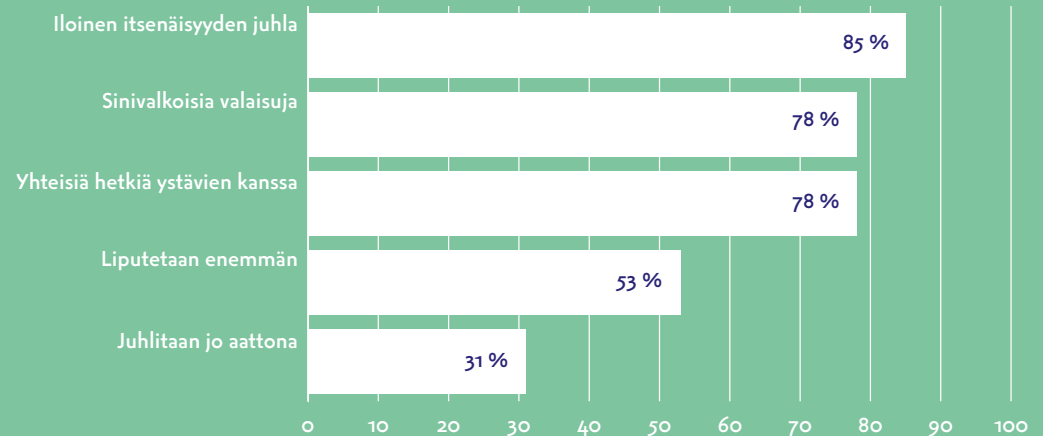
Suomi 100 -barometrin (Tilastokeskus 3/2018) tulokset kertovat samaa. Lähes kolme neljästä (71 %) koki itsenäisyyden juhlinnan olleen juhlavuonna aiempaa iloisempaa ja joka neljäs suomalainen sanoo juhlineensa itsenäisyyttä uudella tavalla. Puolet suomalaisista kertoi itsenäisyyspäivän vieton muuttuneen itselleen aiempaa tärkeämmäksi.

Juhlavuonna syntyneiden uusien juhlimisen tapojen toivotaan muodostuvan myös perinteeksi. Itsenäisyyspäivän toivotaan jatkossakin olevan iloinen, valoisa ja yhteisöllinen. Tärkeimmäksi nostetaan iloinen itsenäisyyden juhlinta, mutta myös sinivalikoisia valaistuksia ja yhteisiä hetkiä ystävien kanssa halutaan kokea jatkossakin. Yli puolet suomalaisista toivoo Suomen lipun aiempaa laajempaa käyttöä.

Itsenäisyyspäivää juhlittiin monin tavoin



Millainen on seuraava itsenäisyyspäivä?



Vaikuttava kokemus tekijöille



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela



Kuva: Tiina Harjunpää



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm

Suomi 100 -juhlavuotta oli toteuttamassa ennennäkemättömän laaja verkosto. Koko yhteiskunta oli liikkeellä: valtionhallinto, kunnat, järjestöt, yritykset, yhdistykset sekä tavalliset kansalaiset. Yksistään ohjelman rakentamiseen osallistui 800 000 ihmistä. Suomi 100 teki alkuvuodesta 2018 useita sidosryhmien kokemuksia ja näkemyksiä luotaavia selvityksiä ja tutkimuksia. Kokemukset ovat yhteneväisiä: juhlavuosi oli ainutlaatuinen elämys myös tekijöille.

Verkostossa onnistuttiin yhdessä

Juhlavuoteen osallistuminen oli vaikuttava kokemus paitsi osallistujille myös tekijöille. Yhdessä tekemisen laajuus ja sidosryhmien kattava into lähteä mukaan toimintaan ovat itsessään juhlavuoden tärkeä tulos. Juhlavuotta rakentaneiden kokemuksia ja tyytyväisyyttä on kartoitettu erilaisin tutkimuksin. Osallistuminen oli monille tekijöille ainutlaatuinen kokemus ja merkityksellinen tapahtuma, joka avasi uusia mahdollisuuksia ja näkymiä.

Juhlavuoden sidosryhmäverkostossa toimineiden tahojen kokemuksia ja tyytyväisyyttä yhteistyöhön ja Suomi 100 -hankkeeseen tutkittiin alkuvuodesta 2018⁵. Samalla koottiin tietoa juhlavuoden vaikuttavuudesta. Tutkimukseen osallistui yhteensä 145 henkilöä. Vastaanotto haastatteluille oli erittäin myönteinen, mikä kertoo aiheen merkityksestä työhön osallistuneille.

⁵Sidosryhmätutkimuksessa haastateltiin henkilökohtaisesti yhteensä 145 juhlavuoden verkostossa mukana ollutta. Haastateltavat nimesi valtioneuvoston kanslia, osallistumisprosentti haastatteluihin oli 55 %. Haastattelut tehtiin helmi-maaliskuussa 2018.



Kuva: Suomi 100 / Markku Lempinen

Kokemukset, ajatukset ja tunteet juhluvuodesta olivat tekijöille pääsääntöisesti hyvin myönteisiä, haastatteluissa juhluvuotta kuvailtiin usein superlatiiveilla. Samalla tekijöiden tuntemukset olivat myös kaksijakoisia. Satavuotisuutta ei itse ehtinyt välttämättä juhliä, koska vuosi oli niin työntäyteinen, toisaalta mukanaolo koettiin ainutlaatuiseksi mahdollisuudeksi, kerran elämässä -kokemukseksi.

Kehittämiskohteita, kritiikkiä ja oppeja tuotiin myös esiin. Yleisimmin nämä liittyivät Suomi 100 -tapahtumien ja kaupallisten tuotteiden suureen määrään sekä erilaisten prosessien toimimattomuuteen tai resurssien riittämättömyyteen.

Pääteema yhdessä sai tekijöiden verkostolta erinomaisen arvion. Teema kantoi läpi juhluvuoden, toimi monissa eri muodoissaan ja kuvasi hyvin yhdessä tekemistä. Juhluvuoden pää tavoitteiden toteutumisen arviointi koettiin hankalammaksi, eikä kaikilla ollut selvää kuvaa tavoitteista.

Enemmistö tutkimukseen osallistuneista uskoi, että juhluvuosi antoi Suomelle jotain erityistä. Juhluvuosi jätti jälkeensä oppeja ja loi uutta kulttuuria. Suomi 100 sai aikaan innostusta tehdä yhdessä ja toi kohotusta moneen asiaan. Juhluvuosi näytti, että suomalaiset pystyvät tekemään yhdessä innovatiivisia ja rohkeita hankkeita.

Juhluvuoden todettiin vaikuttaneen positiivisesti myös yleiseen ilmapiiriin ja sen uskottiin luovan pohjaa uudelle myönteiselle ajattelulle liittyen muun muassa suomalaisuuteen ja Suomen tulevaisuuteen. Kuinka pitkäkestoisia vaikutukset ovat, jää osan mielestä nähtäväksi.



“**Se oli upea ja onnistunut. Pienet ja suuret lähtivät mukaan. Valtava innostus. Eliniän unohtumaton kokemus. Yhdessä-teema oli erinomainen.**

Alueverkosto sidosryhmä-tutkimuksessa

“**Juhluvuosi parani edetessä. Loppuvuosi oli huikean hieno. Alkuvuonna hieman epäiltiin, tuleeko tästä mitään. Hankkeen toimijan kannalta emme saaneet selville, mitkä ovat esim. pääpainopisteet tai aikataulut, ei ollut riittävästi tietoa tarkemman suunnittelun tekemiseen.**

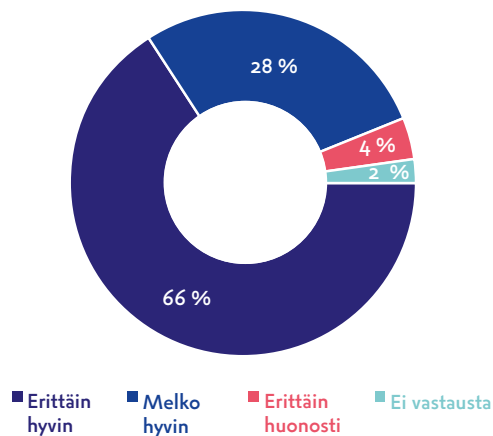
Ohjelmahanke sidosryhmä-tutkimuksessa

“**Aika pienellä organisaatiolla läpivedetty. Ketterä ja innovatiivinen, pitivät isot kumppanit hyvin ajan tasalla. Oliko heillä riittävästi resursseja, se on toinen asia.**

Yhteiskunnallinen toimija sidosryhmätutkimuksessa



Ohjelmahankkeiden onnistuminen kokonaisuudessaan toimijan oman arvion mukaan²



Ohjelman tekijät tyytyväisiä omaan onnistumiseen

Suomi 100 -ohjelman voidaan arvioida synnyttäneen runsaasti sellaista toimintaa, jonka vaikutus jatkuu myös juhluvuoden jälkeen. Yli 11 prosentissa ohjelmahankkeita keskeinen tuotos oli jokin teos, kuten kirja, elokuva tai taideteos, jotka ovat luonteeltaan pysyviä. Näiden lisäksi juhluvuotta pidemmälle kantavat monien kehittämishankkeiden ja kampanjoiden tulokset. Ohjelmaan sisältyi myös joitakin infrastruktuurihankkeita kuten Helsingin keskustakirjasto Oodi, jonka saama valtion rahoitus perusteltiin juuri itsenäisyyden juhluvuodella.

Kaikkiaan kolme neljäsosaa ohjelmahankkeista ilmoitti loppukyselyssä hankkeen jatkuvan tai luultavasti jatkuvan jollain tavalla myös juhluvuoden

jälkeen. Koska melko moni hankkeista oli lähtökohtaisesti toistuvia ja juhluvuonna vain erityisellä Suomi 100 -teemalla toteutettuja tapahtumia, on vastausten perusteella mahdotonta tarkemmin arvioida, miten paljon erityisesti juhluvuotta varten käynnistetyistä toiminnoista jatkuu myöhemmin.

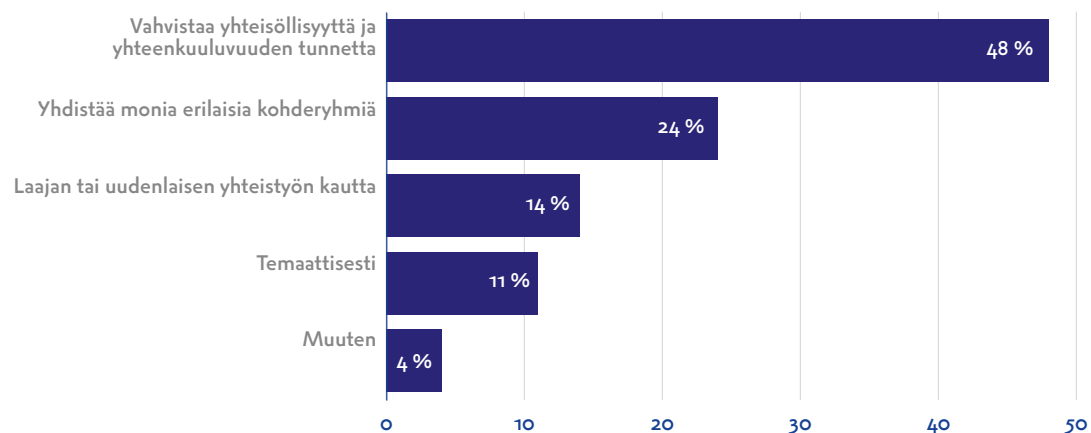
Yksittäisillä ohjelmahankkeilla oli hyvin erilaisia omia tavoitteita. Yksityishenkilöiden ja työryhmien tavoitteet olivat usein henkilökohtaisia ja liittyivät oman työn tai harrastuksen esiin saamiseen sekä yksinkertaisesti juhluvuodessa mukana olemiseen. Osalla toimijoista juhluvuosihankkeen tavoitteet olivat hyvin konkreettisia. Toisilla taas tavoitteet olivat yleisemmällä tasolla, kuten 'erilaisten ihmisten tasavertainen, voimaannuttava, iloinen yhdessä tekeminen sekä onnistumisen elämykset'. Ohjelmahankkeille tehdyn loppukyselyn perusteella 94 % hankkeista saavutti sille asetetut tavoitteet erittäin tai melko hyvin. Myös hankkeen kokonaisuonnistumista arvioitaessa 94 % hankkeista kertoi hankkeen onnistuneen kokonaisuutena erittäin tai melko hyvin. Molemmat prosenttiluvut ovat poikkeuksellisen suuria tämän tyyppisessä laajassa kyselyssä.

OHJELMA TOTEUTTI YHDESSÄ-TEEMAA

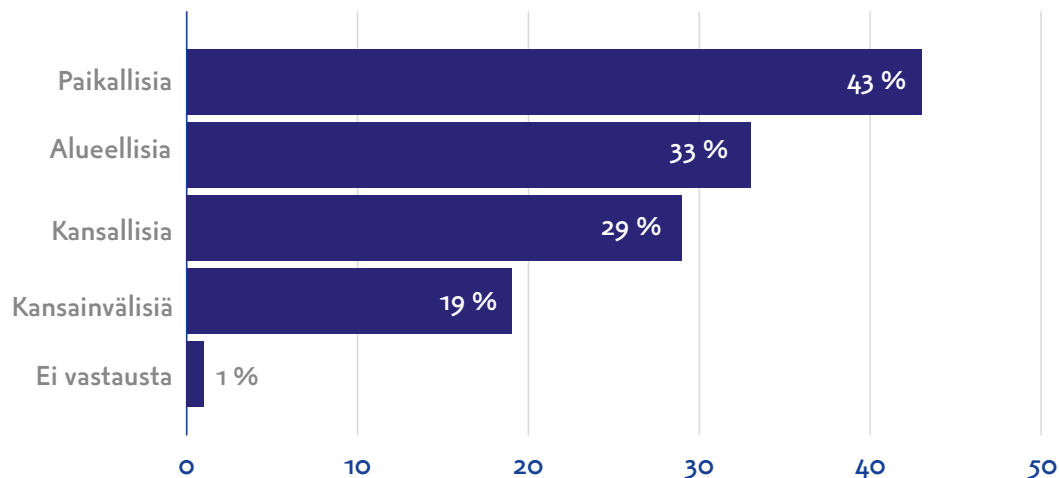
Suomi 100 -ohjelmaan liittämisen yksi perusedellytys oli yhdessä-teeman toteutuminen tavalla tai toisella. Tekijöitä kannustettiin yhteistyöhön ja yhteenkuuluvuuden tunteen kasvattamiseen juhluvuoden teeman ja päätavoitteen mukaisesti. Lähes puolet ohjelmaan liitetystä hankkeista ilmoitti hakemuksessa vahvistavansa yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja neljännes hankkeen yhdistävän useita erilaisia kohderyhmiä.

Yhdessä-teeman toteutuminen ohjelmahankkeissa

(Hankkeen hakemuksen mukaan)



Hankkeiden saamat uudet verkostot ja yhteistyökumppanit²



Vain 14 % hankkeista arvioi hakuvaiheessa yhdessä-teeman vahvistuvan laajan tai uudenlaisen yhteistyön kautta. Kuitenkin 87 % ilmoitti loppukyselyssä hankkeen myötä syntyneen uusia kontakteja, verkostoja tai uutta yhteistyötä.

Hankkeiden toteutukseen osallistui keskimäärin 14 yhteistyöorganisaatiota tai -yhteisöä, mikä tarkoittaa koko ohjelman osalta arviolta 68 000 toteutukseen osallistunutta organisaatiota ja yhteisöä päävastuutahojen lisäksi. Noin 40 prosentissa hankkeita yhteistyöorganisaatioiden määrä oli 3–9, kun taas suurimmissa hankkeissa määrä saattoi nousta useisiin kymmeneen. Vain viidessä prosentissa hankkeita ei ollut lainkaan yhteistyökumppaneita.

Jopa 93 % niistä hankkeista, jotka saivat juhluvuoden myötä uusia yhteistyökumppaneita, arvioivat yhteistyön jatkuvan myös hankkeen päättymisen jälkeen. Koko ohjelman osalta tämä tarkoittaa 4 000 hanketta kumppaneineen. Uusien yhteistyökumppanuuksien muodostumista voidaan pitää yhtenä juhluvuoden merkittävistä pitkäaikaisista vaikutuksista.

Suomi 100 -juhlavuotta arvioinut asiantuntijaryhmä analysoi ohjelmatoimintaa kerätyn aineiston pohjalta. Analyysin mukaan Suomi 100 -juhlavuoden ohjelma oli monin tavoin onnistunut. Monipuolisen sisällön ja tekijäjoukon toteuttama ohjelma tavoitti suuren määrän ihmisiä sekä Suomessa että ulkomailla. Lisäksi medianäkyvyyden vaikutusta voidaan tutkijoiden arvion mukaan pitää merkittävänä.



“**Suomi 100 on voimassa niin kauan, kunnes vietetään Suomi 200 -vuotta.**

Ohjelmahankkeen palaute

“**Yhteistyö pienessä kunnassa taas korostui, kaikki pyydetyt olivat innolla mukana tekemässä yhteistä hyvää.**

Ohjelmahankkeen palaute

“**Hienoa, että päästiin mukaan. Kokemus oli mahtava; koko Suomi ja me yhdessä.**

Yhteiskunnallinen toimija
sidosryhmätutkimuksessa





Kuva: Suomi 100 / Markku Lempinen

Tyypillinen Suomi 100 -ohjelmahanke onnistui päävastuutahon oman arvion mukaan erittäin hyvin tai melko hyvin. Aineisto ei kuitenkaan kerro sitä, mitkä tekijät vaikuttivat hankkeen onnistumiseen. Analyysi näistä tekijöistä antaisi luotettavampaa ja arvokkaampaa tietoa.

Hankkeiden loppukyselyn vastauksista tehdyn tilastoanalyysin mukaan hankkeen kustannuksilla tai budjetin koolla ei ollut merkitystä siihen, miten projekti koki yleisömäärän tai medianäkyvyyden vastanneen odotuksia. Pienet ja suuret projektit onnistuivat tässä mielessä yhtä lailla. Hankkeiden menestyksen avaimet eivät olleet projekteihin käytetyn rahan määrässä, vaan muissa tekijöissä. Tämä näyttäisi tukevan juhluvuoden valmistelun keskeistä periaatetta, jonka mukaan onnistunut juhluvuosi koostuisi erikokoisista ja eri lähtökohdista rakenteista sisällöistä.

Projektin yleisömääräodotusten toteutuminen tai ylittyminen vaikutti merkittävästi hankkeen koettuun onnistumiseen. Myös odotuksia vastannut tai ylittänyt medianäkyvyys vaikutti onnistumiseen, mutta huomattavasti heikommin. Sen sijaan uusien verkostojen syntymisellä ei ohjelmahankkeiden loppuraporteista kerätyn aineiston mukaan ollut yhteyttä hankkeen koettuun onnistumiseen.

Yhteenvetona voidaan todeta Suomi 100 -ohjelman onnistuneen poikkeuksellisen hyvin ja toteuttaneen juhluvuoden teemaa monipuolisesti ja laajasti. Pienet, keski-suuret ja suuret hankkeet onnistuivat lähes

poikkeuksetta, mikä kertoo siitä, että Suomi 100 -juhluvuoden avoimen hankehaun toimintamalli ja ajattelutapa palvelivat hyvin keskenään erilaisia toimijoita aina yksityisistä henkilöistä isoihin organisaatioihin. Suomi 100 -juhluvuoden organisaation omaksuma fasilitoijan ja verkottajan rooli oli olennainen sen varmistamisessa, että kaikki kiinnostuneet ja halukkaat juhluvuoden tekijät kokivat itsensä tervetulleiksi ja pääsivät mukaan.

Suomi 100 -toimintamallissa hankkeilla oli itsenäisyys ilmaista juhluvuotta omasta näkökulmastaan, toteuttaa toiminta itselleen sopivalla ja sopivan haastavalla tavalla, sekä verkottua uusien kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Tutkimuskirjallisuudessa tällaista omaehtoisuus-toimintakyky-verkottuneisuus -mallia on kuvattu hyvinvoinnin ja palkitsevien kokemusten kivijalkana.

Suomi 100 onnistui käynnistämään ja tukemaan laajamittaista hyvinvointia tukevaa hanketoimintaa, jolla ainakin lähtökohtaisesti on mahdollista saavuttaa pitkäkestoisia myönteisiä vaikutuksia taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen pääoman näkökulmasta. Erityisen arvokasta olisi kyetä jatkotutkimuksin kuvaamaan, miten eri vähemmistöryhmät osallistuivat ja kokivat ohjelmavuoden – erityisesti kun vuoden teemana oli yhdessä.

²Ohjelmahankkeita toteuttaneiden kokemuksia kartoitettiin päättyneille hankkeille suunnatulla loppukyselyllä. Loppukyselyyn vastasi maaliskuun 2017 ja helmikuun 2018 välillä yhteensä 1 268 hanketta, mikä vastaa 25 % kaikista ohjelmahankkeista

Yhdessä koettua

Syödään yhdessä – voimaa ruokahetkistä

Yhdessä syöminen lisää tutkitusti monin tavoin hyvinvointia, ja kaikki pitävät siitä. Silti ennen juhluvuotta Suomessa syötiin yhdessä vähemmän kuin missään muussa Euroopan maassa. Suomi 100 -vuonna tähän haluttiin tehdä yhteisvoimin pysyvä muutos.

Suomalaisen ruokakulttuurin edistämissäätiön (ELO) Syödään yhdessä -hankkeessa oli mukana 225 ruokalan yrityksen, yhteisön ja järjestön muodostama verkosto, joka tuotti yhdessä tuhansia erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia teemalla *#syödään yhdessä*. Joka kuukauden kuudentena päivänä tarjottiin erityinen syy kokoontua yhteen.

Vuoden aikana vietettiin Mustikkapiirakkapäivää ja tehtiin luomupuuron maailmanennätys yli 390 000 puuroannoksen voimin. Elokuun lopussa kokoonnuttiin Maailman suurimmille kyläjuhille sekä Illallinen taivaan alla -tapahtumiin.

Syödään yhdessä avasi ruokahetkien merkitystä

Hankkeesta tehdyn loppuarvioinnin* mukaan Syödään yhdessä vahvisti yhdessä syömisen merkitystä konkreettisin, matalan kynnyksen keinoin. Hanke onnistui tuomaan esiin yhdessä syömisen tärkeyttä sekä sen vähäistä hyödyntämistä yhteisöllisyyden vahvistamisessa.

Loppuarviointiin osallistuneista kumppaneista 84 % arvioi, että hanke toi esiin yhdessä syömisen merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa, ja 96 %, että hanke

tarjosi elämyksiä ja hyvää fiilistä suomalaisille. Kumppanit kokivat Syödään yhdessä -hankkeen toteuttavan ja konkretisoivan hyvin juhluvuoden yhdessä-teemaa.

Muuttuva yhteistyön kulttuuri

Yhteiskunnan muutos viime vuosikymmeninä on ajanut arjen yhteisöjä muutokseen ja lisännyt tarvetta arkeisille, matalan kynnyksen yhteisöille kuten yhteisille ruokahetkille. Samalla myös virallinen yhteiskunta on muuttunut, mikä on lisännyt tarvetta uudelaistilaisille yhteistyön tavoille erilaisten organisaatioiden ja muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kesken.

Suomalainen yhteiskunta on perinteisesti toiminut erilaisten keskustusten varassa, jotka määrittävät toiminnan tavoitteet sekä toteuttamistavat ja kontrolloivat asioiden etenemistä. 2010-luvulla tämä toimintakulttuuri on menettänyt voimaansa ja se huomioi heikosti ihmisten toiveita ja tavoitteita. Koko Suomi 100 -juhlavuotta voidaan Syödään yhdessä -hankkeen loppuarvioinnin mukaan pitää muutoksen toteuttajana: se pyrki tukemaan ja vahvistamaan erilaisten tahojen omaehtoista toimintaa, verkostoja sekä valmiuksia järjestää mielekkäitä tapahtumia itse ja yhdessä, ilman keskushallinnon ohjausta.

Syödään yhdessä -hanke näyttäytyi hanketoimijoille eräänlaisena kiihdyttämönä tai uudelaisten yhteistyön muotojen koelaboratoriona, joissa asioita tehdään itse, mutta yhteisiin tavoitteisiin pyrkien. Hankekumppaneita innostivat erityisesti uudelaistilaiset, yllättävätkin kumppanuudet ja toimintatavat.

Uusi yhteistyökulttuuri ei synny itsestään tai helposti – ei Syödään yhdessä -hankkeessa tai laajemmin Suomi 100 -juhlavuodessa. Hankkeen arviointi toi esiin, mitkä asiat edistävät ja mitkä hankaloittavat yhteistyötä verkostomaisessa toiminnassa. Tulokset ovat mielenkiintoisesti ristiriitaisia. Yhtäältä toimijat odottavat ja toivovat edelleen pöydän päähän vahvaa, keskitettyä johtoa, tavoitteenasettelua ja koordinoitua, ja suhtautuvat epäluuloisesti toimintaan, jossa tällaista ei ole. Samalla odotetaan omaehtoista sitoutumista, aktiivisuutta ja yhteistyövalmiutta. Jopa samat toimijat, jotka puhuivat lämpimästi keskitetystä hanketoiminnasta, puhuivat toisessa yhteydessä omaehtoisen, avoimen ja tasaveroisen yhteistyön puolesta.

Jää nähtäväksi, kuinka suuri ja pysyvä vaikutus Syödään yhdessä -hankkeella ja juhluvuodella on ollut suomalaisen yhteistyökulttuuriin ja sen muutokseen. Hankkeet ovat kuitenkin osoittaneet sen, että yhteistyön toteuttamiselle ja harjoittelulle on varattava aikaa ja resursseja. Näiltä osin juhluvuoden laajat hankkeet ovat olleet vahva alku, mutta pysyvät muutokset edellyttävät myös organisaatioiden omien työkalujen muuttamista.

*Syödään yhdessä -hankkeesta 09/2017–02/2018 tehdyssä loppuarvioinnissa haastateltiin kolme hanketoimijaa ja 12 hankkeesta mukana ollutta kumppania julkishallinnosta, yrityksistä ja kolmannelta sektorilta. Lisäksi kaikille hanketoimijoille tehtiin sähköinen lomakekysely, johon vastasi 45 toimijaa (20 % kokonaisjoukosta). Hankkeen yhteiskunnallisia vaikutuksia analysoi aineiston pohjalta VTT, tutkijatohtori Antti Maunu.

Juhlavuosi uudisti vapaaehtoistyön tapaa ja muotoja

Talkoot ja talkoohenki istuvat syvällä suomalaisessa kulttuurissa. Yhdessä tekeminen jonkin pulman ratkaisemiseksi tai toisten tukemiseksi on ollut Suomessa luonteva tapa toimia. Juhlavuoden ja yhdessä-teeman myötä vapaaehtoistyö nousi vahvasti esille. Vapaaehtoisuus oli mukana jollakin tavalla useimmissa juhlavuoden ohjelmahankkeissa, ja monet niistä myös jatkavat työtään juhlavuoden jälkeen.

Muuttiko itsenäisyyden juhlavuosi suomalaisten suhtautumista vapaaehtoisuuteen? Suomi 100:n keväällä 2018 teettämän selvityksen⁶ mukaan ainakin jonkin verran. Selvityksessä nousi esiin neljä suomalaisen vapaaehtoistyön muuttumista kuvaavaa päähavaintoa, joita juhlavuosi osaltaan voimisti.

Järjestöissä tapahtuvasta toiminnasta on siirrytty ilmiöistä syntyvään osallistumiseen, itseohjautuva toiminta ohi valmiiden rakenteiden motivoi ihmisiä. Vapaaehtoistoimintaan on syntynyt digitalisaation myötä uudenlaisia muotoja ja alustoja, jotka mahdollistavat toimimisen yhdessä tai yksin, ajasta ja paikasta riippumatta. Samalla vapaaehtoistyöltä edellytetään parempaa palvelumuotoilua. Osallistujat haluavat tietää, millaisella panoksella ja mihin he sitoutuvat, ja tekemisen täytyy olla myös hauskaa. Neljäs havainto kertoo tekemisen yli sektorirajojen yleistyneen. Yleishyödylliset järjestöt ja yritykset, tai jopa päivittäisiä tavoitteita ajavat toimijat löysivät toisensa ja loivat yhteisiä tavoitteita juhlavuositoiminnassa.

Vaikka vapaaehtoistoiminnan käsite ei mullistunut juhlavuoden vaikutuksesta, tuli siitä aiempaa tavallisempi valinta tai tapa käyttää aikaa. Juhlavuoden jälkeen vapaaehtoistoiminnassa mukana oleminen on osa yhä useamman suomalaisen arkea.

⁶Tutkielmaa varten haastateltiin viittä vastuuhenkilöä juhlavuoden virallisessa ohjelmassa mukana olleista hankkeista, joissa vapaaehtoisuus oli keskeisessä roolissa. Lisäksi haastateltiin neljää vapaaehtoistoiminnan asiantuntijaa, jotka olivat osallistuneet jollain tavoin juhlavuoden ohjelmaan. Haastattelut tehtiin maaliskuussa 2018. Selvityksen laati Kaskas Media.



Yrityksille uusia ideoita ja kumppanuuksia

Suomi 100 -juhlavuonna yrityksille luotiin oma osallistumisen malli. Ensimmäinen valtiollisen juhlavuoden kumppanuusohjelma Suomessa tarjosi yrityksille mahdollisuuden yhdistää omia strategisia tavoitteita yhdessä-teemaan ja juhlavuoden yleisiin tavoitteisiin. Yritykset olivat tyytyväisiä osallistumiseensa niin omien yhteiskuntavastuuseen liittyvien tekojen kuin kaupallisten tavoitteidenkin osalta.

Suomi 100 -juhlavuoden yrityskumppanuusohjelmaan osallistui 59 yritystä. Ohjelma räätälöitiin juhlavuoden tavoitteita ja strategiaa tukeväksi. Sen luonne poikkesi perinteisistä yritys-yhteistyöohjelmista, sillä esimerkiksi toimialayksinoikeuksista luovuttiin yhdessä-teeman vastaisina, ohjelmasta vastannut toimija eli valtioneuvoston kanslia ei kerännyt rahaa ja yritysten omat teot ja sitoutuminen nostettiin yhteistyön keskiöön.

Yritysyhteistyön taloudellisia vaikutuksia sekä yritysten kokemuksia yhteistyöstä ja sen tulokellisuudesta selvitettiin alkuvuodesta 2018. Lisäksi kartoitettiin yritysten halukkuutta osallistua vastaavaan toimintaan jatkossa. Yhteistyöyritysten sidosryhmäkyselyyn vastasi 30 yritystä eli 51 % yrityksistä.

Yritykset olivat kokonaisuutena tyytyväisiä osallistumiseensa Suomi 100 -juhlavuoteen ja pitivät yhdessä-teemaa onnistuneena. Osallistumista kuvattiin myönteisenä osallisuuden ko-

kemuksena ja mahdollisuutena yhdistää yrityksen omia strategisia tavoitteita yhdessä-teemaan ja juhlavuoden yleisiin tavoitteisiin. Tyytyväisyys koski sekä yhteiskuntavastuuseen liittyviä tekoja että kaupallisia tavoitteita.

YHTEISTYÖN TALOUDELLINEN LAAJUUS JA VAIKUTUKSET

Yhteistyöyritysten juhlavuoden kokonaisbudjetti kasvoi varovasti arvioiden yli 7 miljoonaan euroon. Kaikki yritykset eivät halunneet julkistaa budjettiaan, eikä kaikkien yritysten ollut mahdollista erottaa sitä muusta liiketoiminnasta. Yritykset erittelivät juhlavuoteen liittyvän taloudellisen panoksen eritasoisesti, ja eräs yksittäinen yritys kertoi käyttäneensä satoja tuhansia euroja juhlavuoteen liittyvään toimintaan.

Yrityksen juhlavuoden kokonaisbudjetin lisäksi tutkimuksessa selvitettiin yritysten antamien lahjojen arvoa. Yritysten ilmoittamista tiedoista (30 yritystä) laskettu lahjojen yhteisarvo oli yli 3,3 miljoonaa euroa. Tähän tosin sisältyy yhden kumppaniyrityksen 1,3 miljoonan euron lahjoitus Aalto-yliopistolle, jonka yritys olisi kertomansa mukaan tehnyt joka tapauksessa. Osa yrityksistä ei erotellut lahjan arvoa budjetista tai ei halunnut lähteä arvioimaan lahjan taloudellista arvoa. Kaikkiaan 59 yhteistyöyrityksen juhlavuoden lahja Suomelle -tekojen arvoksi on arvioitu 7–8 miljoonaa euroa.

Yritysten tuotemyynnin laajuus oli huomattava suhteessa yhteistyön kokonaisbudjettiin. Tiedot tältä osin olivat puutteellisia, mutta tuotemyynnin liikevaihto lasketaan arviolta kymmenissä miljoonissa euroissa. Erityisen hyvän myyntituloksen

Yhdessä koettua

Kiinteistömaailman yrittäjät levittivät hyvää mieltä

Kiinteistömaailma on franchising-ketju, joka koostuu reilusta sadasta itenäisten yrittäjien omistamasta toimipisteestä. Ketjussa päätettiin, että jokainen tekee juhlavuonna omalla paikkakunnallaan jonkin hyvän teon oman porukan voimin. Koska toimipisteitä oli sopivasti sata, päätettiin sitoutua 100 hyvään tekoon.

Idea kerrottiin ketjun sisäisessä viestinnässä ja yrittäjät innostuivat mukaan heti. Yammer-ryhmässä jaettiin ideat, ja ketjuohjaus seurasi, että tavoite tuli täyteen vuoden aikana.

Toteutukset olivat idearikkaita

Ketjuohjaus pesi Nuorten Turvatalon ikkunoita, jotkut taas ulkoilivat palvelutalon asukkaiden kanssa tai järjestivät lauluhetken. Koulun alkuun järjestettiin suojatiepäivystyksiä. Yksi myymälä auttoi vanhaa pariskuntaa tyhjentämään myynnissä olleen omakotitalon, jonne oli vuosikymmenien aikana kertynyt tavaraa aika tavalla.

Jokainen voi jatkaa tätä hyvien tekojen kampanjaa, vaikka sitä ei enää tehdäkään ketjusta ohjattuna. Ketjussa tehtiin valtakunnan tasolla kaikkia koskevia, vapaaehtoistyötä tukevia päätöksiä. Esimerkiksi hyväntekeväisyysjärjestöjen saamista asuntojen testamenttilahjoituksista Kiinteistömaailma ei ota välityspalkkiota.

Vapaaehtoistyö hitsaa porukkaa yhteen

Kiinteistömaailmassa havaittiin, että auttamisesta tulee hyvä fiilis ja yhteishenki yritykseen. Suomalaisilla on aina ollut vahva talkookulttuuri, se on vain muuttanut muotoaan tähän aikaan sopivaksi. Sosiaalinen media joukkoistaa tänään entistä vahvemmin tekijöitä mukaan ja teot näkyvät paremmin kuin ennen. Mahdollisuuden vaikuttaa omaan lähiympäristöön havaittiin olevan tärkeä. Näin oman työn vaikutus näkyy heti, mikä motivoi tekemään lisää. Ruohonjuuritasolta lähtee voimakkain liike.

saavuttaneita kuluttajatuotteita näyttäisi yhdistävän taustalla olleen yrityksen vahva ja taitava juhluvuoden kokonaisviestintä, joka antoi tuotteille merkityksiä tai linkittyi saumattomasti juhluvuoden yleiseen henkeen. Yritykset, jotka olivat mukana juhluvuodessa enemmän puhtaalla myynnillisellä kärjellä, vaikuttivat jossain määrin pettyneemmiltä juhluvuonna saavutettuihin tuloksiin.

Laskennan epävarmuustekijöistä huolimatta on selvää, että yhteistyöstä saatu taloudellinen hyöty oli yrityksille huomattava. Kolme neljästä (77 %) sidosryhmäkyselyyn vastanneesta yrityksestä koki, että yhteistyö oli taloudellisesti kannattavaa. Yhdeksällä kyselyyn vastanneella yrityksellä ei ollut juhluvuosituotetta. Näiden yritysten saavuttamat hyödyt liittyivät yrityskuvaan tai tärkeän viestin näkyvyyteen yhteiskunnassa.

YHDESSÄ-TEKEMINEN AVASI UUSIA OVIA

Käytännössä kaikki vastanneet yritykset ilmoittivat voivansa osallistua vastaavaan valtakunnalliseen juhla- tai teemavuoden toimintaan jatkossakin. Juhlavuoden kokemukset vaikuttavat sitouttavan yrityssektorin toimijoita vahvemmin mukaan yhteiskunnalliseen toimintaan. Yritykset kokivat juhluvuoden tarjonneen uudenlaisen, neutraalin yhteistoiminta-alustan, joka auttoi verkottumaan erilaisten toimijoiden ja muiden yritysten kanssa. Valtioneuvoston kanslian koettiin antaneen lisäuskottavuutta omien kumppaneiden ja verkostojen kanssa asioitaessa.

Yhteiskuntavastuuhankeisiin keskittyneet yritykset olivat tyytyväisiä projektiansa toteutukseen sekä niiden samaan palautteeseen ja näkyvyyteen. Lähes poikkeuksetta ohjelman nähtiin luoneen uusia ja

mielenkiintoisia yhteistyömahdollisuuksia eri yhteiskunnan toimijoiden ja yritysten kesken. Juhlavuosi antoi mahdollisuuden kokeilla uusia ratkaisuja, tuotteita ja palveluita sekä erilaisia tapoja toteuttaa yhteiskuntavastuuta yhdistäen siihen myös kaupallisia tavoitteita. Suomi 100 loi myös selkeän markkinan ja uuden sesongin marras-joulukuun vaihteeseen.

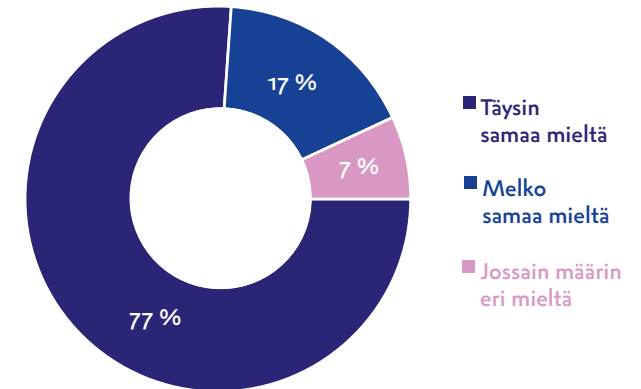
Vaikka juhluvuoden yhdessä-teema oli laajasti hyödynnetty ja hyväksytty, yritykset olisivat toivoneet pidemmälle meneviä konseptoituja toimintamalleja. Myös aikataulu koettiin haasteelliseksi, koska markkinoinnin ja viestinnän toimenpiteiden suunnittelu tapahtuu vähintään kolme vuosikvartaalia aikaisemmin ja tuotantoa koskevat muutokset vaativat vielä enemmän aikaa.

Yritysten mielestä yhteistyössä on vielä paljon hyödynnettävää ja kokemus kannusti etsimään jatkossakin samaan logiikkaan ja toimintatapaan pohjautuvia yhteistyömahdollisuuksia. Vaikka ohjelmassa oli samalla toimialalla toimivia kilpailevia yrityksiä, yhteistyö oli mahdollista neutraalin, kaikkia yhdistävän kokonaiskonseptin myötä.

Tärkeä havainto on, että yritys vastaajat kokivat toimintaan osallistumisen olleen hankkeen tekijöille myönteinen kokemus. Yleisesti ottaen vastaajat pitivät juhluvuotta sekä yhdessä-teemaa erittäin onnistuneena.

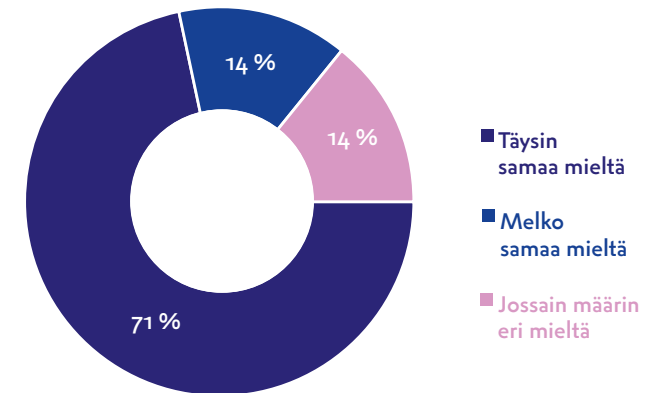
⁷ Suomi 100 -sidoryhmäkysely yritys yhteistyökumppaneille tehtiin maaliskuussa 2018. Yhteensä tehtiin 30 henkilökohtaista haastattelua, joihin sisältyi Likert-asteikolla tehty kysely vaikuttavuusindikaattorien laatimisen pohjaksi. Kyselyn vastausprosentti oli 51 %. Analyysissa esiintyvät luvut ja taloudelliset arviot perustuvat haastateltujen antamiin tietoihin, eikä niitä ole yleistetty tai laajennettu koskemaan koko 59 yrityksen joukkoa.

Yritysten valmius osallistua uudelleen vastaavaan juhla- tai teemavuoden toimintaan



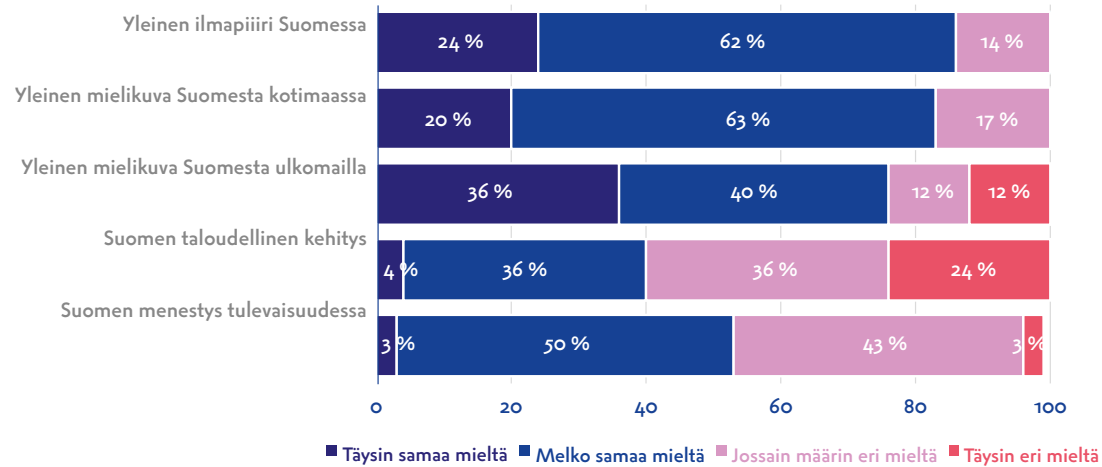
Yritykset kokivat juhluvuoteen osallistumisen myönteisenä. Lähes 80 % vastaajista olisi valmis osallistumaan vastaavaan juhla- tai teemavuoteen uudelleen.

Yritysten tyytyväisyys Suomi 100 -tuotteiden myyntiin



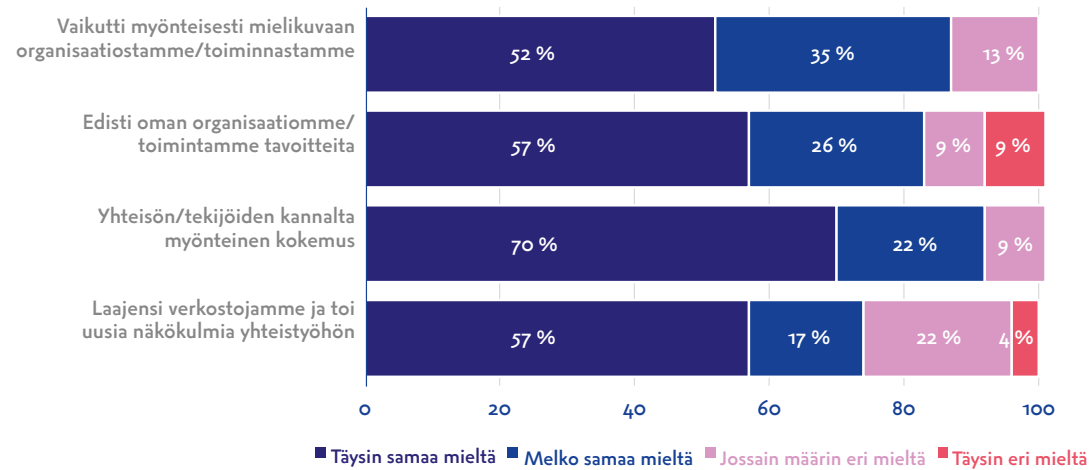
Juhlavuoden yhteistyöstä saatu taloudellinen hyöty oli yrityksille merkittävä. 85 % kyselyyn vastanneista yrityksistä oli tyytyväisiä Suomi 100 -tuotteiden myyntiin.

Juhlavuoden vaikutus Suomeen ja mielikuvaan Suomesta



Suuri enemmistö kyselyyn vastanneista yrityksistä koki juhluvuoden vaikuttaneen positiivisesti yleiseen ilmapiiriin Suomessa (86 %), yleiseen mielikuvaan Suomesta kotimaassa (83 %) ja mielikuvaan Suomesta ulkomailla (76 %).

Juhlavuoteen osallistumisen vaikutukset organisaatioon



Yritykset kokivat juhluvuoteen osallistumisen myönteisenä. Lähes 90 % kyselyyn vastanneista yrityksistä koki osallistumisen vaikuttaneen myönteisesti mielikuvaan organisaatiosta tai sen toiminnasta. 92 % piti osallistumista yhteisölle ja teki-jöille myönteisenä kokemuksena.

Hulluuden hetki vai uudenlaisen yhteiskunnan kiihdyttämö?



Kuva: Mies – Tanssipidot

Suomi 100 -juhlavuoden vaikuttavuuden arviointia varten muodostettiin helmikuussa 2018 viisihenkinen asiantuntijatyöryhmä. Tavoitteena oli arvioida tutkimus- ja hanketiedon perusteella Suomi 100 -juhlavuoden tuloksia ja vaikutusta, ja pohtia niitä kunkin oman tieteenalan ja asiantuntijuuden näkökulmista.

Ryhmään kuuluneet professori *Anu Puusa*, professori *Antti Häkkinen* ja tutkija *Antti Maunu* tarkastelivat juhlavuotta yhteiskunnallisena ilmiönä ja havaitsivat heijastumia niin historiaan, nykyhetkeen kuin tulevaisuuteenkin. Artikkeleissaan tutkijat pohtivat, oliko Suomi 100 osoitus ikaikaisen talkooperinnön voimasta, ohimenevä hulluuden hetki vai uudenlaisen, kansalaistoimintaan perustuvan yhteiskunnan alku?

Yhdessä tekeminen on ankkurivarallisuuttamme

Professori Anu Puusa

Osallistuminen Suomi 100 -juhlavuoden arviointiryhmän työskentelyyn oli ainutkertainen ja arvokas kokemus. Useimmiten akateemisessa maailmassa lähdetään teoreettisesta viitekehystä kohti osa-alueita, yksityiskohtia ja käytännön maailmaa. Tässä työssä taas keskeistä oli nousta helikopteriperspektiiviin ja arvioida, mitä juhlavuoden liikkeelle saamat moninaiset teot, tapahtumat ja toimijat saattaisivat kertoa meille Suomi 100 -juhlavuoden merkityksestä ja ehkä laajemminkin, suomalaisesta mielenmaisemasta ja kulttuurista. Ryhmämme tehtävä oli käsitteellistää ilmiöitä ja niiden merkityksiä.

Tämä olikin oman työskentelyni lähtökohta. Tarkastelin aineistoja aluksi juuri siitä näkökulmasta, mitä on tapahtunut, keitä toimijoita oli mukana, millaisia numeerisia tietoja on saatavilla ja mistä eri viitekehystistä käsin (toimijat ja näkökulmat, ilmiöt, tieteenalat ja oppirakenteet) asiaa voisi lähteä jäsentämään. Millaisia vaikutuksia on tunnistettavissa suoraan?

Entä miten voidaan tulkita epäsuoria vaikutuksia ja ennen kaikkea vaikuttavuutta ja tapahtumille annettuja merkityksiä? Tällöin liikumme jo tulkinnallisen paradigman viitekehyyksessä eksaktin tiedon sijaan.

Tämän jälkeen kokonaisuuden jäsentämiseksi oli tärkeä purkaa auki, mitä konkreettisesti lähdettiin juhluvuosihankkeen nimissä tekemään ja millaisia tavoitteita ja reunaehtoja toiminnalle asetettiin. Tämä prosessi vaikuttavine tunnuslukuineen on ansiokkaasti kuvattu hankkeen aineistoissa ja raportissa, mutta itse pidän keskeisimpänä onnistumista selittävänä tekijänä yhdessä-teemaa. Se yhdistää samalla, kun yleiset hankkeen tavoitteet olivat riittävän väljät jättäen toteuttajille tilaa suunnitella ja toimeenpanna tapahtumia ja hankkeita omaehtoisesti ja oman näköisesti. Luettuani erilaisia raportin aineistoja olen myös hyvin vakuuttunut siitä, että yksi juhluvuoden onnistumista selittävä tekijä on se, että yhdessä-teema sopi hyvin suomalaiseen mentaliteettiin, jonka selityspohja puolestaan kumpuaa kaukaa historiastamme. Olemme suhteellisesti tarkasteltuna maailman osuustoiminnallisin maa, joka pohjautuu tavattoman vahvaan ja pitkäaikaiseen suomalaiseen yhteistoimintaperinteeseen. Toimeliaisuus, keskinäinen avunanto ja yhteistyö ovat olleet kantavia voimia maassamme oikeastaan kautta aikain ja noiden ajatusten kiteyttämä osuustoiminta on ollut keskeinen kansakuntamme eheyttäjä aina sortovuosista alkaen sekä hyvinvoinnin luoja itsenäisyytemme alkuajoista lähtien.

Osuustoimintaliike opetti suomalaisille uskoa tasa-arvoon, demokratiaan sekä omaan apuun. Jo tuolloin liikkeelle panevat voimat ymmärsivät, että sitoutumisen ja sen myötä toiminnan ja yhteistoimin-

nan tulee lähteä ihmisistä itsestään, ei tulla ylhäältä tai ulkopuolelta annettuna. Tämä oivallus on välillä päässyt unohtumaan, mutta ehkäpä ajankuva on taas otollinen yksilöistä, vapaaehtoisista ryhmistä ja alueellisista kokoonpanoista lähtevälle toiminnalle ja ehkäpä se tosiaan osin selittää Suomi 100 juhluvuoden suurta suosiota ja laajaa osallisuutta.

Näin johdateltuna todettakoon, että oma tulkintani aineistojen analyysistä kiteytyy pitkälti suomalaisiin arvoihin, kulttuuriseen näkökulmaan ja identiteetti-keskusteluun.

Suomi 100 -arviointiryhmän keskusteluissa nostettiin esille ”Hulluuden hetket historiassa”, joilla viitataan ikään kuin historian kiteymiin, jolloin syntyy uusia tai uudenlaisia tilanteita yhteiskunnassa, jotka voivat johtaa historian kulkuja uusille urille tai ilmentyä merkityksellisinä, mutta vaikutuksiltaan lyhytaikaiseksi jäävinä tapahtumina tai ilmiöinä. Mielessäni keskustelu kytkeytyi luontevasti identiteetti-teemaan, jonka tarkasteluun liittyy myös erilaiset merkitykselliset käännekohtat ja aikaulottuvuudet. Identiteetti on moniulotteinen ja monitieteinen käsite, jota voidaan tarkastella eri tasoilla: yksilö-, ryhmä-, organisaatio-, ala- tai kansallisella tasolla. Juuri jälkimmäisestä voitaneen tehdä alustavia johtopäätöksiä arvokkaan juhluvuoden tapahtumien ja koottujen aineistojen valossa. Määritelmällisesti identiteetillä voidaan viitata yksilön tai ryhmän keskeisiin, muista erottaviin, eli omintakeisiin, sekä pitkäaikaisiin piirteisiin, kun tarkastelussa huomioidaan menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. Tästä ajallisesta viitekehyyksestä käsin tarkasteltuna voidaan löytää kytkös ”hulluuden hetkeen” ja ajatella, että Suomi 100 -juhluvuoden ideale ja toimintatavalle oli ole-

massa tilaus, oikea aikaikkuna, joka pitkälti voi selittää, miksi se koettiin niin merkitykselliseksi, miksi se veti mukaansa niin suuren joukon ihmisiä ja miksi se synnytti niin valtavan määrän erilaista toimeliaisuutta.

Yhtäältä tilaus juhluvuodelle voi selittyä sillä, että monet sekä globaalisti, Euroopassa että Suomessa vaikuttavat taustailmiöt aiheuttavat ihmisissä huolta ja turvattomuutta. Todistamme kasvavaa eriarvoistumiskehitystä ja huono-osaisuutta, olemme viime vuosi-na kuulleet ja kokeneet syviä kriisejä joista osa liittyy talouteen, osa ympäristöön, ihmisten liikkuvuuteen ja osa vastakkaisten ajatusmaailmojen yhteentörmäykseen, joskus traagisine seuraamuksineen. Monet totut toimintatavat ja mentaaliset mallit tulevat ajassamme kyseenalaistetuiksi. Laajalti puhutaan myös vaihtoehtoisista totuuksista ja populismin kasvusta. Osa huonoista uutisista tulee Suomesta tai koskee Suomea, mutta yhä pääosin Suomea voi luonnehtia turvalliseksi hyvinvointivaltioksi, jonka keskeisiin periaatteisiin kuuluvat tasa-arvo ja heikommassa asemassa olevasta huolta pitäminen. Ehkä Suomi 100 tarjosi ihmisille foorumin tunnistaa, etteivät kaikki Suomessa arvossa olevat ja yhteiskuntajärjestystä ohjaavat arvot, kuten esimerkiksi turvallisuus, tasa-arvo ja demokratia, olekaan itsestäänselvyyksiä eivätkä globaalisti levinneitä. Tämä puolestaan saatetaan juhluvuoden ansiosta tiedostaa entistä vahvemmin ja mieltää nuo piirteet juuri suomalaisuutta kuvaaviksi piirteiksi ja kansakuntamme vahvuuksiksi, jotka puolestaan luovat pohjaa vahvistuneelle kansalliselle itsetunnolle ja identiteetille. Näin suomalaiselle yhteiskunnalle perinteiset arvot saavat uutta merkityssisältöä, vanhasta tuleekin ikään kuin uutta ja modernia, myös ajassamme puhuttelevaa ja vaalimisen arvoista.

Jollain tapaa siis aika saattoi rakentaa sopivan aikakulun ja tarpeen juhlistaa 100-vuotista Suomea innokkaasti ja uudella tavalla. Voidaan tulkita, että Suomi 100-hanke tarjosi ihmisille monenlaisia ja omaksi koettuja foorumeita kokea yhteisöllisyyttä, turvallisuutta ja iloa. Aineistoista on nähtävissä, että monet hankkeista ja toimista olivat varsin alueellisia ja paikallisia. Voisiko olla niin, että aiemmin kuvattut epäkohdat ja turvattomuutta lisäävät ilmiöt saivat meidät yhtäältä identifioitumaan voimakkaasti suomalaisuuteen, johon tutkitusti on arvoilmaston osalta jo pitkään yhdistetty voimakkaasti nimenomaan turvallisuus-arvo, ja toisaalta, hakeutumaan syvempään yhteyteen oman lähipiirin kanssa?

Yhteisöllisyys nousee aineistoissa voimakkaasti esille ja ennen kaikkea se, että yhteisöllisyys kuuluu kaikille. Yhdessä tekeminen ja yhdessä onnistuminen tuottavat myös uuden tavan juhlia, siitä rakentuu se havaintoaineistoista esiin nouseva ilo ja myönteisyys. Juhlintaan osallistuneiden kokemus oli vahva ja monilta osin merkityslatautunut. Kun taas tarkastelee aineistoja, joissa arvioitiin järjestelyiden ja fasilitoinnin onnistumista, myös niistä aineistoista on löydetävissä tukea em. osallisuuden merkityksellisuuden havainnoille ikään kuin käänteisesti: siellä pohdittiin, jäikö joku syrjään, ulkopuolelle juhluvuoden tapahtumista. Tiedonkulkua koskevissa kommentteissa voi nähdä taustalla olevan tasa-arvokäsityksen ja solidarisuuden arvon – olisi toivottu vielä laajempaa osallisuutta (puhuttiin mm. tiedotuksen ja muun viestinnän tavoitavuudesta, juhluvuoden mahdollisesta Helsinki-keskeisyydestä ja sen myötä alueellisesta tasa-arvosta Suomessa). Joissakin kehitysehdotuksissa nähtiin, että jatkossa vastaavien tapahtumien käytänteiden helpottaminen lisää osallistujien määrää ja

siten tasa-arvoa. Peräänkuulutettiin helppoutta, joustavuutta ja kansankielisyyttä järjestelyissä.

Arvojen kautta tarkasteltuna, teemaan kytkeytyi myös Suomelle hyvin tyypillinen oma-aloitteisuus, ns. oma-apu ja omaehtoinen toimeliaisuus. Juhlavuosi sai liikkeelle niin yksilöt, ryhmät kuin alueetkin ja siten lähes koko kansakunnan. Tästä on puolestaan johdettavissa ajatus, että laajalti ajatellaan, että tämä on kaikkien Suomi, monikasvoinen Suomi, jossa suomalaisia yhdistää moni asia, mutta tulkinoissa ja toteutuksessa on tilaa erilaisuudelle.

Tästä pääsemme takaisin identiteettiteemaan, jonka viitekehyksessä voimme ehkä uudelleen jäsentää tulkintoja suomalaisuudesta ja kansallispiirteistämme ja –tunnostamme. Yksi keskeinen päätelmä kytkeytyy tässäkin juuri aikaulottuvuuteen: havainnollistavatko juhluvuoden tapahtumat sitä, että olemme löytämässä ”terveen” tasapainon menneen, nykyisyyden ja tulevaisuuden välillä? Aineistoissa esiintyvät pohdinnat eri juhlimisen tavoista sekä iloisen juhlan tavoittelusta samanaikaisesti, kun meissä on yhä vahva halu kunnioittaa sotaveteraanien perintöä, johti siis kysymään, olemmeko viimein ”sinut historiamme kanssa”? Voisiko vahvistuneeseen identiteettiin liittyä se, että ammennamme menneestä sen tarjoamia oppeja, vaalimme historiamme, ennen kaikkea itsenäisen Suomen juuria ja kansallista identiteettiämme vahvasti leimaavaa sotahistoriamme kiitollisuuden tuntein ja tunnemme ylpeyttä monista suomalaisista saavutuksista aiemman synkistelyn tai peräti syyllisyyden tuntemisen sijaan. Suomi 100-juhluvuoden aikana syntyi vaikutelma, että painopiste kansalaisten ja juhlijoiden katseessa siirtyi eteenpäin, menneestä tulevaisuuteen.

Aineiston innoittamana voitaisiin ajatella, että suomalaiset ovat kasvaneet alamaisestä kansalaiseksi, tulleet ”aikuisiksi” suomalaisuudessamme, johon liittyy terve ja vahva itsetunto ja vahva kansalaisidentiteetti, jonka puitteissa me kunnioitamme, ymmärrämme ja arvostamme myös erilaisuutta – erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja. ”Kasvuvaiheessa” identiteettiä tyypillisemmin määritellään sen sijaan poissulkemisen kautta. Juhlavuosi saattoi edistää sitä, että meille on rakentumassa vahvempi ja aiempaa selkeämmin artikuloinut näkökulma suomalaisuuteen.

Ehkäpä osin näiden seikkojen vuoksi suomalaisuutta ajassamme voidaan myös juhlia monella tapaa, ikään kuin sallitaan tai pikemminkin toivotetaan tervetulleeksi uudet, erilaiset, moninaiset ja iloiset juhlinnan muodot.

Juhlavuoden tulokset ja vaikutukset

On tärkeää ymmärtää, että kaikki ne toimenpiteet ja tapahtumat jotka käynnistyivät ja jotka toteutettiin Suomi 100-juhluvuoden aikana ja nimissä, ovat itsessään hankkeen keskeisin tulos. Kansalaiset osoittivat hyvin laajalti hyväksyntänsä hankkeelle toiminnalla. Kuten Pekka Timonen asian oivasti kiteytti, kaikki tapahtumat olisivat voineet jäädä toteutumatta.

Kvantitatiivinen data, siltä osin kun sitä on saatavilla, osoittaa kiistatta, että juhluvuodella on ollut kaupallista merkitystä, merkitystä kuluttajakäyttäytymiseen ja yritysten myyntiin. Kaupallisesta näkökulmasta potentiaalista kertoo se, että yli 40 % suomalaisista ilmoitti juhluvuoden aikana kuluttaneensa Suomi 100-tuotteisiin.

Merkillepantavaa on myös yritysten laaja osallisuus hankkeeseen. Hyvin moni yritys ja yhteisö halusi juhlistaa merkivuotta tekemällä jotakin hyvää Suomelle, ottamalla näkyvästi osaa yhteiskuntavastuukeskusteluun ja toimintaan. Tästä voisi arvonäkökulmasta pohtia, onko voiton maksimointi liiketoiminnan perinteisenä tehtävänä väistymässä luoden laajemmin tilaa myös muille, kuin puhtaasti kaupallisille tavoitteille? Tutkimusten valossa ennen kaikkea nuorten keskuudessa arvoilmasto on muuttumassa voimakkaasti tähän suuntaan.

Vaikeammin todennettavissa, mutta silti varmasti toteutuneena tuloksena on Suomen maabrändimielikuvan parantuminen tai ainakin siitä tietoisuuden edistyminen.

Juhlavuodella on ollut vaikeasti mitattavissa olevaa symbolista ja kulttuurista merkitystä sekä merkitystä yksilöille ja ryhmille tunnetason kokemuksena esimerkiksi osallisuuden ja yhteisöllisyyden kautta. Vaikka liikumme tällöin ihmistieteen alueella, emmekä siten kykene luomaan asian tarkastelulle sellaista yksiselitteistä mittaria, joka nämä kokemukset ja tunteet summaisi, on juhluvuoden merkitys ollut varmasti monelle kiistaton ja vaikutus pitkäaikainen. Myöskään pohtimaani mahdollista kansallistuneen ja suomalaisuuden identiteetin vahvistamista ei ole tutkittu tai yksiselitteisesti todennettu. Silti teemallisesti ne nousivat vahvasti aineistoista esiin.

Odotusarvo hankkeiden lopputulemista on usein varsin konkreettinen. Siinä missä jokin tunne on lähtökohtaisesti subjektiivinen kokemus, konkreettiset, materiaaliset asiat koskevat laajempaa joukkoa ja niistä ajatellaan jäävän pidempiaikainen jälki hank-

keen päätyttyä. Konkreettisia lopputulemia arvioidaan ja peräänkuulutetaan myös tämän hankkeen puitteissa, joka itsessään alleviivaa symbolien ja artefaktien suurta merkitystä. Havaintoa tukee aineistoista luettavissa olevat päätelmät mm. juhluvuoden sinivalkoisen valaistuksen ja liputtamisen merkityksestä. Tätä teemaa voisi pohtia myös juhluvuoden päätyttyä, tarvitsisimmeko symbolisia, konkreettisia artefakteja muistuttamaan meitä juhluvuodesta?

Lopuksi muutama pohdinta liittyen siihen, mitä juhluvuosihankkeesta olisi opittavaa ja kuinka vastaavaa mekanismeja voisi ehkä hyödyntää tulvaisuudessa uudelleen. Kuten todettu, Suomi-brändi myy niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Siinä on siis valtavasti jatkossakin hyödynnettävää kaupallista potentiaalia. Kansallisen identiteetin näkökulmaa tulisi tutkia lisää. Sitä olisi mahdollisuus hyödyntää vielä aiempaa systemaattisemmin Suomen maabrändityössä.

Identiteettinäkökulma on kiinnostava myös nuorten näkökulmasta. Millainen vaikutus vuodella oli heihin tai millainen vaikutusmahdollisuus meillä on teeman osalta vielä hyödyntämättä jatkossa ajatellen mm. koulutuskenttää (historian jäsentyminen, kansalaiskasvatus, moniarvoisuuden levittäminen jne.)?

Erityisen tärkeä kysymys on myös se, miten voisimme jatkossa käyttää vastaavatyypistä mekanismeja, kuin juhluvuoden fasilitointitapa oli, uusien liikkeiden tai toimeliaisuuden aikaan saamiseksi? Voisiko mallista oppimisella olla potentiaalia laajemminkin kansalaisaktiivisuuden kohottamiseksi? Voisiko lisätarkastelu tuottaa työkaluja maamme päättäjille, jos ymmärtäisimme vielä paremmin, mikä kansaa liikuttaa, missä määrin eri asioissa ja teemoissa todel-

la tarvitaan systemaattista, myös ”ylhäältä-alaspäin” tai keskusvetoisesti tapahtuvaa ohjausta, ja missä määrin väljien reunaehtojen asettaminen, ohjaus, kannustus ja impulssin antaminen olisivat riittäviä asioiden liikkeelle saamiseksi? Vuoden aikana syntynyt toimeliaisuus sekä yksilöiden toimintana, että yhteistyön ja yhteispanostusten lopputulemana voisi parhaillaan paremmin tutkittuna ja ymmärrettyinä toimia pohjana jopa jonkinlaisen työllisyystahtoindikaatiokin peilinä. Samassa viitekehityksessä olisi hyvä tarkastella lisää myös sitä, miksi joku ryhmä ei aktivoitunut juhluvuoden aikana ja miksi juuri jotkut lähtivät erityisen innokkaasti mukaan. Metodisesti puhutaan siis eräänlaisesta critical incidents -tekniikoiden hyödyntämisestä. Samasta lähtökohdasta voisi asiaa tarkastella myös maakunta- ja alueenäkökulmista. Teema voisi nivoutua myös identiteettikeskusteluun: vahvistivatko juhluvuoden tapahtumat myös alueellisia identiteettejä ja millainen merkitys sillä voisi olla, kun alueita verrataan keskenään esim. toimeliaisuuden näkökulmasta?

Lopuksi, mielestäni kiinnostavaa olisi tarkastella lisää sitä, selittääkö Suomessa kauan vallinnut yhteistoiminnan perinne ja vahva osuustoiminnallisuus juhluvuoden tapahtumia ja tuloksia? Ylipäätään osuustoiminnan merkitystä tulisi avata nykyistä paremmin ennen kaikkea nuorten keskuudessa, sillä osuuskunnat ovat suomalaisia, meidän yhteisesti omistamaamme ankkurivallisuutta, jota ei voi vallata ja joiden toiminnan hyödyt eivät valu ulkomaille tai harvojen pääomasijoittajien hyväksi. Osuuskunta on myös ihmiskeskeinen, ei pääomakeskeinen omistajuusmalli, jonka olemassaolo perustuu sen tarjoamien tuotteiden ja palveluiden käyttämiseen. Juuri tästä syystä tunnettuuden lisääminen on välttämätöntä mallin elinvoiman ja säilymisen kannalta.

Osuustoiminta on ollut vaa'ankieliasemassa erilaisessa "hulluuden hetkessä" historiassamme – silloin kun se toimi vastavoimana itsenäisyytemme aaton alla väijyneitä venäläistämisyrittämyksiä vastaan. Silloin se, sekä suomalaisuuden henkeä että konkreettista yhteistyötä siivittämällä, tarjosi suomalaisille keinon ja rohkeutta tarttua siihen hetken aikaa auki olleeseen aikaikkunaan, joka teki meistä itsenäisen valtion. Suomi 100 -juhlavuoden hankeaineistoissa esiin nousseet yhteisöllisyyden, yhteistyön, oma-aloitteisuuden, oman avun arvot sekä ajatukset tasa-arvoisesta ja demokraattisesta Suomesta ovat täysin yhteneväisiä osuustoiminnan keskeisimpien ja perimmäisten ajatusten kanssa. Malli on koko olemassa olonsa aikana puhutellut tavallisia kansalaisia ja saanut joukkovoimia liikkeelle edistäen yhteistyötä, keskinäistä avunantoa ja solidaarisuutta – kaikki seikkoja, joita myös tulevaisuuden Suomessa eittämättä tarvitaan.

"Hulluuden hetket"

Professori Antti Häkkinen

Historiantutkija ei mielellään ota tarkastelun kohteeksi kovin tuoreita yhteiskunnallisia ilmiöitä. Kyse ei ole suinkaan päivänpoliittisten puheenvuorojen tietoisesta välttämisestä, vaan pikemmin sen asian tunnistamisesta ja tunnustamisesta, että liian läheltä on yksinkertaisesti vaikea nähdä prosessien syitä ja seurauksia, ilmiöiden tärkeimpiä piirteitä tai olennaisia mekanismeja – pinnan ja perustan eroja. On ilmeinen vaara joko aliarvioida tai ylitulkita. Minusta Suomi 100 -juhlavuotta on ehdottomasti syytä pohdita ja tutkia perusteellisesti ja syvällisesti. Välittömässä tulkinnoissa on syytä pysyä varovaisena.

Käytin jo aiemmin tunnettua Aristide Zolbergin käsitettä "hulluuden hetket" (moments of madness), jolla tarkoitetaan yhteiskunnallisia tilanteita, jolloin kansalaiset saattavat kokea vanhojen normien väistyvän, ennen mahdolloman muuttuvan mahdolliseksi ja uuden huomenen avautuvan. Näille hetkille on ollut ominaista se, että kokemukset ovat kollektiivisia, yhteisiä ja erittäin voimakkaita. Ne ovat vallankumouksellisia tilanteita, jotka nopeasti synnyttyään myös kiihtyvät nopeasti. Ikään kuin ikkuna, joka avautuu, mutta sulkeutuu jälleen. Nämä hulluuden hetket eivät synny tyhjiöstä. Ne ovat yhteiskunnallisten suurten rakenteellisten ristiriitojen, toimimattoman hallinnon ja elämän arkipäivän epäoikeudenmukaisuuden kokemisen heijastumia. Niille on aina sosiaalinen ja poliittinen tilaus, oma historiallinen momentuminsa.

En väitä, että Suomi 100 -juhlavuosi olisi hulluuden hetki. Siinä on kuitenkin sellaisia yhtäkkisen monitasoisen aktivoitumisen merkkejä, joita mielestäni voidaan hahmottaa Zolbergin käsitteen avulla. Ikään kuin ulkopuolelta annettu tuli roihauttaa sellaisiin liekkeihin, joka yllättää sekä tulen antajat että sen vastaanottajat. Kun annetaan liekkiä, härkä tempaa itsensä vapaaksi. Ilmiö leviää ja vahvistuu kulovalkean tavoin. Ihmiset innostuvat lisää tästä menestyksestä ja pian innostus ja huuma valtaavat kaikki. Jokseenkin näin luen niitä selontekoja ja tutkimuksia, jotka meille on annettu luettavaksi. Ihmiset ovat kokeneet yhdessäolon merkityksen kaikissa, mutta erityisesti itselleen läheisissä yhteisöissä. Muutoin on vaikea ymmärtää suunnattomia osallistumisen numeroita ja haltioituneita kommentteja. Uskoisin, – ja sitä tutkimuksetkin tukevat – että eräänlainen uusisänmaallisuus on jo pitkään ollut vahvistumassa. Nyt se löysi

omat uudet ja tuoreet ilmaisumuotonsa. Isänmaallisuus näyttäytyy uusissa kuoseissaan. Toivottavasti se ei sisällöllisesti ole vain vanhan kertausta. Toisaalta kyse on myös paikallisesta yhteisöllisyydestä, jossa katoavaksi ja hajoavaksi uskottu "kylä" ja "kyläläisyys" vahvistuvat ja nousevat globaalin ja etäisen vastapainoksi.

Liike ei kuitenkaan synny tyhjästä. Liike on usein ollut olemassa jo kauan, mutta pinnan alla. Näen liikkeen aktivoitumisen taustalla eräitä tärkeitä tekijöitä. Yksi niistä on kansainvälisyyden läpimurto jollain aivan uudella tavalla suomalaisten, varsinkin nuorten tietoisuuteen. Suomi ei ole enää se syrjäinen Euroopan köyhä kolkka, jonne pakolaisia ja muuttajia saapui harvoin ja suhteellisen vähän, mutta josta on aina lähdetty runsain mitoin nälkää pakoon. Nyt Suomi on ollut runsaan pakolaissiirtolaisuuden yksi kohde- maista. Tämä on synnyttänyt uudenlaisen vastuuntunnon, suhtaudutaan maahanmuuttoon sitten positiivisesti tai negatiivisesti. Toiseksi, kansainväliset jännitteet ovat lisääntyneet ja tuohon vastuuntuntoon sisältyy nyt aito huoli maailman tulevaisuudesta. Siihen kytkeytyy myös huoli omasta tulevaisuudesta. Kolmanneksi, normit ovat todellakin väljentyneet ja erilaisuutta koetaan ja nähdään uudella tavalla. Se antaa myös mahdollisuuksia sellaisten jäykkien ritualististen käyttäytymismallien murtamiseen, joita on aiemmin leimannut totisuus, ryhti ja järjestys ja joiden sisältönä on ollut koti, uskonto ja isänmaa. Muodot ja sisällöt ovat murtuneet. On siis eräänlainen vapauden kierros.

Näyttäisi siltä, että kyseessä olisi positiivinen vapautumisen prosessi. Näin ei välttämättä loppuun asti kuitenkaan ole. Hulluuden hetkissä on myös kääntö-

puolensa. Ne voivat suuntautua myös muita vastaan, erotella ja tuottaa toiseutta. Kaikkein viimeiseksi tarvitsimme tässä tilanteessa sellaisia yksisilmäisen itsekkäitä nationalistisia virtauksia, joita Euroopassa kyllä riittää. On muistettava, että globalisaation ja Euroopan yhdentymisen peilinä kulkee virtauksia, joissa kansallinen itsekkyyden on lisääntynyt, nationalismi ja populismi nostavat päätään ja sekä muoklauspelko että -viha kasvavat. Paikallisuuskin saattaa olla tämän ilmaus. Varsinkin ns. yliopistopiireissä oli laajasti kritisoidussa eräitä juhlinnan ns. yliamuvia muotoja.

Mistä on loppujen lopuksi kyse, sitä on vaikea vielä sanoa. Onko kyse hetkestä vai pysyvistä muutoksista? Onko kyse hyvästä vai pahasta? Jonkinlaista tutkimukseen pohjautuvaa syväpureutumista mentaaliin rakentettiin kaivattaisiin kovasti.

Uuden suomalaisen yhteiskunnan kiihdyttämö

Tutkija Antti Maunu

Mikä ja millainen on suomalainen yhteiskunta? Vaikeaan kysymykseen on yksi helppo vastaus: se muuttuu.

Suomi 100 -juhlavuosi ja sen lukuisat toiminnot ovat tehneet näkyviksi suomalaisen yhteiskunnan meillä olevia muutoksia ja osaltaan vauhdittaneet niitä. Sosiologin näkökulmasta keskeisen muutoksen voi tiivistää siihen, että yhteiskunta on muuttumassa olemisesta tekemiseksi. Samalla käsitys yhteiskunnasta ja sen toimijoista monimuotoistuu – on monta tapaa olla suomalainen tai tehdä suomalaisuutta.

1900-luvulla suomalainen yhteiskunta oli erilaisten keskustusten verkosto. Oli keskusvirastoja, keskusjärjestöjä ja keskushallinto, jotka määrittivät toiminnan tavoitteet sekä toteuttamistavat ja kontrolloivat asioiden etenemistä. 2010-luvulla tällaista eivät halua enää julkishallinto eivätkä kansalaiset. Yhteiskunta mielletään yhä enemmän erilaisten yksilöiden, ryhmien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseksi niin jokapäiväisessä elämässä kuin erityistilanteissa. Virallinen, lakien ohjaamien instituutioiden muodostama julkishallinto tarjoaa tälle puitteita ja mahdollisuuksia, mutta ei määrittele yksityiskohtaisia tavoitteita eikä toimintatapoja.

Julkishallinto on muuttumassa vanhasta isännästä risteilyemännäksi, määräysten ja rahapottien jakajasta fasilitaattoriksi, joka ottaa erilaiset toimijat vastaan ja huolehtii, että kaikki pääsevät osallisiksi.

Näin on toiminut myös Suomi 100. Se pyrki tukemaan ja vahvistamaan erilaisten toimijoiden omaehtoista toimintaa, verkostoja sekä valmiuksia järjestää mielekkäitä tapahtumia itse ja yhdessä, ilman keskushallinnon suoraa ohjausta. Se on toiminut ensi sijassa fasilitaattorina.

Suomalainen yhteiskunta seuraa muutoksessa yleismaailmallisia virtauksia. Sosiaalinen luottamus on yhteiskuntien ja sosiaalisuuden perusta, ja käsitykset sen luonteesta ja sijaintipaikasta ovat muuttuneet kaikissa länsimaissa. 1900-luvulla luottamuksen takeina nähtiin universaalit, lakien ja sopimusten ohjaamat järjestelmät, jotka toimivat keskitettyjen instituutioiden ohjaamina ja kaikille samanlaisten, algoritmisten periaatteiden mukaan. Yksilötasolla luottamuksen perustana oli näkemys, että ihmiset

toimivat kuin pienet instituutiot, kaikissa tilanteissa samojen, rationaalisten periaatteiden mukaan – ehkä itsekkäästikin, mutta aina ennakoitavasti.

2000-luvulle tultaessa länsimaissa on vahvistunut käsitys luottamuksesta vuorovaikutteisena ja relationaalisena ilmiönä, joka syntyy ihmisten välisissä suhteissa. Luottamusta ei enää etsitä yhteiskuntakoneistoista tai rationaalista preferensseistä, vaan kohtaamisista. Siksi luottamus pitää myös rakentaa ja voittaa yhä uudelleen, ja siksi toisten ihmisten ja instituutioiden toimintaa arvioidaan herkemmin. Yhteistyön edellytykset ja valmiudet ovat se kitti, jolle yhteiskunta yhä vahvemmin rakentuu.

Tällaisessa tilanteessa tärkeimpiä valmiuksia, joita yhteiskunta voi jäsenilleen tarjota, ovat yhteistyön ja kommunikaation edellytykset myös niihin tilanteisiin, joissa toimijoita on monenlaisia ja erilaisia. Suomi 100 on menetellyt juuri näin – se on antanut suomalaisille valmiuksia olla itse se yhteiskunta, jonka he haluavat.

Yhteiskunnan rakentaminen itse ei ole helppoa, eikä Suomi 100:kaan toteuttanut kaikkea, mitä siltä toivottiin ja mihin se olisi ehkä pystynyt. Juhlavuoden tärkeimmäksi anniksi saattaa kuitenkin nousta se, että juhlavuosi artikuloi keskushallinnon uutta roolia ja osoitti sen toimivaksi: sen tehtävä on tukea ja mahdollistaa kansalaisten yhteistä ja omaehtoista toimintaa. Tämä voi jatkossa olla myös tärkeä julkishallintoa ohjaava ja oikeuttava periaate. Suomi on sitä, mitä ihmiset siitä tekevät, mutta Suomi on myös sitä, että joku järjestää kaikille mahdollisuudet ja valmiudet osallistua tekemiseen.

Tekijöiden ääni

Päivi Pirttilä

Suomi 100 -juhlavuoden viestintäpäällikkö työskenteli sihteeristössä neljän vuoden ajan vuosina 2014–2018

Hienointa Suomen satavuotisjuhlavuonna oli, että itsenäisyyden juhlinta oli kiinni tässä päivässä. Ilmasa oli iloinen ja lämmin sinivalkoisuus kodin koriste-lusta, pukeutumisesta ja ruokapöydän antimista aina julkisiin tiloihin ja katunäkymiin saakka. Sinivalkoi-nen oli myönteistä, ylpeydellä esiteltyä ja tästä suku-polvesta kumpuavaa.

Näin ilon kaipuun itsenäisyyden juhlinnassa jo kaksi vuosikymmentä aiemmin työskennellessäni juhla-vuoden sihteeristössä Suomen viettäessä itsenäisyy-den 80-vuotisjuhlavuotta. Vuoden 1997 itsenäisyy-den juhlintaan liittyi toiveita kepeämmästä juhlasta ja aatosta. Uutta yritettiin ja tehtiinkin, mutta kun-non henkistä tilaa iloiseen itsenäisyyteen ei vielä tuolloin tuntunut olevan.

Satavuotisjuhlaa suunnitellessa henkistä tilaa luotiin huolellisella suunnittelulla ja aktiivisella toiminnal-la vuodesta 2014 lähtien. Teema Yhdessä ja viesti menneisyyden ohella nykyisyyteen ja tulevaisuuden katsovasta omakohtaisesta itsenäisyyden kokemuk-sesta herättivät alussa vastarintaa perinteisen itse-näisyyden juhlinnan ystäväissä, mutta samalla myös helpotuksen tunnetta, lupaa ja innostuneisuutta monissa muissa, jotka eivät olleet tunteneet itsenäi-syyden juhlintaa niin omakseen. Lupa ja innostus al-koivat tarttua.

Positiivinen viesti kantoi. Lisää ihmisiä tuli mukaan. Sihteeristön työote oli myönteinen ja pysyi sellai-sena aina juhlavuoden loppuun saakka. Iloisen vas-tauksen sihteeristöltä saaneita juhlavuoden tekijöitä ja kokijoita oli varmasti kaikinensa miljoona. Meil-lä oli myös positiivisen ongelma: miten ihmeessä saamme huomioitua kaikki nämä ihmiset, jotka ovat meihin yhteydessä.

Myönteinen ilmapiiri antoi lupaa tehdä omalla tavalla. Perinteisten tapojen rinnalla myös ennenkuulumat-tomat ja uudet tavat juhlaa olivat tervetulleita. Rie-mastuin vielä monet kerrat juhlavuoden jälkeen, kun kuulin uusia tarinoita kekseliäistä juhlavuodenvietto-tavoista. Ohjelmahaun laatikko tulvi postia, ja lisäksi monenlaiset hulvattomat tempaukset aromatisoivat itsenäisyyden juhlintaa sihteeristön tietämättä. Oma-ehtoisuus voimisti hauskuuden kokemusta. Lopulta hyvin erilaisista yksilöllisistä teoista syntyi yhteisyyden kokemus. Tehtiin Suomelle. Tehtiin yhdessä.

Myös juhlavuoden sihteeristö toi panoksensa juh-limisen tapojen uudistamiseen. Olen monta kertaa miettinyt satavuotispäivänä jokaisen kännykkään lähetettyä onnittelutekstiviestiä. Saimme yhdessä teleoperaattoreiden kanssa aikaan ainutlaatuisen ti-lanteen, jota muun muassa hätätekstiviestin muo-dossa oli yritetty rakentaa jo pari vuosikymmentä aikaisemmin. Pienen yksittäisen viestin kertautues-sa useiksi miljooniksi oli palautteen määrä valtava. Myös palautteen kirjo yllätti. Siinä missä yksi tuoh-tui, ettei teknisen vian vuoksi saanut viestiä, harmis-

tui toinen liian lähelle tulleesta onnittelusta. Eniten tuli kuitenkin ihastunutta palautetta kekseliäisyy-destä ja tämän ajan tavasta juhlaa. Yllättävä henkilö-kohtainen satavuotisonnitteluviesti oli siten merki-tyksellinen – paljon enemmän kuin yksi pieni viesti tämän päivän jatkuvan viestitulvan keskellä.

Me emme vain järjestäneet. Mittasimme, seurasi-mme tuloksia ja johdimme tiedolla. Oli hienoa saada kehittää mittareita ja mitata kehitystä hyvien kump-panien kanssa. Tilastokeskuksen suuren koneiston avulla saatoimme seurata luotettavasti juhlavuoden tunnettuuden ja merkitysten kehittymistä vuosina 2015–2018. Luotettava kumppani olikin tarpeen, niin yllättäviä olivat tulokset. Esimerkiksi juhlavuoden tun-nettuuden taso tuplaantui vuodessa ja tämä tapahtui jo 2016 eli vuosi ennen satavuotispäivää. Osallistu-mis- ja tyytyväisyyslukuissa nupit osoittivat kaakkoon. Nopeimmin kirivät ja tyytyväisimpiä olivat nuoret aikuiset. He, joita Suomen satavuotisuus ei ainakaan olisi pitänyt kiinnostaa.

Olen saanut syväluodata suomalaisuuden olemus-ta peräti kahden eri vuosikymmenen juhlavuosi-sihteeristöissä. Satavuotisjuhlavuonna teimme hui-keaa yhteiskunnallista viestintää ja markkinointia. Kiitos, että saimme tehdä yhdessä.

Paula Lehtomäki valtiosihteeri

**Suomi 100 -hallituksen puheenjohtaja 1.7.2015–
31.1.2018**

Ensimmäisellä työviikollani valtiosihteerinä valtioneuvoston kansliassa aloin sukeltaa suomisataan. Valtiollisen juhlavuoden valmistelun vetovastuu sekä linjaukset, hallituksen puheenjohtajuus, kuuluivat yhtenä vastuualueena valtiosihteerin tehtävään.

Juhlavuodesta kasvoi yksi vaativimmista, mutta varmaankin unohtumattomin osuus tätä virkakautta.

Suomi 100 -juhluvuotta oli lopulta kyselyjen mukaan toteuttamassa noin 800 000 tavallista suomalaista ja Suomen ystävää. Valmistelun ja toteutuksen ytimessä jäi mieleen ennen kaikkea muutama keskeinen toimintatapa ja periaate.

Ensinnäkin, kaikkea mietittiin. Tai ainakin lähes kaikkea, mitä mietittävässä oli. Juhlavuoden moni-ilmeisyys ei ollut sattumaa, vaan yhdessä harkittu linja. Keskittyminen menneen lisäksi nykyisyyteen ja tulevaisuuden rakentamiseen ei syntynyt vahingossa, vaan määrätietoisen pohdinnan ja toiminnan kautta.

Jopa kiitelty iloisuuden elementti itsenäisyyspäivän aaton juhlinnassa – ja aaton vietto ylipäätään – oli suunnittelun ja tekemisen yhteistulos.

Kannattaa siis miettiä, mieluiten yhdessä.

Toiseksi, kannatti olla rohkea. Pohjimmiltaan valtiollisesta juhlasta haluttiin tehdä kaikkien juhla. Se tarkoitti, että annettiin löyhä raami ja kutsuttiin kaikki tekemään. Luokseen kutsuva, ei ulos työntävä, oli periaatteena useimmiten yksityiskohtia myöten. Suomalaiset ja Suomen ystävät vastasivat kutsuun. Juhlavuosi todella tehtiin teeman mukaisesti yhdessä.

Lopuksi, vanha perussääntö siitä, että 'mitä helpommalta se näyttää, sitä enemmän sen eteen on tehty työtä' piti paikkansa myös Suomi 100:ssa. Sihteeristö, aluekoordinaattorit ja monet muut ahersivat voimia säästämättä. Kun valmistelu oli tehty huolella, lopputulos oli sujuva.

Vaikka juhlavuosi vaati, olen varma, että se myös antoi tekijöilleen takaisin. Jokainen meistä muistaa loppuelämänsä olleensa mukana tässä historiallisessa kokonaisuudessa. Se oli monella tavalla huikea kokemus.

Nöyrä kiitos kaikille, jotka osallistuivat tekemällä Suomen suureen vuoteen. Siitä tuli hieno vuosi.

Suomi 100 -juhlavuoden tuloksia ja vaikutuksia

Juhlavuosi ...
... ylitti tavoitteet
...oli suomalaisille tärkeä
...kasvoi ilmiöksi.

Juhlavuodella oli vaikutusta yhteiskuntaan

Juhlavuosi innosti, kannusti ja rikkoi rajoja
Sosiaalinen pääoma kasvoi

Suomi 100 -sata Suomea
Myönteisesti avoin ja moniarvoinen suomalaisuus nousi esille

Yhdessä onnistuttiin
Suuri määrä ihmisiä sai myönteisen osallisuuden kokemuksen

Kansallinen identiteetti ja itsetunto määrittyi omalla arvopohjalla
Emme enää määrittele muiden kautta sitä, mitä emme ole

Juhlavuosi sai aikaan uutta kulttuuria
Syntyi iloinen itsenäisyys arvokkuuden rinnalle

Juhlavuoden laajuus oli merkittävä tulos
Avoin ja fasilitoiva malli antoi juhlavuoden erilaisille toteutuksille tilaa kasvaa.

Saatesanat valtiojohtolta

Oli sykähdyttävää todistaa, kuinka vuoden mittaan juhla-mieli valtasi meitä suomalaisia. Vieraillessani kaikissa maa-kunnissa näin ja koin, kuinka aitoa iloa omasta suomalai-suudesta tunnetaan. Juhlavuoden selkeä sanoma oli, että Suomen suunta on ollut onnistunut ja että olemme val-miit menestymään myös tulevaisuudessa. Vuoden tunnus ”Yhdessä” koettiin paitsi nykyisen hyvinvointimme, myös tulevaisuutemme avaimena.

Minulla oli ilo myös vastaanottaa onnitteluita kaikkialta maailmasta. Niistä välittyi, kuinka hyvin Suomen menes-tystarina kyllä tunnetaan. Suomi on maailman vakaimpia ja onnellisimpia maita – meillä on hieno ja ansaittu maine, joka juhluvuonna vahvistui entisestään.

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi 2017 oli suuri yhteinen kokemus. Pääministerinä ja juhluvuoden valtuus-kunnan puheenjohtajana sain päivittäin kokea, kuinka suo-malaisten tahto juhlaa itsenäisyyttä kasvoi ja muuttui lopul-ta historiallisen laajaksi ja monipuoliseksi juhluvuodeksi.

Juhlavuosi tuotti suomalaisille paljon iloa ja uusia aja-tuksia. Se nosti esiin menneisyyden merkitystä, sai mei-dät huomaamaan nyky-Suomen rikkaan moninaisuuden ja pohtimaan mitä tarvitsemme, jotta Suomen seuraavat sata vuotta olisivat samanlainen menestystarina kuin taak-se jäänyt itsenäisyyden ensimmäinen vuosisata.

Osallistuin juhluvuonna lukuisiin ikimuistosiin Suomi 100 -tapahtumiin kotimaassa ja maailmalla. Sain olla ylpeä suomalaisten osaamisesta ja innosta rakentaa tulevaisuut-ta. Minulle juhluvuoden kohokohta oli 5.12 Säätytalolla pi-detty Suomen lasten itsenäisyysjuhla, johon sain vieraiksi kaksi kymmenvuotiaista jokaisesta Suomen kunnasta. Sää-tytalo on historiansa varrella nähnyt paljon – mutta har-voin näin hauskoja juhlaa!

Haluan lämpimästi kiittää kaikkia juhluvuoden tekijöitä Suomessa ja ulkomailla. Juhlavuoden laajuus, monimuo-toisuus ja tunnelma jättivät pysyvän myönteisen jäljen suomalaiseen yhteiskuntaan.

Juhlavuosi tehtiin yhdessä – mennään yhdessä myös kohti seuraavaa sataa.

Juha Sipilä
Pääministeri
Juhlavuoden valtuuskunnan puheenjohtaja

Eduskunnan juhlatapahtumien keskiössä olivat lapset ja nuoret. Tammikuussa kansanedustajat vierailivat 600 koulussa ja elokuussa 200 päiväkodissa. Juhlakuusikko is-tutettiin yhdessä päiväkotilasten kanssa. Koululaiset eri puolilla maata laativat itsenäisyysjulistuksia seuraavalle sadalle vuodelle. Kilpailun voittajat julkistettiin 15.11.2017, jolloin tuli kuluneeksi 100 vuotta siitä, kun eduskunta ju-listautui korkeimman vallan haltijaksi.

Joulukuun 5. päivänä eduskunta teki juhlaistunnossaan lasten hyvinvointia edistävän päätöksen pääomittamalla 50 miljoonalla eurolla Itsenäisyyden juhluvuoden lasten säätiötä. Säätiön tehtävänä on vaikuttaa monipuolisesti Suomessa asuvien lasten ja lapsiperheiden aseman ko-hentumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä tätä tavoitetta tukevia hyviä toimintoja.

Juhlavuoden huippuhetkiä oli peruskorjatun Eduskunta-talon käyttöönotto 5. syyskuuta. Eduskuntatalo rakennet-tiin Suomen itsenäisyyden symboliksi ja se sai yleisöltä syksyn avoimissa omissa ja opastetuilla vierailuilla innostu-neen vastaanoton.

Eduskunnan täysistuntosalissa on edelleen tulevaisuus-patsas. Äitinsä sylissä oleva lapsi katsoo kansanedustajia muistuttaen, että jokaista päätöstä tehtäessä mielessä tulee olla tulevaisuus.

Parhaat omat muistot juhluvuodesta syntyivät, kun tapasin ihmisiä eri puolilla maata ja maailmaa. Aina meitä yhdisti ilo Suomen itsenäisyydestä.

Maria Lohela
Eduskunnan puhemies 2015–2017

Nuorten uusi itsenäisyysjulistus 2017–2117

Suomalaiset!

Suomen Eduskunta julistautui 15. marraskuuta 1917 korkeimman valtiovallan haltijaksi. Siitä lähtien olemme tehneet työtä valtiomme kehittämiseksi ja suomalaisten elinolojen parantamiseksi. Olemme kehittyneet sadassa vuodessa huimasti, eikä pysähtymisen hetki ole tässä. Meidän on kehityttävä, ylitettävä odotuksia, ratkaistava ongelmia ja muutettava maailman mukana.

Jokainen voi vaikuttaa Suomen ja suomalaisuuden tulevaisuuteen ja nyt on tullut aika ponnistaa kaikki voimamme kansakunnan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi tänä ajankohtana, jota tärkeämpää ja ratkaisevampaa ei tähän asti ole Suomen kansan elämässä ollut.

Katkelma alkuperäisestä itsenäisyysjulistuksesta 4.12.1917

Kulttuurin Suomi

Suomalaisuuden määrittelevät suomalaiset itse. Kuka tahansa voi olla suomalainen ja tulevaisuuden suomalaisuus on yhdessä rakennettu, perinteitä ja uusia tuulia ja kansalaisia yhdistävä asia, jonka piiriin mahtuu jokainen niin halutessaan.

Tasa-arvoinen Suomi

Suomessa ihmisiä kohdellaan henkilöinä, ei jonkin sukupuolen tai seksuaalisen suuntautumisen edustajina. Jokaisella on mahdollisuus toteuttaa unelmiaan ja rakentaa yhdessä tulevaisuutta. Kenenkään ei tarvitse pelätä tai olla yksinäinen.

Kielellisesti moninainen Suomi

Kansalliskielemme suomi ja ruotsi, vähemmistökieliämme unohtamatta, ovat kauniita ja niitä tulee vaalia. Toisaalta tulevaisuuden maailmassa emme pärjää omaan kuoreemme sulkeutumalla. Meidän pitää arvostaa ja kehittää myös muiden kielten osaamista maassamme ja muualla. Emme voi onnistua tavoitteissamme ja luoda tulevaisuuden Suomea, jos emme ymmärrä muita eikä meitä ymmärretä.

Pohjoismainen Suomi

Muuttuvassa maailmassa ei pärjää ilman ystäviä. Pohjoismaat ovat lähimpiä ja ajatusmaailmaamme vastaavimpia kumppanimaitamme. Olemme luoneet paljon yhdessä, luokaamme siis vastaisuudessakin uutta hyvää tillsammans.

Suomi ja maailma

Rauhallinen ja hyvinvoiva maailma on edellytys rauhalliselle ja hyvinvoivalle Suomelle. Ainoastaan maailmalle avoimena Suomi voi menestyä tulevaisuudessa. Koska perusasiat ovat maassamme jo nyt erinomaisesti, on meidän autettava ihmisiä, joilla asiat ovat huonommin. Suomen pitää näyttää maailmalle mallia tasa-arvossa, demokratiasa ja onnellisuudessa.

Tutkiva Suomi

Koulutus on avain kehitykseen, kasvuun ja kanssakäymiseen niin Suomessa kuin globaalistikin. Koulutusjärjestelmämme on maailman parhaita, ja tutkimuksemme huippuluokkaa. Emme saa kuitenkaan tuudittautua asioiden vallitsevaan tilaan, vaan meidän on kehitettävä koulutustamme ja tutkimustamme vastaamaan myös tulevaisuuden tarpeisiin.

Kestävä Suomi

Maailma ei ole vain meidän. Kaikilla, myös tulevilla sukupolvilla, on oikeus puhtaaseen ympäristöön. Suomea ei ole ilman maapalloa, joten Suomen on huolehdittava myös planeettamme tulevaisuudesta.

Tällaisen Suomen voimme luoda, jos teemme sen yhdessä.

Kunnon kansalaisista on kunnon isänmaa luotu.

– Maria Jotuni

Olli Kaksonen | Rasmus Keinänen | Santeri Leinonen | Antti Rossinen

Kuopion Lyseon lukion oppilaiden kirjoittama visio voitti Satakuntaliiton ideoiman ja toteuttaman 100visio-kilpailun. Se kutsui Suomen koululoukat kirjoittamaan Suomelle uuden itsenäisyysjulistuksen eli vision seuraavasta sadasta vuodesta. Kilpailutöitä tuli ympäri Suomen yhteensä 151. Visioita tehtiin kirjoittamalla, videoimalla, valokuvaamalla, tanssimalla, piirtämällä ja askartelemalla. Kilpailun voittaja ja kunniamaininnat julkaistiin Eduskuntatalossa 15.11.2017, jolloin tuli kuluneeksi sata vuotta siitä, kun eduskunta julistautui korkeimman vallan haltijaksi Suomessa.

Lisätietoa juhluodesta

Lisätietoja juhluodesta:
Valtioneuvoston kanslia

Juhluodan materiaalia ja tutkimuksia on tallennettu seuraaviin arkistoihin:

Valtioneuvoston kanslia
Kansalliskirjasto
Kansallismuseo
Tasavallan presidentin kanslia
Tilastokeskus
Ulkoministeriö

Suomi 100 -juhluodan raportin toimitus:

Pekka Timonen, valtioneuvoston kanslia, Suomi 100 -sihteeristön pääsihteer
Suvi Innilä, valtioneuvoston kanslia, Suomi 100 -sihteeristö
Tiina-Kaisa Laakso-Liukkonen, valtioneuvoston kanslia, Suomi 100 -sihteeristö
Päivi Pirttilä, valtioneuvoston kanslia, Suomi 100 -sihteeristö

Oy SEK Ab
Hannele Borra
Jaakko Heikkinen
Mert Hirvonen
Joonas Holste
Aija Kaijärvi
Juuso Känkänen
Pirre Liukka
Heidi Penttinen
Jani Sand
Anna Tanner
Eini Vuorinen
Lasse Väänänen

Tämän raportin valmisteluun on vuosina 2017–2018 osallistunut laaja joukko juhluodan tekijöitä, sidosryhmiä ja ulkopuolisia asiantuntijoita.

Liitteet:

- Liite 1 Poimintoja ohjelmahankkeista Suomessa ja maailmalla
- Liite 2 Suomi 100 -sihteeristö 2013–2018
- Liite 3 Suomi 100 -juhluodan hallitus ja Suomi 100 -juhluodan valmistelua suunnitellut työryhmä
- Liite 4 Suomi 100 -juhluodan valtuuskunta
- Liite 5 Suomi 100 -alueverkoston aluekoordinaattorit
- Liite 6 Suomi 100 -juhluodan yritys yhteistyöohjelmaan osallistuneet yritykset
- Liite 7 Suomi 100 -juhluodan budjetti
- Liite 8 Suomi 100 -valtionavustukset ohjelmahankkeille
- Liite 9 Suomi 100 -alueverkoston aluetuki ohjelmahankkeille
- Liite 10 Listaus kaikista Suomi 100 -verkkosivuille kuvauksen tehneistä ohjelmahankkeista
- Liite 11 Ulkovaltojen huomionsoitukset Suomelle Suomi 100 -juhluodan aikana
- Liite 12 Suomi 100 -juhluodan 100 hyvää Suomesta -pienyritys-ohjelmassa mukana olleet yritykset
- Liite 13 Suomi 100 -juhluodan yritys yhteistyöohjelmaan osallistuneiden yritysten hankkeet ja lahjat satavuotiaalle Suomelle
- Liite 14 Suomi 100 -yhteistyöyritysten juhluodan tuotteita
- Liite 15 Valtionavustukset aluekehitys- ja hallintoviranomaisille sekä kaupungeille Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluodan 2017 alueellisen koordinaation ja ohjelmahankkeiden tukemiseen
- Liite 16 Suomi 100 -seurantatutkimuksen (Tilastokeskus) päätulokset 2015–2018
- Liite 17 Tietoa Suomi 100 -juhluodan raportissa mainituista tutkimuksista

Liitteet 1–7 ovat osa painettua raporttia.

Liitteet 8–17 löytyvät raportin verkkosivuilta suomi100raportti.fi.

Suomi 100 -juhlavuoden hetkiä

2011



Kuva: Suomi 100 / Suvi-Tuuli Kankaanpää

25.11.2011

Ensimmäinen työryhmä kutsutaan koolle

Valtioneuvoston kanslia asetti Suomen valtiollisen itsenäistymisen 100-vuotisjuhlan valmistelua suunnittelevan työryhmän. Nelihenkinen työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus juhlavuotta varten asetettavan hankkeen organisoinnista, toteutuksesta sekä kustannuksista.

2012



4.4.2012

Juhlavuoden valmistelu talousarvioon

Hallitus varautui valtion talousarviossa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden 2017 järjestelyjen valmisteluun 400 000 eurolla vuosille 2013–2016.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

4.6.2012

Työryhmän muistio valmistuu

100-vuotisjuhlan valmistelua suunnitteleva työryhmä jätti muistionsa valtioneuvoston kanslialle. Muistiossa korostettiin juhlavuoden monimuotoisuutta, erilaisten näkökulmien huomioimista ja kansalaisten osallistumista. Mukana oli myös nimiehdotuksia, joista yhtenä Suomi 100.



Kuva: Eduskunta / Hanne Salonen

21.12.2012

Määräraha juhlavuoden valmisteluun

Eduskunta hyväksyi 100 000 euron määrärahan itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden valmisteluun vuodelle 2013.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

14.8.2013

Suomen itsenäisyyden juhluvuoden hanke käynnistyy

Itsenäisyyden satavuotisjuhlan hanke käynnistyi virallisesti valtioneuvoston kanslian tehdessä asiaa koskevan asetus päätöksen. Hankekaudeksi asetettiin 14.8.2013–31.1.2018. Päätöksessä linjattiin periaatteet juhluvuoden tavoitteille, näkökulmille ja keskeisille toteutustavoille. Samalla hankkeen nimeksi tuli Suomi 100. Juhlavuotta kohtaan oli jo virinnyt kasvava mielenkiinto ja eri tahoilta oli tullut lukuisia aloitteita merkkivuoden huomioimisesta.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

27.9.2013

Pääsihteeri ja sihteeristö aloittavat työnsä

Juhlavuoden pääsihteeriksi nimitettiin Helsingin kaupunginsihteeri Hannu Hyttinen, joka aloitti työnsä 14.10.2013 valtioneuvoston kansliassa. Samaan aikaan käynnistyi myös sihteeristön työ. 1.9.2014 alkaen pääsihteerinä toimi filosofian maisteri Pekka Timonen. Pääsihteeri johti juhluvuoden toteutusta sekä vastasi päätösasioiden valmistelusta juhluvuoden hallitukselle ja valtuuskunnalle.



Kuva: Suomi 100

15.11.2013

Suomi 100 -hallitus nimitetään

Valtioneuvoston kanslia asetti Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden projektin hallituksen toimikaudeksi 15.11.2013–31.1.2018. Hallituksen puheenjohtajana toimi kulloinkin virkaa hoitava pääministerin valtiosihteeri. Suomi 100 -hallitus kokoontui hankekaudella yhteensä 48 kertaa.



Kuva: Eduskunta

20.12.2013

Määräraha vuodelle 2014 hyväksytään

Eduskunta hyväksyi 1,1 miljoonan euron määrärahan Suomen itsenäisyyden juhluvuoden valmisteluun vuodelle 2014.



Kuva: Museoviraston kuvakokoelmat

Yhdessä

11.9.2014

Valtuuskunta kutsutaan koolle

Juhlavuoden yleisistä linjauksista päättävässä Suomi 100 -valtuuskunnassa oli edustettuna 70 suomalaisen yhteiskunnan keskeistä organisaatiota. Valtuuskunta kokoontui toimikautensa aikana yhteensä kuusi kertaa ja sen puheenjohtajana toimi pääministeri.

11.9.2014

Juhlavuoden teemaksi yhdessä

Suomi 100 -valtuuskunta hyväksyi kokouksessaan juhlavuoden teemaksi yhdessä. Samalla hyväksyttiin juhlavuoden järjestämisen periaatteet sekä juhlavuoden tunnus ja visuaalinen ilme.



19.12.2014

Määräraha vuodelle 2015 hyväksytään ja hankkeen kokonaisrahoitus 2013–2018 vahvistetaan

Eduskunta hyväksyi 2 miljoonan euron määrärahan Suomen itsenäisyyden juhlavuoden valmisteluun vuodelle 2015. Hallitus päätti julkisen talouden suunnitelmassa (2016–2019) varautua juhlavuoden järjestelyjen rahoitukseen. Menojen kattamiseksi varattiin hallituksen linjauksen mukaisesti yhteensä 20 miljoonaa euroa vuodesta 2013 alkaen. Rahoitus tarkentui vuoden 2016 suunnitelmassa 19 miljoonaan euroon. Eduskunta hyväksyi määrärahat vuosittain vuosille 2016–2018.



30.4.2015

Haku juhlavuoden ohjelmaan avautuu

Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmahaku oli avoinna yhteensä kahden ja puolen vuoden ajan aina lokakuun 2017 loppuun saakka. Kaikkien aikojen laajimmaksi kasvaneeseen juhlavuosiohjelmaan liitettiin tuona aikana peräti 5 000 ohjelmahanketta.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Sakari Piippo

21.10.2015

Valmistelutyö valtuuskunnan hyväksyntään

Suomi 100 -valtuuskunta hyväksyi kokouksessaan juhluvuoden valmistelun tilannekatsauksen ja ohjelmajulistuksen. Pääministeri Juha Sipilä kertoi Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 2017 olevan merkittävä kansallinen hanke, jonka osalta kansalaisten odotukset ovat korkealla. Puheenjohtaja toivoi myös valtuuskunnan jäseniltä rohkeaa toimintaa juhluvuoden onnistumisen varmistamiseksi.

Juhlavuoden valmistelu kokosi kiinnostuneita tuvan täydeltä

Suomi 100 -sihteeristö kutsui median edustajia ja kumppaneita kuulemaan, miten juhluvuoden valmistelu etenee. Hellogissa pidetyn tiedotustilaisuuden ohella järjestettiin samaan aikaan useita alueellisia tilaisuuksia eri puolilla Suomea.

Valtioneuvoston linnan tiedotustilaisuudessa kiinnostuneita viemöitä paikkas myöten. Mukana oli tuttuja kasvoja niin hankkeen hallituksesta kuin ohjelmantekijöiden joukosta. Pääsihteerit Pekka Eronen avasi juhluvuoden teemaa ja etenemistä sekä yrityksiä lehdin viestitalkkareita haastattelukäynnin tuloksia. Lisäksi uutis maastava human tuhtin kasvava ohjelmaohjelmien kajoista. Suomi 100 -hallituksen puheenjohtaja, valtiosihteerit Paula Lehtomäki painotti juhluvuoden yhdessä-teeman merkitystä tekemisen tapana. Tävin tuhtin aikana nähtiin myös suunnitteen Kun Suomi täyttää sata -videon ensiesitys.

Suomi 100 -viestintää täydensi uudistuneen verkkosivuston avaus ja some-kanavien laajentuminen. Juhlavuotta voi seurata nyt Twitterin lisäksi Facebookissa, Instagramissa ja YouTubeissa – linetoista mukaan!

Hellogissa pidetyn tilaisuuden voi katsoa verkossa esitteessä [en/f/100](#).



1.12.2015

Yleisöviestintä käynnistyy

Juhlavuoden aktiivinen viestintä suurelle yleisölle käynnistyy media- ja sidosryhmätilaisuudessa valtioneuvoston linnassa. Samassa yhteydessä julkistettiin juhluvuoden uudet verkkosivut, avattiin sosiaalisen median kanavat ja esiteltiin ensimmäisiä ohjelmahankkeita.



Kuva: Suomi 100

4.2.2016

Yritysyhteistyö käynnistyy

Yhdessä-teeman mukaisesti myös elinkeinoelämä haluttiin mukaan juhluvuoteen. Avoimen ohjelmatoinnin rinnalle avattiin kaupallisille toimijoille oma osallistumisen muoto. Suurille yrityksille suunnattuun Suomi 100 -kumppanuusohjelmaan liittyi lähes 60 yritystä ja pienyrityksille suunnattuun 100 hyvää Suomesta -ohjelmaan 174 yritystä.

21.6.2016

Huhuu, missä kaikki ovat?

Juhannusviikolla julkaistu kesäinen Suomi 100 -video levisi kuin juhannuskokko ympäri maailman. Suomalaista juhannuksen viettoa tarkasteleva hauska video kirvoitti tuhansia iloisia juhannustoivotuksia Suomen ystäville eri puolilla maailmaa ja ihastuneita kommentteja Suomesta. Muutamassa päivässä video puhkasi miljoonan katselukerran rajan Facebookissa.



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela



Kuva: Bright Finland Oy / Ralph Larmann



Kuva: Kansallisgalleria / Jukka Romu



23.9.2016

Sata päivää juhla- vuoden alkuun

Sadan päivän etappia juhluvuoden alkuun juhlistettiin sidosryhmä- ja mediatilaisuudessa Finlandia-talolla 23.9.2016. Tapahtumassa oli mukana yli 200 osallistujaa eri puolilta Suomea.

31.12.2016

Suomi 100 -avajaiset – rakettilaukaus juhla- vuoteen

Satavuotiaan Suomen itsenäisyyden juhluvuosi käynnistettiin näyttävästi eri puolilla maata jo uudenvuodenaattona 31.12.2016. Päätapahtuma, Suomi 100 -avajaiset, järjestettiin Helsingin Töölönlahdella ja Kansalaistorilla, missä koko päivän kestävä kansanjuhla huipentui valtaviin ulkoilmabileisiin ja keskiyön upeaan ilotulitukseen.

6.1.2017

Kansallisaarteet kiersivät maata

Lapissa juhluvuosi polkaistiin käyntiin Rovaniemen taidemuseossa, johon vietiin Ateneumin kiertävä Suomen taiteen tarina -näyttely. Näyttely koostui niin suurista klassikoista kuin harvemmin esillä olleista teoksista muun muassa Edelfeltiltä ja Gallen-Kallelalta. Näyttely kiersi myös Oulun ja Kuopion taidemuseot.

9.1.2017

Sinivalkoiset Suomi 100- tuotteet valtasivat kauppojen hyllyt

Juhluvuoden yritysohjelman myötä syntyi satoja virallisia Suomi 100 -tuotteita, jotka saivat suuren suosion. Joka toinen suomalainen hankki jonkin Suomi 100 -tuotteen, ja ne herättivät myös paljon keskustelua. Yhteistä kaikille tuotteille oli Suomeen liittyvä tausta, tarina ja yhteiskunnallinen teko.

2017 Helmikuu



Kuva: Kansallisbaletti / Mirka Kleemola

27.-29.1.2017

Lumikuningatar tanssi Tanskan kuninkaallisessa baletissa

Kansallisbaletin tanssijat vierailivat 27.–29.1.2017 Tanskassa esittämässä menestysteoksen Lumikuningatar. Kansallisbaletin taiteellisen johtajan Kenneth Greven luoma teos pohjautuu Hans Christian Andersenin samannimiseen satuun. Vierailu oli yksi Suomen satavuotisjuhlavuoden kansainvälisistä huippuhetkistä. Baletti esitettiin neljä kertaa Tanskan kuninkaallisen baletin lavalla.



Kuva: Suomi 100

6.2.2017

Inarissa juhlittiin Saamelaisten kansallis- päivää

Inarissa järjestettiin useita juhlallisuuksia saamelaisten kansallispäivän kunniaksi. Saamelaisalueen koulutuskeskus, Ivalon lukio ja Inarin kunnan peruskoulut järjestivät yhteisen Suomi-Sápmi 100+100 -juhlatapahtuman Sajoksessa. Itsenäisen satavuotiaan Suomen lisäksi vuonna 2017 juhlittiin myös ensimmäisen saamelaiskonferenssin satavuotisjuhlavuotta.



Kuva: SHL / Tiia Willman

22.2.-5.3.2017

Lahdessa sivakoitiin MM-hiihdot

Suomen juhluvuosi tarjosi huikeita elämyksiä ja ainutlaatuisen kattauksen kansainvälisiä arvokisoja sekä erilaisia urheilutapahtumia. Seitsemättä kertaa Salpausselällä järjestetyt hiihdon maailmanmestaruuskilpailut olivat yksi vuoden 2017 suurimmista yleisötapahtumista.

2017 Maaliskuu



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Laura Kotila

8.3.2017

Tasa-arvon puolesta

Juhlavuoden kunniaksi valtioneuvoston kanslia julkisti kansainvälisen tasa-arvopalkinnon Suuressa tasa-arvon juhlassa Tampereella. Joka toinen vuosi jaettava palkinto on suuruudeltaan 150 000 euroa. Ensimmäinen palkinto jaettiin Saksan liittokansleri Angela Merkelille maaliskuussa 2018. Palkintoon liittyvät tilaisuudet toteutetaan yhteistyönä Tampereen kaupungin kanssa.

2017 Huhtikuu



Kuva: Kjell Svenskberg / Fotofabriken



Kuva: Niina Mäenpää



Kuva: Olli Sulin



Kuva: Tasavallan presidentin kanslia / Matti Porre

11.3.2017

Spegling – 100 år av finlandssvensk musik

Svenska kulturfonden järjesti 11.3. konsertin kunnianosoituksena satavuotiaalle itsenäiselle Suomelle. Konsertilla haluttiin kiittää niitä, jotka työskentelevät vapaaehtoisesti toisen kotimaisen kielen puolesta. Konsertissa esiintyi yli 200 artistia, laulajaa ja tanssijaa.

8.4.2017

Mustalaismusiikin kuningaat ja kuningattaret

Romanien kansallispäivän kunniaksi järjestettiin juhlakonsertti Sata vuotta yhteistä elämää, bereh tsetano dziviba. Konsertin kautta tuotiin esiin Suomen romanien ja valtaväestön yhdessä elettyä historiaa itsenäisessä Suomessa. Valtaväestö ja romanit ovat eläneet Suomessa rinnakkain vuosisatoja ja yhdessä rakentaneet yhteistä isänmaatamme.

18.4.2017

Turku päätti perustaa historian museon

Turun kaupunginvaltuusto päätti juhluvuoden kunniaksi rakennuttaa elämyksellisen historian museon. Myös muissa kaupungeissa tehtiin päätöksiä erilaisista lahjoista satavuotiaalle Suomelle. Vantaa suojeli 124 hehtaaria metsää eri puolella kaupunkia ja Espoo juhlisti Suomea sadalla kestävän kehityksen sitoumuksella.

27.4.2017

Veteraanipäivää vietettiin yhdessä

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallinen pääjuhla järjestettiin Lahden Urheilu- ja messukeskuksessa 27.4.2017. Juhluvuonna veteraanipäivän teema Sinun – Din muistutti kaikkien yhteisestä juhlasta. Tilaisuuteen osallistui noin 2 500 vierasta.

2017 Toukokuu



27.4.2017

Suomi 100 -visuaalisuus palkittiin Vuoden huipulla

Juhlavuoden visuaalinen ilme palkittiin Suomen merkittävimmissä luovan suunnittelun kilpailussa. Suomi 100 -visuaalisuus sai Grafia ry:n Vuoden Huiput -kilpailun identiteetti-sarjassa Kultahuipun.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Laura Kotila

4.5.2017

Porvoossa pohdittiin demokration tulevaisuutta

Porvoossa tehtiin valtioneuvoston historiaa, kun Suomen hallitus pääministeri Juha Sipilän johdolla kokoontui valtioneuvoston istuntoon sekä hallituksen neuvotteluun yleisön edessä ensimmäistä kertaa sataan vuoteen. Raha-asiainvaliokunnan istunnon ja yleisistunnon jälkeen pidetyn hallituksen neuvottelun teemana oli suomalaisen demokration kehittäminen.



Kuva: Tulevaisuuden kuusi

12.5.2017

Suomen kunniaksi istutettiin yli 50 000 puuta

Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi Suomeen ja ympäri maailman istutettiin yli 50 000 puuta. Helsingin Kaivopuistossa kasvaa vuonna 1917 kylvetty Itsenäisyyden kuusi. Vuonna 1967 istutettiin yli 30 000 sen siemenistä kasvatettua Kotikuusta 50-vuotiaan Suomen kunniaksi. Itsenäisyyden sata-vuotisjuhlavuonna Tulevaisuuden kuusi -hanke jatkoi samaa perinnettä.



18.5.2017

Juhlaraha herätti kohun

Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi Suomen Rahapaja löi viiden juhlarahan sarjan, jotka julkaistaan vuosien 2017-2019 aikana. Itsenäisyyden vuosikymmenet -juhlarahasarja kertoo Suomen itsenäisyyden ensimmäisestä sadasta vuodesta. Sarjan ensimmäinen kolikko herätti kohun siihen valitun kansalaisotaa esittävän kuva-aiheen vuoksi ja raha vedettiin pois julkaisusta.

2017 Kesäkuu



Kuva: Anu Leppänen



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm



Kuva: SIM / Tuomo Salonen



Kuva: Jussi Niukkala

20.-21.5.2017

Hevoset ravasivat Kaivariin

Hevosalan toimijat halusivat juhluvuonna muistuttaa uskollisen työjuhdan tärkeästä roolista yhteiskunnan historiassa tuomalla hevoset kylille ja tapahtumiin, ihmisten lähelle. Mahdollisuuksien hevonen -hankkeen päätapahtuma Hevoset Kaivarissa keräsi 45 000 vierailijaa Helsingin Kaivopuistoon, missä kaupunkilaisyleisölle esiteltiin hevosia ja hevosjaloutta monesta vinkkelistä.

1.6.2017

Pohjoismaiden valtionpäätt onnittelivat satavuotiasta

Pohjoismaiden valtionpäämiehet saapuivat Helsinkiin juhlistamaan Suomen satavuotista itsenäisyyttä. Vierailu oli historiallinen, sillä vastaava kokoon-tuminen on tapahtunut Suomessa vain kerran aikaisemmin, vuonna 2002. Tuhansittain yleisöä kokoontui seuraamaan rakastettujen naapureiden vierailua Helsingin kesäpäivän vaihtelevassa säässä.

9.6.2017

Ilmailunäytös jylisi Helsingin yllä

Helsingin taivaalle kohosi kesän alkajaisiksi huikea kavalkadi lentokoneita, kun Suomen ilmailumuseo yhteistyökumppaneineen järjesti Kaivopuistossa ilmaisen yleisötapahtuman 9.6. Lentonäytös sitoi ilmailun historian, nykypäivän ja tulevaisuuden yhteen esitellen suomalaisen ilmailun klassikoita, nykypäivää ja tulevaa.

9.6.2017

Kotimainen ooppera kukoisti juhluvuonna

Peräti toistakymmentä suomalaista oopperaa sai kantaesityksensä juhluvuonna. Suurin suomalainen -äänestyksen voittaneesta marsalkka Mannerheimista kirjoitettu ooppera sai ensi-iltansa Ilmajoen musiikki-juhllilla, Turussa taas esitettiin kauan kadoksissa ollutta Kalevalaan pohjautuvaa oopperaa.



Kuva: JP Hion



Kuva: Metsähallitus / Erkki Ollila



Kuva: Suomi 100



Kuva: Turun kaupunki / Jukka Hesselgren

9.–10.6.2017

Suomea juhlittiin Virossa

Satavuotiasta Suomea juhlittiin lahden toisella puolella kokonainen viikonloppu. Tallinnan Vapaudenaukiolla järjestettiin suurkonsertti, jossa esiintyi molempien maiden rakastetuimmat artistit. Marjamäen linnassa aukesi Suomesta kertova näyttely ja leikki-mielisessä kisassa ratkaistiin, kumman maan valtionjohto on parempi jalkapallossa.

17.6.2017

Hossasta tuli Suomen 40. kansallispuisto

Suomen 40. kansallispuisto perustettiin satavuotisjuhlavuoden kunniaksi Hossaan Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kuntiin. Avajaispäivää juhlistettiin eri puolilla puistoa monenlaisella ohjelmalla niin perheen pienimmille kuin kokeneille eräkiertäjille. Virallinen seremonia järjestettiin Suomussalmella Huosilammen rannalla. Avajaisiin osallistui 4 200 ihmistä.

10.–14.7.2017

SuomiAreenalla kuunneltiin muutostoiveita

Juhlavuoden SuomiAreena -keskustelutapahtumassa Porissa tarkasteltiin satavuotiasta Suomea eri näkökulmista. Tapahtuman pääyhteistyökumppaneina olivat Suomi 100 ja evankelisluterilainen kirkko, joka vietti samana vuonna reformaation 500-vuotisjuhlaa. SuomiAreenassa tehtiin juhlavuonna kävijäennätys.

13.–24.7.2017

Suuret purjelaivat rantautuivat Turkuun ja Kotkaan

Kansainvälinen nuorisopurjehdustapahtuma Tall Ships Races toi näyttävät purjelaivat Kotkan ja Turun satamiin. Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi kaupungit tarjosivat 100 nuorelle mahdollisuuden olla mukana purjehduksessa. Turussa tapahtumassa vieraili huimat 544 000 kävijää ja Kotkassa 355 000.



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm



Kuva: Yhteismaa / Pirita Särnä



Kuva: Suomi 100 / Johan Lindholm



Kuva: Suomi 100 / Sara Vihavainen

24.–26.8.2017

STHLM/SUOMI valtasi Tukholman

Satavuotiaan itsenäisen Suomen juhlinta täytti Tukholman Kungsträdgårdenin elokuun viimeisenä viikonloppuna. STHLM/SUOMI-festivaali tarjosi monipuolista ohjelmaa koko perheelle, tunnettujen artistien esityksiä ja paneelikeskusteluja. Tapahtuman järjesti Suomen Tukholman-suurlähetystö yhteistyökumppaneineen.

25.–27.8.2017

Yhdessä-viikonloppu

Kaikkien aikojen tapahtumakesä huipentui elokuun lopussa, kun Suomessa vietettiin Yhdessä-viikonloppua tuhansin tapahtumin. Viikonloppun aikana tanssittiin toreilla, syötiin yhdessä, vietettiin aikaa luonnossa ja hulluteltiin erilaisin tempauksin. Yhdessä-viikonloppua juhlittiin myös muualla maailmassa.

30.8.2017

Luontolahjoja Suomelle

Juhlavuoden kunniaksi Suomen vanhin yritys Fiskars luovutti suomalaisten käyttöön noin 40 hehtaarin kokaisen puiston seuraavaksi sadaksi vuodeksi. Dagmarin puistoalue sijaitsee Raaseporissa. Juhlavuonna Suomeen perustettiin lisäksi 170 uutta luonnonsuojelualuetta Luontolahjani satavuotiaalle -hankkeen innoittamana.

22.9.2017

Satavuotiasta Suomea juhlittiin Pietarissa

Pietarissa juhlittiin näyttävästi satavuotiasta Suomea. Tapahtuman aikana vietettiin suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin avajaisia, ja Suomen ja Venäjän pääministerit tapasivat toisensa.



Kuva: Veikko Somerpuro



Kuva: Vuosisadan kulttuurigaala



Kuva: Tommi Hynynen



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Markku Lempinen

26.–27.9.2017

Helsinki Challenge esittäytyi Brysselissä

Tiedepohjainen ideakilpailu Helsinki Challenge yhdistää tieteen ongelmanratkaisuun. Kilpailussa moniammatilliset tiimit tutkivat ratkaisukeinoja maailman suuriin haasteisiin ja tulevaisuuden hyvinvoinnin rakentamiseen.

18.10.2017

Jean Sibelius valittiin Vuosisadan kulttuuripersonaksi

Vuosisadan Kulttuurigaala juhlisti suomalaista luovuutta palkitsemalla merkittäviä itsenäisyyden ajan kulttuuritekoja ja tekijöitä. Turussa järjestetyssä gaalassa juhlistettiin suomalaista luovuutta sen syntysijoilta tähän päivään tulevaisuuden visioita unohtamatta. Vuosisadan kulttuuripersonaksi valittiin Jean Sibelius.

27.10.2017

Uusi Tuntematon sotilas valkokankaalle

Väinö Linnan Tuntematon sotilas -kirjasta syntyi juhlavuoden kunniaksi uusi, kolmas elokuvaversio. Aku Louhimiehen ohjaama versio kumpusi tarpeesta kertoa tarina nuorille sukupolville heille tutulla kielellä ja visuaalisella maailmalla.

7.11.2017

Suomen tie itsenäisyyteen -seminaari

Valtioneuvoston kanslian Suomen tie itsenäisyyteen -seminaarissa käytiin läpi Suomen tietä valtalaista itsenäisyysjulistukseen. Säätytalolla järjestetyn tilaisuuden avauspuheen puoron piti pääministeri Juha Sipilä.



Kuva: Eduskunta / Hanne Salonen

15.11.2017

Eduskunnassa juhlistettiin satavuotista demokratiaa

Eduskunta julistautui korkeimman vallan haltijaksi Suomessa 15.11.1917. Merkkipäivän johdosta eduskunnassa järjestettiin demokratia-aiheinen juhlaseminaari, ja kouluille suunnatun 100visio-kilpailun palkintojenjako.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

30.11.2017

Talvisodan kansallinen muistomerkki paljastettiin

Satavuotiaan itsenäisen Suomen kunniaksi paljastettiin Talvisodan kansallinen muistomerkki Helsingin Kasarmitorilla 30.11. Muistomerkillä Suomi halusi kunnioittaa veteraanien ja kaikkien sotaponnisteluihin osallistuneiden arvokasta työtä. Muistomerkkin suunnitteli kuvanveistäjä Pekka Kauhanen ja hankkeen alullepanija oli Talvisotayhdistys ry.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

2.12.2017

Valtakunnallinen Suomi 100 -juhla tarjosi kulttuurielämyksen

Suomen satavuotisjuhlavuoden huipentava virallinen, valtakunnallinen juhla järjestettiin Oulussa. Kutsuvieraina ainutkertaisessa kulttuurielämyksessä oli 1 200 itsenäisyyden juhlavuoden tekijää eri puolelta Suomea.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

4.12.2017

Valtioneuvosto kokoontui juhlaistuntoon

4.12.2017 tuli kuluneeksi tasan sata vuotta siitä, kun Suomen senaatti eli maan hallitus antoi itsenäisyysjulistuksen. Hetken kunniaksi valtioneuvosto kokoontui juhlaistuntoon pääministeri Juha Sipilän johdolla. Historiallista päivää saapuivat Valtioneuvoston linnaan muistelemaan myös vuoden 1917 senaatin eli Itsenäisyysseenaatin jäsenten sukujen edustajat.



Kuva: Luminous Finland 100 / Christopher Lund

4.-5.12.2017

Saana-tunturi valaisti itsenäisyys- päivän kunniaksi

Juhlavuoden kunniaksi Saana-tunturista tehtiin täysin uniikki valotaideteos. Valaistava alue oli huikat 2,5 miljoonaa neliometriä, eikä vastaavaa teosta ole aikaisemmin toteutettu missään päin maailmaa. Saanan valotaideteos oli kaikkien aikojen ensimmäinen, joka näkyi yhtä aikaa kolmeen valtioon – Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan.



Kuva: Eduskunta / Hanne Salonen

5.12.2017

Eduskunnan juhla- vuosi huipentui juhlaistuntoon

Eduskunnan vuosi huipentui juhlaistuntoon, jonka yhteydessä julkistettiin myös eduskunnan juhlapäätös. Eduskunta päätti tukea lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä 50 miljoonan osakelahjoituksella Itsenäisyyden juhluvuoden lastenrahaston säätiölle.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia / Lauri Heikkinen

5.12.2017

Lapset juhlivat itsenäisyyspäivää Säätytalolla

Yli viisisataa koululaista juhli itsenäisyyden satavuotisjuhlaa pääministeri Juha Sipilän isännöimällä vastaanotolla Säätytalolla Helsingissä. Juhlaan oli kutsuttu jokaisesta Suomen kunnasta kaksi kymmenvuotiasta lasta. Lasten itsenäisyysjuhlan järjestivät Mannerheimin Lastensuojeluliitto, lapsiasiavaltuutettu ja valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -organisaatio.



Kuva: Valtioneuvoston kanslia

5.12.2017

Satavuotisjuhla avattiin sadan lipun nostolla

Suomen satavuotisen itsenäisyyden juhlinta alkoi jo itsenäisyyspäivän aattona 5. joulukuuta. Etkoja ja tapahtumia järjestettiin eri puolilla Suomea, ja sinivalkoiset juhlaavalaisut syttyivät ympäri maailmaa. Juhlinnan virallinen avaus järjestettiin Helsingin Kauppatorilla, mihin sadan suomenlipun nostoa saapui seuraamaan noin 20 000 ihmistä.



Kuva: Savon Sanomat / Tapani Hartikainen

6.12.2017

Itsenäisyypäivän paraati marssittiin Kuopiossa

Perinteinen Puolustusvoimien itsenäisyypäivän paraati järjestettiin Kuopiossa. Paraatiin osallistui noin 1 100 henkilöä puolustusvoimista sekä veteraani-, reserviläis- ja maanpuolustusjärjestöistä. Teemana oli Maanpuolustus kuuluu kaikille.



Kuva: Suomi 100

6.12.2017

Itsenäisyypäivää vietettiin ympäri maailman

Satavuotiaan Suomen syntymäpäivää juhlittiin kodeissa ja kaupungilla ympäri Suomen ja kaikkialla maailmassa. Suomessa itsenäisyypäivä käynnistyi jumalanpalveluksilla sekä kunniavartioilla sankarihautoilla. Maailmalla muistettiin Suomea valaisemalla tunnettuja kohteita sinivalkoiseksi. Päivän ja samalla koko Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuoden päätti Finlandia-hymnin säveliin sovitettu Suomi 100 -juhlailotulitus.



Kuva: Suomi 100 / Leena Koskela

31.1.2018

Suomi 100 -hallitus ja valtuuskunta päättivät toimintansa

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden hallituksen ja valtuuskunnan toimikausi päättyi asetus päätöksen mukaisesti.



12.4.2018

Suomi 100 -juhlavuoden tuloksia julki

Tilastokeskuksen vuosina 2015–2018 toteuttaman kuusivaiheisen Suomi 100 -juhlavuoden liittyvän tutkimuksen viimeisen osan tulokset julkistettiin. Suomalaisten mielestä juhlavuosi oli onnistunut ja sen nähtiin vaikuttaneen laajasti suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomalaisista 93 % oli tyytyväisiä juhlavuoden toteutukseen ja 77 % piti osallistumista juhlavuoden tärkeänä. Yhteenkuuluvuuden tunteen koettiin voimistuneen ja itsenäisyyden merkityksen syventyneen.



Kuva: Sam Jamsen

5.6.2018

Suomi 100 sai ProComin Vuoden viestintäteko-palkinnon

ProCom – Viestinnän ammattilaiset ry valitsi Suomi 100 -juhlavuoden Vuoden viestintäteoksi osallistavasta viestintästrategiastaan. Arvovaltaisen raadin mukaan Suomi 100 -juhlavuosi yhdisti suomalaisia ja loi maakuvalla raikasta nostetta. ProCom on Suomen suurin viestinnän ammattilaisten järjestö. Juhlavuoden viestintä noteerattiin jo toukokuussakansainvälisessä SABRE Awards EMEA -viestintäkilpailussa. Suomi 100 nostettiin finaalityöjoukkoon ”Nordics” -kategoriassa.



Kuva: Suomi 100

14.6.2018

Palkintosadetta MTL:n viestintäkisassa

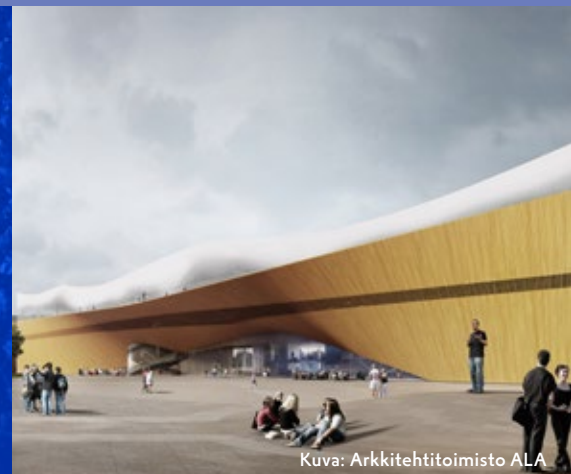
MTL:n vuotuisessa Finnish Comms Awards -kilpailussa palkitaan viestintäalan parhaita töitä Suomessa. Suomi 100 putsasi palkintopöydät kategorioissa Strateginen viestintä-konsultointi ja Vuoden viestintätyö 2018. Lisäksi Suomi 100 -juhlavuoden pääsihteeri Pekka Timonen voitti Vuoden spokesperson -tittelin. Kilpailuun osallistui tänä vuonna ennätysmäärä, yhteensä 101 työtä 19 eri viestintätoimistosta.



25.9.2018

Suomi 100 -raportti valmistuu

Vuoden 2018 alkupuolella koottiin valtava määrä juhlavuositietoa Suomesta ja maailmalta. Lisäksi toteutettiin lukuisia juhlavuoden vaikuttavuutta luotaavia tutkimuksia ja arviointeja. Suomi 100 -raportti julkaistiin 25.9.



Kuva: Arkkitehtitoimisto ALA

5.12.2018

Keskustakirjasto Oodi aukeaa

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden, Helsingin kaupungin ja valtion yhteinen juhlavuosihanke uusi Keskustakirjasto Oodi avataan yleisölle Suomen 101. itsenäisyyspäivän aattona. Keskustakirjaston avajaiset jatkavat itsenäisyyden satavuotisjuhlavuonna käynnistettyä itsenäisyyspäivän aaton juhinnan perinnettä.

Poimintoja Suomi 100 -ohjelmasta Suomessa ja maailmalla

Suomen satavuotista itsenäisyyttä juhlittiin kaikkien aikojen laajimmalla juhlavuosiohjelmalla. Ympäri maailman yli sataan maahan levittäytynyt ohjelmakokonaisuus koostui 5 000 hankkeesta ja niiden sisältämistä 170 000 tapahtumasta ja tilaisuudesta. Ohjelmassa katsottiin niin historiaan, nykyhetkeen kuin tulevaisuuteenkin. Seuraavassa poimintoja valtaisasta kokonaisuudesta Suomessa ja maailmalla.

Suomen vahvuuksia esiteltiin ja edistettiin

Suomi on nimetty useissa kansainvälisissä selvityksissä maailman kärkisijoille. Tätä viestiä haluttiin juhlavuonna nostaa esiin, mutta samalla huolehtia siitä, että suomalaisen yhteiskunnan vahvuudet, kuten tasa-arvo, sananvapaus, oikeusvaltio, koulutus ja demokratia pysyvät vahvoina myös tulevaisuudessa.

Maaliskuun lopulla vietettiin *Suomi 100 -demokratiaviikkoja*, joiden aikana järjestettiin muun muassa useita kansalaisraateja sekä julistettiin demokratian tulevaisuuteen liittyviä kannanottoja ja tutkimuksia. Viikot päättyivät oikeusministeriön 30.3. järjestämään juhlaseminaariin, jossa jaettiin kumppanuusteemalla *Demokratiapalkinto* sekä valtiovarainministeriön Demokratiatunnustus. *Demokratian kohtalo* -hankkeessa etsittiin esseekokoelman, kansalaisfoorumien ja tv-dokumentin avulla vastauksia kysymykseen, mitä demokratialle kuuluu nyt ja tulevaisuuden Suomessa. *Kaikkien Vaalit* puolestaan oli maaliskuussa Suomea kiertänyt vaalipaneelin sarja, jossa nostettiin esiin kaikkia kuntalaisia koskevia ajankohtaisia aiheita, unohtamatta monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisen osallistumisen teemoja.

Haaga-Helian *100-vuotias Suomi: sananvapauden kärkimää* -hanke haastoi suomalaiset journalismin ja huumorin keinoin näkemään, miten tärkeää rakentava keskusteluilmapiiri ja toisten sananvapauden kunnioittaminen ovat yhteiselle menestykselle. Hanke koostui verkkolehdestä, 12 kaupunkia kattavasta kiertueesta sekä nämä yhteen kokoavasta kirjasta.

Naisjärjestöjen keskusliiton *100 tasa-arvotekoa* loi hyvinvoivaa ja kestävää Suomea myös seuraavaa sataa vuotta varten. Hankkeessa järjestöt, yritykset, kunnat ja muut toimijat tekevät uusia, käytännön tekoja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi. *WOW – Women*

Of The World -hankkeen tavoitteena oli lisätä yhteisöllisyyden tunnetta, kehittää uusia mahdollisuuksia ja luoda synergiaa, jotta sukupuolten välistä tasa-arvoa voidaan lisätä. *WOW – Tasa-arvon festivaali* järjestettiin Tampere-talossa maaliskuussa. *Suomi 100 – Sateenkaaren väreissä* teki näkyväksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen (LHBTIQ) historiaa ja nykypäivää Suomessa. Tässä kulttuuri-, taide- ja viestintähankkeessa kerättiin myös uutta tietoa vähemmistöjen elämästä.

Myös turvallisuus nousi esiin suomalaisena vahvuutena. Koko vuoden kestänyt kokonaisturvallisuuden juhlananke *Nuku rauhas* toi ensimmäistä kertaa yhteen kaikki keskeiset alan toimijat: viranomaiset, järjestöt, yritykset ja kansalaiset. Hanke koostui koko Suomeen ulottuvasta tapahtuma- ja seminaarisarjasta.

Luonto ja suomalaisuus ytimessä

Suomalainen identiteetti ja maisema -näkökulmaan liittyviä hankkeita oli ohjelmassa runsaasti. Luonnon merkitys suomalaisille korostui juhlavuoden aikana, sillä jopa joka viides ohjelmahankkeista käsitteli jollain tavalla metsiä, järviä, merta, suomalaisia eläimiä ja kasveja tai muuta luontoa. Juhlavuoden aikana perustettiin uusia luonnonsuojelualueita, ohjattiin varoja Itämeren suojeluun, istutettiin puita ja nautittiin luontoaiheisista konserteista sekä näyttelyistä. Yhdessä-viikonloppuna 26. elokuuta tehtiin myös historiaa, kun Suomi liputti luonnolle ensimmäisenä maana maailmassa.

Suomen luonnonsuojeluliitto kannusti *Suomen 100 luontohelmeä* -kampanjassaan ideoimaan, kokemaan ja varjelemaan 100 kansallisesti merkittävää kohdetta, jotka halutaan jättää perinnöksi jälkipolville. Monissa hankkeissa pyrittiin myös aktiivisiin, ympäristöä parantaviin toimiin. Näin esimerkiksi *100 suomalaista vesistötekoa* -kampanjassa,



Kuva: Eduskunta / Hanne Salonen



Kuva: Terjo Peltola

joka nosti esiin kansalaisten tekoja vesien suojelemiseksi. Suomen 4H-liiton ja -yhdistysten juhluvuoden ohjelmaan sisältyi puolestaan *4H-metsiköiden kunnostamisia ja uusien Suomi 100 v 4H-metsiköiden perustamisia*.

Tulevaisuuden kuusi -hanke kutsui yhteiskunnan eri tahoja istuttamaan kuusia ympäri Suomea. Mukana oli yksittäisiä kansalaisia, ulkosuomalaisia, kouluja Suomessa ja maailmalla, yrityksiä sekä Suomen lähetystöjä. Kymmenissä maissa Suomesta Indonesiaan istutettiin kaikkiaan 50 000 tulevaisuuden kuusta.

Suomalaiset halusivat juhlia satavuotisuutta myös eläinystävien kanssa. Suomen kansalliseläinten joukkoon nimettiin kansallisperhonen suosituksi muodostuneen äänestyksen tuloksena. Lisäksi ainakin koirat, kissat, hevoset, karhut ja kalat saivat nimikkohankkeita juhluvuoden ohjelmaan. Suomenpystykorvien *Haukku-ottelu 2017* järjestettiin Tervossa lokakuussa. Huikean suosion kerännyt Ylen *Miljoona linnunpönttöä* -kampanja tarjosi linnuille 1,3 miljoonaa uutta



Kuva: Metsähallitus / Anne Huhta



Kuva: Suomi 100 -satelliitti



Kuva: 4H-järjestö



Kuva: Tapahtumantekijät / Otto Turunen

kotia Suomen puiden oksistoissa ja seinustoilla. *Mahdollisuuksien hevonen* -kokonaisuus nosti esiin suomenhevosen ja toi uskolliset ratsut ja työjuhdat kylille, tapahtumiin ja ihmisten lähelle muistuttamaan hevosten tärkeästä roolista yhteiskuntamme historiassa ja nykyhetkessä.

Sauna on olennainen osa suomalaisuutta – niinpä olikin luonnollista, että sauna sai keskeisen roolin Suomi 100 -ohjelmassa. Juhluvuoden aikana saunat lämpenivät Suomessa ja maailmalla. Yksi saunahankkeista oli *Sadan siirrettävän Saunan Paraati*, joka kokosi saunan ystävät ja siirrettävien saunojen omistajat Teuvan keskusta Heinäkuun lopussa. *Suomen satavuotiaat saunat* -hanke esitteli edelleen käytössä olevia, vähintään satavuotiaita saunoja koko Suomen alueelta niiden tarinoiden ja historian kautta.

Suomalaisuutta ja suomalaista identiteettiä tutkittiin perinteisten lisäksi myös uusista näkökulmista. Tärkeä kysymys kuului, millaista on suomalaisuus vuonna 2017. *Suomalaisuutta uudelleenmäärittämässä* -hankkeessa muuttuvaa suomalaisuutta kuvattiin kahdessa vaiheessa: Satunnaiset suomalaiset -keskiäktue oli tutkimusmatka vuoden 2017 Suomeen, ja syksyn koulukiertueella keskusteltiin toisen asteen oppilaiden kanssa suomalaisuuteen liittyvistä käsitteistä, stereotyyppioista, väitteistä ja myyteistä.

Tekoja tulevaisuuden hyväksi

Aalto-yliopiston *Suomi 100 -satelliitti* vei satavuotiaan Suomen juhlinnan uusiin sfääreihin. Itse satelliitin valmistumisen lisäksi keskiössä olivat näyttelyrekan vierailut eri puolilla Suomea. Rekan näyttelytilassa suomalaiset pääsivät ainutlaatuiselle avaruusmatkalle, jolla muun muassa tutustuttiin revontuliin.

Juhlavuonna rakennettiin myös koulutuksen tulevaisuutta. *100 Koulua/HundrED* -hankkeen tavoitteena oli auttaa Suomea pysymään opetuksen mallimaana myös tulevaisuudessa. Hankkeessa kerättiin yli sata koulua uudistavaa innovaatiota eri puolilta maailmaa. Kerätyn oppi ja parhaat menetelmät annettiin lahjana kaikille maailman opettajille. *Dare to Learn* -oppimistapahtuma kokosi yhteen oppimisesta innostuneita ihmisiä eri aloilta syyskuussa. Se tarjosi osallistujilleen uudenlaisen, interaktiivisen areenan, jossa rakennettiin yhdessä oppimisen parempaa tulevaisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriö puolestaan järjesti joulukuun alussa korkean tason *Sivistys 100 -juhlaseminaarin* sivistyksen merkityksestä historiassamme ja etenkin tulevaisuudessa.

Tiedepohjainen, kymmenen suomalaisen yliopiston yhteistyönä toteutettu ideakilpailu *Hel-sinki Challenge* etsi juhlavuonna ratkaisuja Suomen ja koko maailman parhaaksi. Kilpailun tarkoituksena oli luoda ratkaisuja maailman suuriin haasteisiin ja tulevaisuuden hyvinvoinnin rakentamiseen. Kilpailun teemat; ihminen muutoksessa, kestävä planeetta ja urbaani tulevaisuus perustuivat YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Sitran kesäkuussa järjestämässä

kansainvälisessä *World Circular Economy Forum 2017* -tapahtumassa esiteltiin puolestaan maailman parhaita kiertotalousratkaisuja.

Suomen tulevaisuudessa myös biotaloudella on suuri rooli. Metsähallituksen Tiedekeskus Pilken toteuttama, pyörillä kulkeva tiedekeskusnäyttely *Bioaika* kiersi rekkana kouluja ja erilaisia tapahtumia läpi Suomen. Joulukuussa 2017 Suomen nuorten toiveet bioaikamme tulevaisuudesta luovutettiin päättäjille Helsingissä.

Nuori Yrittäjyys ry:n *Uskalla Yrittää* -finaali nosti esiin sata tarinaa nuorten yrittäjyydestä ja samalla tulevaisuuden Suomesta. *Startup Refugees* halusi puolestaan saada satavuotiaan Suomen nousuun valjastamalla turvapaikanhakijoiden henkisen pääoman ja yhdistämällä sen suomalaiseen yrittäjähengen yrittäjyyttä ja työllistymistä tukevan laajan ja valtakunnallisen verkoston avulla.

Katset satavuotiaan Suomen tarinaan

Sata vuotta itsenäisenä valtiona oli kansakunnalle sopiva ajankohta katsoa historiaan ja tarkastella, mitä on tullut tehtyä ja miten tähän suureen syntymäpäivään on kuljettu. Aiheen kiinnostavuudesta kertoo muun muassa se, että vuonna 2017 suomalaisten museoiden kävijämäärä kasvoi yhteensä 400 000:lla.

Juhlavuoden ohjelmassa historian havina kuului monin tavoin. Erilaisia historiikkeja ja muistelmia innostuivat julkaisemaan kymmenet seurakyläyhteisöt ja yhdistykset. Tuhansiin sivuihin on tallennettu uskomaton määrä Suomen historiaa, kotiseututietoa ja suomalaista tekemistä sadan vuoden varrelta. Aiheina vaihtelivat muun muassa sotakertomukset, kyläkoulut, merkittävät talot, hevoset, seurakyläyhteisöt sekä evakkomatkat.

Uusia tieto- ja juhlakirjoja julkaistiin arktisen politiikan synnystä Suomen kulttuurihistoriaan ja Commodore 64:sta suomalaisen gastronomian historiaan. Juhlakirjat esittelivät esimerkiksi suomalaista nukkekotirakentamista, höyryvetureita ja perinneruokia. Liikennevirasto julkaisi oman *100-vuotiskatsauksensa tiehistoriasta*.

Kansallisarkisto osallistui Suomen satavuotisjuhlallisuuksiin järjestämällä *Pro Finlandia* -näyttelysarjan, jossa tarkasteltiin Suomen itsenäistymiseen johtanutta kehitystä kansainvälisestä näkökulmasta. Suomen His-

toriallisen Seuran järjestämä kansainvälinen konferenssi *Uudistusten ja vallankumousten Suomi ja Eurooppa* tarkasteli ensimmäisen maailmansodan poliittisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia keskittyen uusien kansallisvaltioiden, kuten Suomen, itsenäistymiseen.

Suomen hauskin mies loi monien muiden hankkeiden ohella katset vuoden 1918 sisällissotaan. Tositapahtumiin pohjaavasta tarinasta toteutettiin juhlavuonna Heikki Kujanpään ohjaamana sekä näytelmä että kokoillan elokuva, jossa kuolemaan tuomitut punavangit valmistavat huvinäytelmän vartijoidensa viihdyttämiseksi uuden oikeudenkäynnin toivossa.

Suomen presidentit olivat vahvasti mukana juhlavuoden ohjelmassa, sekä tekijöinä että innoituksen lähteinä. Erityiseen rooliin ohjelmahankkeiden sisällöissä nousi marsalkka Mannerheim, jonka syntymän 150-vuotisjuhla vietettiin samana vuonna. Kesäkuussa sai Ilmajoen musiikkijuhlilla ensi-iltansa Tuomas Kantelisen säveltämä *Mannerheim-ooppera*. Lokakuussa puolestaan sai Helsingin Kaupunginteatterissa ensi-iltansa historiallinen näytelmä *Mannerheim ja saksalainen suudelmä*, joka avasi uusia näkökulmia Suomen historian todellisiin vaaran vuosiin ja maan pysyviin riippuvuussuhteisiin kahdesta suurvallasta.

Suomen itsenäisyyden ajan keskeinen valtiomies *Kekkonen* sai elämäntarinastaan vihdoin kattavan TV-toteutuksen. Dokumentaarinen asiaohjelmasarja peilasi Kekkonen elämän kautta koko suomalaisen yhteiskunnan kehitystä vuodesta 1917 aina 2000-luvulle saakka.

Myös Suomen historian lähivuodet innostivat juhlavuoden tekijöitä. *Digitaalinen Suomi* -artikkelikokoelmassa digitaalisen murroksen avainpaikoilla mukana olleet henkilöt kuvasivat kehitystä ja arvioivat Suomen onnistumista lähinnä kansainvälisen vertailun avulla. Museo- ja tiedekeskus Luupin *Näytönpaikka pohjoisessa piilaaksossa* -näyttely puolestaan kertoi Oulun seudun informaatio- ja kommunikaatioteknologian kiihkeistä vuosikymmenistä faktaa ja fiktiota yhdistäen.

Lahjoja syntymäpäiväsankarille

Syntymäpäivään kuuluvat lahjat. Suomen täyttäessä sata vuotta, monet yksityishenkilöt ja yhteisöt antoivat Suomelle aikaansa, osaamistaan tai jotain konkreettista tekemäänsä tai omistamaansa – eivät kuitenkaan valtiolle, vaan käytännössä lahjansaajia olivat yleensä muut suomalaiset.



Kuva: Heikki Hepoaho



Kuva: Sitra / Alexander Zach



Kuva: Jussi Niukkala

Ari Savikko perusti Muonioon Suomen kalakirjaston lahjana 100-vuotiaalle Suomelle. Kokoelma sisältää lähes kaikki Suomessa ilmestyneet kalakirjat aina vuodesta 1730 lähtien, ja tietokannasta löytyy yli 22 500 kirjaa tai kirjoitusta, mikä tekee siitä aarreaitan tutkijoille, keräilijöille ja aiheesta kiinnostuneille.

Suomen 40. kansallispuisto Hossa avattiin kesäkuussa lahjana suomalaisille. Ympäristöministeriön Luontolahjani satavuotiaalle -kampanja puolestaan kutsui maanomistajia perustamaan yksityisiä luonnonsuojelualueita Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi. Juhlavuoden kampanjan kautta niin yksityishenkilöt, yritykset, kunnat, seurakunnat, säätiöt ja yhdistykset saattoivat antaa oman lahjansa satavuotiaalle Suomelle. Valtio osallistui kampanjaan suojelemalla yksityisten osallistujien alueita vastavan pinta-alan kampanjan tavoitteiden rajoissa.

Suomen Kulttuurirahasto puolestaan juhlisti itsenäisyytemme juhluvuotta historiansa suurimmalla hankkeella: rahasto kumppaneineen vie kaikki yläasteen 8-luokkalaiset taidelaitoksiin syksystä 2017 lähtien. Taidetestaajat-hankkeen tavoitteena oli saada nuoret kokemaan myös sellaista taidetta, johon moni ei muuten tutustuisi.

Suomalaiset laskuvarjohyppääjät antoivat satavuotiaalle päätä huimaavan lahjan, laskuvarjohypyn Suomen ennätyksen. Muodostelmahypyn ennätys syntyi 80 hyppääjän voimin elokuussa.

Pieniä ja suuria yhteisiä hetkiä

Suomen itsenäisyyden satavuotisuuutta juhlistettiin valtavalla määrällä erilaisia pienempiä ja suurempia Suomi 100 -hetkiä, jotka yhdistivät suomalaisia ja Suomen ystäviä. Yhteisiä hetkiä vietettiin kuoro- tai liikuntaharrastusten tilaisuuksista yhdistysten, kylien ja kaupunginosien Suomi 100 -kokoontumisiin, ja kesän suur tapahtumista erimuotoisiin itsenäisyysjuhliin.

Itsenäisyyspäivän aattona järjestetty suurkonserttiteos *Kainuugaala* oli yksi Kainuun merkkitapahtumista juhluvuonna. Konsertissa tuhatpäiselle yleisölle esiintyi yhteensä 200 laulajaa, noin 50 henkilön orkesteri ja 201 tanssijaa. Ylihärmässä järjestettiin marraskuun lopussa koko perheelle tarkoitetut Suomen 100-vuotissynttärät *Suomi 100 vuotta – Pirä hualta!* Osuuskunta ItäMaidon Emäntien Iltoja vietettiin lokakuun aikana kymmenessä eri tilaisuudessa, joissa juhlistettiin emäntiä itsenäisen Suomen

maaseudun ylläpitäjinä, kehittäjinä ja yhteisöllisyyden luojina sekä keskustellen pöydän ääressä ja saunan lauteilla.

Vuoteen mahtui myös lukuisia suur tapahtumia, muun muassa urheilun arvokisoja kuten Hiihdon MM-kisat Lahdessa sekä Koripallon EM-kisat Helsingissä. Yksi juhluvuoden suurimmista yleisötapahtumista oli Kotkassa ja Turussa heinäkuussa lähes miljoonayleisön saavuttanut *The Tall Ships Races – Suuret purjelaivat Suomessa 2017*.

Ilmiötä juhluvuoden ohjelmassa – neuloosista lauluun

Juhlavuodesta kokonaisuudessaan muodostui ilmiö, mutta Suomi 100 -ohjelmaan syntyi myös pienempiä ilmiöitä, joihin suomalaiset heittäytyivät mukaan yllättävällä innolla ja volyymillä. Näitä olivat jo aiemmin mainitun luonnon lisäksi hyvän tekeminen eri muodoissaan, musiikin, erityisesti laulun sekä tanssin vahva osuus ohjelmassa, lukuisat liikunta- ja urheilutapahtumat sekä neulominen.

Kanssaihmisille neulottiin juhluvuonna urakalla lämpöä ja hyvää mieltä. Jopa niin runsaasti, että ilmiö sai oman nimen neuloosi ja ylitti uutiskynnyksen myös ulkomaisissa medioissa. *Villasukkakeräys juhluvuonna syntyneille* tuotti huikeat 57 000 paria villasukkia. Mummon kammarin *Suomi 100 -talkoissa* kudottiin satojen sukkien ja lapasten lisäksi käsittämätön 112 metriä pitkä kaulahuivi. *Novellikoukku* puolestaan tuotti kaikille kainuulaisvauvoille juhla-peiton. Pelkästään neljässä tässä mainitussa hankkeessa neulottuihin sukkiin ja peittoihin käytetty lanka ulottuisi suoraksi vedettynä Suomesta maapallon toiselle puolelle Papua-Uusi-Guineaan (12 630 km) asti.

Tuhansia tunteja hyviä tekoja

Suomi 100 toi vahvasti esiin suomalaisten halun ja kyvyn auttaa toisiaan. Juhlavuonna tehtiin tuhansia tunteja hyvää, mikä samalla koettiin lahjaksi Suomelle. Ohjelmassa oli mukana satoja hankkeita, joissa autettiin tai tehtiin hyvää toiselle ihmiselle; tuettiin, kiitettiin, annettiin aikaa tai lahjoja, vähennettiin syrjäytymistä, luovutettiin verta tai ihan vain ilahduttettiin.

Esimerkiksi *Sata hyvää tekoa* -kampanjassa opiskelijat osoittivat välittämistä ja yhteistä vastuuta muista yhteiskunnan jäsenistä. OP Ryh-



Kuva: Metsähallitus / Erkki Ollila



Kuva: Jussi Määttä



Kuva: Suomi 100

män *Hiiop*-hankkeessa tavoiteltiin sataa vuotta vapaaehtoistyötä juhlavuoden aikana. Sadat suomen kieltä opiskelevat maahanmuuttajat lukivat iäkkäille ja kehitysvammaisille ihmisille ympäri maata *Minä luen sinulle* -kampanjassa. SPR Veripalvelun 10 000 *kädenojennusta* -kampanja pyrki keräämään peräti 10 000 pussia luovutettua verta juhlavuoden aikana ja tavoitteeseen päästiin juuri itsenäisyyspäivän kynnyksellä. Juhlavuoden hyviä tekoja vastaanottivat varovaisesti arvioiden kymmenet tuhannet ihmiset, vauvoista nuoriin, vanhuksiin ja veteraaneihin.

Suomi soi ja laulu raikasi

Juhlavuoden ohjelmassa taiteella ja kulttuurilla oli merkittävä rooli, ja erityisesti musiikki ja laulu osoittautuivat suomalaisille itsenäisyyden juhlinnassa tärkeiksi. Reilusti yli tuhannessa hankkeessa laulettiin, ja näistä kuoroihin liittyviä hankkeita oli yli 500. Jean Sibeliuksen Finlandiasta lukuisine sovitusmuotoineen tuli juhlavuoden esitetyin kappale. Juhlavuoden ohjelmakattaus tarjosi monta tilaisuutta juhlia satavuotiasta laulaen ympäri Suomen ja jopa maamme rajojen ulkopuolella.

Kuorot ja orkesterit ympäri Suomen lapsista seniori-ikäisiin kokoontuivat tuhansien osallistujien voimin yhteen *Sulasolin Laulu- ja soittojuhlille* Hämeenlinnaan toukokuussa. *Pohjoismaiset opiskelijalaulujuhlat* kokosivat Ouluun toukokuussa 1 100 laulajaa, joiden yhteiskonsertti huipentui juhlavuoden kunniaksi Finlandiaan, totta kai.

Helsingin kaupunginmuseon *Itsenäisyyden laulut* -hanke kokosi suomalaisten laulumuistoja eri vuosikymmeniltä. Muistojen pohjalta valittuja kappaleita kokoonnuttiin laulamaan ensimmäistä kertaa juhlavuoden avajaisten yhteydessä.

Kuopiossa järjestettiin vuonna 2017 kahdeksan *Suomalaisten laulut* -yhteislaulutilaisuutta ja Turussa Samppalinnan Kesäteatterissa puolestaan *Laulaen sata vuotta* -yhteislaulutilaisuuksia, joissa juontajien ja artistien johdattamana käytiin laulaen läpi Suomen itsenäisyyden aikaa. Karaokestakin tuli parhaimmillaan yhteislaulua! Itsenäisyyspäivän aattona 5.12. Suomen Karaoke-baarit tempaisivat *Sininen ja valkoinen – Olen suomalainen* -tapahtumalla.

Oma ilmiönsä oli myös se, että juhlavuoden aikana sai kantaesityksenä toistakymmentä uutta oopperaa, joista moni kertoi suomalaisista merkkihenkilöistä. Ilmajoen musiikkijuhlien *Mannerheim-oopperan* lisäksi juhlavuoden kantaesityksiin kuului muun muassa Maija Ruuskasen säveltämä, Paavo Ruotsalaisesta kertova kuoro-ooppera *Herääminen*, joka kommentoi suomalaisuutta nykyajasta käsin, Ruotsalaisen perintöön nojaten. Jyrki Linjaman kirkko-ooppera *Kolme kirjettä Laestadiukselle* sai puolestaan kantaesityksensä Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlilla heinäkuussa.

Ilkka Kuusiston säveltämä koko illan ooppera *Aino Ackté* sai kantaesityksensä syksyllä 2017 Savonlinnassa kansalaisoopperana alueen kulttuurialan toimijoiden yhdistettyä voimansa. Kansainvälisen menestyksen saavuttanut taiteen suurnainen ja Savonlinnan Oopperajuhlien perustaja halusi tuoda oopperan lähemmäksi kansaa, joten teos alueen yhteisenä suurponnistuksena toteutti Actén toivomusta mitä parhaimmalla tavalla.

Modernismirunouden uranuurtajan *Edith Södergranin* kiehtova henkilökuva piirtyi ainutlaatuisena tulkintana Ooppera Skaalan teoksessa *Edith Södergran – Vierge moderne*. Oopperalaulaja ja laulupedagogi Abraham Ojanperän elämään perustuva uusi ooppera *Abrahamin Pidot* juhlisti Suomen itsenäisyyden satavuotisuuden lisäksi Limingan kunnan 540-vuotista historiaa.

Turun musiikkijuhlasäätiö ja Turun filharmoninen orkesteri juhlistivat itsenäisyyden juhluvuotta tuottamalla maailman kantaesityksen Karl Müller-Berghausin oopperasta *Die Kälwainen in Pochjola*. 1800-luvun puolivälin Suomeen sijoittuva *Meyerbeerin Grand Opéra Étoile du Nord* (Pohjantähti) sai puolestaan Suomen ensiesityksensä heinäkuussa Kokkolan Oopperakesä -festivaaleilla.

Juhlavuosi sai tanssijan vipattamaan

Itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi houkutti suomalaiset tanssilattialle ja osoitti samalla käsitteet ujoista ja jäyhistä suomalaisista vääriksi. Ohjelma tarjosi lukemattomia mahdollisuuksia tanssia, kukin omalla tavallaan, ja tilaisuuksiin tartuttiin.



Kuva: Museovirasto / Ilari Järvinen



Kuva: Riitta Aitokallio

Break the Fight! Breikkaa koulukiusaamista vastaan -kiertue yhdisti monialaisesti tanssitaideita, hip hop -kulttuuria ja keskustelua. Tanssiteoksen katsomisen lisäksi nuoret saattoivat osallistua breikki-, beatboxaus, graffiti-, DJ- ja räppityöpajoihin alan huippuammattilaisten johdolla. Esityksen ja työpajan avulla juurrutettiin hyväksi havaittua kiusaamisen vastaista toimintamallia.

Valtakunnallinen tanssin tapahtumakokonaisuus *Moves* kokosi nuoret tanssin harrastajat ympäri Suomen Rovaniemelle. Tapahtuma tarjosi laajan läpileikkauksen nykytanssin, kansantanssin, jazz- ja showtanssin, baletin sekä muiden etnisten tanssien maailmaan nuorten tanssitaiteiden myötä. *Tanssia Suomen Nuorille* houkutteli nuoria paritansseihin tarjoamalla kevään 2017 aikana viikoittain ilmaista paritanssiopetusta Hämeenlinnan alueella alle 25-vuotiaille.



Kuva: Media Tornio

Eri aikakausien tansseista, poloneesista piirileikkeihin koostunut *Sata isojoista tanssii* -esitys nähtiin Isojoella heinäkuussa. Eri-ikäiset tytöt ja pojat, naiset ja miehet, mummit ja vaarit, mukaan lukien liikuntarajoitteiset esittivät tanssit yhdessä. Jyväskylässä itsenäisyyspäivän aattona 5.12. järjestetyssä *Suomi 100 – koko kansan iltapäivätanssit* -tapahtumassa soitettiin puolestaan kolmen tunnin aikana 100 suomalaista musiikkikappaletta itsenäisyyspäivän ajalta, alkuperäisäänitteinä.

Mies – Tanssipidot keräsi elokuussa satoja miehiä Lapuan pesäpallstadionille tanssimaan yhdessä juhluvuoden kunniaksi. Suurta kiitosta saanut esitys kertoi miehestä, joka ei tanssi, ja sen toteuttivat ammattilaisten johdolla ihan tavalliset, eri-ikäiset miehet.

Euroopan suurin kansanperinnetapahtuma *Europeade* täytti heinäkuussa Turun torit, kadut ja arenat. Ensimmäistä kertaa Suomessa järjestetty tapahtuma kokosi Aurajoen rannoille yli 6 000 osallistujaa eri puolilta Eurooppaa laulamaan ja tanssimaan aamusta pitkälle yöhön.

Juhlavuosi toi urheiluhullut yhteen

Suomi on vuosien saatossa tullut tunnetuksi urheiluhulluna maana. Urheilu yhdistää suomalaisia niin pelikentillä kuin katsomoissakin. Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuosi ei suinkaan hillinnyt menoa, vaan erilaisia persoonallisia kilpailuja ja kisoja oli tarjolla laidasta laitaan kaikkialla Suomessa.



Kuva: Suomi 100

Juhlavuosi oli urheilun supervuosi, virallisessa Suomi 100 -ohjelmassa oli pitkälle yli 500 urheiluun ja liikuntaan liittynyttä hanketta ja niiden alla valtaisa määrä yksittäisiä tapahtumia. Vuoden mittaan urheilu ja liikunta olivat näkyvästi esillä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Lehterit pullistelivat juhluvuonna arvokisoissa, kun innokkaat penkkiurheilijat täyttivät kisakatsomot. Pelkästään *Taitoluistelun MM-kisoissa*, *Lahden MM-kisoissa* ja *Koripallon EM-kilpailuiden* Suomen alkulohkossa urheilutapahtumat keräsivät paikanpäälle yli 388 000 silmäparia. Oman lisämausteensa kiihkeälle penkkiurheilu-kansalle toi Suomi 100 -fanitelta, joka kiersi ympäri Suomea erilaisissa urheilutapahtumissa. Fanitelta oli todellinen menestys urheiluväen keskuudessa ja katsojille tarjotut poskiliput menivät urheilutapahtumissa kuin kuumille kiville. Pelkästään Lahden MM-kisojen aikana kisäväen poskiin painettiin yhteensä huimat 74 000 Suomen lippua.

Juhlavuoden aikana nähtiin valtaisa määrä upeita urheilusuorituksia, joita voidaan mitata esimerkiksi senteillä, sekunneilla, maaleilla, koreilla, metreillä, pisteillä, väliajoilla ja osumilla. Esimerkiksi kesäkuussa *Suomi Eesti 100 Challenge*ssa pelattiin yhden päivän aikana yli 112 jalkapallo-, futsal- ja beach soccer -ottelua Suomen ja Viron välillä. Ottelut kestivät kaiken kaikkiaan pitkälle yli 4 000 minuuttia eli yhden päivän aikana pelattiin lähes kolmen vuorokauden edestä jalkapalloa. Lahden MM-kisoissa puolestaan hiihdettiin yhteensä yli 11 000 kilometriä, joka yhtä soittoa sivakoituna veisi Lahdesta Rio De Janeiroon saakka.

Asikkalassa palattiin kesäkuussa 1920-luvulle, kun Vesivehmaan urheilukentällä järjestettiin *Vanhan ajan yleisurheilukilpailut*. Entisaikojen tunnelmaa pääsi aistimaan myös Juankoskella, jossa järjestettiin *Suomenhevosten vetokilpailut*. Suomi-nostalgiata tarjosivat myös *SM-tukkilaikisat*, jotka järjestettiin Pellon Kattilakosken kauniissa maisemissa. Yhdistelmälahjen harrastajat kokoontuivat puolestaan elokuussa sankoin joukoin Espooseen, missä kilpailijat ottivat toisistaan mittaa *Järvestä järveen swimrun* -tapahtumassa.

Liikkumisen unelmavuosi ja *Unelmat liikkeelle* olivat Olympiakomitean koordinoimia Suomi 100 -juhlavuoden kokonaisuuksia liikkuamisen lisäämiseksi. Liikkumisen unelmia edistettiin isolla sydämellä: lähdettiin lava-autolla keppijumpalle, innostuttiin 100 -teemasta ja

luotiin pohja uudelle yhdessä tekemiselle. Unelmat liikkeelle -toimintaa järjestettiin 220 kunnassa kymmenien tuhansien uusien toimijoiden voimin vuoden täytyessä tuhansista liikkumisen tapahtumista eri puolilla Suomea.

Maailmalle vietin koulutusta, koodausta ja kulttuuria

Suomalainen osaaminen oli juhlavuonna näkyvästi esillä maailmalla. *100 Koulua/HundrED* -hanke jakoi maailmalle 100 koulutusinnovaatiota eli tuloksensa parhaista oppimisen ja opettamisen tavoista sekä esitteli suomalaista koulutusosaamista useissa tapahtumissa. Ulkomailla, muun muassa Singaporessa ja New Yorkissa järjestettiin 12 HundrED-seminaaria ja lokakuussa kansainvälinen HundrED Innovation Summit Helsingissä.

Aalto-yliopiston *Koodibussi* kiersi keväällä kymmenen Afrikan maan läpi järjestäen koodaustyöpajoja afrikkalaisille nuorille. Projektin avulla tehtiin tunnetuksi satavuotiasta Suomea sekä suomalaista koulutusjärjestelmää ja teknologiaosaamista. Koodibussin keskiössä olivat tasa-arvo, demokratia ja juhlavuoden teema yhdessä. Ulko-ministeriön arvion mukaan hanke loi Suomelle poikkeuksellisen paljon näkyvyyttä Afrikan maissa.

Suomen itsenäisyyden juhlavuoden ja Arktisen neuvoston puheenjohtajuuden kunniaksi Arctia Oy kutsui Luoteisväylän halki heinäkuun aikana kulkeneelle *Arctic 100 -tutkimusmatkalle* mukaan suomalaisia ja kansainvälisiä tutkijoita sekä tiedetoimittajia. Matkan tavoitteena oli uuden tieteellisen tiedon kerääminen arktisilta alueilta sekä kansainvälisen tutkimusyhteistyön syventäminen suomalaisella osaamisella. Matka lisäsi Suomen tunnettua huippuosaamisesta jäätieteessä ja jäätä murtavien vahvojen alusten rakentamisesta.

Sharing Pure Energy oli Suomen maailmannäyttelypaviljonjin teema Astana EXPO 2017 -maailmannäyttelyssä, joka järjestettiin Kazakstanin pääkaupungissa kesäkaudella 2017. Paviljonki esitteli Suomen korkeaa osaamista uusiutuvien ja kestävien energiaratkaisujen alalla hieman yli 300 000 vieraalle.

Suomen Pariisin, Benelux-maiden, Berliinin ja Lontoon instituutit tuottivat itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna *Mobile Home 2017*

-hankkeen. Tämä instituuttien historian suurin yhteisprojekti tulkitse kodin merkitystä Euroopan pääkaupungeissa. Erityistä huomiota sai keskelle Pariisia noussut suomalainen aittakylä KOTI, joka inspiroitui suomalaisten mutkattomasta vieraanvaraisuudesta ja kesämökkiperinteestä, ja jossa vieraiden oli mahdollista yöpyä hotellin tavoin.

Taideyliopiston Sibelius-Akatemia ja maailmankuulu newyorkilainen taideyliopisto Juilliard School muodostivat *yhteisen sinfoniaorkesterin* Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden kunniaksi. Esa-Pekka Salosen johtama sinfoniaorkesteri konsertoi Helsingissä, Tukholmassa ja New Yorkissa.

Sibelius soi ympäri maailmaa

Monet toimijat ulkomailla huomioivat Suomen juhlavuoden omissa ohjelmassaan. Esimerkiksi Islannin Sinfoniaorkesterin ohjelmistossa kuultiin kolme suomalaiselle musiikille omistettua konserttia *Suomalainen kevät* -kokonaisuudessa. Näistä ensimmäiseen liittyi myös juhlavastaanotto, ja tästä muodostui Islannin Suomi 100 -huippupuhetti.

Ruotsissa *Göteborgin kirjamesseut* nostivat syksyllä 2017 Suomen yhdeksi pääteemakseen. Suomi oli esillä niin seminaareissa kuin omalla näyttelyosastolla yhteensä yli sadalla ohjelmanumerolla. Messut oli yksi Pohjoismaiden suurimmista kulttuuritapahtumista 100 000 vieraallaan. Kunsten- ja taidemuseossa Aalborgissa Tanskassa toteutettiin *Alvar-Aalto – Second Nature* -näyttely keväällä 2017. Näyttelyssä esiteltiin Aallon tuotantoa koko hänen uransa varrelta.

Iso-Britanniassa erityisesti monet orkesterit innoittuvat Suomi-temasta juhlavuoden kunniaksi, erityisesti ne, jotka tekevät yhteistyötä suomalaisten kapellimestarien kanssa. BBC Symphony Orchestra huomioi Suomen itsenäisyyspäivän Sakari Oramon johtamalla, Sibeliusin musiikkia sisältäneellä *Finland Awakes* -konsertilla. Sibelius oli säveltäjänimi myös seuraavana päivänä 7.12. Philharmonia Orchestran *Finland100-konsertissa* Esa-Pekka Salosen johdolla. Dulwich Picture Galleryssa Lontoossa puolestaan avattiin lokakuussa mittava *Tove Jansson* -näyttely.



Kuva: CodeBus Africa / Vilma Hämäläinen



Kuva: Suomen Pariisin Instituutti



Kuva: Traveling Sauna

Suomi saunottiin maailmalle

Satavuotiasta Suomea juhlistettiin ulkomailla myös saunassa. *Sweating for Europe* toi suomalaisen saunaperinteen osaksi Euroopan poliittista keskustelua kutsumalla europarlamentaarikot ja kansalaiset lauteille keskustelemaan Euroopan kuumimmista aiheista. Saunaksi muutettu vanha paloauto parkkeerattiin huhtikuussa pariksi päiväksi Brysseliin Euroopan parlamentin edustalle.

Sauna100 Pariisissa sijaitsi Bar à Bulles -baarin terassilla, kuuluisan Moulin Rouge -kabaareen katolla. Suomalais-ranskalainen nuorkauppakamari ja Pariisin suomalainen Osakunta avasivat saunan Pariisiin huhti-toukokuun ajaksi. Saunotettavaksi toivottiin mahdollisimman monen eri kansallisuuden edustajia tai kotimaataan kaipaavia ulkosuomalaisia, jotka voivat puolestaan viedä saunomisen ilosanomaa eteenpäin.

Sauna sai juhluvuoden aikana näkyvyyttä myös Yhdysvalloissa. *Traveling Sauna* juhli satavuotiasta Suomea tuomalla esille suomalaista kulttuuria, osaamista ja innovaatiota kulkiessaan yli 20 000 kilometriä Yhdysvaltojen halki: matka alkoi länsirannikolta ja jatkuu keskilännen kautta itäran- nikolle. Saunan päätepiste oli Washington D.C., jonne se saapui joulukuussa 2017. Suomi 100 -juhluvuosi tarjosi myös seminaarien ystäville jotain erilaista. Pohjois-Amerikan saunaseuran järjestämä *Saunaseminaari* esitteli suomalaista saunakulttuuria syyskuussa New Yorkissa.

Suomi 100 sytytti Japanissa

Yksi mielenkiintoisen runsaan juhluvuosiohjelman toteuttaneista, mutta maantieteellisesti kaukana sijanneista maista oli Japani. Japanissa toteutettiin parikymmentä viralliseen ohjelmaan kuulunutta hanketta, yhteensä kymmeniä tapahtumia.

Suomen kansallisbaletti vieraili Osakassa ja Tokiossa muun muassa Tove Janssonin Taikurin hattu -kirjaan pohjautuvalla *muumibaletilla*. Japanin Suomi-tangoyhdistys järjesti juhluvuoden kunniaksi puolestaan *tangoillan*, jossa tanssittiin yhdessä ja juhlittiin 100-vuotista Suomea. Ennen tapahtumaa järjestettiin suomalaisen tangon oppitunteja pari kertaa kuukaudessa.

Suurlähetystön itse toteuttama hanke oli Fintan-lyhytanimaatioiden tuottaminen. *Fintan* on alun perin suurlähetystön twitter-tilin visualisointiin luotu maskotti, josta on tullut laajemmin Suomen maskotti Japanissa. Vuoden 2017 aikana julkaistut kahden minuutin animaatiotarinat toivat esiin Suomen ja japanin välisiä yhteyksiä, ja niitä katsottiin yhteensä 150 000 kertaa.

Joka maassa omannäköisensä Suomi 100 -huipentuma

Kansainvälisten Suomi 100 -huippuhetkien sarja käynnistyi tammikuussa Puolasta, jossa pääministeri avasi *Echoes – 100 Years in Finnish Architecture and Design -näyttelyn* Puo-

lan juutalaisten historian museo POLINissa. Museorakennuksen on suunnitellut arkkitehti Rainer Mahlamäki. Näyttely esitteli niin suomalaisen muotoilun ja arkkitehtuurin merkki-teoksia kuin vähemmän tunnettuakin helmiä itsenäisyyden alkuajoista nykypäivään. Varsovan lisäksi näyttely nähtiin juhluvuoden aikana Bratislavassa, Prahassa, Budapestissä ja Berliinissä.

Kansallisbaletti vieraili juhluvuoden kunniaksi Kööpenhaminassa ja esitti Kenneth Greven *Lumikuningattaren* Tanskan kuninkaallisessa baletissa neljä kertaa tammikuun lopussa. Ensimmäistä Suomi 100 -juhlanäytöstä isännöi Suomen pääministeri Tanskan kuningatar Margareeta II:n läsnä ollessa.

Maaliskuussa Pariisin valloitti *Sámi 2017* -tapahtuma, jossa ranskalaisyleisölle esiteltiin monipuolisesti saamelaista taidetta, käsitöitä, elokuvia ja musiikkia ja järjestettiin niihin liittyviä työpajoja. Tapahtumaan liittyneessä tiedeseminaarissa keskusteltiin saamelaisten – Euroopan ainoan alkuperäiskansan – yhteiskunnallisesta ja poliittisesta asemasta ja kielistä sekä saamelaisen kulttuurin tulevaisuudesta.

Virossa Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuosi huipentui 10. kesäkuuta, kun Tallinnassa kajahti *Soome 100 -konsertti*, 100 jalkapallomatsia pelattiin Suomenlahden molemmin puolin *Suomi – Eesti 100 kohtaamista* -tapahtumassa ja *Suomi 100-teemainen ruokafestivaali* täytti Telliskivin kadut. Samana päivänä Tallinnassa avattiin myös 100 esinettä Suomesta -näyttely, joka kertoi itsenäisen Suomen tarinan sadan esineen kautta. Juhlapäivään osallistuivat molempien maiden presidentit ja pääministerit.

Elokuun viimeisenä viikonloppuna Suomen satavuotisjuhluvuoden vietto valtasi Tukholman Kungsträdgårdenin. *STHLM/SUOMI-festivaalin* kolmipäiväisessä ohjelmassa oli 300 artistia, paneelikeskusteluja, merivoimien miinantorjunta-aluksella vierailua, hyvää ruokaa ja saunomista. Kaupunkifestivaalilla vierailivat kymmenien tuhansien ihmisten kanssa myös presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio, kuningas Kaarle XVI Kustaa ja kuningatar Silvia sekä Suomen ja Ruotsin pääministerit Juha Sipilä ja Stefan Löfven.

Syyskuussa juhlittiin *Suomi 100 -päätapahtumaa* Norjan teknisessä museossa *Oslosa*. Norjan Team Finlandin järjestämään ohjelmaan kuului muun muassa opettajille suunnattu koulusemi- naari sekä Suomen ja Norjan liikesuhteita herättelevä business-seminaari Reboot Neighbour. Mehackit ja SuoMu järjestivät työpajoja koululaisille. Tiloissa avattiin myös 100 esinettä Suomesta -näyttely, joka oli esillä koko lokakuun. Myös Muumipeikko ystävineen saapui vierailulle.

Pietarissa juhlittiin satavuotiasta Suomea näyttävästi syyskuussa, jolloin vietettiin *Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin* avajaisia, ja Suomen ja Venäjän pääministerit tapasivat toisen- sa. XVIII suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin pääteemana oli ”Kulttuurin sadat kasvat”, ja sen ohjelmaan kuului muun muassa partnerineuvotteluita, teemaseminaareja, kulttuuri- ja iltaohjelmaa sekä hankeneuvontaa.

Suomi 100 -sihteeristö 2013–2018

Sukunimi	Etunimi	Työskentelyaika	Nimike
Backända	Hanna	17.8.2015–6.1.2016	Sihteerikouluharjoittelija
Brander	Nina	14.8.2014–31.12.2014	Erytisasiantuntija
Hyttinen	Hannu	14.10.2013–31.8.2014 1.9.2014–28.8.2016	Pääsihteeri Päätuottaja
Innilä	Suvi	9.2.2015–31.10.2015 1.11.2015–30.4.2018	Ohjelmakoordinaattori Ohjelmapäällikkö
Kalaoja	Juha	4.5.2015–30.6.2015	Harjoittelija
Ketola	Heidi	15.3.2016–31.12.2017	Markkinointikoordinaattori
Kähkönen	Anni	4.1.2015–26.5.2015	Sihteeriharjoittelija
Laakso-Liukkonen	Tiina-Kaisa	30.11.2016–30.6.2018	Tuotantopäällikkö
Lindholm	Johan	19.10.2015–31.12.2017	Informatör
Luoto	Ossi	15.3.2016–31.12.2017	Ohjelmakoordinaattori, vastaava tuottaja
Muurinen	Sara	15.8.2016–3.1.2017 1.3.2017–31.5.2017	Sihteeriharjoittelija Hallinnollinen avustaja
Määttänen	Susanna	15.1.2016–31.12.2017	Tiedottaja
Nurminen	Hanna	13.1.2016–30.4.2018	Hallinnollinen avustaja

Sukunimi	Etunimi	Työskentelyaika	Nimike
Parikka	Riitta	1.1.2015–31.12.2017	Hallinnollinen avustaja
Pirttilä	Päivi	10.2.2014–29.2.2016 1.3.2016–31.12.2017	Viestinnän asiantuntija Viestintäpäällikkö
Rautio	Veijo	24.5.2017–1.9.2017	Virastomestari
Räsänen	Hanna	18.3.2017–17.11.2017	Hallinnollinen avustaja
Savolainen	Ari	6.10.2016–28.2.2018	Ohjelma-assistentti
Seirala	Viivi	18.4.2016–31.3.2018	Ohjelmakoordinaattori
Seppälä	Terhi	1.5.2014–31.8.2014 1.9.2014–7.11.2014	Korkeakouluharjoittelija Hallinnollinen avustaja
Sjöblom	Susanne	20.10.2016–31.5.2017	Hallinnollinen avustaja
Timonen	Pekka	1.9.2014–14.8.2018	Päsihteeri
Toikka	Anu	1.12.2013–15.6.2014	Hallinnollinen avustaja
Valle	Johanna	4.1.–31.5.2017 27.12.2017–28.2.2018	Sihteeriharjoittelija Hallinnollinen avustaja
Vihanta	Anna-Maaria	1.4.–31.12.2017	Tiedottaja
Vihavainen	Sara	1.9.2016–31.12.2017	Viestinnän asiantuntija

Suomi 100 -juhlavuoden hallitus

Valtioneuvoston kanslia asetti Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden projektin hallituksen toimikaudeksi 15.11.2013–31.1.2018.

Hallituksen jäsenet toimikauden 15.11.2013–31.1.2018 aikana

Puheenjohtajaksi virkatyönsä ohessa kutsuttiin valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen 15.11.2013–29.6.2015 ja valtiosihteeri Paula Lehtomäki 1.7.2015–31.1.2018.

Piispa Irja Askola
Taiteilija Manuela Bosco
Professori Martti Häikiö
Johtaja Leif Jakobsson
Yliasiamies Mikko Kosonen
Toimitusjohtaja Pekka Lundmark (15.11.2013–15.9.2015)
Muusikko Karri Miettinen "Paleface"
Päällikkö Riitta Pihlajamäki
Muotoilija, yrittäjä Paola Suhonen
Kunnanjohtaja Asta Tolonen
Emerituspäätoimittaja Janne Virkkunen, Suomi 100 -hallituksen varapuheenjohtaja
Toimitusjohtaja Antti Zitting (15.9.2015–31.1.2018)

Suomen valtiollisen itsenäistymisen 100-vuotisjuhlavuoden valmistelua suunnitteleva työryhmä

Valtioneuvoston kanslia asetti 25.11.2011 Suomen valtiollisen itsenäistymisen 100-vuotisjuhlavuoden valmistelevan työryhmän. Työryhmä jätti muistionsa valtioneuvoston kanslialle 4.6.2012.

Työryhmän jäsenet 25.11.2011–4.6.2012

Puheenjohtaja, professori Martti Häikiö

Professori Laura Kolbe

Ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja

Osastopäällikkö, valtioneuvoston kanslia, Auni-Marja Vilavaara

Työryhmän sihteeri, erityisasiantuntija, valtioneuvoston kanslia, Nina Brander

Suomi 100 -juhlavuoden valtuuskunta

Suomi 100 -valtuuskunta päätti juhlavuoden yleisistä linjauksista projektin hallituksen valmistelun mukaisesti.

Valtuuskunnan puheenjohtajana toimivat pääministeri Jyrki Katainen (14.8.2013–24.6.2014), pääministeri Alexander Stubb (24.6.2014–29.5.2015) ja pääministeri Juha Sipilä (29.5.2015–31.1.2018).
Varapuheenjohtajina toimivat valtiovarainministerit Jutta Urpilainen (14.8.2013–24.6.2014), Antti Rinne (24.6.2014–29.5.2015), Alexander Stubb (29.5.2015–22.6.2016) ja Petteri Orpo (22.6.2016–31.1.2018).
Valtuuskunnan sihteerinä toimi Suomi 100 -hankkeen pääsihteeri.

Valtuuskunnan jäsenet toimikauden 14.8.2013–31.1.2018 aikana

Ahvenanmaan maakuntahallitus	tiedotussihteeri Britt-Inger Wahe johtaja Lena Von Knorring	14.8.2013–24.10.2016 25.10.2016–31.1.2018
AKAVA	johtaja Pekka Piispanen	
Eduskunnan kanslia	tieto- ja viestintäjohtaja Marjo Timonen	
Elinkeinoelämän keskusliitto	toimitusjohtaja Jyri Häkämies	
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry	puheenjohtaja Matti Hellsten	
Finlands svenska Marthaförbund r.f.	liittojohtaja Christel Raunio toiminnanjohtaja Gunilla Granberg toiminnanjohtaja Frida Nylund	14.3.2013–31.7.2015 1.8.2015–17.12.2015 18.12.2015–31.1.2018
Helsingin kaupunki	kaupunginjohtaja, ylipormestari Jussi Pajunen pormestari Jan Vapaavuori	14.8.2013–31.5.2017 1.6.2017–31.1.2018
Helsingin yliopisto	kansleri Thomas Wilhelmsson	
Kansallinen Kokoomus rp.	kansanedustaja, opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen	
Kansallisarkisto	pääjohtaja Jussi Nuorteva	
Kansalliskirjasto	ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm	
Maa- ja metsätalousministeriö	kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio	
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	viestintäjohtaja Klaus Hartikainen	
Mannerheimin lastensuojeluliitto (15.12.2014 lähtien)	pääsihteeri Milla Kallioma	15.12.2014–31.1.2018
Marttaliitto ry	puheenjohtaja Lea Sairanen	
Museovirasto	pääjohtaja Juhani Kostet	

Naisjärjestöjen Keskusliitto	varapuheenjohtaja, toiminnanjohtaja Anita Paulig pääsihteeri Terhi Heinilä	14.8.2013–31.8.2014 1.9.2014–31.1.2018
Oikeusministeriö	viestintäpäällikkö Eeva Vallisaari	
Opetus- ja kulttuuriministeriö	kansliapäällikkö Anita Lehikoinen	
Opetushallitus	pääjohtaja Aulis Pitkälä pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen	14.8.2013–10.5.2017 11.5.2017–31.1.2018
Perussuomalaiset rp.	eduskunta-avustaja Jaana Siukola	
Puolustusministeriö	kansliapäällikkö Arto Rätty kansliapäällikkö Jukka Juusti	14.8.2013–31.12.2015 1.1.2016–31.1.2018
Sámediggi Saamelaiskäräjät	hallintopäällikkö Juha Guttorm puheenjohtaja Klemetti Näkkäläjärvi puheenjohtaja Tiina Sanila-Aikio	14.8.2013–15.12.2014 16.12.2014–27.3.2015 28.3.2015–31.1.2018
Sanomalehtien Liitto	liittojohtaja Jukka Holmberg	
Sisäasiainministeriö	kansliapäällikkö Päivi Nerg	
Sosiaali- ja terveysministeriö	kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee	
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry	pääsihteeri Vertti Kiukas	
STTK ry toimihenkilökeskusjärjestö	pääsihteeri Leila Kostiainen puheenjohtaja Antti Palola	14.8.2013–3.12.2013 4.12.2013–31.1.2018
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura	pääsihteeri Tuomas M. S. Lehtonen	
Suomen Akatemia	pääjohtaja Heikki Mannila	
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry	puheenjohtaja Lauri Lyly puheenjohtaja Harri Järvinen	14.8.2013–15.5.2017 16.5.2017–31.1.2018
Suomen evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkohallitus	arkkipiispa Kari Mäkinen	
Suomen Islamilainen Neuvosto ry	varapuheenjohtaja, tiedottaja Pia Jardi	
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra	asiamies Tapio Anttila	
Suomen kansallismuseo	ylijohtaja Helena Edgren ylijohtaja Elina Anttila	14.8.2013–15.12.2014 16.12.2014–31.1.2018
Suomen Kansallisooppera	pääjohtaja Päivi Kärkkäinen	
Suomen Kansallisteatteri	hallituksen varapuheenjohtaja, talousjohtaja Pekka Pajamo	
Suomen Keskusta rp.	valtiotieteen tohtori Tytti Isohookana-Asunmaa	
Suomen Kotiseutuliitto	pääsihteeri Lassi Sarassalo toiminnanjohtaja Riitta Vanhatalo	14.8.2013–31.8.2013 1.9.2013–31.1.2018

Suomen Kristillisdemokraatit (KD) rp.	kansanedustaja Päivi Räsänen	
Suomen Kulttuurirahasto	akatemiaprofessori Elina Ikonen puheenjohtaja Riitta Pyykkö	14.8.2013–30.9.2016 1.10.2016–31.1.2018
Suomen Kuntaliitto	ruotsinkielisten ja kansainvälisten asiain johtaja Kristina Wikberg	
Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry	puheenjohtaja Hanna-Mari Manninen puheenjohtaja Eero Rämö	14.8.2013–31.10.2013 1.11.2013–31.1.2018
Suomen ortodoksinen kirkko, Helsingin hiippakunta	metropoliitta Ambrosius	
Suomen Pankki	johtokunnan neuvonantaja, VTT Juha Tarkka	
Suomen Sosialidemokraattinen puolue rp.	kansanedustaja Päivi Lipponen kansanedustaja Tuula Haatainen	14.8.2013–20.8.2015 20.8.2015–31.1.2018
Suomen Yrittäjät	varatoimitusjohtaja Anssi Kujala yhteyspäällikkö Kari Hiltunen	14.8.2013–15.5.2017 16.5.2017–31.1.2018
Svenska Finlands Folkting	pääsihteeri Markus Österlund	
Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.	kehityspäällikkö Carl-Johan Hindsberg	
Svenska kulturfonden	johtaja Leif Jakobsson puheenjohtaja Ann-Luise Bertell	14.8.2013–15.11.2013 15.11.2013–31.1.2018
Svenska litteratursällskapet i Finland rf.	hallituksen puheenjohtaja Fred Karlsson	
Svenska Teatern i Helsingfors,	teatterinjohtaja Johan Storgård teatterinjohtaja Joachim Thibblin	14.8.2013–16.10.2017 16.10.2017–31.1.2018
Taiteen edistämiskeskus	johtaja Minna Sirnö	
Tasavallan presidentin kanslia	kansliapäällikkö Teemu Tanner	
Työ- ja elinkeinoministeriö	neuvotteleva virkamies Tiina Heiskanen viestintäjohtaja Mervi Liukkonen viestintäjohtaja Tiina Kairistola	14.8.2013–15.12.2014 15.12.2014–31.8.2016 31.8.2016–31.1.2018
Ulkoasiainministeriö	osastopäällikkö Timo Heino suurlähettiläs Pekka Huhtaniemi	14.8.2013–22.9.2015 22.9.2015–31.1.2018
Ulkosuomalaisparlamentti (USP)	professori Jarmo Virnavirta	
VALO, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry	johtaja Nelli Kuokka	
Valtioneuvoston kanslia	valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen viestintäpäällikkö Päivi Paasikoski	14.8.2013–15.11.2013 16.11.2013–31.1.2018

Valtiovarainministeriö	hallinto- ja kehitysjohtaja, ylivohtaja Helena Tarkka viestintäjohtaja Liinu Lehto	14.8.2013–25.8.2014 26.8.2014–31.1.2018
Vammaisfoorumi ry–Handikappforum rf.	puheenjohtaja Merja Heikkonen puheenjohtaja Kalle Könkkölä	14.8.2013–30.9.2015 30.9.2015–31.1.2018
Vanhustyön keskusliitto (22.9.2015 lähtien)	toiminnanjohtaja Satu Helin	22.9.2015–31.1.2018
Vasemmistoliitto rp.	kansanedustaja Eila Tiainen	
Vihreä Liitto rp.	filosofian maisteri Heikki Vento	
Yleisradio Oy	julkaisujohtaja Ismo Silvo	
Ympäristöministeriö	kansliapäällikkö Hannele Pokka	

Suomi 100 -alueverkoston aluekoordinaattorit itsenäisyyden juhlavuonna 2017

Maakunnat

Ahvenanmaan maakuntaliitto	Jan-Ole Lönnblad
Etelä-Karjalan liitto	Salla Airaksinen Virve Linström
Etelä-Pohjanmaan liitto	Tuija Ahola
Etelä-Savon maakuntaliitto	Anu-Anette Varho
Hämeen liitto	Jaana Laakso
Kainuun liitto	Eeva Mäntymäki
Keski-Pohjanmaan liitto	Sanna-Maija Kauppi
Keski-Suomen liitto	Raija Partanen
Kymenlaakson liitto	Ulla Silmäri
Lapin liitto	Julius Öforsagd
Pirkanmaan liitto	Anita Kalvi
Pohjanmaan liitto	Tarja Hautamäki
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Reijo Muje
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Auli Suorsa
Pohjois-Savon liitto	Jari Sihvonen
Päijät-Hämeen liitto	Maija Väkeväinen
Satakuntaliitto	Susanna Virkki
Uudenmaan liitto	Virpi Martikainen
Varsinais-Suomen liitto	Hannele Hartikainen

Kaupungit

Espoon kaupunki	Saara Vanhala
Helsingin kaupunki	Maarit Roschier
Oulun kaupunki	Samu Forsblom Janita Jämsén
Tampereen kaupunki	Saara Saarteinen
Turun kaupunki	Kirsi Virta
Vantaan kaupunki	Neetta Eriksson

Suomi 100 -juhlavuoden yritysysteistyöohjelmaan osallistuneet yritykset

1 Airam Electric Oy Ab

2 Altia Plc

3 Alko Oy

4 Atria Suomi Oy

5 Berner Oy

6 Bone Index Finland Oy

7 Danske Bank Finland Oyj

8 Eckerö Line Ab Oy

9 Finavia Oyj

10 Finlayson Oy

11 Finnair Oyj

12 Fiskars Finland Oy

13 Fortum Oyj

14 Halti Oy

15 HKScan Oyj

16 Isku-Yhtymä Oy

17 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

18 Keva

19 Kiinteistömaailma Oy

20 L-Fashion Group Oy

21 Lidl Suomi Ky

22 Lumene Oy

23 Luoman Puutuote Oy

24 Lännen Tractors Oy

25 Marimekko Oyj

26 Mastermark Oy

27 Metsä Group

28 Microsoft Oy

29 Myllyn Paras Oy

30 Neste Oy

31 Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

32 OP Osuuskunta

33 Orion Oyj

34 Orkla Care Oy

35 Orkla Confectionary & Snacks Finland Ab

36 Oy Hartwall Ab

37 Oy Karl Fazer Ab

38 Oy Vallila Interior Ab

39 Planmeca Oy

40 Posti Group Oyj

41 Pöyry Finland Oy

42 Saab Finland Oy

43 SARL Carsin Wines

44 Sinituote Oy

45 Stora Enso Oyj

46 Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

47 Tallink Silja Oy

48 Tarkkanen Oy

49 TeliaSonera Finland Oy

50 Terveystalo Oy

51 Tieto Finland Oy

52 Tikkurila Oyj

53 Tokmanni Group Oyj

54 UPM-Kymmene Oyj

55 Veikkaus Oy

56 Viking Line Abp

57 VR Group

58 Wärtsilä Oyj Abp

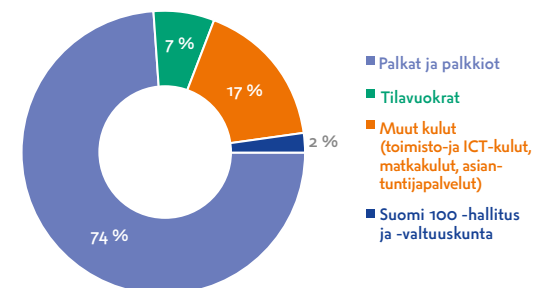
59 YIT Oyj

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi -hankkeen määrärahan käyttö 2013–2018 (eur)

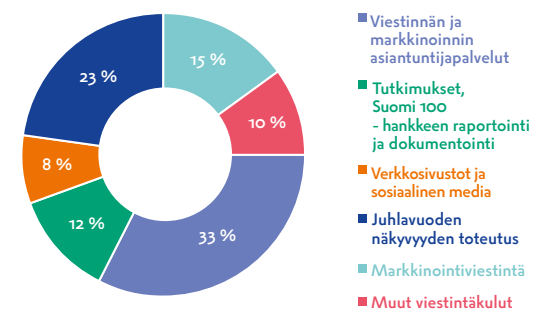
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOTEUMA YHTEENSÄ
Juhlavuoden valmistelu ja organisointi	50 611	473 323	694 404	860 622	1 220 240	321 802	3 621 002
Viestintä		38 623	442 694	1 034 134	1 510 258	486 967	3 512 676
Ohjelma	-	-	185 000	2 194 037	6 931 649	1 594 994	10 905 680
YHTEENSÄ	50 611	511 946	1 322 098	4 088 793	9 662 147	2 403 763	18 039 358
Vuosittainen käyttö-%	0,3 %	2,8 %	7,3 %	22,7 %	53,6 %	13,3 %	100 %

Suomi 100 -juhlavuoden määrärahan käyttö kululuokittain 2013–2018

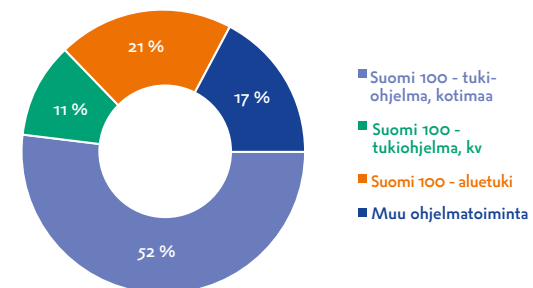
Valmistelu ja organisointi	€
Palkat ja palkkiot	2 681 455
Tilavuokrat	253 897
Muut kulut (toimisto- ja ICT-kulut, matkakulut, asiantuntijapalvelut)	599 296
Suomi 100 hallitus ja valtuuskunta	86 354
Yhteensä	3 621 002



Viestintä	€
Asiantuntijapalvelut	1 141 970
Tutkimukset, Suomi 100 -hankkeen raportointi ja dokumentointi	429 881
Verkkosivustot ja sosiaalinen media	275 289
Juhlavuoden näkyvyyden toteutus	809 017
Markkinointiviestintä	515 493
Muut viestintäkulut	341 026
Yhteensä	3 512 676



Ohjelma	€
Suomi 100 -tukiohjelma, kotimaa	5 638 852
Suomi 100 -tukiohjelma, kv	1 195 307
Suomi 100 -aluetuki	2 229 000
Muu ohjelmatoiminta	1 842 521
Yhteensä	10 905 680





2017

TOGETHER

Ykayk

STYLISH

ühē



2017

TOGETHER

